

21

172088

17

172088

8055-44

A HADSEGÉLYEZÉSI ADÓ ÉS AZ ÚJ JÖVEDELEMADÓ

1909: X., 1912: LIII. (NOVELLA) 1914: XLVI. T.-C.-EK
UTASÍTÁSOKKAL ÉS RENDELETEKKEL

ISMERTETI ÉS MAGYARÁZZA

DR. LÁNCZI JENŐ
BUDAPESTI ÜGYVÉD

ÖTÖDIK KIADÁS.

BUDAPEST, 1916.
GRILL KÁROLY KÖNYVKIADÓVÁLLALATA
IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 3.

Ára 3 korona 60 fillér.

B8 / 9055 Mpl

A HADSEGÉLYEZÉSI ADÓ ÉS AZ ÚJ JÖVEDELEMADÓ

1909: X., 1912: LIII. (NOVELLA) 1914: XLVI. T.-C.-EK
UTASÍTÁSOKKAL ÉS RENDELETEKKEL

ISMERTETI ÉS MAGYARÁZZA

DR. LANCZI JENŐ
BUDAPESTI ÜGYVÉD

ÖTÖDIK KIADÁS.

BUDAPEST, 1916.

GRILL KÁROLY KÖNYVKIADÓVÁLLALATA
IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 3.

2003 H

1995 H.

Országgyűlési Könyvtár
állományról törölve

LÉGRÁDY TESTVÉREK KÖNYVNYOMDÁJA, BUDAPEST.

Tartalommutató.

1914. XLVI. t.-c. a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadó ideiglenes és részleges életbeléptetése . . . V.	
48076/1915. évi körrendelet a jövedelemadó 1916. évre szóló kivételre tárgyában	XIII.
I. fejezet: Az adózók jövedelmi vallomásának beszerzése	XIX.
II. fejezet. Utmutatás a vallomási ívek kiállítására nézve	XXIV.
III. A községi (városi) közegek és pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) teendői a vallomási ívek beszerzése és kezelése körül	XXXIV.
IV. Az adóösszeíró bizottságok működése az adókiszámítási javaslatok kidolgozása és az adónak az adófelszámolási bizottságok által eszközözlendő elsőfoku megállapítása	XXXVI.
1903. X. t.-c. és 1912. LIII. t.-c. a jövedelemadóról	27
Részletes tárgymutató a kötet végén.	

**A hadsegélyezés céljaira a jövedelemadó-
nak ideiglenes és részleges életbelépteté-
séről szóló 1914. XLVI. t.-cikk.**

Életbelépési idő 1915. január hó 1.

1. §.

Az 1882. évi XI. t.-c. értelmében a hadbavonultak gyámol nélküli családjainak segélyezésén kívül eső egyéb hadsegélyezési célok előmozdítása érdekében, a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-cikk, valamint az 1912. évi LIII. t.-cikknek 18—23. §-ai, az alább következő módosításokkal az 1915. évre, a 20.000 K-t meghaladó összjövedelmekre nézve 1915. évi január hó 1-ével hatályba lépnek.

Az 1. §-hoz. Az 1912. évi LIII. t.-c. (novella) vonatkozó rendelkezéssel jelen összeállításukban a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. törvénycikk megfelelő szakaszainál nyertek (kursív írásjegyekkel) elhelyezést. És pedig a jelen §-ban említett

1912. LIII. t.-c. 18. §-a az 1909. X. t.-c. 1. §-ában
1912. LIII. t.-c. 19. §-a az 1909. X. t.-c. 17. §-ában
1912. LIII. t.-c. 20. §-a az 1909. X. t.-c. 19. §-ában
1912. LIII. t.-c. 21. §-a az 1909. X. t.-c. 46. §-ában
1912. LIII. t.-c. 22. §-a az 1909. X. t.-c. 62. §-ában
1912. VIII. t.-c. 23. §-a az 1909. X. t.-c. 66. §-ában

2. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 1. §-ának 5. és 9. pontjában felsorolt jogi személyekre, továbbá a törvényhatóságokra, községekre (városokra) a jelen törvény 1. §-ának rendelkezései nem terjednek ki.

3. §.

A tőkekamat és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-cikknek és az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-cikknek azok a rendelkezései, amelyekre az 1909. évi X. t.-cikk hivatkozik, valamint az 1912. évi LIII. t.-c.

nek a most említett törvényes rendelkezéseket módosító rendelkezései a hivatkozásnak megfelelő vonatkozásban a jövedelemadó kivetésénél megfelelőleg alkalmazandók.

A 3. §-hoz. Az 1909. évi törvénybe iktatott adóreform ezerről egészet képezvén, egyes törvényeknek olyan rendelkezései, melyek egy másik törvény által szabályozott tételre is kihatnak, az ismétlések elkerülése végett nem szövegszerűen, hanem csak hivatkozás útján vétettek át az új törvénybe. Így történt ez a jövedelemadóról szóló törvény megalkotásánál is, amely a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-c.-nek, valamint az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-c.-nek több rendelkezésére hivatkozik. Viszont az 1912. évi LIII. és 1909. évi VII. és IX. t.-c.-eknek ezeket a hivatkozott rendelkezéseit részben módosította. (Min. indok.).

4. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 12. §-a azzal egészítették ki, hogy a jövedelemadó, fegyver- és vadászati adó és hadmentességi díj kivételével az adókvitést megelőző évben tényleg fizetett egyéb állami egyenes adók és az ezek után járó törvényhatósági és községi adók és a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományok a nyers bevételből levonhatók akkor, ha az adóköteles a nyers bevételről és az azokról levonható tételekről kimerítő vallomást ad.

A 4. §-hoz. Az egyenes adóreform tárgyalása során folyton hangzott a kívánságnak, hogy az adóköteles jövedelemből leendő levonását javaslom. A levonás azonban önként érthetőleg csak akkor érvényesülhet, ha a levonásba hozandó hozadéki adó már be van fizetve, tehát az mint kiadási tétel szerepelhet. — Továbbá ha az adóköteles a nyers bevételről és az azokból levonható tételekről kimerítő olyan vallomást ad, amelynek alapján adóköteles jövedelme becslés megőrzésével természetesen megállapítható; mert ha kimerítő vallomás hiányában az adókvitét közegek az adóköteles jövedelem megállapításánál becslésre vannak utalva, akkor nincsen meg a fizetett hozadéki adók levonásának a kéne alapja. (Min. indok.).

5. §.

Az 1909. évi X. törvénycikk 18. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Az ipar, kereskedelem és egyéb az 1875. évi XXIX. t.-c. értelmében a keresetadó III. osztályába tartozó haszonhajtó foglalkozásoknak, valamint a bányaművelésnek és a hozzátartozó iparágaknak jövedelmét egyedül és kizárólag a jövedelemadóról szóló törvény rendelkezései alapján kell megállapítani.

Az 1909. évi X. t.-c. 16. §-ában tárgyalni földbérletektől eltekintve, az összes többi haszonbérleteknél a bérlet tiszta jövedelme épúgy számítandó, mintha a bérlet tulajdonos volna. A nyereséghez értelemszerűleg hozzáadandó,

illetőleg abból levonandó tételeket a fentebb idézett 16. §. negyedik bekezdése sorolja fel.

A jelen szakaszban említett foglalkozásokból eredő jövedelmek megállapításánál, egyéb adatok hiányában, az 1909. évi IX. t.-c.-nek és az 1912. évi LIII. t.-c. negyedik fejezetének vonatkozó rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

Az 1909. évi X. t.-c. 26. §-ának a vallomás adására vonatkozó rendelkezéseit a jelen szakasz határozmányai nem érintik.

Az 5. §-hoz. Az 1909. évi X. t.-c. 18. §-a akképen rendelkezik, hogy „az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozás jövedelmének a hivatkozott törvény szerinti megállapított üzleti nyereség tekintendő.”

Ebből az idézetből folyik, hogy ez a törvényszakasz elválaszthatatlanul szoros kapcsolatban van az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-c.-kel, vagyis tulajdonképpen azon nyugszik, amennyiben az 1909. évi X. t.-c. 18. §-ának fogmatosítása az 1909. évi IX. t.-c. összes rendelkezéseinek végrehajtását követeli meg. Ez a végrehajtás azonban ezidőig nem kezdődött meg, mert az általános kereseti adóról szóló 1909. évi törvény nem lép életbe, az azokról fizetendő általános kereseti adó helyett az I., illetve III. osztályú kereseti adó fizetendő, amely utóbbinak kivételi alapjául szolgáló kereset, közismert okokból az összes jövedelem megállapításánál irányadóul semmiképpen sem szolgálhat.

Arra való tekintettel, hogy a jelen törvény végrehajtása szempontjából kizárólag a valóságos összes jövedelem megállapítása bír fontossággal, és hogy ezt elérhetjük akkor is, ha a kereseti adó alá eső foglalkozásoknak adóköteles jövedelme csupán az 1909. évi X. t.-c., különösen pedig annak 9-14. §-ai alapján állapítható meg, az 1909. évi X. t.-c. 18. szakaszát ebben az irányban talán módosítandónak. (Min. indok.).

6. §.

A jövedelemadó kivétele szemponyjából gyűjtött vagy bevallott adatokat és a megállapított adóalapot a keresetadó III. osztályának és a bányaadónak kivétele során sem az 1915. évben, sem később semmi irányban felhasználni nem szabad.

A 6. §-hoz. A jövedelemadónak legfőbb esakalatos tetele, hogy a jövedelem mindenkinél a maga teljes nagyságában kerüljön adó alá. Ezt a célt szolgálja a jelen szakasz is, amennyiben a III. oszt. keresetadó és a bányaadó alá eső haszonhajtó foglalkozásoknál a jövedelemadó alapjárá tehető tiszta jövedelem kismunkálását teljesen függetlenít és elhárított ugyanazon vállalatok III. oszt. keresetadójának és bányaadójának kivételétől, ami által ezen adónemek egymásra gyakorolható kölcsönhatását teszi lehetetlenné. (Min. indok.).

7. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 24. §-a utolsó bekezdésében foglalt rendelkezésének megfelelőleg kell eljárni a 730 K-ás adótétel alkalmazásánál is.

A 7. §-hoz. Az 1909. évi X. t.-c. 4. §-ának utolsó bekezdését annak 7. §-ával egybevetve előfordulhat ugyan, hogy külföldieknek

bekezdésről folyó jövedelme 20,000 K-n alul is adókötelessé válik, az esetek túlnyomó részénél azonban az 1909. évi X. t.-c. 24. §-ában foglalt adókételesség alkalmazása mégis a 20,000 K-át meghaladó jövedelmektől kezdődik. A 730 K-ás kezdő tételnek merő alkalmazását enyhíti a jelen szakaszban foglalt rendelkezés, amely lehetővé teszi, hogy azok, akiknek jövedelme kevéssel haladja meg a 20,000 K-át, ne járjanak rosszabbul, mintha jövedelmük 20,000 K-n alul maradna. (Min. indok.).

8. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 25. §-ának negyedik bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Az adó kivétele érdekében elsősorban mindenkor az 1914. évi jövedelem állapítandó meg. Ha azonban az adó-kivétel során megállapítható, hogy a háborus állapot folytán előidéztett rendkívüli körülmények, az adózónak és hozzátartozóinak (1909:X. t.-c. 3. §-a) katonai szolgálatra történt behívása, tartós betegsége vagy munkakép-telensége, továbbá elemi vagy más egyéb csapások által okozott károk és egyéb rendkívüli körülmények az 1909. évi X. t.-c. 15. §. a)–c), e) és f) pontjaiban említett jöve-delemforrásoknak az 1915. évre várható bevételeit lényegesen csökkenteni fogják, ez a kivétel során az illető jöve-delem számbavételénél figyelembe vehető és ilyen okok-ból a kivetendő adó megfelelően mérsékelendő, sőt az adó-köteles, amennyiben 1915. évi előrelátható összjövedelme a 20,000 koronát meg nem haladja, az adó alól teljesen fel is menthető.

A már jogerősen megállapított adó utólagosan is megfelelőleg helyesbíthető, ha a fél hitelt érdemiöleg igazolja, hogy a jogerős adóalap az előbb említett okokból legalább 30%-kal csökkent.

Az ilyen helyesbítésre irányuló kérelmek legkésőbb 1916. évi január hó végéig a pénzügyminiszternél nyuj-tandók be, akinek határozata ellen a fél panasszal fordul-hat a m. kir. közigazgatási bírósághoz. E rendelkezések-nek megfelelőleg módosul az 1909:X. t.-c. 65. §-ának első bekezdése is.

A 8. §-hoz. A jövedelemadótvörvényből folyó annak az elvi állás-pontnak keszögezése mellett, hogy az adóalapot a megelőző évi tiszta jövedelem alkotja, ebben a szakaszban a háborus állapot folytán az adózók érdekében az 1909. évi X. t.-c. 25. §-ának negyedik bekezdé-sében foglaltakat túlhataladó könnyítéseket hozok javaslatba.

A könnyítés részben abban áll, hogy lehetővé tessék az, hogy oly esetekben, amidőn a háborus állapot folytán előidéztett rendkívüli körülmények folytán az adózó 1915. évi jövedelme az 1914. évről elé-ri: tényleges jövedelmével szemben lényegesen kisebb lesz és az adó-kivétel során előrelátható, ez a körülmény, dacára annak, hogy az adó-kivétel érdekében elsősorban tehát ezekben az esetekben is min-denkor az 1914. évi jövedelem állapítható meg, az adó kivétele alkalmá-ván megfelelőleg figyelembe vétes-ék.

A másik könnyítés az, hogy a már jogerősen megállapított adó — eltérőleg a jövedelemadótvörvény eredeti álláspontjától — utóla-

gosan is megfelelőleg helyesbíthető, ha a fél hitelt érdemiöleg igazolja, hogy a jogerős adóalap a törvényjavaslatban említett okokból legalább 30%-kal csökkent. Ez a 30%-os csökkenés, mint kezdőpont, az 1909. évi XI. t.-c. 36. §. második bekezdésében foglalt rendelkezéssel kap-csolatos, amely szerint elemi csapás esetén az adóelengedés a termés ¼-ad részének megsemmisítésével kezdődik. (Min. indok.).

9. §.

Az 1909:X. t.-c. 26–61. §-ainak végrehajtásánál a következők szolgáljanak még zsinórmértékül:

1. Vallomást adni csakis azok kötelesek, akiknek összjövedelme az 1914. évben a 20,000 K-t meghaladta.

2. Az adókötelesek összeírását községekben és ren-dezett tanácsu városokban — az 1909:XI. t.-c. 2. §-ában foglaltak szerint — a községi előjáróság, illetőleg városi adóhivatal köteles ellátni. Mulasztás esetén az 1909:XI. t.-c. 102–104. §-aiban előirt megtorló eljárás alkalmazandó.

3. Az adókötelesek összeírását, az összeírás módo-zatát és terjedelmét, illetőleg az adóösszeírási munkálatok ellátására vonatkozó eljárást a pénzügyminiszter ren-deleti uton szabályozza.

4. Az adó-kivétel bizottságok alakítása elmarad s az adó elsőfoku megállapítása tekintetében 1909:X. t.-c. 55. §-a szerint alakítandó adófelszólamlási bizottság határoz, amelyre az 1909:X. 44. §-ának rendelkezései is kiterjesz-tetnek.

Az adófelszólamlási bizottság határozata ellen min-den egyes esetben a m. kir. közigazgatási bírósághoz in-tézendő panasz joga illeti meg úgy a kincstári képviselőt, mint a felet.

5. A 37–61. §-okban foglalt rendelkezések egyedül és kizárólag a jövedelemadóra vonatkoznak.

6. Az 1912:LIII. t.-c. 39. §-ának második bekezdé-sében foglalt s az 1909:X. t.-c. 33. §-át módosító rendel-kezések hatályon kívül helyeztetnek. Az 1909:X. t.-c. 36. §-a változatlanul marad érvényben.

7. Az 1909:X. t.-c. 49. §-a nem lép életbe. A szolgál-tati járandóságoknak elkülönített megállapítása és keze-lése elmarad.

A 9. §-hoz. Az 1909: X. t.-c. 36. §-a szerint: aki a vallomást es-mulasztja, a kivétel során megállapított adó 1%-át, ha pedig a val-lomás kiűző felhívás dacára sem adatott be, az elsőfokúlag megállá-pított adó 4%-át fizeti pótlék fejében. Az 1912. évi LIII. t.-c. vagyis az adónovella 39. §-a ezt az 1%-os pótléket 5%-ra, illetve a 4%-os pót-léket 10–25%-ra emelte fel, ha a megállapított adóalap 10,000 koronát meghalad. Miután a jelen törvény szerint az adóalap legalább 20,000 korona, jelen törvény a vallomás elmulasztásának illetve megtagadásá-nak következményeit minden esetben csupán 1. illetve 4%-os pótlék-kal sújtja.

10. §.

Az 1912: LIII. t.-c. 22. §-ának 3., 4. és 5. pontjában foglalt rendelkezések s ezekkel kapcsolatosan az 1909: X. t.-c. 64. §-ának 1. pontjában foglalt az a rendelkezés: „*vagy szolgálati illetményeknek, nyugellátásnak megszűnése, illetőleg a létminimumon alul való csökkenése*” — nem lépnek életbe.

Az előző bekezdésben foglaltaknak megfelelőleg lép életbe az 1909: X. t.-c. 63. §-a is.

Az 1912: LIII. t.-c. (adónovella) 22. §-át lásd az 1909: X. t.-c. 62. §-ában, melynek helyébe lépett.

11. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 66—69. §-ai nem lépnek életbe.

Az 1875. évi XXIX. t.-c. szerint IV. oszt. keresetadó alá eső adózóknak az 1909. évi X. t.-c. 21. §-ában említett és 20.000 koronát meg nem haladó járandóságai a jelen törvény szempontjából adómenteseknek nyilvánítatnak.

Ha azonban az adózónak ezen 20.000 koronát meg nem haladó szolgálati járandóságain kívül más adóköteles jövedelme is van, e jövedelem megadóztatásánál az 1909. évi X. t.-c. 6. §-ában foglalt eljárás követendő.

A jelen szakasz 2. és 3. pontjában foglalt rendelkezés az 1909. X. t.-c. 21. §-ában említett és 20.000 koronát meghaladó szolgálati járandóságokra nem vonatkozik.

12. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 72. §-a a következőleg egészítetik ki:

A jövedelemadót azonban külön adófkönyvben, naplóban és adóívben kell könyvelni és kezelni. A további eljárást a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

13. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 74. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

A jövedelemadó után semmiféle más állami vagy helyhatósági adó, illetőleg pótdadó ki nem vethető.

14. §.

Felhatalmaztatik a kormány, hogy a jelen törvény alapján beszedendő adó tiszta hozadékának egy megfelelő részét az 1. §-ban említett hadsegélyezési célok előmozdi-

tására az országos hadsegélyző bizottság rendelkezésére bocsáthassa, továbbá, hogy az adó tiszta hozadékának egy részét az egyes városoknak juttathassa, az általuk ugyancsak az 1. §-ban említett hadsegélyezési célok előmozdítása érdekében teljesített kiadások részbeni fedezésére. Felhatalmaztatik a kormány, hogy ezen összegre előleget már az 1914. év folyamán utalványozhasson. Az ily módon az országos hadsegélyző bizottság, illetve az egyes városok rendelkezésére bocsátott összegek hovafor-dításának irányelveit a kormány rendeletileg állapítja meg.

15. §.

Az 1909. évi X. t.-c. 75. és 76. §-ai nem lépnek hatályba. A jövedelmi adó a másodosztályu kereseti adó és a hadmentességi díj kivételénél az adóalaphoz nem számítandó.

16. §.

E törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter és a belügyminiszter, Horvát-Szlavonországokra nézve pedig a pénzügyminiszter bizatik meg, aki e tekintetben Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával egyetértőleg jár el.

1915. évi 148.076. szám.

**Körrendelet valamennyi m. kir. pénzügy-
igazgatósághoz — a székesfővárosi kivéte-
telével — és a székesfővárosi kir. adófel-
ügyelőhöz.**

**A jövedelemadó 1916. évre szóló kivetésének megin-
ditása tárgyában.**

1. §.

Az 1915. évi XXI. t.-c. 7. §-a szerint a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbe-
léptetéséről szóló 1914. évi XLVI. törvénycikknek a ren-
delkezései, valamint az ezekre vonatkozólag az 1915. évi
XV. t.-c. 3. §-ában foglalt kiegészítő határozmány az 1916.
évre is hatályban maradnak az alább következő módosi-
tásokkal:

1. Az 1914. évi XLVI. t.-c. 1., 8. és 9. §-aiban em-
litett 1914., 1915., illetve 1916. év alatt, minden egyes eset-
ben, megfelelőleg a reákövetkező év értendő.

2. Az 1914. évi XLVI. t.-c. 2. §-ában foglalt ren-
delkezések az egyházakra (egyházközségekre), szerzetes
rendekre (apátságokra, prépostságokra), alapokra és ala-
pítványokra is kiterjesztetnek.

3. A kegyuri terhek az 1909. évi X. t.-c. 12. §-ának
7. pontja szerint levonható tehernek veendőek.

4. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és
egyletek igazgatósága és felügyelő bizottsága tagjainak
ebbeli minőségükben bármely elnevezés szerint járó java-
dalma az 1914. évi XLVI. t.-c. 5. §-ában említett jövedel-
mek sorába tartozik és nem számítható az idézett törvény
11. §-ában említett szolgálati járandóságok közé.

2. §.

Az első szakaszban felsorolt törvényes rendelkezések következtében a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadóknak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. törvénycikk végrehajtása tárgyában 1914. évi 149.700. szám alatt kiadott utasítás,*) — tekintettel egyes rendelkezéseinek magyarázatára vonatkozólag az 1915. év folyamán kiadott s a jelen körrendeletbe beillesztett intézkedésekre — a következő változtatásokkal marad hatályban:

1. A felmerült kételyek leoszlatása céljából kijelentem, hogy a V. u. 1. §-ának első bekezdésében, illetőleg 4. §-ának 6. pontjában említett összes jövedelem alatt a félnek akár a belföldről, akár a külföldről folyó és akár adóköteles, akár adómentes jövedelmének együttes összege értendő. Az 1914. évi XLVI. t.-c. 1. §-a ugyanis az adókötelezettséget a 20.000 K-t meghaladó *összjövedelmekre*, nem pedig az adóalapokra mondja ki; ennél fogva nyilvánvaló, hogy a törvény mindazokat adó alá akarja vonni, akiknél az összjövedelem — tekintet nélkül az összjövedelemben foglalt jövedelemrészek eredetére és adómentes voltára — 20.000 K-t meghalad. Ellenkező felfogásnak, illetőleg olyan törvényt magyarázatnak, hogy az adókötelezettség csupán 20.000 K-t meghaladó adóköteles összjövedelem esetén következne be, akkor lehetne csak helye, ha ennek a kérdésnek szabályozásánál a jövedelemadó szempontjából adóköteles vagy adómentes jövedelmek között különbséget tett volna a törvény és szövegében az „*összjövedelmekre*” szó elé az „*adóköteles*” szót illesztette volna. Ez a meghatározás azonban nincs benn az idézett törvényben.

Az 1909. évi X. t.-c. 9. §-a, illetőleg a V. u. 9. §-a világosan megmondja, hogy az adóköteles tiszta jövedelmét a nyers bevételnek az a része alkotja, melyből a V. u. 12. §-ának 1—6. pontjában említett régie-költségek és a V. u. 12. §-ának 7., 8., 9. és 11. pontjában felsorolt esetleges terhek levonattak, még pedig tekintettel a V. u. 13. §-ában foglalt korlátozásokra. *Ha az ekként mutatkozó tiszta összjövedelem a 20.000 K-t meghaladja, kivétel nélkül mindenkinél beáll az adókötelezettség.*

A 20.000 K-t meghaladó tiszta összjövedelem azonban maga egészében nem tehető adóalappá akkor, ha abban oly jövedelem is szerepel, mely a V. u. 5. §-a, il-

*) A végrehajtási utasítás idézése V. u.-val jeleztetik.

letőleg viszonyosság esetében annak 7. §-a, továbbá 12. §-ának 10. pontja szerint adómentes. Ehhez képest

a) a V. u. 5. §-ának 1—4. és 6—9. pontja, továbbá 7. §-a szerint fennálló viszonyosság, valamint a 12. §. 10. pontja esetében a 20.000 K-t meghaladó tiszta jövedelemnek az adómentes jövedelmek levonása után mutatkozó maradványa akkor is adóalap, ha ez a maradvány 20.000 K-n alul van;

b) a V. u. 5. §-ának 5. és 10. pontja esetében arra nézve, hogy a szolgálati járandóságok hogyan számítandók az adóalaphoz és miképpen adóztatnak meg, a V. u. 5. §-ának 10. pontjában és 6. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazandók.

2. A V. u. 1. §-ának V. pontjában felsorolt egyházak (egyházközségek), szerzetes rendek (apátságok, prépostságok), valamint a VI. pontban említett alapok és alapítványok az 1916. évi kivetés során adómentesek. Ennek folytán az adókötelezettség a V. u. 1. §-ának I—IV. pontjában említett természetes személyekre és azokra a jogi személyekre terjed ki, akik a V. u. 1. §-ának VII. és VIII. pontjában vannak megnevezve. *Ezeket a jogi személyeket kivétel nélkül tehát más jogi (erkölcsi) személyt megadóztatni nem szabad.*

3. A V. u. 5. §-a azzal egészített ki, hogy a közszolgálati alkalmazottak részére az 1915. évi XXII. t.-c. alapján járó háborús segély e törvény 2. §-a szerint nem esik jövedelemadó alá.

4. A kegyuri terhek a V. u. 12. §-ának 7. pontja szerint levonható tehernek veendőek.

A most idézett 7. pontban említett terheknek levonása a szolgálati járandóságokra is kiterjed; következőleg a szolgálati járandóságokat terhelő előlegek ugyan nem, de netáni kamataik levonhatók.

5. A kételyek eloszlatása céljából kijelentem, hogy a V. u. 12. §-ának 11. a) pontjában foglalt rendelkezések alapján a teherlevonás akadálytalanul érvényesülhet akkor, ha adóköteles a vallomási iv I. tételének (összes jövedelem) A—F. pontjai alatt felsorolt jövedelemforrások közül a reá vonatkozóknak jövedelmét egyenként akként vallja be, hogy a nyers bevételnek a régie-költségek levonása után mutatkozó részét a megfelelő rovatba beírja.

Az a körülmény, hogy ezeket az adatokat, pl. önkezelt földbirtoknál, ipari, kereskedelmi vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásnál a bevallott jövedelem alacsony

voltánál fogva elfogadni nem lehet, hanem azokat hivatalból (becslési adatok alapján) helyesbiteni kell, az adólevonás érvényesítését nem akasztja meg.

Nem érvényesülhet azonban a levonás:

a) ha a fél vallomásaiban a reá vonatkozó jövedelemforrások közül akár csak egynek jövedelmét is elhallgatja, kivéve, ha az elhallgatott jövedelemforrásnak jövedelmét a fél egy másik jövedelemforrásával (pl. a birtokon levő házat a földbirtok jövedelmével) kapcsolatosan vallotta be és ez a jóhiszemű tévedés kétségét kizárólag igazoltatik;

b) az 1875. évi XXIX. t.-c. 16. §-ának második bekezdése, valamint az idézett törvény 32. §-a esetében, ha a kivetett adó az illetők javadalmából levonva nem lesz.

6. Abban az esetben, midőn a hadbavonultak helyett a jelen körrendelet 4. §-ának 13. pontja szerint a községi elöljáróság hivatalból fekteti fel a vallomási ívet, az adókiszámítási javaslat elkészítésénél a V. u. 12. §-ának 7-9. és 11. pontjaiban említett terheknek levonása szintén érvényesülhet. Önmagától értetik azonban, hogy levonás tárgyává csakis azok a terhek tehetők, amelyek megbízható adatokkal, pl. az általános jövedelmi pótadóra vonatkozólag adott tehervallomással kétségtelenül be vannak igazolva.

7. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek igazgatósága és felügyelő bizottsága tagjainak — legyenek ezek belföldiek vagy külföldiek — ebbeli minőségükben bármely elnevezés szerint járó javadalma a V. u. 18. §-ában említett jövedelmek sorába tartozik, ennek megfelelőleg veendő fel az adókiszámítási javaslat 3. pontja alatt és nem számítható a V. u. 21. §-ában említett szolgálati járandóságok közé.

Ebből folyik, hogy ezek a javadalmak 1916. évtől kezdve, az 1875. évi XXIX. t.-c. 16. §-ának megfelelőleg, kivétel nélkül III. osztályú keresetadó alá veendő; mert az egyazon bevételi forrásból eredő keresetet — elnevezésének különfélesége szerint — más-más adónemekkel érinteni: jogtalanságokra és az adózóval szemben indokolatlan kedvezményekre vezetne.

A V. u. 18. §-ára vonatkozólag utbaigazításul még megjegyzem, hogy

a) a föld- és egyéb haszonbérletekből a bérlőnél megállapított jövedelem a kiszámítási javaslatban annak 3. pontja alatt veendő fel;

b) az idézett szakaszban említett jövedelemforrásokból eredő keresetképen a III. osztályú keresetadónál megállapított adóalapot, mivel az a V. u. 19. §-ában foglalt rendelkezésekből kifolyólag is a legtöbb esetben a valóságon alul marad, elfogadni nem lehet, hanem a V. u. 18. §-ában említett jövedelemforrásoknak a régie-költések levonásával mutatózó bevételét a III. osztályú keresetadóban alappá tett összegtől függetlenül kell megállapítani.

8. A V. u. 32. §-ának második bekezdése szerint az a körülmény, hogy kik tartoznak a közös háztartáshoz, elsősorban az egyenes adók 1916. évre vonatkozó kivetésének megindítása tárgyában 1915. évi 105.100. szám alatt kiadott (1915. évi P. K. 31. sz.) körrendelet alapján foganatosított összeírás segélyével állapítandó meg. Ebből folyik, hogy az összeírási jegyzékhez csatolandó személybejelentő iv (B. minta) hiányában az összeírási jegyzék (F. minta) csupán az adóköteles nevét igazolja, de nem tünteti fel mindazokat, kik vele együttesen adóznak, vele egy adóalanyt alkotnak (V. u. 36. §. IV. pont).

A közös háztartáshoz tartozók külön megadóztatásának és a perorvoslati eljárás során felmerülhető zavaroknak elejét veendő, meghagyom, hogy az F. összeírási jegyzék címlapján negyedik pontképen kivétel nélkül vétesse fel névszerint azokat a személyeket is, akik a közös háztartás fejével egy adóalanyt alkotnak s akiknek jövedelme a V. u. 36. §-ának IV. pontjához képest a családfő F. összeírási jegyzékében foglaltatik.

9. Abban az esetben, midőn a felet más adófelelőslási bizottság adóztatja meg, mint ahol saját kezelésében levő földbirtoka van s ennél fogva a V. u. 36. §. IV. 3. pontjának rendelkezése szerint az adóösszeírás során felvett F. összeírási jegyzék annak a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) küldendő meg, amelynek kerületében az adóköteles állandóan lakik, illetőleg adózni fog: köteles a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a V. u. 16. §-ának I. pontjában említett és a törvényhatóság területén levő gazdasági egyesülettől vagy más hasonló gazdasági szaktestülettől a haszonbérátlagokra vonatkozólag beszerzett véleményt az illető pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) hitelesített másolatban megküldeni.

10. A V. u. 41. §-ának első bekezdése szerint az adófelelőslási bizottság, mivel az 1914. évi XLVI. t.-c. érvénye csakis egy évre szól: az 1915. év tartamára ala-

kult. Ennek az adófelszámamlási bizottságnak működése tehát az 1915. év végével megszűnik.

Erre a körülményre való tekintettel meghagyom a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek), hogy amennyiben az 1916. év folyamán az 1915. évre visszamenőleg pótkivetésre van szükség, erre irányuló javaslatát az 1916. évre alakított adófelszámamlási bizottság elé terjessze. Ez a bizottság szintén csak egy évre: az 1916. év tartamára alakul.

A V. u. 41. §-ának negyedik bekezdése — tekintettel az 1915. évi XV. t.-c. 3. §-ában foglalt és az 1915. évi XXI. t.-c. 7. §-ának első bekezdése szerint hatályban maradó rendelkezésekre — azzal egészített ki, hogy az adófelszámamlási bizottságoknak tagja lehet az is, aki nem tartozik a jövedelemadó fizetésére kötelezettek közé.

11. A V. u. mindazon szakaszainál, amelyekben az 1914., 1915., illetve 1916. évre történik hivatkozás, minden egyes esetben megfelelőleg a reákövetkező év értendő.

Addig, míg a V. utasításhoz mellékelt nyomtatványoknak eddig kinyomott készlete tart, ezeknek a nyomtatványoknak szövegében előforduló évszámok a fenti módon igazítandók ki.

A vallomási ívben előforduló évszámokat a vallomási ívnek a feleknek történő kézbesítés előtt *hivatalból* kell kiigazítani.

A változatlanul maradt nyomtatványoknak folytatlagos előállításánál az évszámok már elhagyattak és azokat megfelelőleg tintával kell beírni.

3. §.

A jövedelemadó kivétele a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. törvénycikk végrehajtása tárgyában 1914. évi 149.700. szám alatt kiadott és a jelen körrendelettel kiegészített utasítás rendelkezéseinek megfelelőleg foganatosítandó.

Ezen utasítás értelmében a jövedelemadónak kivételét annak előkészítése előzi meg; ennél fogva az adókivétel előkészítését is magában foglaló adókivétel körüli teendők a következőképpen csoportosulnak, u. m.:

1. Az adózók jövedelmi vallomásainak beszerzése.
2. Az összeíró bizottságok működése.

3. Az adókiszámítási javaslatok kidolgozása.

4. Az adónak az adófelszámamlási bizottságok által való elsőfoku megállapítása.

Ezekhez képest az adózóknak kötelelességeit, továbbá az összeíró bizottságoknak, illetőleg a községi (városi) közegeknek, a kir. pénzügyigazgatóságoknak (adófelügyelőnek) és az adófelszámamlási bizottságoknak teendőit az alábbiakban állapítom meg.

I. FEJEZET.

Az adózók jövedelmi vallomásának beszerzése.

4. §.

A vallomásadásra vonatkozó kötelezettség.

1. Minden adóköteles, akinek összjövedelme (származzék ez a jövedelem akár a magyar szent korona országainak területéről, akár a külföldről és legyen az részben mentes a jövedelemadó alól) az 1915. évben a 20.000 K-t meghaladta, az előírt vallomási ív szabályszerű kitöltése mellett jövedelméről 1916. évi március hó 15-ig *bezárólag* vallomást adni tartozik.

Adóköteleseknek veendőik:

- a) a magyar állampolgárok összes jövedelmeik után, ha a magyar szent korona országainak területén laknak, vagy ha állandóan nem is laknak e területen, de itt rendes lakásuk van, a V. u. 1. §-ának I. pontja szerint;
- b) a külföldön lakó magyar állampolgárok a magyar szent korona országainak területéről származó összes jövedelmeik után, a V. u. 1. §-ának II. pontja szerint;
- c) a külföldi állampolgárok összes jövedelmeik után:

α) ha a magyar szent korona országaiban laknak,
β) ha akár egyazon, akár váltakozva több helyen legalább egy évig egyfolytában a magyar szent korona országainak területén tartózkodnak, vagy — tekintet nélkül az időtartamra — csupán jövedelemszerzés céljából tartózkodnak a magyar szent korona országainak területén, a V. u. 1. §-ának III. pontja szerint;

δ) minden más, az előző c) pont alá nem tartozó külföldi állampolgár, továbbá a magyar szent korona or-

számainak területén székhelylyel nem bíró, de egyébként az alábbi e)—f) pontok valamelyike alá tartozó jogi személy a V. u. 1. §-ának IV. pontjában felsorolt és a magyar szent korona országainak területéről folyó jövedelmei után;

e) a közbirtokosságok, a volt urbéri közösségek, a volt határvidéki vagyonszösségek és a horvát-szlavonországi földközösségek (ideértve Turmező nemes község földközösségét is) osztatlan vagyonuk összes jövedelme után, ha e vagyon gazdasági ügyeit külön szervezet kezeli, a V. u. 1. §-ának VII. pontjában foglaltak szerint;

f) az előző e) pont alatt nem említett egyéb külön kezelt vagyontömegek (vagyonszösségek, universitas bonorum) összes jövedelmeik után; jelesül: a csödtömegek, a végrehajtási zárlat folytán zárgondnoki kezelésben levő vagyontömegek (1912. évi LIII. t.-c. 36. §-a), a hagyatékok (nyugvó örökségek), a házközösségek, ha úgy jogilag, mint tényleg fennállanak és általában minden olyan vagyontömeg, illetőleg vagyonszösség, amely föltt a tulajdonosnak, vagy a részarányos tulajdonosoknak a tulajdonjogból folyó szabad rendelkezési joga a külön szervezett képviselő, esetleg a hatóságilag vagy bíróság elrendelt vagyontömeg folytán korlátozva van, a V. u. 1. §-ának VIII. pontjában foglaltak szerint.

Ezek az a)—f) pontok alatt felsorolt természetes és jogi személyek tehát abban az esetben, ha összes említett jövedelmük az 1915. évben a 20.000 K-t meghaladta, vallomást adni tartoznak.

A családfő összjövedelméhez az a)—d) pont esetében az a jövedelem is hozzászámítandó, mely a közös háztartáshoz tartozó feleség, felmenők, lemenők, vő, meny és az oldalrokonok jövedelméből a V. u. 3. §-ában elmondottak szerint a családfő rendelkezése alá kerül. Ezek a közös háztartáshoz tartozók tehát erről a jövedelemről vallomást nem adnak, hanem ezeknek a családfő rendelkezése alá kerülő jövedelmét ez utóbbi köteles többi jövedelmével együttesen bevallani.

2. A vallomást annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) kell benyújtani, amelynek területén a természetes személy *állandóan lakik vagy tartózkodik.*

A vallomás lezárt borítékban is beadható, ez esetben azonban a nevet és a lakást a címlapon ki kell tüntetni.

Az adóköteles állandó lakóhelyének azt a községet (várost) kell tekinteni, ahol viszonyainak megfelelően

berendezett lakása van. Csak időleges és átmeneti tartózkodásra berendezett megszállóhely lakásul nem tekinthető. Ehhez képest azok az adókötelesek, akik szórakozás végett, vagy üzleti, illetőleg egyéb okokból (pl. mert védkötelezettségüknek másutt tesznek eleget, vagy tanintézeti hallgatók vagy tiszletük másutt van, mint ahol laknak) az évnél egy részét állandó lakóhelyükön kívül töltik, mindenkor állandó lakóhelyükön adnak vallomást.

Több lakóhely esetén, vagyis ha egyazon adókötelesnek két vagy több községben van az előző bekezdésben foglalt meghatározásnak megfelelő állandó lakóhelye, a szóhajóhető községek közül az adóköteles vallomását annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) tartozik benyújtani, ahol jövedelemadókat tárgyalatni akarja. Az adókövetés helyének ekként történt megválasztását köteles a fél a vallomási ívbe annak legutolsó tételénél is beírni és arról, hogy az adókövetés helyéül melyik községet választotta, *1916. évi február végéig* az állandó lakóhely szempontjából szóhajóhető községek mindegyikének előljárárságát (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályát) szóval vagy írásban értesíteni.

3. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adandó a vallomás.

4. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, jövedelmi vallomásukat itteni utolsó lakóhelyükön kötelesek benyújtani. Ha pedig ilyen lakóhely nem ismeretes, a vallomási ív bármelyik községi előljárárságánál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

5. Az országban nem lakó külföldiek abban a községben (városban) adnak vallomást, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyonjog létezik. Több ilyen jövedelemforrás esetén a vallomási ív bármelyik községi előljárárságánál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

6. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs (4. pont), valamint az országban nem lakó külföldiek (5. pont) vallomásukat a székesfő-

városi adófelügyelőnél (központi osztály) is beadhatják, aki azt szükség esetén az illetékes pénzügyigazgatóság-hoz haladéktalanul továbbítja.

7. Az ingyen kiszolgáltató vallomási ív a félnek hivatalból kézbesítve nem lesz, hanem azt az adóköteles a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) maga vagy megbízottja veszi át.

8. Ha a vallomásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előjárás (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) köteles a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kitölteni és ennek megtörténtét hivatalból bizonyítani.

9. A vallomást nem önjogu (gyámolt vagy gondnokolt), valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő (gyám, gondnok, igazgató stb.) adja, aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

A szolgálatban álló kiskorúak azonban, ha kinevezésszerű rendelvénnyel (szerződéssel vagy más módon) biztosított szolgálati illetményük van és ennek betudásával összes jövedelmük a 20.000 K-t meghaladja, vallomásukat önmaguk adják.

10. A vallomásra kötelezettek vallomásukat meghatalmazottjaik utján is benyújthatják, a meghatalmazott ténykedéséért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A meghatalmazottak e minőségüket hivatalos felszólításra igazolni tartoznak. A meghatalmazás bélyegmentes. A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meghatalmazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

11. Aki vallomását az előírt határidőben, vagyis 1916. évi március 15-ig be nem adja, a kivétel során megállapított adónak 1%-át, ha pedig a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről a vallomás beadása végett hozzá intézett felhívásnak meg nem felel, a megállapított adónak további 4%-át fizeti pótlék fejében.

12. A vallomás átadójának kívánatára a vallomás benyújtásáról hivatalos elismervényt kell adni. Ha pedig a vallomási ív boríték alatt nyújtott be, ez a körülmény a hivatalos elismervényben külön is megemlítendő.

13. Ha a vallomásra kötelezett hadbavonult és olyan meghatalmazottja, aki az 1909. évi X. t.-c. 73. §-ához képest a vallomási ívet helyette és nevében kiállíthatná és aláírhatná, nincsen, a községi előjárás (városi adó-

hivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) a vallomási ívet hivatalból fekteti fel és annak első lapján a név és foglalkozásra és a lakóhelyre vonatkozó rovatokat kitölti; azután pedig a vallomás elmaradásának fentebb említett indokát a vallomási ív végén pecsét alatt igazolni köteles.

Ebben az esetben az adópótlék alkalmazásának (11. pont) helye nincs.

14. Ha a fél az 1915. évre olyan vallomást adott, melyben jövedelmét számszerűleg vallotta be s ha ezen jövedelmekben azóta változás nem állott be: elegendő, ha az 1916. évre szóló vallomásában erre a körülményre oly formán hivatkozik, hogy az 1915. évre adott bevallásában foglalt jövedelemrészletezést változatlanul fentartja. A névtani terheknek részletes bevallása és igazolása azonban még ebben az esetben sem engedhető el.

5. §.

Mindazok, akik az 1909. évi X. t.-c. 4. és 5. §-a alapján személyes adómentességet élveznek, vallomásra nincsenek kötelezve; nevezetesen:

a) Ő Felsége a király;

b) az idegen államoknak diplomáciai képviselői és exequatúr nyert hivatásszerű consulai, ha nem magyar alattvalók, továbbá a diplomáciai képviselőknél és consulatusnál alkalmazottak, ha külföldiek, végre mindezeknek vagy családjaiknak szolgálatában álló külföldiek, még pedig valamennyien abban az esetben, ha a magyar szent korona országából származó jövedelmük nincs;

c) azok a személyek, melyeknek a nemzetközi jog-elvek vagy nemzetközi egyezmények (pl. kereskedelmi és vámszerződések, kereskedelmi és hajózási szerződések) alapján jövedelemadómentességre van igényük;

d) a fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában levő vagy várakozási illetékekkel szabadságolt tisztiek (hadbírák, katonaeorvosok, csapatvezetők, csendőrszámvevők, kezelőtisztiek) és tábori lelkészek, rangosztályba nem sorozott havidijasok, ha szolgálati illetményeiken kívül sem maguknak, sem a velük közös háztar-

tásban levőknek egyéb jövedelmük nincs; továbbá a különleges vagy helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú tiszték, ha a nyugdíj betudásával megillető szolgálati járandóságaikon kívül sem maguknak, sem a velük közös háztartásban levőknek egyéb jövedelmük nincs.

II. FEJEZET.

Utmutatás a vallomási iver kiállítására nézve.

A bevallás alá tartozó jövedelmek felsorolása.

A V. u. 29. §-a részletesen tárgyalja ugyan a vallomási iver kitöltésének módozatait, mégis tekintettel arra a nagy fontosságra, melyet a félnek elfogadható vallomása a jövedelemadóknak kivetése során jelent, a vallomási iver helyes és a törvény rendelkezéseinek megfelelő kiállítására nézve még a következők jegyeztetnek meg:

Azok, akiknek 1915. évi összes jövedelme a 20.000 K-t meghaladja, a vallomási iver I. A—F. pontjai alatt foglalt felelősségeknek megfelelőleg be kell vallani a következő jövedelmeket, u. m.:

1. Be kell vallani a magyar szent korona országainak területéről származó összes jövedelmet, ideértve azt a hányadrészes jövedelmet is, mely más személyekkel közös ingatlanokból, tiszteletből (haszonhajtó foglalkozásból), tőkevagyonból vagy vagyonjogból származik.

2. Be kell vallani a külföldről származó jövedelmet. Pl. Akinek Bécsben háza vagy tisztelete van, ezeknek jövedelmét — tekintet nélkül az ottani megadóztatásra — szintén tartozik a vallomási iver I. B. illetőleg C. pontjai alatt felvenni.

A külföldi jövedelemnek ez a bevallása azonban *viszonosság esetében* csupán annak megállapítására szolgál, hogy a félnek összjövedelme meghaladja-e a 20.000 K-t, vagyis hogy a V. u. 4. §-ának 6. c) pontjában említett példa szerint van-e adókiadásnak helye, vagy sem. Ebben az esetben ezeket a külföldről származó és a viszonosság folytán adómentes jövedelmeket a vallomási iver III. tétele alatt is fel kell tüntetni, hogy azok az adókiadás során az adóalapként mutakozó tiszta jövedelemből levonhatók legyenek.

Ha azonban azzal az állammal szemben, ahonnan

ezek a jövedelmek származnak, viszonosság nem áll fenn: akkor ezeknek a külföldi jövedelmeknek levonása nincs megengedve; következőleg azok a vallomási iver III. tétele alatt nem is sorolandók fel s ha fel is soroltattak, az adóköteles jövedelemből levonadni nem fognak, kivéve:

a) a V. u. 1. §. II. pontjában említett magyar állampolgárokat, akik csak a magyar szent korona országainak területéről származó összes jövedelmek után adóznak;

b) a V. u. 1. §. IV. pontjában említett külföldi állampolgárokat, továbbá a magyar szent korona országainak területén székhelylyel nem bíró, de a V. u. 1. §. VII—VIII. pontjainak valamelyike alá tartozó jogi személyeket, akik szintén csak a magyar szent korona országainak területéről folyó jövedelmek után adóznak;

c) az idegen államoknak diplomáciai képviselőit és exequatort nyert hivatásszerű consulait, ha nem magyar alattvalók, továbbá a diplomáciai képviselőknél és consulatusnál alkalmazottakat, ha külföldiek, végre a mindezeknek vagy családjainak szolgálatában álló külföldieket, akik a V. u. 4. §-ának 3. pontja szerint kizárólag a magyar szent korona országainak területéről származó és a V. u. 1. §. IV. pontjában említett jövedelmek után adóznak.

Mind a három kivétel esetében tehát a külföldről származó jövedelem a vallomási iver III. tétele alatt szintén felemlitendő.

3. Be kell vallani azokat a jövedelmeket is, amelyek a törvény szerint nem esnek jövedelemadó alá. Idetartoznak a V. u. 5. §-ának utolsó bekezdése szerint:

a) az uralkodóház tagjait az udvartartásból vagy a családi alapokból megillető járadékok (apanage-ok); továbbá az országgyűlés tagjait e minőségükben megillető járandóságok (az 1893: VI. t.-cikkben említett tiszteletdíj és lakbér, továbbá az esetleges napidíj);

b) a kikötés nélkül önként adott (külön magánjogi címen nem alapuló) támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldalrokonoknál, ha az, aki a támogatást adja, szintén adóköteles;

c) a Mária Terézia-lovagrenddel és a vitézségi érdemekkel összekötött járandóságok, a sebesülési pótdíjak (1875: LI. t.-c. 35. §-a);

d) a V. u. 1. §-ának VII. és VIII. pontjában említett vagyontömegek (vagyontömegek) jövedelméből a

tagoknak netán járó részesedés az illető résztulajdonosoknál;

e) a fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában levő, vagy várakozási illetékkal szabadságolt tisztek (hadbírák, katonatorvosok, csapatszámvevők, csendőrszámvevők, kezelőtisztek) és tábori lelkészek, rangosztályba nem sorozott havidijasok, altisztek és a legénység összes szolgálati illetménye, továbbá a különleges vagy helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú tiszteket a nyugdíj betudásával megillető összes szolgálati járandóság a V. u. 5. §-ának 5. pontjában elmondottak szerint;

f) a véderőhöz tartozóknak mozgósítás esetében járó illetménye a V. u. 5. §-ának 6. pontjában elmondottak szerint;

g) az 1912. évi XXXV. t.-c. alapján járó vagy engedélyezett családi pótlékok;

h) az 1875. évi XXIX. t.-c. szerint IV. osztályú keresetadó alá eső adózóknak 20.000 K-t meg nem haladó szolgálati járandóságai;

i) a hazai ipar fejlesztése céljából az 1899. évi XLIX. t.-c., valamint az 1907. évi III. t.-c. által adómenteseknek nyilvánított vállalati jövedelmek.

Ezen 3. pontban felsorolt adómentes jövedelmek bevallása kizárólag annak megállapítása végett szükséges, hogy a félnek összes jövedelme meghaladja-e a 20.000 K-t, vagy sem. Ennélfogva a vallomási iv III. tétele alatt ezeket az adómentes jövedelmeket *egyenként*, amint az illető adókötelesnél előfordulnak, szintén fel kell sorolni avégből, hogy azok az e) és h) pontok eseteiben a V. u. 6. §-ában megállapított eljárásnak alapjául szolgálhassanak; a többi esetekben pedig az adóalapként megállapított tiszta jövedelemből a kivetés során levonhatók legyenek.

4. Be kell vallani a közös háztartásban levőknél a *családfő jövedelmével együttesen*:

a) a feleségnek összes, akár a belföldről, akár a külföldről folyó és akár adóköteles, akár adómentes jövedelmét — ideértve azt a hányadrészes jövedelmet is, mely más személyekkel közös ingatlanokból, üzletből (haszonhajtó foglalkozásból), tőkevagyonból vagy vagyonszerzésből származik — és pedig mindaddig, amíg a házastársak között a házassági életközösség tartósan meg nem szűnik és a nő vagyonát beigazoltan már nem a férfi kezeli;

b) a felmenőknek, lemenőknek, a vőnek, menynek és az oldalrokonoknak azt a jövedelmét, — ideértve azt a hányadrészes jövedelmet is, mely más személyekkel közös ingatlanokból, üzletből (haszonhajtó foglalkozásból), tőkevagyonból vagy vagyonszerzésből származik — amely jövedelem a háztartás fejének (családfőnek) rendelkezése alá kerül. (V. u. 3. §-a.)

Ha ezen 4. pont szerint bevallott jövedelemben külföldről folyó vagy jövedelemadó alá nem eső jövedelem is foglaltatik, akkor ezeket a jövedelmeket a többi adóköteles jövedelemmel együtt szintén be kell vallani, de azoknak adómentességét a fenti 2., illetőleg 3. pontban szabályozott eljárásnak megfelelőleg a vallomási iv III. tétele alatt kell feltüntetni.

7. §.

A vallomási iv egyes rovatainak kitöltése.

1. A vallomási iv I. A—F. pontjai alatt foglalt felosztásnak megfelelő rovatok kitöltésénél a fél mindegyik rovatba azt a jövedelmét írja be, amely nem a vallomási iven, hanem külön eszközlendő és a fél tetszése szerint a vallomási ivhez mellékelhető részletes kiszámítás alapján mutatkozik akkor, ha az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből a V. u. 12. §-ának 1—6. pontjában felsorolt megfelelő tételek (pl. épületeknél az idézett szakasz 2. pontjában felsorolt költségek), vagyis egyszóval: a *régie-költségek* levonatnak. Amikor tehát a fél 1915. évi jövedelmének összegét a vallomási iven kívül kiszámítja és az eredményt a vallomási ivnek „Az 1915. évi jövedelem összege” című rovatába beírja, ebből a bevallott jövedelemből a kiszámítás során a V. u. 12. §-ának 7., 8., 9., 10. és 11. pontjai alatt felsorolt tételeket és a kegyuri terheket levonni nem szabad. Nem szabad pedig levonni azért, mert különben kétszeres levonás esete állana elő, amennyiben a V. u. 12. §-ának 7., 8., 9. és 11. pontjai alatt felsorolt tételeket és a kegyuri terheket, amelyek már nem régie-költségeket, hanem *terheket jelentenek*, a vallomási iv második oldalán a „Levonások” cím alatt egyenként külön kell felsorolni; a V. u. 12. §-ának 10. pontja szerint adómentes jövedelem pedig, a jelen rendelet 6. §. 3. pontjának utolsó bekezdésében elmondottak

szerint, a vallomási iv III. tétele alatt lesz levonás céljából beirandó.

Ennek a bevallás tárgyát képező jövedelem kiszámítási módozatának előrebocsátása után a vallomási iv *A—F.* pontjai alatt foglalt felosztásnak megfelelő rovatok kitöltésénél a következőképp kell eljárni.

A) Földbirtoknál:

a) A földbirtok önkezelése esetén, vagyis ha a földbirtokot a tulajdonos vagy haszonélvező maga kezeli, a saját gazdálkodás folytán tényleg elért 1915. évi tiszta nyereséget, vagyis a nyers bevételnek a régie-költségek levonása után megmaradó részét, mint adó alá eső jövedelmet kell a vallomási ivbe beírni. (V. u. 16. §. I. pont.)

Ha a fél vallomási ivének ebben a rovatában jövedelmét számokkal írta be, akkor a vallomási iv VI. tétele *A.* pontjának kitöltése elmarad.

Az önkezelt földbirtok adó alá eső tiszta nyereségét (jövedelmét) az után a birtok után kell számításba venni, amely birtok a vallomás kiállításának időpontjában az adóköteles tulajdonában vagy haszonélvezetében tényleg megvan. Az 1915. év folyamán megvált, de a vallomás kiállításának idejében már eladott (elárverezett) birtok jövedelme tehát bevallás tárgyát nem képezi; viszont azonban annak a birtoknak tiszta nyereségét (jövedelmét) szintén számításba kell venni, amely birtok a vallomás kiállításának időpontjáig akár az 1916. évben, akár az 1915. évnek az aratás (szüret) utáni szakában jutott az adóköteles tulajdonába vagy haszonélvezetébe. Ebben az esetben az egy évi jövedelem, egyéb ismert adat hiányában, a V. u. 16. §-ának I. pontja szerint végzett becslés alapján számítandó ki a fél részéről. (V. u. 11. §. 3. b) pont.)

Megjegyeztetik azonban, hogy önkezelés esetében a fél nincs arra kötelezve, hogy földbirtokának tiszta nyereségét (jövedelmét) a fenti módon számszerűleg bevallja, hanem e helyett a bevallásnak azt a módját is választhatja, hogy a vallomási iv tételének *A. a)* rovatát üresen hagyja és e helyett a vallomási iv VI. tételének *A.* pontjában foglalt rovatokat tölti csak ki. Ennek a bevallásnak azonban az a következménye, hogy az 1915. évben fizetett egyenes adók és az ezek után járó törvényhatósági és községi adók, valamint a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományok az adóköteles összes jövedelemből nem lesznek levonva. (V. u. 12. §. 11. pont.)

b) A földbirtok bérbeadása esetén a múlt (1915.) évi tiszta nyereséget (jövedelmet), vagyis a nyers bevételnek a régie-költségek levonása után megmaradó részét kell a vallomási ivbe beírni. A nyers bevételt pedig alkotja: a haszonbér, a bérbeadó részére fentartott egyéb haszonnak, valamint a bérlő által netán teljesítendő további szolgáltatásoknak pénztértéke. Pl. Ha a haszonbér 20.000 K, s ezen felül a még kikötött egyéb szolgáltatásoknak (pl. adóknak) pénztértéke 800 K, akkor a nyers bevétel 20.800 K. Ha a bérbeadó viseli a birtokon levő épületek karbantartási költségeit és a kárbiztosítási díjakat, — melyet együtt 600 K-ra rugnak — ezek mint régie-költségek levonandók. A vallomásba felveendő tiszta nyereség (jövedelem) tehát ebben az esetben 20.200 K. (V. u. 16. §. II. pont.)

Megjegyeztetik azonban, hogy annál az oknál fogva, mert mezőgazdaságnál a gazdasági év a naptári évvel nem azonos, a földbirtoknak bérbeadott vagy bérbe nem adott voltát is a gazdasági év szerint kell számítani. Ennélfogva aki önkezelt földbirtokát a gazdasági év végével, vagyis az aratás (szüret) után az 1915. évben bérbeadta, annál ezen ingatlannak tiszta nyeresége (jövedelme) az önkezelés eredménye szerint (V. u. 16. §. I. pont) számítandó; ellenben aki a bérbeadott földbirtokát a gazdasági év végével 1915-ben önkezelésbe veszi, annál a jelen *b)* pontban elmondottak szerint még a *bérösszegből* annak egész évre való kikerekítésével kell a tiszta nyereséget (jövedelmet) kiszámítani és a vallomási ivbe beírni. (V. u. 11. §. 3. pont.)

A földbirtok bérbeadása esetén a vallomási iv megfelelő rovatát csupán a most előadottaknak megfelelőleg lehet kitölteni, mivel ebben az esetben a bevallásnak más módozatát a törvény nem ismeri.

c) Bérbevétel (földhaszonbérlet) esetén a tényleg elért 1915. évi tiszta nyereséget (jövedelmet), vagyis a nyers bevételnek a régie-költségek levonása után megmaradó részét — hozzászámítva ehhez még a földbirtokkal együtt bérbe vett lakásának haszonértékét is, ellenben levonva belőle a bérösszeget és a bérbeadó részére vagy annak nevében teljesített bárminő szolgáltatás pénztértékét — kell a vallomási ivbe beírni. (V. u. 16. §. III. pont.)

d) Hányadrészes bérlet esetén mindegyik félnek (ugy a tulajdonosnak, mint a bérlőnek) jövedelmét a gazdálkodás folytán elért és a földbirtok önkezelése esetére előadottak szerint kiszámított tiszta nyereségnek reá

eső része alkotja. (V. u. 16. §. IV. pont.) Ezt a részt kell tehát a vallomási ivbe beírni.

Megjegyeztetik azonban, hogy bérlet esetén a fél a földbirtok tiszta nyereségének (jövedelmének) a fenti módon számszerűleg való bevallását mellőzheti és e helyett a bevallásnak azt a módját is választhatja, hogy a vallomási iv I. tételének A. c), illetve d) rovatát üresen hagyja és e helyett a vallomási iv VI. tételének A. pontjában foglalt rovatokat tölti csak ki. Ennek a bevallásnak azonban az a következménye, hogy az 1915. évben fizetett egyenes adók és az ezek után járó törvényhatósági s községi adók, valamint a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományok az adóköteles összes jövedelemből nem lesznek levonva. (V. u. 12. §. 11. pont.)

e) Az erdőfaállományának eladása esetén,

aa) ha az eladás tőáron történt, az esedékes vételárt teljes összegében — minden levonás nélkül — be kell vallani;

bb) ha pedig az eladás nem tőáron történt, akkor a vételárnak, mint nyers bevételnek, a régie (letarolási, szállítási stb.) költségek levonása után megmaradó részét kell a vallomási ivbe beírni. (V. u. 16. §. V. pont.)

B) Házbirtoknál:

a) Házbéradó alá eső épületeknél — legyenek azok bár ideiglenesen adómentesek — az 1916. évre szóló alap-kivetés során házbéradó alá vont nyers hasznóértéknek a régie-költségek levonása után megmaradó részét kell a vallomási ivbe beírni. Ebben az esetben azonban régie-költségek címén le lehet még vonni az 1915. évben adó-alapul vett házbértéknek azt a részét is, mely az 1909. évi VI. t.-c. 54. §-a szerint figyelembe vett laküresedés tartamára esik. Pl. Ha valamely házban egy 2400 K-ás lakás az 1915. évben félúton át üresen állott és ennek folytán adóleírásban részesült, akkor 1200 K bérvesztés levonható. Ha azonban ez a laküresedés elemi csapás folytán állott elő, utóbbi címen még egyszer bérvesztésből eredő levonásnak helye nincs. (V. u. 17. §.)

b) Ha az 1916. évre szóló alap-kivetés során az épület egészben vagy részben házosztályadó alá esik, a helyi vagy környékbeli viszonyokhoz és a tényleges használathoz képest megbecsült nyers bevételnek a régie-költségek levonása után megmaradó részét kell a vallomási ivbe beírni. (V. u. 17. §.)

c) Megjegyeztetik azonban, hogy egészben vagy részben házosztályadó alá eső vagy a tulajdonos (hasznélvező) által lakott épületeknél a fél nincs arra kötelezve, hogy házának tiszta nyereségét (jövedelmét) a fenti módon számszerűleg bevallja, hanem e helyett a bevallásnak azt a módját is választhatja, hogy egészben vagy részben házosztályadó alá eső vagy általa lakott épületének tiszta nyereségét a vallomási iv I. tételének B. pontja alatt nem írja be, hanem e helyett a vallomási iv VI. tételének B. pontjában foglalt rovatokat tölti csak ki. Ennek a bevallásnak azonban — amelyet az 1909. évi X. t.-c. 71. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe alatt a bérbeadott épületeknél alkalmazni nem szabad — az a következménye, hogy az 1915. évben fizetett egyenes adóknak és az ezek után járó törvényhatósági s községi adóknak, valamint a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományoknak az adóköteles összes jövedelemből leendő levonása nincs megengedve. (V. u. 12. §. 11. pont.)

d) Épügy, mint a földbirtoknál, a házaknál is az 1915. év folyamán megvált, de a vallomás kiállításának idejében már eladott (elárverezett) ház jövedelme a volt tulajdonosnál bevallás tárgyát nem képezi.

C) Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb — a földbérlet kivételével — a kereseti adó alá eső foglalkozásoknál az 1915. évi tiszta nyereséget, vagyis a nyers bevételnek a régie-költségek levonása után megmaradó részét kell a vallomási ivbe beírni. (V. u. 18. §.)

Ha a fél vallomási ivének ebben a rovatában jövedelmét számokkal írta be, akkor a vallomási iv VI. tétele C. pontjának kitöltése elmarad.

Az 1915. év folyamán vagy később a folyó évben a bevallás időpontjáig keletkezett üzleteknél, hasznóhajtó foglalkozásoknál az adóköteles jövedelmet egy teljes évre számítva kell bevallani; ellenben a vallomás kiállításának idejében már megszűnt üzletnek, vállalatnak vagy hasznóhajtó foglalkozásnak jövedelme bevallás tárgyát nem képezi. (V. u. 11. §. 3. pont.)

Megjegyeztetik azonban, hogy a fél nincs arra kötelezve, hogy üzletének, vállalatának vagy hasznóhajtó foglalkozásának tiszta nyereségét (jövedelmét) a fenti módon számszerűleg bevallja, hanem ehelyett a bevallásnak azt a módját is választhatja, hogy a vallomási iv I. tételének C. rovatát üresen hagyja és ehelyett a vallomási iv VI. tételének C. pontjában foglalt rovatokat tölti csak ki. Ennek a bevallásnak azonban az a következménye,

hogy az 1915. évben fizetett egyenes adóknak és az ezek után járó törvényhatósági és községi adóknak, valamint a hadsegélyezési célokra igazoltan adott önkéntes adományoknak az adóköteles összes jövedelemből leendő levonása nincs megengedve. (V. u. 12. §. 11. pont.)

D) A tőkevagyonból eredő és egyéb a tőkekamat- és járadékkadó alá tartozó bevételeknél (V. u. 20. §-a) az 1915. évi kamat- vagy járadékjövédelmet, amennyiben az készpénzből áll, egyedül és kizárólag számszerűleg kell a vallomási ivbe beírni.

Az 1915. év folyamán vagy később a bevallás időpontjáig keletkezett tőkéknél és vagyonjogoknál az adóköteles jövédelmet egy teljes évre számítva kell bevallani; ellenben a vallomás kiállításának idejében már megszűnt tőkéknél (vagyonjogok) jövédelme bevallás tárgyát nem képezi. (V. u. 11. §. 3. pont.)

A vallomási iv I. tétele D. rovatának kitöltése alkalomával a vallomási iv IV. tétele alatt kölcsöntőkéknél és járadékoknál az adós neve és lakóhelye is megemlítendő; ha pedig a kamat- vagy járadékjövédelm egészben vagy részben nem készpénzből áll, a vallomási iv VI. tételének D. pontja alatt azt is fel kell sorolni, hogy ez a nem készpénzjárandóság miből áll.

E) A szolgálati viszonyból származó illetményeknél és ellátásoknál:

a) A fizetés, bér (munkabér), zsold, díj (állandó napidíj), tiszteletdíj, lakpénz (lakpénzpótlék), személyi pótlék (zsoldpótlék), korpótlék, működési pótlék és jutalom fejében vagy más egyéb címen (pl. hírosági jegyzőknél az 1908 : VI. t.-c. 7. §-ában említett képesítési pótlék címén, továbbá az 1908 : XXXVIII. t.-c. 16. §-a szerint a községi vagy körorvosoknak helyi pótlék vagy rendkívüli évi segély címén) járó állandó természetű, vagyis összegében előre meghatározott illetményeket; továbbá a nyug- és kegydíjakat, nevelési járulékokat vagy efféle természetű nyugellátásokat a vallomás kiállításának idejében fennálló egy évi nagyságukban kell a vallomási iv I. tételének E. a) pontja alatt bevallani. Pl. Akinek az 1915. évben 10.000 K volt a fizetése, de a vallomás kiállításának időpontjában fizetése már 12.000 K, az ezt az utóbbi összeget vallja be. Ha pedig, bár a múlt évben még tényleg szolgált, de a vallomás kiállításának idő-

pontjában már nyugdíjas, nem a múlt évi fizetését, hanem a folyó évi nyugdíját, annak egy évi összegében tartozik bevallani.

b) A jutalék, részesedési járulék, egyezmény vagy darabszám szerint járó díj, illetőleg napidíj, más egyéb a szolgálati viszonyból, illetőleg a hivatásszerű foglalkozásból az adóalanyt megillető változó természetű, vagyis összegében előre nem ismert járandóság múlt évi összegében, illetőleg, ha a bevétel nem szólt egész évre vagy csak a folyó évben keletkezett, vélelmezett egy évi összegében veendő fel a vallomási iv I. tételének E. b) pontja alatt.

c) A vallomási iv I. tételének E. c) pontja alatt be kell vallani nem közszolgálatban állóknál a meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással egybekötött akár állandó, akár változó természetű járandóság egy évi összegét minden levonás nélkül; pl. az utiköltség- és napidíjatalányokat, repraesentationális költségeket s efféléket, a vallomási iv „Levonások” címének 3. c) tétele alatt pedig a velük szemben tényleg felmerült kiadások összegét kell bevallani.

Önmagától értetik, hogy a közvetlenül megelőző c) pontban említett meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással egybekötött akár állandó, akár változó természetű járandóságokat a vallomási iv I. tételének E. a—b) pontjai alatt felvenni nem kell.

Közszolgálatban levőknél a működési pótlék, időleges (kiküldetésekkel járó) napidíj, utiköltség, uti-, lőtartási- és kocsi-bér-átalány s efféle terhelt járandóság bevallás alá nem kerül, miután az teljes összegében a kiadással ellensúlyozottnak tekintetik, s ennél fogva adómentes. (V. u. 22. §.) Ugyanezen szempont alá esik az 1915. évi XXII. t.-c. alapján járó háborús segély is.

A vallomási iv I. tételének E. pontjával egyidejűleg ki kell tölteni a vallomási iv V. tételét és abban az esetben, ha a szolgálati járandóságot és ellátást nem készpénz, hanem egészben vagy részben természetbeni járandóságot alkotják: VI. tételének E. pontját is.

F) Az adóköteles jövédelm összes egyéb neménél: azoknak 1915. évi összegét kell a vallomási iv I. F. pontja alatt számszerűleg bevezetni s azt a vallomási iv VI. tételének F. pontja alatt részletezni.

A vallomási iv első oldalának az F. pont után következő részét, jelesül: az a—c) pontokat akkor kell kitölteni, ha a vagyon részben vagy egészben más község-

ben (községekben) fekszik, mint ahol a fél lakik; a *d—e*) pontokra pedig akkor kell megfelelő választ adni, ha a vagyon részben vagy egészben nem képezi az adókötelesnek, illetve a közös háztartásához tartozóknak kizárólagos tulajdonát, hanem az harmadik személyekkel közös.

2. Az 1915. évi nyereség- és veszteségszámla (V. u. 11. §. 5. pont) a vallomáshoz csatolható, de ez a körülmény a vallomásnak a jelen szakasz 1. pontjában előadottak szerint szabályszerű kiállítása alól nem menti fel az adókötelest. (V. u. 29. §. 7. pont.)

3. Az adókötelesnek szabadságában áll, hogy adatainak támogatására szolgáló részletezéseket, kiszámításokat vagy más felvilágosító megjegyzéseket a vallomási ív megfelelő helyére beírjon, avagy a vallomási ívhez mellékeljen. (V. u. 29. §. 8. pont.)

4. Az 1915. évben élvezett jövedelem számszerű bevallása után jogában áll a félnek a vallomás „Jegyzet” rovatában feltüntetni, hogy a háborus állapot folytán előidézett rendkívüli körülmények, az adózónak vagy hozzátartozóinak katonai szolgálatra történt behívása, tartós betegsége vagy munkaképtelensége, továbbá elemi vagy más egyéb csapások által okozott károk és egyéb rendkívüli körülmények következtében a vallomási ív I. tételének *A—E.* pontjaiban említett jövedelemforrások egyikénél-másikánál az 1916. évben minő kisebb jövedelemre számít s erre vonatkozó számításait a vallomási ívhez melléklendő adatokkal támogathatja. (V. u. 29. §. 9. pont.)

5. Adóköteles a vallomást kelettel ellátva aláírni tartozik.

III. FEJEZET.

A községi (városi) közegek és a pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) teendői a vallomási iverk beszerzése és kezelése körül.

8. §.

1. A községi előljáróságok (polgármesterek, városi adóhivatalok) a kir. pénzügyigazgatóságtól (adófelügyelőtől) vett meghagyás alapján a jövedelem bevallására vonatkozó és a jelen rendelethez mellékelte mintá szerinti szövegezett hirdetményt azonnal közzéteszik.

2. A községi előljáróságok (városi adóhivatalok, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályai):

a) a beérkezett vallomási iverket átveszik, az átvételről a fél kívánatára elismervényt adnak s az átvett vallomási iverket — azoknak betérjesztéséig — a V. u. 30. §-ában foglaltak szerint megőrzik;

b) a vallomási iverk benyújtására kitűzött határidő letelte után a hirdetmény közzétételét igazoló községi bizonyítványt, ugyszintén a hirdetményben kitűzött határidőig beérkezett vallomási iverkekről vezetett és lezárt jegyzékeket a *vallomási iverkekkel együtt* 1916. évi március hó 16-án a kir. pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) betérjesztik;

c) 1916. évi március 15-ig hivatalból állítják ki a vallomást az előző I. 13. pont esetében s terjesztik fel a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) abban az esetben, ha az illető hadbavonult nagyobb adófizető (közvetlen adófizető) lévén, előreláthatólag vallomásadásra kötelezett;

d) 1916. évi március 1-ig jelentést tesznek a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek), ha a fél — több lakóhely esetén — az adókövetés helyének megválasztására vonatkozó bejelentési kötelezettségének a V. u. 34. §-a szerint eleget nem tesz és ebben a jelentésben a fél lakóhelyeit is megnevezik;

e) az elkésztett beérkezett vallomásokat — a beérkezés napját reávevete — sürgősen felterjesztik a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz);

f) eljárnak a V. u. 33. §-ának 4. pontjában foglaltak szerint a névjegyzékek és illetményjegyzékek kézbesítését illetőleg.

3. A pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő):

a) a beérkezett vallomási iverket a V. u. 30. §-a szerint kezelik és megőrzik;

b) azokat, akik vallomást nem adnak, de a múlt évben elsőfokon meg lettek adóztatva, vagy akiket a közvetlen adófizetők, illetőleg a törvényhatóság területén legtöbb egyenes államadó fizetők (virilisták) jegyzékének segélyével, vagy egyéb tudott adatok alapján adóköteleseknek tartanak, a V. u. 37. §-ának 2. pontjában foglaltak szerint vallomásadásra *sürgősen* felhívják;

c) felügyelnek arra, hogy a hadbavonult vallomásadásra kötelezettnél a 4. §. 13. pontja esetében szabályozott eljárás foganatosítva legyen;

d) eljárnak az adókiadás helyének megállapítására nézve a V. u. 34. §-ában elmondottak szerint, ha a fél a választás jogát igénybe nem vette, vagy ha az adókiadás helye egyébként vitás;

e) szükség esetén a V. u. 32. §-ában foglaltak szerint felhívják a háztartás fejét (családfőt) a személybejelentő ívnek záros határidő alatt leendő kitöltésére és be-terjesztésére az 1909. évi X. t.-c. 70. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe alatt;

f) hirdetményileg felhívják a szolgálatadókat, hogy a V. u. 33. §-ában említett névjegyzékeket és illetményjegyzékeket — az 1909. évi X. t.-c. 70. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe alatt — 1916. évi február 15-ig annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) nyújtsák be, ahol a névjegyzékben felvettek laknak;

g) hivatalból megállapítják — szemben a vallomási iv adataival — a V. u. 12. §-ának 5. és 11. pontjában felsorolt közterheknek összegét és pedig utóbbi esetben a kir. adóhivataloknak, illetőleg városi adóhivataloknak segítségével, ha azoknak levonását az adómegállapítás során alkalmazni kell.

IV. FEJEZET.

Az adóösszeíró bizottságok működése, az adókiszámítási javaslatok kidolgozása és az adónak az adófelszámítási bizottságok által eszközzendő elsőfoku megállapítása.

9. §.

1. Törvényhatósági városokban a külön rendeletem folytán már megalakított összeíró bizottságok (V. u. 35. §-a) működésüket azonnal megkezdeni s azt 1916. évi március közepéig befejezni tartoznak.

Az összeíró bizottságok a V. u. 36. §-ában részletezett teendőket végzik, melyeknek legfőbb célja: az összeírási munkálatok segítségével az adott vallomások helyességét és elfogadható voltát ellenőrizni. Ennélfogva a pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) sürgősen gondoskodnak arról, hogy a V. u. 36. §-ának I. pontjában felsorolt munkálatok és adatok az összeíró bizottságok rendelkezésére álljanak.

Az összeíró bizottságok teendőit községekben és rendezett tanácsú városokban, ugyancsak a V. u. 36. §-ában foglaltak szerint, a községi előljárásságok, illetőleg a városi adóhivatalok kötelesek ellátni és azt 1916. évi március hó közepéig befejezni.

A kir. pénzügyigazgatóságoknak (adófelügyelőnek) szoros kötelességévé teszem, hogy az összeíró bizottságok működését azonnal indítsák meg s azt óber figyelemmel kísérik, hogy az adókiadás előkészítésének a bizottságok által végzett ez a munkálata minél megbízhatóbb és a szükséges adatokat illetőleg minél kimerítőbb legyen. Ennélfogva az összeírás tartama alatt s még a munkálatok felterjesztése előtt köteles a vármegyei törvényhatóság területére alakított adófelszámítási bizottság előadója az összeírási munkálatokat a helyszínen átvizsgálni és a netáni hiányok pótlása iránt intézkedni. (V. u. 36. §. XI. pont.)

2. A kir. pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) a V. u. 37. §-ában elmondottaknak megfelelőleg szerkesztendő adókiszámítási javaslatokat 1916. évi március hó második felében dolgozzák ki s azokat 1916. évi április hó elején a V. u. 38. §-ában foglaltak szerint közszemlére kitétetik.

3. Az adófelszámítási bizottságok a jövedelemadó-
nak elsőfoku megállapítására vonatkozó tárgyalásaikat 1916. évi április hó második felében kezdik meg. A további eljárást a V. u. 39—63. §-ai szabályozzák.

Az adóalapból levonandó adómentes jövedelmeket (jelen rendelet I. Fejezet II. 1. b)—c) pont) az adófelszámítási bizottság akképen állapítja meg, mint a többi adóköteles jövedelmet. Önmagától értetik azonban, hogy adómentesség címén csakis akkora összeget lehet a megállapított adóalapból levonni, mint amekkora összeg ahhoz hozzáadva lett.

A külföldről folyó jövedelem megállapításánál a súlypontot főleg arra kell helyezni, hogy a félnek összeg jövedelme meghaladja-e a 20.000 K-t vagy sem.

4. A jövedelemadó kivetésének eredményéről szóló s a V. u. 78. §-ában említett összesítést a kir. pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) 1916. évi május hó végéig tartoznak a pénzügyminiszteriumhoz felterjeszteni.

Elvárom, hogy ugy a pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő), mint az adófelszámítási bizottságok is azon lesznek, hogy a jövedelemadónak kivetése a hadiállapot dacára a meghatározott időben megtörténjék.

Budapest, 1916. évi január hó 11-én.

Minta az 1915. évi 148.076. számú pénzügyministeri körrendeletéhez.

Hirdetmény

a jövedelemadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló és az 1915. évi XXI. t.-c. 7. §-a szerint hatályában az 1916. évre is fenntartott 1914. évi XLVI. t.-c. 1. §-ában foglalt rendelkezések alapján mindenki, akinek összjövedelme az 1915. évben a 20.000 K-t meghaladta, ezen őt, illetve a vele közös háztartásban levőket megillető összjövedelméről, származék az akár a magyar szent korona országainak területéről, akár a külföldről, 1915. évi március hó 15-ig bezárólag vallomást adni tartozik.

A vallomás az előírt vallomási iven adandó.

1. Az 1909. évi X. t.-c. 9. §-a szerint adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármely forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár őt megillető pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb bevétele, amelyhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birt lakásának hasznáértéke, továbbá akár a sajátjából felhasznált, akár illetménykép vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknek pénzértéke is hozzászámítandó. Ennek a nyers bevételnek a törvény szerint megengedett levonások után fenmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Arra nézve, hogy a *bármely forrásból eredő bevétel* alatt mi értendő — kijelentetik, hogy ez a meghatározás nemcsak az 1909. évi X. t.-c. 10. és 15. §-aiban felsorolt jövedelemforrásokból származó bevételekre vonatkozik, hanem mindazt a bevételt is magában foglalja, melyet az adózó — az említett forrásokon kívül — bárhonnét tulajdonul kézhez vett.

2. A vallomást annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) kell benyújtani, amelynek területén a természetes személy *állandóan lakik vagy tartózkodik*.

A vallomás lezárt borítékban is beadható, ez esetben azonban a nevet és a lakást a címlapon pontosan ki kell tüntetni.

Az adóköteles állandó lakóhelyének azt a községet (várost) kell tekinteni, ahol viszonyainak megfelelően be-

rendezett lakása van. Csak időleges és átmeneti tartózkodásra berendezett megszállóhely lakásul nem tekinthető. Ehhez képest azok az adókötelesek, akik szórakozás végett, vagy üzleti, illetőleg egyéb okokból (pl. mert véd-kötelezettségüknek másutt tesznek eleget, vagy tanintézeti hallgatók, vagy üzletük másutt van, mint ahol laknak) az évek egy részét állandó lakóhelyükön kívül töltik, mindenkor állandó lakóhelyükön adnak vallomást.

Több lakóhely esetén, vagyis ha ugyanazon adókötelesnek két vagy több községben van az előző bekezdésben foglalt meghatározásnak megfelelő állandó lakóhelye, a szóhajóhető községek közül az adóköteles vallomását annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) tartozik benyújtani, ahol jövedelemadóját tárgyalatni akarja. Az adókiivetés helyének ekként történt megválasztását köteles a fél a vallomási ivbe annak legutolsó tételénél is beírni és arról, hogy az adókiivetés helyéül melyik községet választotta, 1916. évi február végéig az állandó lakóhely szempontjából szóhajóhető községek mindegyikének előjáróságát (városi adóhivatalt, székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályát) szóban vagy írásban értesíteni.

3. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adandó a vallomás.

4. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, jövedelmi vallomásukat itteni utolsó lakóhelyükön kötelesek benyújtani. Ha pedig ilyen lakóhely nem ismeretes, a vallomási iv bármelyik községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál), a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

5. Az országban nem lakó külföldiek abban a községben (városban) adnak vallomást, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyonjog létezik. Több ilyen jövedelemforrás esetén a vallomási iv bármelyik községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

6. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs (4. pont), valamint az országban nem lakó külföldiek (5. pont) vallomásukat a székes-

fővárosi adófelügyelőnél (központi osztály) is beadhatják, aki azt szükség esetén az illetékes pénzügyigazgatósághoz haladéktalanul továbbítja.

7. Az ingyen kiszolgáltatandó vallomási ív a félnek hivatalból kézbesítve nem lesz, hanem azt az adóköteles a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) maga vagy megbízottja veszi át.

Ha a vallomáadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előljáróság (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) köteles a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból bizonyítani.

9. A vallomást nem önjogu (gyámolt vagy gondnokolt), valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő (gyám, gondnok, igazgató stb.) adja, aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

A szolgálatban álló kiskorúak azonban, ha kinevezésszerű rendelvénnyel (szerződéssel vagy más módon) biztosított szolgálati illetményük van és ennek betudásával összes jövedelmük a 20.000 K-t meghaladja, vallomásukat önmaguk adják.

10. A vallomáadásra kötelezettek vallomásukat meghatalmazottjaik útján is benyújthatják, a meghatalmazott ténykedéséért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A meghatalmazottak e minőségüket hivatalos felszólításra igazolni tartoznak. A meghatalmazás bélyegmentes. A vagyron kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meghatalmazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

11. Aki vallomását az előirt határidőben, vagyis 1916. évi március hó 15-ig be nem adja, a kivétel során megállapított adónak 1%-át, ha pedig a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről a vallomás beadása végett hozzá intézett felhívásnak meg nem felel, a megállapított adónak további 4%-át fizeti pótlék fejében.

12. A vallomás átadójának kívánatára a vallomás benyújtásáról hivatalos elismervényt kell adni. Ha pedig a vallomási ív boríték alatt nyújtott be, ez a körülmény a hivatalos elismervényben külön is megemlítendő.

13. Ha a vallomáadásra kötelezett hadbavonult és olyan meghatalmazottja, aki az 1909. évi X. t.-c. 73. §-ához képest a vallomási ívet helyette és nevében kiállíthatná és aláírhatná, nincsen, a községi előljáróság (városi adó-

nivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) a vallomási ívet hivatalból fekteti fel és annak első lapján a név- és foglalkozásra és a lakóhelyre vonatkozó rovatokat kitölti; azután pedig a vallomás elmaradásának fentebb említett indokát a vallomási ív végén pecsét alatt igazolni köteles.

Ebben az esetben az adópótlék alkalmazásának (11. pont) helye nincs.

14. Ha a fél az 1915. évre olyan vallomást adott, melyben jövedelmét számszerűleg vallotta be s ha ezen jövedelmekben azóta változás nem állott be: elegendő, ha az 1916. évre szóló vallomásában erre a körülményre olyformán hivatkozik, hogy az 1915. évre adott bevallásában foglalt jövedelemrészletezést változatlanul fentartja. A netáni terheknek részletes bevallása és igazolása azonban még ebben az esetben sem engedhető el.

15. Az 1909. évi X. t.-c. 71. §-a szerint jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vallomás adására kötelezett, ha a jövedelemre vonatkozó vallomásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelemforrást szándékosan elhallgat.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a feljelentés megtörténte vagy a vizsgálat megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen kijavítja vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott jövedelmet bevallja.

Kelt

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Bevezetés.

Az új egyenesadók.

Néhány lényeges változtatást leszámítva, a mostani adóreformig az az egyenes adórendszer volt nálunk érvényben, melyet a Bach-korszak léptetett életbe. Ez az adórendszer: csak hozadéki adókat ismert, az egyes adónemek az adózó személyes viszonyait egészen figyelmen kívül hagyták s magát az adótárgyat, illetve az adótárgy — a föld, a ház, az üzlet stb. — hozadékát ragadták meg.

Szerepelt ugyan ezen adórendszerben az 1874-ik év végig jövedelmi adó is, de ez csak névleg volt jövedelemadó, névleg volt az a magas fejlettségű és személyes természetű adó, melyet a pénzügyi tudomány ezen elnevezés alatt ért. Ez a jövedelmi adó, főleg tárgyi adó volt, amely az ipari vállalatokra, a kamatjövedelemre és az állandó fizetésekre terjedt ki. Jövedelemadó alatt azonban — t. i. az általános személyes jövedelmi adó alatt — mert ezt nevezi a pénzügyi tudomány jövedelemadónak — azt az adónemet értjük, mely *a tiszta összjövedelmet*, tehát az összes dologi előállítási költség és az adósságterhek levonása után jelentkező jövedelmet terheli, szemben a tárgyi adókkal, amelyek az adózó alany szolgáltatási képességére döntő befolyásu eladósodottságot rendszerint nem veszik figyelembe, azon elv alapján, hogy a hozadékadónál az adótárgy az adóalanytól elválik; minek következménye, hogy az eladósodott adózó, az adótárgy egész hozadéka után lévén megterhelve, az adósságmentesek és a

különböző mérvben eladósodottak azonos adóteherrel terheltevé, szükségkép aránytalan az adóteherviselés.¹

A most mondott értelemben nem valódi jövedelemadó a jelen adóreform életbeléptetéséig érvényben levő általános jövedelmi pótdadó sem, hanem egyszerűen a hozadéki adókat bizonyos %-al felemelő pótlék — olyan sur-taxe.

A tárgyi adózás ezen most említett rendszerével annyiban szakít a jelen adóreform, amennyiben az általános jövedelmi pótdadó helyébe behozza a valóságos személyes jövedelemadót, mely nem adóforrásonként és pótlék alakjában, hanem egy-egy adózó, illetve háztartás minden forrásból származó jövedelme után összesítve lesz kiróva, még pedig emelkedő fokozat szerint.

Ezek szerint az életbelépő reform fentartja az eddigi tárgyi adózást, vagyis fentartja a hozadéki adókat — tehát a föld, a ház, tőkekamat és járadék és a kereseti adókat — de ezeket kiegészíti a fokozatos személyes jövedelemadóval. Mindenki tehát, aki földje, háza, vállalata, kamatjövedelme stb. után fizet adót, az eddigi jövedelmi pótdadó helyett, egy a személyes viszonyokhoz simuló és minden forrásból származó jövedelmét *összesítve* terhelő fokozatos jövedelemadót is fog viselni.

Számban a tárgyi alapokon nyugvó hozadéki adókkal, amelyek csak átlagon, csak feltevésen alapúinak (pl. a kataszteri jövedelem), a személyes viszonyokhoz simuló ezen jövedelemadó a tényleges, az igazi eredményen nyugszik. Ennek folytán nemcsak azt a jövedelmet veszi figyelembe, melyet az egyes források, föld, ház, vállalat közvetlenül

¹ Fellner Frigyes. Jövedelmi adó. Közgazdasági Lexikon II. kötet.

nyújtanak, hanem az adózó személyes tevékenységéből származó eredményt is.

A reform miniszteri indokolása elsősorban pénzügyi okokkal indokolja az eddigi tárgyi adózás fentartását. Egyenes adózásunk tagozatait — mondja az indokolás — akként kell beosztani, hogy a föld és házáddal külön adóztassuk meg az ingatlanból eredő jövedelmet, — a tőkekamat és járadékadóval az ingó vagyontól és vagyonszerzésből eredő jövedelmet, — az általános kereseti adóval, az akár bizonyos tőke felhasználásával, akár e nélkül gyakorolt haszonhajtó személyes, de nem szolgálati viszonyon alapuló tevékenységből eredő jövedelmet; — és végül a jövedelemadóval az egyes adózóknak bármely forrásból eredő, őket személyileg illető összevont, együttes jövedelmet.

Kétségtelen, hogy a modern állam háztartásának szükséglete csak ilyen vegyes adórendszer mellett fedezhető.

Azonban éppen azért, mert az adóreform a progressziót csak a jövedelemadónál ismeri, a hozadéki adóknál ellenben, az általános kereseti adó kivételével (adónovella) nem, sőt az általános kereseti adónál is csak igen kis mérvben, mert a 2000 korónán felüli adóalapnál az adókulcs már állandó, szükség lett volna a *kiegészítő vagyoni adó* behozatalára. Az általánosan, hogy a hozadéki adó kulcsa egységes és a kis hozadékok ugyanazon adóteher terheli, mint az igen nagyot, szükség van a különböző nagyságu hozadékok közötti arányos teherviselés érdekében a kiegészítő vagyoni adóra, amely természetesen csak az igen magas hozadékokat sújtaná.

Ezen mérsékelt kulcsú kiegészítő vagyoni adó a fundált jövedelemben rejlő fokozott adóerőt érné utól.

6

Némelyek szerint ott, ahol hozadéki adók léteznek, a fundált jövedelem erősebb megadóztatása már a hozadékadóknál van keresztülvive. Ezek szerint tehát nálunk erre szükség nem lenne. Ez azonban tévedés, mert nem csak külön-külön az egyes hozadékoknál — a föld, a ház stb. hozadékánál — kell különbséget tenni a fundált jövedelem fokozottabb megadóztatása végett a hozadékforrások tekintetében, hanem az összjövedelemnél is, ahol a különböző forrásból fakadó hozadékok egybeolvadva képeznek adótárgyat. Így van ez Poroszországban és Hollandiában is.

Egy másik rendeltetése lenne ezen kiegészítő vagyoni adónak, hogy azokat a szolgáltatásra képes értékes vagyón részeket, amelyek gazdasági hozadék nélkül szolgálnak a tulajdonos személyi élvezetének, utólrje. A gyönyörű parkok, fácskák, vadaskertek, építkezési helyek, nagybecsű gyűjtemények hozadékot ugyan nem adnak, de részben az üzérkedés tárgyai, részben szolgáltatásra erősen képes személyek kezeiben vannak. Fényüzési adók helyett is alkalmas funkciót végez a kiegészítő vagyonadó, de ezeknél egyenlőkényebben hat, mert nem ragad ki egy-egy fényüzési tárgyat.¹ A gazdaságilag gyengébb osztályok tehermentesítése megkívánja egy ilyen kiegészítő vagyoni adó szereplését és egy ilyen adó életbelépő új adórendszerünkben, a hozadéki és jövedelmi adó mellé könnyen be lesz iktatható.

2. Az adójavaslatokat bevezető miniszteri indokolás

¹ Fellner Frigyes. Adórefom. Közgazdasági Lexikon I. köt. U. ez: A kiegészítő vagyonadó és szerepe a magyar egyenes adórendszerben Budapest 1895.

7

hangsúlyozza, hogy az adóreform indoka nem az állami bevételek fokozása, hanem az arányos adóztatás megvalósítása, oly módon, hogy az egyenes adók mai bevételi összege, a maga lehető változatlanságában az adózók között igazságosabban és arányosabban osztassék szét, hogy levétessek a teher azok válláról, akiknél az ma aránytalanul súlyos és akikre az ma igazságtalanul nehezedik és átvitessék oda, ahová azt nemcsak az igazság követelményeként átvinni kell, hanem ahol azt az illető nagyobb teherviselő képességénél fogva, könnyebben el is bírja. A javaslat egyik fő irányelve — folytatja az indoklás — hogy a legszegényebb népesztályok, melyek legnehezebben viselik az adót, ez alól lehetőleg mentesitessenek.

3. Az adóreform alapvető újításai az általános jövedelmi pótdadó helyébe lépő személyes jövedelemadó behozatalán kívül a következők:

Eltörli — névleg — az I. o. kereseti adót. Ezt az adót mezőgazdasági, gyári és házicselések, iparos és kereskedősegédek (80 K havi díjon alul, vagy ha darabszámra dolgoztak), napidijasok, segéd nélkül dolgozó kézműiparosok, kis és nagyközségekből segédekkel dolgozó kézműiparosok is, végül az üzlet nélküli házalók fizették. Ezek egy része most általános kereseti adó alá kerül, másrésze, még pedig azok akik szolgálati viszonyban állanak, csupán jövedelemadó alá, feltéve természetesen, hogy a kereset, illetve a jövedelem, a létminimumot meghaladja.

Eltörli a II. oszt. kereseti adót. Ezt az adót — 4, 6, illetve 8 koronát — a földadóval, házadóval, vagy tőkekamatadóval megróttak viselték.

Megszűnik — névleg — a IV. oszt. kereseti adó is. Az ezen adó szerint adózók jövedelemadót fognak fizetni, a magasabb illetmények külön adópótlékkal.

Teljesen megszűnik a családtagok adója. Valamennyi adónem között ez volt a legigazságtalanabb, mert valóságos fejadó jellegével birt és minden keresmény nélkül is sújtotta a családtagot. Megjegyzendő, hogy a jövedelemadóról szóló törvény szerint ezentul az adóköteles jövedelméhez a kereső feleség és családtag adója is hozzászámítandó lesz. (A jövedelemadóról 3. §.)

Behozza az adóreform a *létminimum*, vagyis az elsőrendű életszükségletek fedezésére lekötött jövedelemadómentességét. A 800 koronát meg nem haladó *összjövedelem* mentes a jövedelem és a kereseti (a közönséges napszámos munka pedig egyáltalában mentes a kereseti) adó alól. Ezen létminimum megállapításánál a feleség, valamint a háztartáshoz tartozó tagnak, a háztartás fejének rendelkezése alá kerülő keresete is hozzászámítandó. Kivételnek csak akkor van helye: ha beigazolást nyer, hogy az ily jövedelem nem kerül a háztartás fejének rendelkezése alá, vagy ha a családtag jövedelme nem magasabb, mint amennyibe a tartása kerül. A többi adónemeknél a törvény nem hozza be a létminimum adómentességét. Ha tehát a föld, a ház vagy a tőke hozadéka 800 koronán alul marad is, föld, ház, illetve tőkekamatadó alá kerülnek és csupán a jövedelemadó alul mentesek (ha az *adózó összjövedelme* nem haladja meg a 800 koronát.)

A létminimum adómentessége nem terjed ki a jogi személyekre.

Progresszió. A reform a fokozatos adókulcsot csak a

jövedelemadónál viszi következetesen keresztül. A jövedelemadónál az adókulcs 0.62%-tól egészen 5%-ig emelkedik. Érvényesül még a progresszió: a házosztályadónál a lakrészek száma szerint és a kereseti adónál. A kereseti adó kulcsa 1, ill. 2%, ha az adóalap 1000 ill. 2000 koronán alul marad, és 3% 2000 koronán felül.

4. Mai egyenes adóink a reform keresztülvitele után a következő képet fogják nyújtani:

1. *Földadó.* A földkataszter kiigazításáról és a földadó százalékanak megállapításáról szóló törvény meghagyja a földadó mai rendszerét, mely szerint a föld átlagos hozadéka, a kataszteri jövedelem képezi az adóalapot. Mellőzi az új kataszterfelvételt, hanem csupán a művelési ágban beállott állandó változások felvételét és a hibás kataszteri felvételek kiigazítását rendeli el. A földadó kulcsát az eddigi 25.5%-ról 20%-ra szállítja le és a földadóból beszédhető állami bevételt 74 millióban kontingentálja, (illetve a kataszteri tiszta jövedelem főösszegét 370 millió koronában állapítja meg.) A földbirtok után fizetendő jövedelemadó alapja nem a kataszteri hozadék, hanem a valóságos jövedelem, mely a helyben vagy környéken szokásos haszonbér összegével arányosítandó. A törvény indokolása és a pénzügyi bizottság jelentése a kataszteri jövedelem 2 $\frac{1}{2}$ -szeresében veszi fel átlag a valódi jövedelmet.

Házadó. A házadóról szóló törvény meghagyja a házadó mostani két nemét, de gyökeresen megreformálja. Leszállítja az adókulcsot és ezt Budapesten a nyers bevétel (házbérkrajcárral kevesbitett összbevétel) 16%-ában, (Ó-Budán egyelőre 15%-ban), vidéken pedig 14, 11 vagy

9%-ában állapítja meg. Nagyobb községek (városok) városiasabb jellegű kerületeit kihatja, külön adóközzé teszi, vagyis ha eddig az egész község házosztályadó alá esett, ezentúl ez a forgalmasabb rész házbéradó alá kerül, a falusiasabb jellegű külső része pedig megmarad továbbra is házosztályadó alatt. A házosztályadó skálái az eddigievel szemben mérsékelt emelkedést mutatnak.

A házbéradón kívül fizetendő jövedelemadó alapját a tiszta hasznóérték képezi. Minden község vagy város részére állandó házadókataszter készítendő.

A kereseti adók. Az I. oszt. kereseti adó egy része és a III. oszt. kereseti adó beolvad az általános kereseti adóba, a IV. osztályú és az I. oszt. egy része — a szolgálati viszonyban állóké — a jövedelemadóba, a II. oszt. és a családtagok adója pedig megszűnik. A kereseti adó kulcsa azoknál az adózóknál, akiknek a jövedelemadóról szóló törvény szerint végérvényesen megállapított

összjövedelme 800 kor.-án felül van, de 1000 kor.-t nem halad meg	1%
összjövedelme 1000 kor.-án felül van, de 2000 kor.-t nem halad meg	2%
összjövedelme 2000 kor.-án felül van	3%

Kivetése rendszerint a jövedelemadóval együtt történik. A kereseti adó mellett fizetendő jövedelemadó alapja a kereseti adónál megállapított nyereség, levonva belőle bizonyos tételeket (adóssági kamatok.)

A bányaadó. A külön bányaadó eltűnik adórendszerünkben. Akik eddig bányaadót fizettek, ezentúl kereseti adót fognak fizetni és pedig vagy általános kereseti adót

vagy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adóját, aszerint, amint a bánya nyilvános számadásra kötelezett vállalat kezében van-e vagy sem.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, tehát részvénytársaságok, szövetkezetek adója, mint a kereseti adó egyik neme, továbbra is fenmarad. Az adó kulcsa ezentúl is 10% marad, azonban a kőszénbányáknál és a kizárólag ipari termeléssel foglalkozó vállalatoknál 7%, más bányáknál és bizonyos szövetkezeteknél 5% az adókulcs.

A nyilvános számadású vállalatok is tartoznak a személyes természetű jövedelmi adót viselni. Látszólag — mindja a miniszteri indokolás — ellentétben áll a jövedelemadónak a személyes jövedelem összeségére alapított természetével, hogy az nem fizikai személyek jövedelmére is alkalmaztassék, de az említett szociálpolitikai indokokon kívül (t. i. az egyéni vállalatoknál amugy is magasabb versenyképesség) e mellett szól, hogy ezek most általános jövedelmi póttadóval terhelvek és ezen adónak eltörlése folytán menekülnének ezen adó alól, holott az a körülmény, hogy a birtokukban lévő adómentes papírok jövedelme kereseti adójuk megállapításánál adó alá kerülő jövedelmükből levonatik, sok esetben illuzóriussá teszi azt, hogy valódi jövedelmüknek megfelelőleg adózzanak.

Mivel a jövedelmi póttadó eddig 3%-ot tett ki és az új jövedelemadó ezen kulcsot már 15.000 korona körül eléri, a nyilvános számadásra kötelezett pénzintézetek, biztosító társaságok és szállítási vállalatok legnagyobb részének adója emelkedni fog. Ezek ugyanis teljes súlyjal fogják érezni a jövedelmi adó skáláját, míg a többi vállalatokra nézve az

1909: X. 24. §. azt mondja, hogy 15.000 korona jövedelmen felül az adó kulcsa változatlanul 3%.

A *tőkekamat- és járadékadó* általános kulcsa az eddigi 10% helyett 5% lesz, de megmarad 10% a kölcsönkötvényeknél és zálogleveleknél, külföldi értékpapiroknál és a be nem jegyzett leszámítolók kamatjövedelménél. Némely esetben 2, illetve 7% a tőkekamatot terhelő adó. 2% bizonyos tartásdíjaknál, katonatiszti óvadékoknál, bányánál előforduló termelési jutalék után, gyámpénztárak által összesítve kezelt és jelzálogilag biztosított tőkék kamatai után. 7% a papi tized kárpótlás fejében kiállított járadéki okmányok összegei és a Horvát-Szlavon jelzálogos váltásági kötvények után. A 630 koronát tul nem haladó kamat vagy életjáradék adómentességét, mely eddig egyéb jövedelem nem léte esetében fennállott, megszünteti a törvény.

Az *általános jövedelmi pótdadó* megszűnik, helyébe jön a minden forrásból származó jövedelemre összesítve kivetett jövedelemadó, melynek kulcsa 0,625%-al kezdődik és 5%-ig emelkedik. Ez a fokozat azonban nem tisztán szakaszos, hanem egyuttal százalékos is. A szolgálati viszonyból, ideértve a munkabérvizonyt is, származó jövedelem csak jövedelmi adó tárgya. A 7000 koronán felüli fizetések a jövedelemadó általános kulcsán kívül még jövedelmi adópótlékot is viselnek.

A jövedelemadó után, mivel ez az eddigi ált. jöved. pótdadó helyébe lép, semmiféle pótlék nem vethető ki. Nem vonatkozik ez azokra, akik eddig IV. oszt. kereseti adót fizettek.

Ezek szerint: figyelembe véve a reform tárgyát nem képező adónemeket is, új adórendszerünkben a következő adónemek fognak szerepelni.

1. Földadó. (1868: XXV., 1875: VII. és 1909: V.)
 2. Házadó. (1909: VI. és az adónovella. 1912: LIII.)
 3. Tőkekamat és járadékadó. (1909: VII. és az adónovella.)
 4. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. (1909: VIII. és adónovella.)
 5. Általános kereseti adó. (1909: IX. és adónovella.)
 6. Jövedelemadó. (1909: X. és adónovella.)
 7. Országos betegápolási pótdadó (most az alapul szolgáló törzsadó 5%-a.)
 8. Nyereményadó (a nyeremény 10%-a.)
 9. Szállítási adó (az 1908. évi XV. t.-c. 1908. jan. 1-vel a gőzhajószállítási adót eltörölte.) Személyszállításnál a viteldíj 18, gyorsáru 7, teheráru 5%-a.)
 10. Fegyveradó (2, illetve 4 korona.)
 11. Vadászati adó (egy évre 24 korona.)
 12. Tőzsdeadó.
 13. A hadmentességi adó (6-tól egész 240 koronáig.)
- Ezen adó kivetése tekintetében a jövedelemadóról szóló törvény (75. §.) is tartalmaz rendelkezéseket.

Az adóreform megszünteti a három éves illetve a három éves átlag alapján való kivetést, mely némelyik adónál — kereseti adó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója, bányaadó, házadó — eddig fennállott és az *adót minden adónemnél évről-évre rendeli kivetni*. Ennek megfelelőleg a bevallás is évről-évre történik és az minden adónemnél kötelező. Kötelező bevallás eddig csak a házadónál volt, de érvényesült következményeiben a IV. oszt. kereseti adónál és a levonás útján beszedett tőkekamatadónál; a földadóka-

taszterben pedig a felvétel szerint minden gazdaságilag használható földterület adó alatt áll, következőleg adóeltitkolás itt sem fordulhatott elő. — A bevallási kényszer kiterjesztése tehát csak a kereseti adónál — ideértve a nyilvános számadásu vállalatok kereseti adóját is — és a kivetés útján beszédett tőkekamat és járadékadónál ujtás.

A vallomás be nem nyújtása büntetéssel jár. A vallomási kényszer a kivetés alapjául szolgáló adatok bemonadásában áll, nem a hozadék vagy jövedelem bemonadásában.

Aki vallomását az előirt határidőben be nem adja, az a kivetés során megállapított adó bizonyos százalékát fizeti büntetesképpen. Ez a büntetés a következő:

Házadónál: 5%, ha a megállapított adóalap 1000 koronát meghalad. Ha az adóalap 1000 K-án alul marad, a büntetés 1%.

Tőkekamat- és járadékadónál: 5%.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójánál: 25%.

Az általános kereseti adónál és a jövedelmi adónál: 5%, ha az adóalap 10.000 koronát meghalad, ellenkező esetben 1%.

Még súlyosabak a büntetések, ha az adózó a hozzá intézett külön felhívás daczára sem tesz adóvallomást. Ez esetben a büntetési tételek a következők:

Házadónál: 25%, ha a megállapított adóalap 1000 koronát meghalad, ellenkező esetben: 4%.

Tőkekamat- és járadékadónál: 25%.

Általános kereseti és jövedelmi adónál: 10—25%, ha a megállapított adóalap 10.000 koronát meghalad, különben 4%.

Növeli ezen birságok súlyát, hogy az adónovella szerinti ezek után a birságok után is az egyes adókat terhelő állami- és községi adópótlékok is előirandók.

Ha az adóköteles vallomást nem ad, hivatalból állapítatik meg az adó. E végből az adókivető bizottság és hatóság tanukat és szakértőket hallgathat meg. De tanu vagy szakértő nem lehet az, aki a birói peres eljárásban sem lehetne tanu vagy szakértő és a konkurrens. Alkalmazott vagy volt alkalmazott csak az adózó beleegyezésével hallgatható ki. A könyvek és a mérleg felmutatására nem lehet kényszeríteni az adózót.

Az adókivető hatóság bárkit tanuképpen megidézhet, de a vallomás megtagadása jogi következményekkel nem jár.

Az, aki könyveit maga ajánlotta fel, vagy tanukra, szakértőkre hivatkozott, de állításai valótlanak bizonyultak, a tanuzás és szakértők költségeit viselni tartozik.

A kincstár szándékos megrövidítése jövedéki kihágást képez, melynek büntetése a kincstárnak okozott kár 1—8-szorosa.

Egyetemleg szavatolnak: Az általános kereseti adóért és tőkekamat s járadékadóért a közös háztartásban élő házastársak; a jövedelemadóért, akik a jövedelemadóról szóló törvény (3. §-a) szerint egy adóalanyt képeznek. — Tehát a közös háztartás jövedelemadóköteles tagjai. (A közadók kezeléséről szóló t.-c. 91. §.)

Behajtási illeték: Két fillér minden korona után, ha a zálogolás tényleg foganatosított és további 3 fillér, ha az árverés tényleg megtartott. Intésért csak a postadíj jár.

Adókivető hatóságok: Az általános kereseti adót és a

jövedelemadót — némely szolgálati illetmények és a nyilvános számadású vállalatok jövedelemadójának kivételével — az adókievítő bizottság veti ki, a többi adót az adminisztratív közegek. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját az új törvény életbelépte után a pénzügyigazgatóságok (Budapesten az adófelügyelő) fogják kiróni.

Az egyes adófizetőkre a földadót, házadót és fegyveradót a községi közegek, a tőkekamat és járadékadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti és jövedelemadóját és a hadmentességi díjat a kir. pénzügyigazgatóságok fogják kiróni.

A kivetési eljárást az egyes adónemekről szóló törvények szabályozzák.

Jogorvoslat. Az általános kereseti adó és jövedelemadónak az adókievítő bizottságok által történt kivetése az adófelszámolási bizottsághoz felelbevezhető, a többi egyenes adók pedig a pénzügyigazgatóságtól a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához. Harmadfokon a közigazgatási bíróság, némely esetben a pénzügyminiszter dönt.

A közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága új szerv közigazgatásunkban.

Az adókievítő bizottság elleni felelbevezés szabályait az általános kereseti adóról és a jövedelemadóról, a többi adónemekben az adminisztrációs közegek elleni felelbevezést a közadók kezeléséről szóló 1909: XI. és a novella szabályozzák.

A törvények formájára nézve megjegyezzük, hogy azok adónemenként — a földadóra vonatkozó rész kivételével — szerves egészet képeznek. A földadóra vonatkozó törvény

csupán novella, az idevonatkozó törvények tehát továbbra is érvényben maradnak. A többi adónemek egészen rendszeresen újból kodifikáltattak, úgy, hogy egy-egy törvény felöleli az egyes adónemekre vonatkozó összes rendelkezéseket. Az 1909. évi V—XII. t.-cikkeket módosította az 1912. évi LIII. t.-c.: az adónovella. Ugy a novellát mint az 1910. évi III. t.-c.-et az 1909. évi törvények szövegébe illesztettük. Ezeket a módosításokat *kursív betűkkel szedettük*. Az 1910: III. t.-c. az 1909: V—XII. t.-c. életbeléptetésére nézve tartalmaz rendelkezéseket.

Az adóreform életbeléptével a földtehermentesítési járulék külön számítása megszűnik.

Életbeléptési idő: A földadóra vonatkozó rendelkezések a kihirdetés napján, de az új adókulcs csak a kiigazítási munkálatok befejezte után, legkésőbb 1913 január hó 1-én, a házadó 1910 január 1-én, a házadókataszter készítésére vonatkozó rendelkezések azonnal, vagyis e törvény kihirdetése napján, a többi adók 1913 január 1-én lépnek életbe.

A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló 1909: XII. t.-c. életbeléptetését a pénz- és belügyminiszterek fogják meghatározni. Ezen törvény 6. §. 2. és 3. bek. azonban 1911 január 1-én már érvénybe lépett és érvényben marad.

Az adónovella (1912: LIII. t.-c.) 1912 augusztus 13-án hirdettetett ki az Országos Törvénytárban.

Az egyenes adókon nyugvó pótlékok és Budapesten a községi terhek:

Országos betegápolási pótdadó: Az összes törzsadók után 5% ez idő szerint.

Az új általános kereseti adó.

Budapesten a községi adó: az állami egyenes adó 33%-a;
 az utadó: az állami egyenes adó . 1½%-a;
 a házbérkrajcár: (ideértve a szemét-
 a fuvarozást is) a nyers bérjövedelem-
 nek 3.4%-a;
 a kereskedelmi és iparkamara tag-
 jai illetéke: ez idő szerint a kereseti
 adó 2%-a.

Végül hagy álljon itt néhány szám, milyen bevételei
 vannak a magyar államnak — Horvát-Szlavonországgal
 együtt — az egyes adónemekből. Az 1910. évi statisztikai év-
 könyv szerint bevétel volt 1909. évben

	ezer koronákban.
1. Földadóból	71.292
2. Házaadóból	38.378
(az új házaadóból 1910 január 1-e óta 20%-kal több)	
3. Kereset adóból	51.110
4. Nyilvános számadásu váll. adójából	14.328
5. Bányaadóból	— 982
6. Tőkekamat- és járadékadóból . . .	17.350
7. Vasúti és gőzhajószállítási adóból .	32.136
8. Nyereményadóból	29.—
9. Fegyver és vadászati adóból	1.446
10. Hadmentességi díjból	5.142
11. Ált. jövedelmi pótaadóból	40.464
Késedelmi kamatból	2.831
Adóbehajtási illeték	332
Adóbehajtási költségtérítmeny	214
Különféle bevételek	709

Kor. 276.743.000

ezer koronákban

Figyelemreméltók a következő számok is:	
Magyar-Horvát-Szlavonország bevétele volt: .	
Egyenes adókban	276.743
Fogyasztási- és italadóknban	232.979
Bélyeg	46.696
Jogilleték	85.170
Dijak	3.181
Jövedékek	195.740
Posta, távirada, távbeszélő	78.386
Egyéb bevételek	349.520
Összesen kor.: 1.750.783.000	

A jövedelemadó.

Az egész adóreform legnagyobb jelentőségű ujtása a létminimumos és progresszív jövedelemadó behozatala. Tárgyi alapokon felépített adórendszerünk mellett ez az adó lesz hivatva, a személyes viszonyoknak nagyobb teret juttatni. — Modern állami adórendszer — mindja a miniszteri indokolás — jövedelemadó nélkül nem is képzelhető. Az arányos és igazságos teherelosztás megvalósítása végett nélkülözhetetlen az az alanyi szempontokon nyugvó személyi adó, mely az adózó összes jövedelmét összefogva, mérlegeli úgy *szabad jövedelmét*, mint *szükségszerű kiadásait* s ezek alapján meghatározza szolgáltatási képességét. Míg az elsőrendű életszükségletek fedezésére szükséges összeget, mint *létminimumot*, az adóztatás alól kihagyja, addig az ezen túlterjedő jövedelmet növekvő adóerejének arányában fokozatosan emelkedő adókulcs alá vonja. A jövedelemadónak, mint kiválóan személyi adónak az a sajátossága, hogy egész berendezésével a létminimum érintetlenül hagyása és *a fokozatos adókulcs alkalmazása* által korunk mindinkább előretörő két szociálpolitikai követelését érvényre juttatja, ami nemcsak tért nyújt, hanem ma már szinte elválaszthatatlan, előkelő helyet biztosít a jövedelemadónak minden ujjaalkotott adórendszerben.

Az általános jövedelmi pótdadó a jövedelemadó behozatalával eltűnik adórendszerünkben. — Ez a pótdadó a tárgyi alapokon kivetett adóknak bizonyos százaléka lett kiróva, a személyes viszonyok figyelembevételének igen szűk korlátai közt; a valóságban tehát nem is volt személyes jövedelemadó. Jövedelemadót ugyanis az adózó *valóságos* jövedelmének és személyes jövedelme *összességének* kutatása nélkül tárgyi alapokra fektetni és a jövedelmi források szétszórtsága szerint egy és ugyanazon személyre *több összegben és különféle helyeken* kivetni lehetetlen. Ezzel szemben a jelen törvénnyel behozott jövedelemadó az adózó összes forrásaiból származó jövedelmét egybefoglalja és ugyanazon adózót (háztartást) — a személyes körülmények figyelembevételével — *egy helyen és egy lételemben* rója meg akkor is, ha az adózó különböző forrásokból — földből, házból, üzletből, tőkekamatból — származó jövedelmei, külön-külön és különböző helyeken, t. i. az adóforrás helyén, kerültek adó alá.

Jövedelemadót tartozik fizetni első sorban az, aki földadóval, ház-, tőkekamat- vagy keresetadóval van megróva. — Mig ezek az adók átlagokon, feltevéseken és valószínűségeken alapulnak, a jövedelemadó — legalább is a törvény feltevése szerint — a bizonyosságon, valóságos eredményeken. — Ennyiben az egyenes adók korrektívuma. — *De az új jövedelemadó nemcsak azt vonja ezen adó alá, aki bármely címen valamely más egyenes állami adót fizet, hanem jövedelemadó alá von minden jövedelmet, még azt is, amely adómentes forrásból ered, és így ezt az adót fizetheti az is, aki semmiféle más adót nem fizet.*

A szolgálati viszonyból származó illetmények — me-

lyek eddig I. és IV. oszt. kereseti adóval voltak megróva, ezentúl csak jövedelemadót viselnek 7000 koronán felüli illetményénél külön jövedelemadó pótlékkal. A lakpénz és pótlékok is a jövedelemhez számítandók. (21. §.)

Az adókötelesnek jövedelméhez szabály szerint az a jövedelem is hozzászámítandó, mely a feleségét és a háztartáshoz tartozó kiskorut illeti. E szerint a háztartás feje rendszerint jóval több jövedelemadót fizet, mintha az egyes családtagok külön-külön adóztatnának meg a jövedelemadóval, mivel az adó progressív. Az így összesített jövedelem, ha 800 koronánál többre nem rug — létminimum — adómentes. Ha az adózó megállapított jövedelme 8000 koronát meg nem halad és kiskorú gyermekeit saját háztartása körében eltartja, ez esetben a jövedelmi skála mérséklendő: egy fokozattal, két vagy három családtag, két fokozattal négy vagy ennél több családtag eltartása esetében.

Jövedelemadónknál a progresszió is érvényesül. — Nem fogadható el ugyan a javaslat miniszteri indokolásának és a pénzügyi bizottságának az az álláspontja, hogy a tárgyi adóknál progresszió nem érvényesülhet, de mindenestre jelentős haladás, hogy a progresszió legalább a jövedelemadóban érvényesül, vagyis a személyes természetű jövedelemadó kulcsa emelkedő haladást mutat. Teljes adómentességet biztosít a létminimumig, aztán 0.8%-tól kezdődve 5%-ra emelkedik. — (24. §.) Csak 120.000 korona jövedelemmel éri el az 5%-ot. A szállítási, a hitelüzlettel foglalkozó és a biztosító részvénytársaságok és szövetkezetek kivételével 15000 K jövedelmen felül a többi részvénytársaságok és szövetkezeteknél változatlanul 3% az adókulcs.

„Ezen adónak meg lesz az a kiegyenlítő hatása, melyet várunk, hogy a kisebb adózók terhein némileg könnyít, a nagyobb jövedelem fölött rendelkezőket pedig valamivel erősebben terheli meg. Így p. o. a földbirtoknál eddig 7.80%-ot tett ki az általános jövedelmi pótdadó. Az új jövedelmi adó maximuma ezzel szemben 5%, amely csak 120,000 korona jövedelemnél érvényesül. Itt azonban meg kell jegyeznünk azt, hogy eddig az általános jövedelmi pótdadó a kataszteri tiszta jövedelem alapján lett kiszámítva, holott az új adó a valóságos jövedelem után lesz kiszabandó. Ha abból indulunk ki, hogy a valóságos jövedelem két és félszerese a kataszterinek, úgy a számítás azt eredményezi, hogy a földbirtokos adója 12,000 korona jövedelemen alul kisebb lesz ezentul, mint eddig volt és csak onnan kezdve emelkedik igen mérsékelt ütemben. De már a házadónál, amely eddig Budapesten 5.40% volt, az új adó nem éri el ezt a magasságot soha, amennyiben 5% képezi a legmagasabb fokozatot.“
(A pénzügyi bizottság jelentése.)

A jövedelemadót — a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és némely szolgálati illetmények (29. és 69. §§.) adójának kivételével az adókievető-bizottságok állapítják meg, melyeknek szervezete változáson megy keresztül.

Ha az adókievető bizottság a kereseti adó alapját képező üzleti nyereséget megállapította, ez fog a jövedelemadó alapjául is szolgálni, azonban a jelen törvény szerint megengedett, de a kereseti adó kiszámításánál mellőzött terhek is tekintetbe veendőek.

Földbirtoknál: a tiszta jövedelem a hasonló mezőgazdasági birtokért ugyanott vagy a környéken szokásos ha-

szonbérösszeghez arányosítandó. — A törvény miniszteri indokolása átlag a kataszteri tiszta jövedelem 2½-szeresében számítja a valódi, a tiszta jövedelmet. — Bérlet esetén a bérbeadó jövedelemadójának alapját a haszonbér képezi.

Az 1909. évi X. t.-cz. a házbirtokból származó jövedelemadó alapjául a tiszta haszonértéket vette. Ezt is megváltoztatta a novella a adófizető házbirtokos terhére. A novella szerint a jövedelemadónál is a nyers haszonérték az adó alap. A levonható tételeket az Utasítás 12 §-a sorolja fel

Társaségeknél nem a cég, hanem az egyes társtagok lesznek jövedelemadóval megróva.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelmi adójánál az állam által nyújtott segélyek és kamatbiztosítási összegek *nem* vonhatók le a mérlegszerű nyereségből.

Ugyancsak jövedelemadó alá kerülnek az adómentes papírok hozadécai. Az adómentesség csak a tőkekamat adóra terjed ki.

Az adókievető-bizottság. — Ha az adókievető-bizottság az adókiszámítási javaslat felemelését célozza, tartozik az adózót külön is beidézni.

A bizottság a könyvvizsgálatot, vagy a nyereség és veszteség-számla bemutatását — ha az adózó ezek ellen tiltakozik — *nem* rendelheti el. — Kikényszeríteni a könyvek felmutatását *nem* lehet. Az adókievető-bizottság tanukat és szakértőket is megidézhet, de a tanu vagy szakértő *nem* köteles a bizottság meghívásának eleget tenni.

Nem lehet tanu vagy szakértő — mint a keresetadó-nál már megemlítettük — az az egyén, aki a bíróságok előtti polgári peres eljárásban *ki nem* hallgatható, illetőleg a ta-

nuskodást, vagy szakértői véleményadást megtagadhatja.¹
Nem lehet tanu vagy szakértő, aki ugyanazon adóketítő-

¹ 1. 1898: XVIII. t.-c. 85. §. szerint tanuként ki nem hallgatható: 1. a lelkész arra nézve, amit gyónásban közöltek vele; 2. hivatalban lévő vagy kilépett közhivatalnok a hivatali titokra nézve, vagy 3. oly körülményre, mely közokirattal bizonyítható.

U. e. törvénycikk 86. §. szerint a tanuságtétel megtagadható: 1. ha a tanu a fél felmenő vagy lemenő ágbeli rokona, házastársa, vagy jegyese; 2. ha a kérdésre adandó felelet bünvádi eljárás alapjául szolgálhatna a tanu ellen és a tanu közeli rokoni, gyámja, gondnokja stb. ellen, vagy 3. a kérdésre adandó felelet által a tanu, vagy ezen §. 1. pontjában említett személyek valamelyike becsületükben, vagy a tanu vagyonában sérelmet szenvednének; 4. oly körülményekre nézve, melyek a tanuval mint ügyvéddel, közjegyzővel, orvossal vagy mint ezek segédjével lett közölve; 5. ha a tanu a kérdésre adandó felelettel valamely műszaki vagy ipari titkot árulna el.

Ugyanezen törvény 87. §. szerint azonban a most említett 1. és 3. pontok alapján a tanuságtétel még sem tagadható meg: 1. ha a kérdés oly jogügyletre vonatkozik, amelynél a kihallgandó mint tanu szerepelt; 2. ha a kérdés oly cselekményekre vonatkozik, amelyet a tanu a vitás jogviszony tekintetében, mint valamelyik félnek képviselője vagy megbízottja teljesített, vagy ha a tanu a vitás jogviszony tekintetében, mint kezes vagy jogelőd jelentkezik; 3. ha a tanu családtagjának születése, házassága vagy elhalálása bizonyítandó; 4. ha a kérdés családi viszonyon alapuló vagyoni jogi ügyre vonatkozik.

1898: XVIII. 94. §-ból: „oly személyek, kik a per kimenetelétől közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot várhatnak, továbbá, akik a felek valamelyikével a 86. §. 1. és 2. pontjában megjelölt viszonyban állanak, a felek valamelyikét képviselik vagy képviselték, a felek valamelyikével perben vagy ellenségeskedésben állanak, végre hamis tanuzás, hamis eskü vagy nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt el voltak ítélve, szakértőül nem alkalmazhatók.“

bizottság területén az adóketőles féllal versenyviszonyban áll. Alkalmazott és volt alkalmazott csak az adózo beleegyezésével hallgatható ki.

Az adókető-bizottság határozata ellen a felebbezés a tárgyaláson bejelentendő sőt a felebbezés indoka is azonnal megjelölendő, különben figyelembe nem jön. — Másodfokon az adófelszólamlási bizottság, harmadfokon a közigazgatási bíróság dönt.

A vallomás be nem adásának, bizonyos adatok bevallása elmulasztásának, illetve hamis adatok bevallásának büntetéseit a 86., 70. és 71. §§. és a közadók kezeléséről szóló törvény (IX. fej.) szabályozza.

A jövedelemadóról szóló törvény 1913. január 1-én lép életbe. Ezen időpontig az általános jövedelmi pótdadó marad érvényben.

A jövedelemadóról.

1909. évi X. és 1912: LIII. t.-c.-ek.

I. FEJEZET.

Adóketőlezesettséé.

1. §.

Jövedelemadót ketőlesek fizetni:

1. a magyar állampoláárok összes jövedelmeik után,

Az 1—2. §§-hoz. A jövedelemadónak lényegéből folyó sajátossága, hogy az adóketőlezesettséé megállapításánál elsősorban a

ha a magyar szent korona országainak területén laknak, vagy itt rendes lakásuk van;

2. a külföldön lakó magyar állampolgárok a magyar szent korona országainak területéről származó összes jövedelmeik után;

3. a külföldiek, ha a magyar szent korona országai-ban laknak, vagy legalább egy évig egyfolytában itt tartózkodnak, avagy ha csupán jövedelemszerzés céljából tartózkodnak itt, összes jövedelmeik után;

4. a 3. pont alá nem tartozó minden külföldi a magyar szent korona országainak területéről folyó azon jövedelmére nézve, mely állami pénztárból huzott szolgálati illetményekből vagy nyugellátásból, ingatlanokból és az ezekkel összekötött jogokból, az általános kereseti adó tárgyát képező haszonhajtó foglalkozásból, végre belföldi ingatlanokra zálogjogalig bekeblezett követelésekből, valamint a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 1. §-ának 6. pontjában említett vagyonból és vagyonjogokból származik;

5. a részvénytársaságok, szövetkezetek, részvényekre alakult betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, biztosítási vállalatok és bányatársulatok, ha belföldiek öz-

személyi szempontok lépnek előtérbe, a tárgyi körülmények pedig csak másodsorban veendő figyelembe. Így tehát az adókötelezettség szempontjából döntő körülmények: az állampolgárság és az állandó tartózkodás és csak azután a jövedelemnek belföldi vagy külföldi eredete. A jövedelemadó alanyai ugyanis csak azok lehetnek, akik az állam hatalmi körébe tartoznak, akár mint állampolgárok vagy legalább, mint az állam területén huzamosabban

szes jövedelmeik, ha pedig külföldiek, a belföldön szerzett jövedelmeik után; *végül ide tartoznak általában: a közuti és helyi érdekű vasutak, a takarékpénztárak, illetőleg az alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzüntézetek, ideértve a törvényhatósági és községi (városi) pénzüntézeteket is.* (Adónovella 18. §.)

6. a törvényhatóságok, községek (városok), továbbá az egyházak (egyházközségek), szerzetes-rendek (apátságok prépostságok), alapok és alapítványok mindazon jövedelem után, mely nem állandóan adómentes ingatlanai-kból, az ezekkel összekötött jogokból, továbbá az általános kereseti adó szerint adóköteles haszonhajtó vállalataikból és egyéb oly tőkevagyonból vagy vagyonjogból származik, mely a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 3. §-ának 5., 6. és 14. pontja szerint nem adómentes.

7. a közbirtokosságok, a volt urbéri közösségek, a vagyonközösségek és a horvát-szlavonországi földközösségek (ideértve Turmező nemes község földközösségét is) osztatlan vagyonuk jövedelme után, ha e vagyon gazdasági ügyeit külön szervezet kezeli;

tartózkodó egyének, akár pedig mint a belföldről származó és adótechnikailag is megállapítható jövedelem élvezői. A jövedelemadó fizetésének alanyi kötelezettsége e szerint vagy az állampolgárságon, vagy az állam által nyújtott oltalmon alapszik.

Az általános jövedelmi pótdadó egyaránt mindenkit terhel, tekintet nélkül arra, hogy fizikai vagy jogi személy-e. Minthogy

8. a 7. pont alá nem tartozó egyéb, külön kezelt vagyontömegek; továbbá a házközösségek, ha földadójuk egyénenként felosztva még nincsen, amely esetben a házközösségi tagoknak nem a házközösségi vagyomból eredő jövedelme is a házközösség jövedelméhez számítandó;

9. a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 1. §-ának 9. pontjában, illetőleg 3. §-ának 6. pontjában, nemkülönb az általános kereseti adóról szóló törvény 4. §-ának 9. pontjában említett intézeteknek és egyleteknek az a jövedelme, mely állandóan nem adómentes ingatlanaiukból, az ezekkel összekötött jogokból, továbbá a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 1. §-ának 6. pontjában említett vagyomból és vagyonjogokból származik.

2. §.

Mindazoknál, akik a többi egyenes adónemeknél bár egy adóalanyt alkotnak, de az 1. §-ban felemlítve nincsenek, jelesen a közkereseti és betéti társaságoknál, nem cég-

pedig az általános jövedelmi pótdó helyébe a jövedelemadó lép, ennél fogva már a pénzügyi eredmény érdekében is általánosságban véve ki kellett terjeszteni a jövedelemadót a jogi személyekre is.

Ezt az elvet általánosságban fentartva, egyes kivételek mégis vannak. Nem szabad ugyanis a jövedelemadóban — a részvénytársaságoktól és a szövetkezetektől eltekintve — oly jogi személyeket (vagyonszösségeket) megadóztatni, amelyeknél a jövedelem közvetlenül a tagoknak járó részesedés alakjában felosztásra kerül. Ezért kellett az adókötelezettség meghatározásánál kiválasztani és felsorolni azokat az adóalanyokat, amelyeknél az említett eset kevésbé fordul elő, s ha mégis előfordulna, a törvényjavaslat 5. §-ának 6. pontja a jövedelemnek ezt a részét a személyeknél az adóalapból kihatja. (Min. indok.)

jegyzett egyéb társas vagy alkalmi vállalatoknál, székes- és társaskáptalanoknál, vagyonszösségeknél stb. részeik arányában a tagok adóznak; minélfogva ez a jövedelem egyéb jövedelmükhöz számítandó. Ha a részarány határozottan meg nem állapítható, a részesedés egyenlőnek veendő.

3. §.

Az adókötelesnek jövedelméhez az a jövedelem is hozzászámítandó, mely a vele közös háztartásban élő felelőségét megilleti.

A feleség csak akkor adózik önállóan, ha a házastársak között a házassági életközösség tartósan megszűnik

A 8. §-hoz. Ez a szakasz ugy közgazdasági, mint adópolitikai és célszerűségi okokból azt az elvet mondja ki, hogy minden háztartás jövedelme, mint gazdasági egység, együttes egészé-
ként vonandó adó alá.

Ennek a rendelkezésnek jelentősége — az adótechnikai előnyökön kívül — a jövedelemadó fokozatos adókulcsában domborodik ki. Figyelemmel ugyanis a progresszív adóztatásra, csak akkor közelíthetjük meg a szolgáltatási képesség szerint való adóztatás kitűzött célját, ha a jövedelem megállapításánál a családot, a közös háztartást tesszük adózó egységgé.

A közös háztartásban együtt élő személyeknek ez az összevont adóztatása a progresszív alapon nyugvó jövedelemadónak szükségszerű követelménye. Ez az alanyi adó ugyanis az adózó személyes viszonyaink és gazdasági helyzetének mérlegeléséből indul ki, tehát nem hagyhatja figyelmen kívül azt a társadalmi közösséget sem, mely a közös háztartásban és különösen a családban együttes adóerőként jelentkezik. E közösség folytán a háztartásban részes tagok teherviselőképessége külön-külön meg sem ítéltető, úgy hogy a közös háztartás csak a maga egészében fejezheti ki azt a gazdasági egységet, mely — szemben a fizikai és a jogi egységgel — a jövedelemadó alanyává tehető.

és ez esetben is csak akkor, ha a nő vagyonát már nem a férj kezeli.

A közös háztartáshoz tartozó többi tagoknak (fel- és lemenők, oldal-rokonok stb.) jövedelme rendszerint a háztartás fejének jövedelméhez számítandó. Kivételnek csak az esetben van helye,

a) ha beigazolást nyer, hogy az ily jövedelem nem kerül a háztartás fejének rendelkezése alá, vagy, ha a családtagnak ezen a háztartás fejének rendelkezése alá kerülő jövedelme nem nagyobb, mint amennyibe az eltartott családtagnak ezen tartásdíja kerül;

b) ha a közös háztartáshoz tartozó lemenő 800 K-át meghaladó szolgálati illetményt élvez, ezen illetményére nézve. A családfő gazdaságában vagy iparüzletében alkalmazott kiskoru (vérszerinti vagy fogadott) gyermekeknek és unokáknak ezen alkalmaztatásukból eredő keresete azonban mindenkor a családfő jövedelméhez számítandó.

A feleségnek, vagy a közös háztartáshoz tartozó többi tagoknak az a keresete, amely napszámból, vagy hetibérből származik, ha az fejenként 500 koronánál nem nagyobb, nem számítható az adóköteles családfő jövedelméhez, ha utóbbinak jövedelme az 1000 koronát meg nem haladja.

Ennek a gazdasági egységnek személyenként való felbontása csak a helyzetnek meghamisítása és az adóztatásnak a valósággal ellenkező irányba való terelése volna. De az arányos adóztatás is azt követeli, hogy a közös háztartás tagjainak a családfő rendelkezése alá kerülő jövedelme a maga egészében vétessék adó alá, nehogy a fiktív szétdarabolás alacsonyabb adótételek alkalmazására, esetleg létminimum határáig adómentességre vezessen és megdöntse azt az elvet, melyet a fokozatos adózás és a létminimum érintetlenül hagyása jelent. A gyakorlatban ugyanezt

Egyéb, a háztartásban fizetés vagy bér fejében alkalmazottak, valamint a kosztosok, albérlők és ágybérlők nem tekintetnek a közös háztartáshoz tartozóknak

4. §.

Mentesek a jövedelemadó alól:

1. a király és a királyné;
2. az állam;
3. az idegen államoknak diplomáciai képviselői és exequatort nyert hivatásszerű consulai, ha nem magyar alattvalók, továbbá a diplomáciai képviselőknél és consulatumnál alkalmazottak, ha külföldiek, végre a mindezeknek vagy családjaiknak szolgálatában álló külföldiek az 1. §. 4. pontja alá nem eső jövedelmeikre nézve;
4. azok a személyek, melyeknek a nemzetközi jog-

szabályokból eredő eredményt visszaélések útján is elő lehetne idézni a háztartás alapján való együttes adózás rendszerének elejtése esetében: az egyedül kereső családfő vagyonának és jövedelmének szinleges szétosztásával. Különböznék is az igazságos adóztatás követelményét sértendő meg, ha azt a családot, amelynek csak egy tagja kereső, a többi pedig eltartott, erősebben adóztatnók meg, oly családdal szemben, ahol több tag keres. (Min. indok.)

A 4. és 5. §§-hoz. Ezek a szakaszok a jövedelemadó alól létesítendő személyi és tárgyi mentességeket foglalják magukban.

A felsorolt adómentességek — a létminimum érintetlenül hagyásán kívül — részint a nemzetközi jognak a területenkivüliségre vonatkozó elvén, részint pedig már meglévő törvényeink rendelkezésein alapulnak. Ezek közül csak a létminimum címén nyújtandó adómentesség kíván némi megvilágítást.

Kétségtelen, a tények igazolják, hogy az adómentes létminimum nagysága minden államban a hazai viszonyok kellő mérlegelésével állapítható csak meg; ennél fogva a tételes

elvek vagy nemzetközi egyezmények alapján jövedelemadómentességre van igényük;

5. a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 3. §-ának 4. pontjában említett bevételek, ideértve a misemondásra rendelt alapítványokat is; továbbá a most idézett törvény 3. §-ának 5. pontjában említett alapoknak és alapítványoknak az a kamatjövedelme, mely takarékbetétekből, vagy akár adóköteles, akár adómentes értékpapirokból származik;

6. a gyámpénztárak; végre

7. azok az egyének, akiknek évi összes jövedelme a 800 K-át (létminimumot) meg nem haladja.

Az adómentes létminimum megállapításánál azonban a külföldről származó jövedelmet számításba kell venni akkor is, ha az e törvény értelmében jövedelemadó alá nem vonható

5. §.

Nem esnek jövedelemadó alá továbbá:

1. az uralkodóház tagjait megillető járadékok (apa-

törvényhozásban nincs egyértelműség. Az adómentes létminimum Angliában 180 font sterling, az északamerikai Egyesült-Államokban 600 dollár, Ausztriában 1200 korona, Poroszországban, Brémában, Braunschweigban és Badenben 900 márka, Szász-Meiningenben 700, Anhalt, Lübeck és Hamburgban 600, Württembergben és Hessenben 500, Szász-Altenburgban 450, Szászországban 400, Lippe-Detmoldban, Schaumburg-Lippében és Gothában 300 márka, végül Olaszországban 250 lira.

Ebből az összehasonlításból kitűnik, hogy Amerikában és Angliában, a nagy birtok és nagy ipar hazáiban az adómentes létminimum összege többszörösen felülmulys a javaslatban fog-

nage-ok); továbbá az országgyűlés tagjait e minőségükben megillető járandóságok;

2. az adóköteles által kikötés nélkül önként adott (külön magánjogi címen nem alapuló) támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldal-rokonoknál;

3. a Mária Terézia-lovagrenddel és a vitézségi érmekkel összekötött járandóságok; a sebesülési pótdíjak;

4. a gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár által nyújtott segélyek; az 1907: XIX. t.-c. alapján élvezett betegségi segélyek és balesetbiztosítási járadékok; továbbá a kincstári erdészeti munkás társaspénztárak és a kincstári erdészeti altiszti személyzet segélyező-egyesületek által tagjaiknak orvosi kezelésre, betegség esetében étellemezésre és temetkezésre nyújtott segélyek;

5. a törvényhatóságok és községek (városok) regalekártalanítási kötvényeiből eredő bevételek, valamint az általuk gazdasági munkaházak építésére adott tőkék kamatai;

6. az 1. §. 7. és 8. pontjában említett vagyonközösségek jövedelméből a tagoknak netán járó részesedés;

lalt 600 koronát, míg azok az államok, amelyekben a vagyon arányosabban oszlik meg a nép között, már közelebb jutnak a javasolt létminimumhoz, sőt alája is szállanak.

Nálunk, ahol a vagyon és jövedelem szét van forgácsolva, ahol igen sok a törpebirtok és a kis jövedelem, az adó természetlenségének komoly veszedelme miatt nem szabad a létminimumnak a javaslatba hozott összegnél egyelőre magasabb határt szabni.

Ezt különben szembevetésben bizonyítják az 1898. évi hozzávetőleges jövedelmi adóstatistikai adatok. Ezek szerint ugyanis a magyar korona országainak 3,868,779 adózó polgára közül 3,627,332 egyéneknek adó alá vont jövedelme a 600 koronát nem haladja meg; a jövedelemadót tehát így is mindössze csak 241,337

7. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény 4. §-ának 3. pontja szerint adómentes gazdasági és ipari szövetkezeteknek ebbeli tevékenységükből eredő jövedelme;

8. a fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában levő, vagy várakozási illetékkal szabadságolt tisztek (hadbírák, katonaeorvosok, csapatszámvevők, csendőrszámvevők, kezelőtisztek) és tábori lelkészek, rangosztályba nem sorozott havidijasok, altisztek és a legénység összes szolgálati illetménye, továbbá a különleges vagy helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú tiszteket a nyugdíj betudásával megillető összes szolgálati járandóság;

9. a pénzügyőri legénység, ideértve a biztos-helyetteseket is; az államfogházak, fegyházak, börtönök és fogházak őrei; az állami és városi rendőrségek őrszemélyzete, mindannyian a tényleges szolgálatból folyó járandóságaik után;

10. a véderőhöz tartozóknak mozgósítás esetében járó illetménye az 1881: LIII. t.-c.-ben foglaltakhoz képest;

11. a nyilvános iskolák tanulóinak magántanításból

ember fizetné. Ha pedig csak egy fokozattal is följebb mennénk az adómentes jövedelem összegének meghatározásában, máris az adózók újabb nagy rétege síklnék ki a jövedelemadó alól. Ezek az alig érezhető 0.7%-os adóztatástól menekülnének csupán, míg ezzel szemben az adóeredmény lényegesen csökkenne. A kontingens eléréséhez hiányt ezután a csakély számú jövedelemadókötelesek között kellene felosztanunk s ezzel halomra döntenék az igazságos adóztatást, amelyre pedig a jövedelemadó behozatalával komolyan törekszünk. S habár kétségtelen, hogy e reform keretében a legigazságtalanabb és a legnyomasztóbb adónemek eltörlése, továbbá a jövedelemadó kezdőleges adókulcsának enyhe volta és végül más adónemeink magas százalékainak jelentékeny

vagy eféle magánfoglalkozásból eredő keresete, ezeknek és a papnövédeknek ösztöndíjai;

12. az 1. §. 6. pontjában említett adóköteleseknél az a jövedelem, mely oly vagyontárgyakból származik, melyek hasznélvezete nem őket, hanem a javadalmast illeti.

6. §.

Ha a jövedelemadó fizetésére kötelezettnek az előző §. 7—9. pontjaiban adómentesnek nyilvánított jövedelmén kívül más adóköteles jövedelme is van, a jövedelemadó az adómentes és adóköteles jövedelem együttes összege alapján állapítandó ugyan meg, de abból csakis az adóköteles jövedelemre eső arányos rész irható elő.

7. §.

Ha az adóköteles beigazolja, hogy a külföldről folyó jövedelme után jövedelemadót vagy ennek megfelelő adót a külföldön már fizet, ez a jövedelem viszonyosság esetében adózatlanul marad.

Leszállítása, hazánkban is az adóerkölcsök javulására fog vezetni, minek folytán — hozzávéve még az adóalapok gondosabb és eredményesebb felkutatását, — a jövedelemadó alanyainak száma idővel fokozatosan emelkedni fog, mégis az adómentes létminimumnak 600 koronában való megállapítását a mi jelenlegi viszonyaink mellett a leghelyesebbnek kell tartanom. (Min. indok.)

A létminimumot a pénzügyi bizottság emelte 800 koronára.

A 7. §-hoz. A külföldről folyó jövedelemnek a 7. §-ban kimondott adómentesítése a viszonyosság elvén alapul. Ennek alkalmazásától nem lehet elzárkózni azokkal az államokkal szemben, melyek a magyar korona országaiból származó és itt már adó

A pénzügyminiszter a viszonzóság alapján az adómentességet oly szolgálati járandóságokra is kiterjesztheti, melyeket tényleges szolgálatban levő magyar állampolgárok az ország területéről huznak, ha a távollétel egyfolytában egy évet meghalad.

Az 1908: XIV. t.-c. továbbra is érintetlenül marad.

8. §.

Üzletüket úgy Magyarország, mint Ausztira területére kiterjesztő vállalatoknak a jelen törvény határozmányaitól netalán eltérő adózását a vonatkozó törvények szabályozzák, melyek a következőkkel egészítettnek ki:

Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél az adóköteles tiszta jövedelemnek kinyomozása és megállapítása a magyar szent korona országainak területén fogatosítandó, a jövedelemadóknak kinyomozása és megállapítása a jelen törvény szerint hajtandó végre. A vállalat összes adóköteles tiszta jövedelmének csakis az a része vehető azonban a jelen törvény szerint adó alá, mely a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén levő fiókokra eső összeg levonása után fenmarad. E végből a vállalatnak a jelen törvény szerint megállapított összes adóköteles tiszta jövedelme a fővállalat és a fiókok között olyan arányban osztandó fel, amilyen arányban a fióküzletnek elkülö-

alá vont jövedelmekre adóztató hatalmukat nem terjesztik ki, nehogy ugyanaz az adótárgy két államban egyidejűleg adó alá kerüljön.

nítve kimutatandó nyersbevétele a fővállalat nyersbevételeéhez áll.

Azoknál a vállalatoknál ellenben, amelyeknél az adóköteles tiszta jövedelemnek kinyomozása és megállapítása a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén fogatosítandó, az eképpen megállapított jövedelem szolgál a jövedelemadó kivetésének is alapjául, hozzáadva ehhez még a magyar szent korona országainak területén fekvő adóköteles ingatlanaikból folyó jövedelmet is.

II. FEJEZET.

Az adóköteles jövedelem meghatározása.

1. Általában.

9. §.

Adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármely forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár őt megillető pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb bevétele, amelyhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birt lakásának haszonértéke, továbbá akár a sajátjából felhasznált, akár illetményképp vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknek pénzértéke is hozzászámítandó.

A 9—23. §-okhoz. Ezek a szakaszok az *adóköteles jövedelem*, tehát az adó tárgyát, minden kétséget kizáró részletességgel állapítják meg.

A jövedelem fogalmának a közgazdasági tudományban is vitás elméleti meghatározását kerülve, célszerűbbnek találtam azt, ha a törvénybe gyakorlati körülírást állítunk be. A jövedelemnek ez az általános gyakorlati meghatározása azonban redi

Ennek a nyers bevételnek a jelen törvény szerint megengedett levonások után fennmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

10. §.

Ajándékozott vagy örökölt vagyon és életbiztosítási tőkék csak hozadékukban kerülhetnek adó alá.

E szempont alá esik az ingatlanok és egyéb vagyontárgyak adásvételéből származó nyereség is, kivéve, ha az ilyen foglalkozás az általános kereseti adóról szóló törvény szerint adótárgy, vagy továbbá, ha a vagyontárgyknak adásvétele nyereszkesedés céljából történik, mely esetben azonban a nyereség mellett a netáni veszteség is figyelembe veendő.

11. §.

A nyers bevételt az adóévet megelőző naptári év eredménye alkotja. Kivételnek csak a 21. §. I. 1. és II. pontjában említett járandóságokra van helye, melyek az adóösszeírás

a jövedelem elméleti fogalmát és összhangzásban áll azzal a tudományos felfogással, mely szerint a jövedelmet a gazdasági alany szükségleteinek kielégítésére szabadon rendelkezésére álló javak összessége alkotja s e szerint a közvetlen fogyasztás és a használati értékek is a jövedelemhez számítandók.

A jövedelemnek, mint ennél az adónemnél adótárgynak ezt az általános meghatározását az adótörvényekben mellőzhetetlen részletes körülírása követi, a bevételekből megengedett levonásoknak és a le nem vonható tételeknek egyenkint való felsorolásával.

Külföldi minták után indulva, arra az álláspontra helyezkedtem, hogy az ellenszolgáltatás nélkül szerzett rendkívüli bevételekből, mint örökségből és ajándékozásból, nemkülönben élet-

és bevallás idejében fennálló nagyságukban veendő adóalapul.

A nyers bevétel kiszámításánál a 15. §-ban említett jövedelemforrásoknak az adóév kezdetén, illetőleg az összeírás idejében meglevő állaga irányadó. Ehhez képest a megengedett levonások is abban az évi összegben veendő figyelembe, amelyben a meglevő jövedelemforrást terhelik.

Az adóköteles kérelmére csak a tényleg peressé vált s a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 22. §-ában említett jövedelem számbavétele marad el, de a per befejeztével megtérült bevétel még akkor is adóalap, ha az illető adótárgy már meg is szűnt.

Ha valamely bevételi forrásnak évi eredménye még nincs, de az ismeretes, úgy ez az összeg, különben pedig a vélelmezett évi jövedelem az adóalap.

Amennyiben a jövedelemforrás gazdasági éve a naptári évvel nem azonos, az adókivetést közvetlenül megelőzőnek az az üzleti (gazdasági) év tekintendő, melynek végeredménye a kivetés időpontjában ismeretes.

biztosításból, továbbá ingatlanok nem iparszerű vagy nem nyereszkesedési célból történő eladásából folyó tőkeösszeg, mint a vagyon szaporodása és nem a jövedelem alkotórésze, nem számítható az adóköteles jövedelemhez, amiért is csupán e tőkék hozadéka kerül adó alá.

De az ingatlanoknak iparszerűleg folytatott adásvételéből vagy a vagyontárgyaknak nyereszkesedés céljából, bár nem is ismétlődően történő eladásából előálló nyereség már adótárgynak volt minősítendő, azzal a méltányos kiegészítéssel, hogy viszont az ily üzleteknél esetleg mutatkozó veszteség az adóköteles jövedelem kiszámításánál csökkentőleg vétessék figyelembe. (Min. indok.)

A 12. §-ban említett 1899: XLIX. és 1907: III. t.-c.-kék

A cégjegyzett nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak jövedelemadója mindenkor a vállalat kereseti adójának megállapítására szolgáló mérlegen nyugszik. Egyéb esetekben azoknál, akik kereskedelmi vagy szabályszerű üzleti könyveket vezetnek és üzletük (üzemük) nyereség- és veszteségszámláját hitelesített alakban bemutatják, s ha továbbá ez a könyvvitel kielégítő, vagy ha az ellene felmerült nehézményeket akár a kivetési, akár a jogorvoslati eljárás során megejtett vizsgálat megfejtette:

a) a mező- és erdőgazdaság,

b) a kereskedés és ipar, bányászat és általában az általános kereseti adó alá eső foglalkozások jövedelme ezek mérlegének vagy az általános kereseti adó megállapításánál már megállapított jövedelemnek tekintetbevételeivel állapítandó meg.

12. §.

Az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből a következő tételek vonandók le:

a hazai iparnak nyújtandó kedvezményekről, az 1889:XXX. t.-c. a magyar földhitelintézet által engedélyezendő vizszabályozási és talajjavítási költségekről és némely hitelintézetek zálogleveleinek adómentességéről;

az 1896:V. t.-c.: a phylloxera által elpusztított szőlők felújításáról;

az 1897:XXXVII. t.-c.: kötvények biztosításáról;

az 1898:XXIII. t.-c.: a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szólnak.

Annak kiegészítésül, amit az adóköteles jövedelem köréről és terjedelméről már előrebocsátottam, főlemlitem itt, hogy a javaslat 12—14. §-aiban a jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből megengedett és megtagadott levonások túlnyomó részben

1. A nyers bevétel megszerzésére (kitermelésére), biztosítására és fentartására fordított összes kiadások, ideértve a leltári vagyon karbantartására, pótlására és kezelésére fordított kiadásokat is.

2. Épületeknél a rendszerint szükséges tatarozási s karbantartási költségek, nemkülönben az épületek használatával járó vízvezetéki, kéményseprési, világítási, éjjeli őri, járdatisztítási s egyéb mellékköltségek, amennyiben az adókötelest terhelik.

3. Az épületek, gépek, valamint az egyéb holt leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt rendes évi leírások, amennyiben ezek az üzleti kiadások között már elszámolva nincsenek. Ha a leírás nagysága ellen aggály merül fel, annak összege a kivetés során — esetleg szakértő közbejöttével — állapítandó meg.

Értékcsökkenések pótlására szolgáló tartalékalap csak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény szerint alakítható adózatlanul.

4. Az üzleti (üzemi) veszteségek, ide nem értve az

a jövedelem fogalmából önként folynak, külön megnevezésre tehát csak egy-két tétel szorul.

Igy a levonandó tételek között szerepelnek az életbiztosítási díjak, még pedig a háztartás szerint történő adózásnál évi 400 korona, az egyéni adózásnál pedig évi 200 korona erejéig. Levonhatók az ugynevezett kényszer munkásbiztosításon és a többi szociális biztosításon alapuló kiadások, továbbá a szolgálati díjak és a nyugdíjalap-járulékok is. Ezekkel a kedvezményekkel — habár tudatosan meg is csonkítjuk az adóköteles jövedelmet, mert hiszen például az életbiztosítási díj a jövedelemből előálló tőkemegtakarítás, — míg egyrészt serkentőleg hathatunk a biztosítási hajlamra, addig másrészt a nem fundált jövedelmet méltányos kiméletben részesítjük.

előző évnél régibb időből eredő veszteségeket, melyek le nem vonhatók; továbbá a beigazolt kamat-, járadék-, bér- és haszonbérveszteségek, a kárbiztosítással nem fedezett és a jövedelmet érintő elemi kárveszteségek.

5. A tényleg fizetett kamarai illetékek, illetve egyenérték és kárbiztosítási díjak, továbbá az üzemet (üzletet) terhelő állami és községi (városi) közvetett adók, illetékek és vámok; végül azok a járulékok és összes költségek, amelyek a fennálló törvények értelmében a gazdasági, ipari és egyéb alkalmazottak (cselédek) után fizetendők.

6. Bányavállalatoknál a társpénztárak részére, valamint az egyházi, iskolai és a pótagók kivételével községi célokra fizetett járulékok, továbbá a bányamegyei intézmények, segédvájások, al- és megyetárnák költségeiben való részvétel és használt bányaszolgalmak kárpótlása, a bányamiveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellenszolgáltatások (termelési jutalékok); végül a bányamérték-illeték és a zárt-kutatmányi felügyeleti illeték.

7. A beigazolt és az adóköteles által fizetendő adós-

Az üzleti és üzemi veszteségek, valamint a vagyontárgyak elhasználása fejében történő leírások figyelembe vétele a helyes könyvvitel általános szabályainak folyamánya, mégis az esetleges visszaélések meggátlása céljából az államkincstárnak nyújtandó azzal a biztosítékkal, hogy a leírások mérve esetleg szakértők bevonásával állapítható meg.

A 14. §-ban azok a kiadások említvük fel, amelyek az adóalaptól nem vonhatók le. Az elmélet tanítása szerint mindez önként érthető és természetes ugyan, de azok felsorolása az adózók felvilágosítása érdekében még sem fölösleges. Megjegyzem, hogy az egyenes adók levonását a mintaszerű szász jövedelemadó-törvény sem engedi meg.

Az adóköteles jövedelem általános meghatározása után a

sági kamatok, a haszonbérek és egyéb magánjogi címen alapuló terhek, ide nem értve a telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhátralékok után járó kamatokat, valamint az 5. §. 6. pontjában említett részesedést.

A részvénytársulatoktól, szövetkezetektől s hitelt nyújtó intézetektől felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának — a törlesztési idő egész tartamára — változatlanul az az összeg veendő, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke teljes összeg után egy évre esik.

8. Állami és általában a közszolgálatban alkalmazotknál a szolgálati díj és a nyugdíjalapjárulékok, magán-szolgálatban levőknél pedig a nyugdíjalapjárulékok, valamint a tényleg fizetett életbiztosítási díjak, amennyiben egy adózónál 200 K-t, illetőleg a közös háztartás keretében együtt adózóknál (3. §.) 400 K-t évenként meg nem haladnak. Az életbiztosítási díjaknak ezen mértékben megengedett levonása a közszolgálatban levők kivételével más egyéneket is megillet.

törvényjavaslat a *jövedelem becslésére* nézve a főbb jövedelmi források szerint tartalmaz utbaigazító irányelveket és rendelkezéseket. E tekintetben a vezérlő szempont az, hogy az adóalany valóságos jövedelmét a tényleges viszonyoknak megfelelően igyekezzünk kinyomozni és szabadulva a hozadéki adók átlagaitól és a kataszter bélyegítőtől, az egyéniségnek a gazdálkodás terén való érvényesüléséből előálló különleges eredményeket vegyük az adó alapjául.

A *földbirtokból* származó jövedelem becslésénél tehát nem kell szükségképen „a kataszteri tiszta jövedelmet” elfogadnunk, hanem csak akkor, ha az esetleg a valóságos jövedelemmel, a gazdálkodás tényleges nyereségével véletlenül egyezik. Nem szabad ugyanis szem elől tévesztenünk, hogy a „kataszteri tiszta

A szolgálati illetményekből nyugdíjából és ellátásokból eredő jövedelem megállapításánál az adósságok és ezek kamatai, valamint az egyéb magánjogi címen alapuló terhek figyelembe nem vehetők.

A kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványoknál, valamint az állami üzemeknél alkalmazottak — adózás szempontjából — a közszolgálatban levőkkel egyenlő elbánás alá esnek.

9. A hazai ipar fejlesztése céljából az 1899: XLIX. t.-c., valamint az 1907. évi III. t.-c. által adómenteseknek nyilvánított vállalati jövedelmek.

10. Az 1889. évi XXX. t.-cikk 9. és 10. §-aiban körülírt zálogleveleket, az 1896. évi V. t.-cikk, az 1897. évi XXXII. és 1898. évi XXIII. t.-cikkben körülírt kötvényeket kibocsátó pénzüzeteknek azon kamatjövedelme, mely az általuk kibocsátott és tárcájukban levő saját ily kötvényeik után s az ezen kötvények külön biztosítására törvényes kötelezettségénél fogva létesített biztosító alapokban fekvő ily értékpapírok után mutatkozik.

jövedelem" kimunkálásánál a gazdaságba fektetett tőke hozadékának egy részét, a munka jutalékának pedig teljes összegét — kataszter átlagának és a földadó, mint reáladó fogalmának megfelelően — csökkentőleg vették figyelembe. A jövedelemadóban azonban úgy a tőke hozadékának, mint a munka jutalékának adózni kell. A földbirtoknak bérlet útján való hasznosításánál a bérösszeget és a mellékszolgáltatásokat, önkezelésben lévő gazdaságoknál pedig úgy a földbirtokból, mint a gazdasági mellékhaszonvételekből eredő bevételeket is az adóalaphoz kell számítani; vagyis a pénzgazdaságra alapított számítási módot kell követnünk a természetben élvezett gazdasági termékeket pénzértékre átszámítanunk. (Min. indok.)

A képviselőház módosította a javaslatot oda, hogy a mel-

13. §.

Az előző §-ban említett kiadások csakis abból az évi nyers bevételből vonhatók le, amelyet közvetlenül terhelnek. Részben adómentes, részben adóköteles jövedelmeknél a levonás nagysága — aggály esetén — a rendelkezésre álló adatok alapján, esetleg szakértő útján határozandó meg.

Az 1. §. 2. pontja esetében, valamint a külföldieknek a levonható terhek és kiadások közül csupán azok vehetők figyelembe, melyek a belföldi jövedelemforrásokat terhelik és azok érdekében merültek fel. Erre nézve a tartozás zálogjogának telekkönyvi bekebelezése egymagában még nem elegendő bizonyíték.

14. §

A nyers bevételből nem vonhatók le különösen:

1. a 12. §. 5. pontja alá nem eső köztartozások;
2. az adóköteles által nyújtott ajándékok, adományok, segélyek és egyéb eféle ingyenes szolgáltatások;
3. azok az összegek, melyek a törzsvagyon gyarapítására, az üzem (üzlet) nagyobbitására, tőkeemelésre vagy tőkeapasztásra, adósságok törlesztésére fordítatnak;
4. az 5. §. 2. pontjában említett rokoni támogatások; továbbá a háztartás keretében együtt adózók (3. §.) munkájának bérértéke vagy ellenértéke;

Lékhaszonvételek csak akkor vehetők számításba, ha az illető birtok belterjes kihasználásának arányait túlhaladják.

A házbirtoknál az épületfentartás költségeit nem az eddigi házadótörvényben meghatározott százalékok mérve, hanem a

5. az adóköteles által üzletébe fektetett tőkének vagy a közös háztartáshoz tartozó családtagoktól kölcsönvett tőkéknek általa használt kamata;

6. azok a költségek, melyeket az adókötelezett háztartására, hozzátartozóinak (3. §.), valamint a háztartásában alkalmazott szolgál- és egyéb személyzetnek tartására és ellátására készpénzben vagy a saját gazdaságából vagy üzletéből vett termékek és cikkek fogyasztásában fordít, nevezetesen lakásra, ételmezésre, ruházatra, kiszolgálásra, gondozásra, neveltetésre, illetőleg általában a személyes szükségletek kielégítésére felhasznál. A háztartáshoz tartozó családtagokra fordított ezek a kiadások együttes adózás esetén (3. §.) akkor sem vonhatók le, ha az eltartás még külön jogcímen is biztosítva van.

2. A főbb jövedelemforrások szerint.

15. §.

A jövedelembecslésnél a következő főbb jövedelemforrások különböztetendők meg:

- az erdő- és mezőgazdasági üzem eredménye;
- az épületek hasznonértéke;
- az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozás jövedelme;
- a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme;

tényleg fölmerült összeg erejéig kell számitanunk és általában véve mindig a ház valóságos hasznonértékének kipuhatólására kell törekednünk. (Mip. indok.) L. a. 12. §. 2. pontját is.

e) a tőkevagyonból és egyéb a tőkekamat- és járadékadó tárgyat képező bevételekből eredő jövedelem;

f) a szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások.

a) A földbirtok jövedelme.

16. §.

Önkezelés esetén az erdő- és mezőgazdasági üzem s a vele kapcsolatos jogok jövedelmét a saját gazdálkodás folytán tényleg elég tiszta nyereség alkotja.

A 17. §-hoz: Átszámítási táblázat
arról, hogy a 9°/₁₀₀-os házbéradó alá eső helyeken a házosztályadó tétélei nek mekkora nyers bérjövdelem felel meg.

Oszály	Lakrészek száma	Az I. fokozatnál			A II. fokozatnál			A III. fokozatnál			
		az egyes házakra kivontendő házosztályadó tétéle		az adótételnek megfelelő bérérték	az egy házra kivontendő házosztályadó tétéle		az adótételnek megfelelő bérérték	az egyes házokra kivontendő házosztályadó tétéle		az adótételnek megfelelő bérérték	
		K	f	K	f	K	f	K	f		
I.	1	1	50	16	67	2	22	22	3	33	33
II.	2	4	.	44	45	6	66	67	8	88	89
III.	3	8	.	88	89	10	111	111	12	133	33
IV.	4-6	16	.	177	78	20	222	22	24	266	67
V.	6-7	30	.	333	33	36	400	.	42	466	67
VI.	8-9	45	.	500	.	54	600	.	63	700	.
VII.	10-11	60	.	666	67	74	822	22	88	977	78
VIII.	12-13	75	.	833	23	86	1.066	67	116	1.288	89
IX.	14-15	90	.	1.000	.	120	1.333	33	150	1.666	67
X.	16 és ennél több lakrész esetén	8	.	88	89	10	111	11	12	133	33

Az új egyenes adók.

Ezen tiszta nyereség a hasonló mezőgazdasági birtokért ugyanott vagy a környéken szokásos haszonbérösszegekhez arányosítandó. A mezőgazdasági mellékhaszonélvezetből eredő jövedelem külön csak akkor vehető számításba, ha ily mellékhaszonvételek az illető birtok belterjes gazdasági kihasználásának arányait túlhaladják. A helyben vagy a környéken szokásos bérösszegek megállapításánál a gazdasági egyesület vagy más hasonló gazdasági szaktestület előre kikérendő véleménye szolgál irányadóul.

A mező- és erdőgazdaság bérbeadása esetén a bérbeadó nyereségét a haszonbér, a részéről fentartott egyéb haszon, valamint a bérlő által netán teljesítendő további szolgáltatások értéke alkotja leszámítva ebből a bérbeadóra nehezedező és e törvény szerint levonható kiadásokat és terheket.

A tényeg elért tiszta jövedelem alapján becsülendő meg a haszonbérlő jövedelme is, melyhez a birtokkal együtt bérbe vett lakásának haszonértéke is hozzászámítandó; ellenben a bérösszeg és a bérbeadó részére vagy ennek nevében teljesített bárminő szolgáltatás értéke abból levonandó.

Hányadrészes bérlet esetén mindegyik fél jövedelmét

Más a helyzet a kereseti adó alá tartozó *haszonhajtó foglalkozásokból* eredő jövedelemnek a jövedelmi adó alapjául való beállításánál, *amennyiben kereseti adónak is a valóságos jövedelem kinyomozására lévén alapítva, a kereseti adónál megállapított üzleti nyereség itt is elfogadható.* (Min. indok.) De némely levonást ebből a törvény megenged. (18. §.). Így az adóssági kamatokat, holott a kereseti adóról szóló törvény szerint csak az üzleti adósság kamatai vonhatók le. (Keresetadó 15. §. 5. pont.)

a gazdálkodás folytán elért tiszta nyereségnek reá eső része alkotja.

Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében nyers bevételnek veendő, amelyből azonban, ha az eladás nem tőáron történt, a 12. §. értelmében a tőár mellett való eladása esetében is eszközendő levonásokon kívül a vételár eléréséhez netalán szükséges letarolási, szállítási és egyéb költségek is levonandók.

b) A házbirtok jövedelme.

17. §.

A házbéradó alá eső épületeknél a béradó alá vont *nyers* (adónovella 19. §.) haszonérték az adóalap, leütve ebből a házadótörvény szerint figyelembe vett laküresedés tartamára eső részt.

Ha az épület egészben vagy részben házosztályadót fizetett, vagy általános házbéradó alá nem tartozó helyeken az évnek csak egy részében volt bérbeadva, a nyers haszonérték a helyi vagy környékbeli viszonyokhoz és a tényleges használathoz képest becsülendő meg. *Ez a haszonérték azon-*

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok nyereségének túlnyomó része évek óta adómentes értékpapiroknak az adóköteles üzleti nyereségből levonható kamataiból áll s e néven még nagy pénzintézeteink is majdnem egészen kivonják magukat a közszolgáltatások alól. Az egyesített tőke fokozat teherviselőképességére való tekintettel igen méltányosnak tartom tehát, hogy e vállalatoknak a törvények alapján ma adó alól elvont kamatjövedelme a jövedelemadóban adózzék.

A *részvények* megadóztatásánál figyelembe kell vennünk

ban nem lehet kisebb annál az összegnél, mely után 9%-os kulcs mellett a kivetett házosztályadó összegével egyenlő házbéradó járna. (Nov. 19. §.)

Elmarad a jövedelem külön megbecsülése mindazoknál az épületeknél és épületrészeknél, melyeknek hasznosértéke az erdő- és mezőgazdasági, bányá- vagy iparüzem (üzlet) jövedelmében már befoglaltatik s ennek folytán ezek a házbéradó külön terhét sem viselik.

c) Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozás jövedelme.

18. §.

Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozás jövedelmének a hivatkozott törvény szerint megállapított üzleti nyereség tekintendő. Az általános kereseti adóról szóló törvény alapján mellőzött, de a jelen törvény szerint megengedett és igazolt levonások azonban a tiszta jövedelem megállapításánál tekintetbe veendőek. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény 22. §-ában említett járandóságok szintén ideszámítanak.

az osztalékokat, a jutalékokat és a hányadok fejében élvezett összegeket is. (M. i.)

(Min. ind. a novella 20. §-hoz.) Az 1909. évi X. t.-cikk 19. §. 1. pontjának utolsó bekezdése akképen rendelkezik, hogy az 1909. évi VIII. t.-cikk 17. §-ának 7. pontjában említett díjtartalékokba és értékesítési tartalékalapokba helyezett összegek csak „a következő évben” adómentesek, a mely szövegezésből azt lehetne következtetni, hogy azután már adókötelesek. Ez az értel-

A 16. §-ban tárgyalt földbérletektől eltekintve, az összes többi haszonbérleteknél a bérlő nyeresége épügy számítható, mintha a bérlő tulajdonos volna. A nyereséghez értelemszerűleg hozzáadandó, illetőleg abból levonandó tételeket a 16. §. negyedik bekezdése sorolja fel.

Ha a jövedelemadó megállapítása alkalmával a kivető bizottság arra a meggyőződésre jut, hogy az általános kereseti adó alapjául valamely más kivető bizottság által megállapított üzleti nyereség a valónál kisebb mérvben van megállapítva, a már megállapított általános kereseti adó felemelésébe nem bocsátkozhatik ugyan, de az ilyen foglalkozásnak jövedelmét a jövedelemadóban szabad mérlegelése szerint felemelheti.

d) A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme.

19. §.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelmét — az alább következő hozzáadások, illetőleg megengedett levonások figyelembe vételével — a mérleg szerint mutatkozó tiszta nyereség alkotja, ide nem értve a vállalat alkalmazottai számára létesített nyug- és kegyellátási intézetek alapszabályszerűleg külön kezelt jövedelmét.

mezés, mely ellenkezik az eddigi törvényes állapottal és az 1909. évi VIII. t.-cikk 17. §-ának 7. pontjában foglaltakkal, tarthatatlan és így a törvény szövege kiigazításra szorul.

A kereskedelmi törvény 454. §-a szerint ugyanis a biztosítási díjtartalék tulajdonképp nem tekinthető a társulat vagyonának, hanem a biztosítottak fedezetének, mivel a tartalék az általuk befizetett díjakból és nem a társaság nyereségéből alakul. Ép

1. A tiszta nyereséghez hozzáadandók:

a) az alapítóknak vagy a részvényeseknek az üzleti jövedelemből bármely címen adott és a mérlegben már elszámolt külön részesedés, továbbá a tartalékalapoknak az üzleti jövedelemben nem szereplő nyeresége;

b) a külföldi anyaintézet üzleti költségeiből a belföldi vállalatra áthárított rész;

c) az alkalmazottaknak önként, nem kikötötten adott és a mérlegben már elszámolt jutalmak;

d) az adósságoknak, a külföldi anyaintézettől nyert előlegeknek vagy az alaptőkének törlesztésére, az üzlet nagyobbitására, a leltár szerinti felszerelési állapot karbantartásának vagy pótlásának nem tekinthető befektetésekre, a 14. §. 1. pontjában említett köztartozásokra, valamint a tartalékalapok alakítására fordított összegek, ideértve a bánya értékének csökkenése címén felszámított, de tényleg ki nem adott összegeket is.

ezért a díjtartalékba helyezett összeget megadóztatni nem lehet, mert ez a tartalék egyedül és kizárólag arra szolgál, hogy akkor, amikor a biztosítás feltételei beállanak, abból a társulat fizetési kötelezettségének eleget tehessen. A mit tehát a társulat ebben az esetben a díjtartalékból kivesz, azt egyuttal ki is adja, következésképp neki a díjtartalékból jövedelme nincsen.

Hasonló a helyzet az értékcsökkenési tartalékalapnál is, mely az 1909. évi VIII. t.-cikk 17. §. 7. pontjában említett mezőgazdasági, ipari, gyári, közlekedési és bányavállalatoknál a végből gyűjtetik, hogy akkor, amikor előáll annak a szüksége, hogy a már elhasznált vagy elavult felszereléseket kicseréljék, ne következzen be értékvesztés, hanem legyen olyan alap, a melyből a károk fedezhetők. Ez tehát nem egyéb, mint azoknak az érték-leírásoknak, a melyeket az illető társulatok a realitás érdekében

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-c. 17. §-ának 7. pontjában felsorolt társulatoknál megnevezett tartalékalapokba helyezett összegek azonban mindaddig adómentesek, míg ezen rendelkezésüktől el nem vonatnak. A mennyiben ezen tartalékalapok hozzájárulási összegeire vonatkozólag a mérlegszerű becsérték tekintetében aggály merül fel, az adókimutatásra illetékes hatóságnak jogában áll — esetleg szakértők meghallgatásával — a becsértéket adókimutatási szempontból kiigazítani. (Adónovella 20. §.)

2. Az adóköteles tiszta nyereségből — amennyiben még meg nem történt volna — levonandók:

a) az előző évről áthozott nyereségmaradvány;

b) a befizetett és még fennálló alaptőkének $3\frac{1}{2}\%$ -a; továbbá levonandó $3\frac{1}{2}\%$ -a azoknak az alapszabályszerű tartalék alapoknak, amelyek a vállalat kizárólagos tulajdonát alkotják és az 1909. évi VIII. t.-c. 17. §-ának 10. pontja sze-

ezközölni kötelesek, a valószínűség alapján évről-évre való fogyatásait, erőgyűjtés a felszerelések pótlására és kicserélésére. Nyilvánvaló tehát, hogy ennek, bár az évi nyereségből alakult tartalékalapnak rendeltetése nem az alaptőkének, vagyis a részvényes vagyonának növelése; ennél fogva adóalappá sem tehető.

Még kell még jegyeznem, hogy már az eredeti kormányjavaslat is a jelen javaslat szövege szerint akarta a kérdést szabályozni, de a törvényhozás másképp döntött.

A jelen szakasz harmadik bekezdése szerint nemcsak a befizetett és még fennálló alaptőkének $3\frac{1}{2}\%$ -a lenne az adóalaphoz levonandó, hanem levonandó lenne $3\frac{1}{2}\%$ -a azoknak az alapszabályszerű tartalékalapoknak is, a melyek a vállalat kizárólagos tulajdonát alkotják és már megadóztatott üzleti jövedelemből származnak. Csak az utolsó üzletév feleslegéből ilyen tartalékalap

rint a részvénytársaságok új részvényeinek kibocsátásánál a névértéken felül befolyt összegekből, vagy már megadóztatott üzleti jövedelemből származnak, ide nem értve tehát az utolsó üzletév feleslegéből az ilyen tartalékalap alakítására vagy növelésére fordított összegeket. (Nov. 20. §.)

c) a jelen törvény 7. §-a szerint netán adómentes jövedelem, valamint a 12. §-ban felsorolt oly kiadások, melyek a tiszta nyereségből közgyűlési határozattal fedeztetnek;

d) a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény 17. §-ának 4., 8—10. pontjában említett tételek;

e) az alaptőke és a vállalatba fektetett kölcsöntőkék

alakítására vagy növelésére fordított összegek levonását ejtenék el, mert ezek a tételek még nem adóztak, következésképp a $3\frac{1}{2}\%$ -nak ily összegekből megengedett levonása e jövedelem egy részének az adó alól leendő elvonását jelentené.

Ezt a rendelkezést két okból tartom szükségesnek a törvénybe iktatni.

Egyrészt azért, mert a már megadóztatott alapszabályszerű tartalékalapok az ezekbe fektetett jövedelemnek tőkésítését, tehát az alaptőkének, vagyis a részvényes vagyonának szaporítását jelentik. Következésképp ez is alaptőke, a mely azonban nem a részvényes által teljesített befizetés folytán, hanem osztaléka egyrészének visszatartása által keletkezik.

A másik ok, hogy az 1909: X. törvény 19. §. 2. b) pontjában foglaltaknak hatása alatt a nyilvánosan számadó vállalatok az alaptőke fölemelését tartaléktőkének erre a célra való felhasználásával rendelék el s így a tartalékalapok — az adó csökkentése érdekében fokozatosan részvénytőkévé alakulnának át, a mi a végeredményben a vállalatok szoliditásának, biztonságának és fejlődőképességének feltételeit sértené, mivel kereskedelmi törvényünk a kényszertartalék létesítésének kötelező rendelkezését nem ismeri.

(törzsrészvény, elsőbbségi részvény és kötvény) törlesztésére fordított összegek oly vállalatoknál, melyek az engedélyokmányban megállapított határidő leteltével ingyen mennek át az állam, törvényhatóság, község (város), illetőleg az engedélyokmányban megnevezett személy tulajdonába, nem tévén különbséget, ha az előbb bekövetkezhető megváltás ki is köttetett;

f) azok a veszteségek és kiadások, melyek különben az általános üzleti számlát terhelték volna, de megadóztatott tartalékalapból vagy annak jövedelméből fedeztetnek.

A vállalat tárcájában levő értékpapírok árfolyamának emelkedése vagy csökkenése az adóköteles jövedelem megállapításánál adózási szempontból számításba nem vehető. Olyan esetekben azonban, midőn az árfolyammal bíró értékpapírok tényleg alacsonyabb árfolyamon adóztak el, mint amelyen azok beszereztettek, ez a beigazolt és ugyan-

Már az adóreformnak képviselőházi tárgyalása során tétetett egy olyan indítvány, mely az 1909. évi X. t.-c. 19. §. 2. b) pontját a jelen javaslat szellemében kívánta kiegészíteni. Sajnos, hogy a Ház akkor az elutasítás mellett határozott.

A jelen szakasz 3. pontja a 8. §. negyedik bekezdésével azonos, további megokolást tehát nem igényel.

A *szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások* számbavételénél az adóköteles jövedelemhez számítandó a lakáspénz is, mely a tárgyi adónál adómentes. Ez a rendelkezés a jövedelemadó mivoltából természetesen következik, amennyiben — miként arra már többször utaltam is — a jövedelemadónak az adózó összes személyes jövedelmét kell érnie, tekintet nélkül a jövedelemforrásnak hozadéki adókötelezettségére vagy adómentességére. Különben is a jövedelemadó fokozatos

azon értékpapírokra vonatkozó veszteség három évre visszamenőleg levonható.

3. A jelen szakaszban foglalt rendelkezésektől eltérőleg

a) azoknál a belföldi kereskedelmi vállalatoknál, a melyeknek a külföldön is van üzlettelepük s a melyeknél az üzlet a belföldről a külföldi telepre is kiterjed, az egyik államban levő üzlettelep által vásárolt árúknak a másik államban történt eladásából származó nyers bevételek, valamint az ezen bevételeknek megfelelő kiadások viszonyosság esetében (1909. évi X. t.-c. 7. §-a) az érdekelt üzlettelepek között egyenlő arányban osztandók fel; ugyancsak eszerint kell eljárni viszonyosság esetében az ilyen külföldi kereskedelmi vállalat belföldön levő üzlettelepének megadóztatásánál is;

b) azoknál a belföldi iparvállalatoknál ellenben, a melyek belföldön árút készítenek s azt a külföldön fióktelep útján árúsítják, viszonyosság esetében (1909. évi X. t.-c. 7. §-a) a fióktelep után kihatandó adóalap a fióktelep nyers bevételeinek egyharmadánál több nem lehet. Viszont abban az esetben, ha a nyilvános számadásra kötelezett iparvállalat külföldi, a belföldön levő fióktelep adóköteles jövedelme az általa közvetített nyers bevétel egytizedénél kisebb nem lehet.

A b) pontban rendelkezések a bányavállalatokra is kiterjednek.

Ha azonban valamely nemzetközi egyezmény az adóztatást a fenti a)—b) pontban foglalt határozatoktól eltérő módon szabályozza, ennek az egyezménynek rendelkezéseit kell alkalmazni. (Adónovella 20. §.)

e) A tőkevagyonból és egyéb, a tőkekamat- és járadékadó tárgyát képező bevételekből eredő jövedelem.

20. §.

Tőkevagyonból származó jövedelemnek tekintendők az adóalanyt megillető összeg erejéig:

1. a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvény 1. §-ában említett kamatok, járadékok és egyéb bevételek; továbbá a részvények (szövetkezeti üzletrészek) osztalékai;
2. a külön törvényekkel adómentesített belföldi kötvények (elsőségi kötvények) és záloglevelek kamatai;
3. bármilyen külföldi részvények vagy értékpapírnak, illetőleg a külföldön elhelyezett tőkének kamata, osztaléka;
4. a postatakarékpénztári betétek kamatai.

f) A szolgálati viszonyból (ideértve a munkabérvizonyt is) származó illetmények és ellátások.

21. §.

Szolgálati viszonyból (ideértve a munkabérvizonyt is) származó járandóságoknak tekintendők különösen a következők:

Kulcsa akként van megalkotva, hogy az állandó illetmények adóterhe a reform után a mai IV. osztályu kereseti adó és az általános jövedelmi pótdadó együttes terhe körül mozogjon.

I. A természetes és a jogi személyek szolgálatában (köz- és magánszolgálatban) levőknek

1. fizetés, bér, zsold, díj, tiszteletdíj, lakpénz (lakpénzpótlék), személyi pótlék (zsoldpótlék), korpótlék, működési pótlék és jutalom fejében vagy más egyéb címen járó, állandó természetű illetménye;

2. jutaléka, részesedési járuléka, egyezmény vagy darabszám szerint járó díja, napidíja, más egyéb, a szolgálati viszonyból, illetőleg a hivatásszerű foglalkozásból az adóalanyt megillető változó természetű járandósága.

A szolgálati járandóságok közé számítandók az egyházi javadalmasoknál különösen:

a) a természetbeni járandóságok, továbbá a kézi vagy írás munkában évenként visszatérőleg huzott és a földbirtokok tiszta nyereségének megállapításánál figyelembe nem vett szolgáltatásokból eredő jövedelem;

b) az esketési és keresztelési, avatási és temetkezési stóladijakból, valamint általában az egyházi cselekvényekért a jogszokás alapján követelhető díjakból (pl. házszentelési koledából) befolyó jövedelem;

c) a misestipendiumok, istentiszteleti cselekvények végzése céljából tett és egyéb alapítványok kamatjövedelme;

d) az államtól, a község (város) házi pénztárából, az egyházmegyei vagy bármely más közalaphoz illetmény (kon-

Napjainkban, a pénzgazdaság korában, amidőn a pénz gazdasági életünk normál jószágává lett, csak természetes, hogy a természetben nyert összes járandóságokat, így a természetben adott lakás, ellátás, földhasználat, kézi és írásmunka stb. értékét a helyi viszonyoknak megfelelően pénzértékre átszámítva adjuk a jövedelemadó alapjához.

grua) kiegészítés, állandó segély, vagy bármely más címen huzott jövedelem;

e) a helybeli templomvagyon (fabrica) jövedelmi többlete, amennyiben az a fennálló szabályok szerint az adóköteles javadalmas számára fordítható.

II. Az I. pontban, továbbá az 5. §. 8. és 9. pontjában említetteknek, valamint mindezek özvegyeinek és árváinak járó nyug- és kegydíjak, nevelési járulékok vagy efféle természetű nyugellátások, végkielégítések és nyugdíjmegváltások, melyeket a szolgálatadótól, nyug- és kegyellátási intézetektől, alapokból vagy alapítványokból huznak.

A természetben járó lakás és az egyéb természetben (ellátásban, földhasználatban stb.) járó illetmények értéke — a szerzetes rendek tagjainak ilyen illetményeit kivéve — a helyi viszonyoknak megfelelőleg számítandó. Ha azonban a fennálló szabályok értelmében az ingatlanoknak vagy az egyéb vagyontárgyaknak külön adóit a javadalmas köteles fizetni, a szolgálati illetménynek ez a része a 49. és 66. §§. alkalmazásánál figyelmen kívül hagyandó.

Az állami alkalmazottaknak természetben járó lakása a fizetési osztályukra megállapított lakpénzben értékelendő.

A természetben járó lakás haszonértékének számbavételénél annak állandó házadómentessége figyelmen kívül marad.

A 23. §. foglalja magában a távollévők erősebb megterhelésére vonatkozó javaslatokat. Ezekről e megokolás általános részében már megemlékeztem. Itt még megjegyzem, hogy ez az erősebb megadóztatás természetesen a bivataltól külföldön tartózkodókra és az uralkodóház tagjaira nem terjedhet ki. (Min. ndok.)

22. §.

Azok a járandóságok, melyek meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással (utazással stb.) vannak egybekötve, rendszerint adómentesek.

Ha azonban az ilyen szolgálati illetmény csak részben szolgál a reáharuló kiadások fedezésére, annak többi része adóalapul veendő.

Közszolgálatban levőknél a működési pótlék, időleges napidíj, utiköltség, uti, lótartási és kocsibér-átalány s efféle terhelt járandóság teljes összegében adómentes.

23. §.

Háromszorosan számítandó azoknak az adóköteleseknek föld- vagy házbirtokból eredő jövedelme, amely azonban földbirtoknál a kataszteri tiszta jövedelem háromszorosánál kisebb nem lehet, akiknek az ország területén belül állandó lakóhelyük és háztartásuk nincs és az ország területén a kivetést megelőző évben legalább négy hónapot nem töltenek el.

Ez a rendelkezés az uralkodóház tagjaira, valamint a hivatalból vagy betegség vagy tanulmány miatt távollévkre nem vonatkozik.

Voltaképpen a külföldiek birtokszerzése, és a kivándorlás ellen irányul, utóbbi ellen előreláthatólag siker nélkül. Eddig a kivándorló megtartotta földecakéjét, és volt valami, ami ide vonzotta. Ezentul majd el fogja adni, mielőtt utra kél. Az eredeti javaslat csak a kétszeresét vette fel. A pénzügyi bizottság ezt kevésnek találta.

III. FEJEZET.

Adótételek.

24. §.

Az alábbi fokozatok szerint a jövedelemadó összege:

800 K-án felül	900 K jövedelemig	5 K
900 „ „	1.000 „ „	6 „
1.000 „ „	1.100 „ „	7 „
1.100 „ „	1.200 „ „	8 „
1.200 „ „	1.300 „ „	9 „
1.300 „ „	1.400 „ „	10 „
1.400 „ „	1.500 „ „	11 „
1.500 „ „	1.600 „ „	12 „
1.600 „ „	1.700 „ „	14 „
1.700 „ „	1.800 „ „	16 „
1.800 „ „	1.900 „ „	18 „
1.900 „ „	2.000 „ „	20 „
2.000 „ „	2.200 „ „	23 „
2.200 „ „	2.400 „ „	26 „
2.400 „ „	2.600 „ „	30 „
2.600 „ „	2.800 „ „	34 „
2.800 „ „	3.000 „ „	38 „

A 24. §-hoz. A 800 Korona jövedelmen alól való adóztatásra nézve azért kellett a törvényjavaslatba adótételeket beállítani, mert egyrészt a létminimum mellett is előfordulhat adóztatás akkor, ha a külföldön lakó adózónak — akinek összes jövedelmét nem ismerjük — belföldi jövedelmi forrásokból származó bevétele a 800 koronát el nem éri, másrészt, mert a 800 koronás adómentes létminimum csak a természetes személyekre vonatkozik.

3.000 K-án felül	3.200 K jövedelemig	44 K
3.200	3.400	50
3.400	3.600	56
3.600	3.800	62
3.800	4.000	68
4.000	4.400	76
4.400	4.800	86
4.800	5.200	96
5.200	5.600	112
5.600	6.000	128
6.000	6.600	144
6.600	7.200	160
7.200	7.800	186
7.800	8.400	212
8.400	9.000	238
9.000	9.800	264
9.800	10.600	290
10.600	11.400	316
11.400	12.200	344
12.200	13.000	376
13.000	14.000	410
14.000	15.000	450
15.000	16.000	490
16.000	17.000	530
17.000	18.000	570
18.000	19.000	610
19.000	20.000	650
20.000	22.000	730
22.000	24.000	810
24.000	26.000	890

26.000 K-án felül	28.000 K jövedelemig	970 K
28.000	30.000	1.050
30.000	32.000	1.130
32.000	34.000	1.220
34.000	36.000	1.320
36.000	38.000	1.420
38.000	40.000	1.520
40.000	44.000	1.720
44.000	48.000	1.920
48.000	52.000	2.120
52.000	56.000	2.320
56.000	60.000	2.520
60.000	64.000	2.720
64.000	68.000	2.920
68.000	72.000	3.120
72.000	76.000	3.320
76.000	80.000	3.520
80.000	84.000	3.720
84.000	88.000	3.970
88.000	92.000	4.220
92.000	96.000	4.470
96.000	100.000	4.720
100.000	104.000	4.970
104.000	108.000	5.220
108.000	112.000	5.480
112.000	116.000	5.740
116.000	120.000	6.000

120.000 K-án felül 5% fizetendő jövedelemadó fejében
akként, hogy a fokozatok 5000 K-ként emelkednek, s min-
den megkezdett fokozat teljes 5000 koronának veendő.

A szállítási, valamint a hitelüzlettel foglalkozó részvénytársulatok és szövetkezetek, nemkülönben a biztosítási vállalatok kivételével a többi részvénytársulatoknál és szövetkezeteknél azonban 15.000 K jövedelmen felül az adó kulcsa fokozatonként változatlanul 3%.

Ha 800 K-án alul is van adóztatásnak helye, 800 K-tól lefelé a fokozatok 50 koronánként, az adótételek pedig 30 fillérrel kisebbednek.

A magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet az adóalapnak e fokozatra eső többletét nem haladhatja meg.

25. §.

Ha oly adózó, akinek a jelen törvény alapján megállapított jövedelme 8000 kor.-t meg nem halad, kiskorú gyermekeit, vagy törvényes kötelezettség alapján más hozzátartozóit saját háztartása körében eltartja: ez esetben a jövedelemadó az előző szakaszban foglalt tételei, az állami, köztörvényhatósági és községi alkalmazottak illetményei után járó adó kivételével, mérséklendők:

egy fokozattal — két vagy három ily családtag;

két fokozattal — négy vagy ennél több ily családtag eltartása esetében.

Amennyiben a fentiek szerint megengedett levonások után fenmaradó jövedelem 800 K-nál nem nagyobb, jövedelemadó kivetésének helye nincs.

A 25—36. §§-hoz. A tulajdonképeni adókivetés munkáját az adókivetés gondos előkészítésének kell megelőznie, mert valójában ezen dől el az egész jövedelemadó sikere. Az adókivetés előkészítése három főmozanat körül csoportosul; ezek: az adó-

Már jogerősen megállapított ugyanazon évi adó utólagosan helyesbíthető vagy elengedhető, ha annak kényszerbehajtása az adókötelest gazdasági létében veszélyeztetné, vagy ha a behajtási eljárás előreláthatólag eredménytelen volna.

Elemi vagy más egyéb csapások által okozott károk, továbbá az adózónak és hozzátartozóinak (3. §.) tartós betegsége vagy munkaképtelensége, valamint a katonai szolgálatra (fegyvergyakorlatra) történt behívás, valamint egyéb rendkívüli körülmények, amennyiben a 15. §. a—c pontjaiban említett jövedelem-források bevételeit lényegesen csökkentik, a kivetés során, az illető jövedelem számbavételénél figyelembe vehetők ugyan és ilyen okból az adótételek fokozata mérsékelhetők, sőt az adóköteles az adó alól teljesen fel is menthető, de már jogerősen megállapított ugyanazon évi adónak utólagos helyesbitésére indokul nem szolgálnak.

IV. FEJEZET.

Az adókivetés előkészítése.

26. §.

A jövedelemadó az adókötelesek vallomásai, az adókötelesek összeírására rendelt összeíró bizottságok összeírási adatai s a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) rendelkezésére álló egyéb adatok alapján állapíttatik meg.

A vallomásokban az adókötelesnek s a közös háztartók jövedelem-vallomásainak beszerzése, az adókötelesek összeírására rendelt összeíró bizottságok működése és a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) adójavaslatainak kidolgozása.

táshoz tartozó családtagjainak (3. §.) bármely forrásból eredő adóköteles vagy adómentes jövedelme a források megjelölésével bevallandó.

Ha olyan jövedelemről van szó, amelynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani és általában az általános kereseti adó alá eső jövedelemnél, elegendő, ha az adózó vallomásában a jövedelem számszerű megjelölése helyett csupán azokat az adatokat közli, amelyekre az adóalap megállapításánál szükség van.

Szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál azok összegének pontos kimutatása mellett az illetményt adónak neve, foglalkozása és lakhelye is kiteendő. A 22. §. második bekezdése esetében a kiadásokkal terhelt illetmény egész összegében s a reá háruló kiadások elkülönítve képezik a bevallás tárgyát.

Kamat- és járadékjövedelmeknél az azok fizetésére kötelezett neve és lakhelye is kiteendő. Ha azonban az előző évben már adó alá vont tőkekamat- és járadékjövedelmekben, nemkülönben a mezőgazdasággal foglalkozóknál az előző évben adó alá vont jövedelmekben változás nem állott be, elegendő, ha a fél folytatólagos bevallásban e körülményre csak hivatkozik.

27. §.

A vallomást nem önjogu, valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő adja, aki ezeknek érdekeit a to-

Adótörvényeink tagadhatatlan igazságtalanságai és a lehetetlenül magas adókulcsok az okai annak, hogy adózó közönségünk az adókvetés munkájánál kötelességtudó és megbízható

vábbiakban felelősség mellett szintén képviseli. A szolgálatban álló kiskorúak azonban, ha kinevezésszerű rendelvénnyel biztosított szolgálati illetményük az évi 800 K-át meghaladja, vallomásukat önmaguk adják.

A nyereség- és veszteségszámla (11. §.) a vallomáshoz csatolható.

A vallomások tartalma hivatalos titokként kezelendő; ennél fogva a vallomást az összeíró-bizottságnak átadni nem szabad, s ha a vallomás boríték alatt nyújtott be, azt csak a pénzügyigazgató (adófelügyelő), vagy az általa megbízott tisztviselő bonthatja fel.

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községelöljáróság (városi adóhivatal) köteles a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból igazolni.

A vallomások benyújtásának határideje, azok kiállítása és gyűjtése tárgyában a pénzügyminiszter rendeletileg intézkedik.

28. §.

Vallomást adni nem kötelesek:

1. az államnak, a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványoknak, a törvényhatóságoknak s községeknek (városoknak) alkalmazottai, ha kinevezésszerű rendelvénnyel biztosított állandó természetű (21. §. I. 1. pont) és akár egészben, akár részben természetben járó illetményekből nem álló szolgálati járandóságaikon, nyugdíjukon vagy ha-

közreműködéshez nincs hozzászokva. Az aránytalanságok elsimitása és az adókulcsok tetemes leszállítása azonban ez irányban kétségkívül éreztetni fogja idővel nevelő hatását és ez alapon bizton remélhetjük, hogy az adóztató hatóság és az adózó polgár

sonló ellátásukon (21. §. II. pont) kívül sem maguknak, sem a velük közös háztartásban élő családtagjaiknak (3. §.) semminemű más jövedelmük, illetőleg változó természetű szolgálati járandóságuk (21. §. I. 2. pont) nincs;

2. az 1. pontban említettek özvegyei és árvái, ha nyugvagy kegydíjukon, nevelési járulékukon és egyéb ellátásszerű járandóságaikon kívül sem maguknak, sem a velük közös háztartásban élő családtagjaiknak (3. §.) semminemű más jövedelmük nincs;

3. azok az adóköteles egyének, akiknek adóköteles évi jövedelme a 2000 K-át meg nem haladja, kivéve, ha a vallo-más beadására a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) őket külön felhívja, amikor azután vallomást adni tartozik. Egyébiránt az a jog, hogy vallomást adhassanak, ezeket az adózókat is megilleti.

Ellenben azok, akiknek évi 800 K-t meghaladó és kinevezésszerű rendelvénnyel biztosított szolgálati járandóságuk, nyugdíjuk vagy ellátásuk van, összjövedelmüket mindenkor bevallani tartoznak, hacsak a fenti 1—2. pont alá nem tartoznak;

4. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok.

29. §.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelemadója e vállalatok kereseti adójának pótlékát képezi, melyet e vállalatok kereseti adójának kivetésére megállapított

egymáshoz való viszonya az új adótörvények hatása alatt javulni fog. Nincs okunk ugyanis annak a tapasztalati ténynek elhallgatására, hogy amidőn ma az adózó vallomását készíti, az önérdék és a polgári kötelesség tusájából többnyire az előbbi kerül

eljárás szerint és azzal egyidejűleg a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) vet ki. A kivetés ellen a felelőssel ugyanaz mint a kereseti adónál, sőt a jogorvoslat mindkét adónem ellen egy beadványban is egyesíthető. Ennélfogva a jelen törvénynek azok a rendelkezései, melyek az adókivetés előkészítéséről, az adó kivetéséről s a kivetett adó ellen megengedett jogorvoslatokról szólnak, e vállalatokra nem vonatkoznak.

30. §.

Az általános adókivetés megindításakor s a pénzügyminiszter által megállapított módon és időben tartozik:

1. minden ház tényleges birtokosa vagy ennek képviselője (meghatalmazottja), lakások, illetőleg üzleti helyiségek szerint csoportosítva, a házban lakók nevét és foglalkozását, ezek évi lakhérét, továbbá minden albérletbeadó albérllőt és az általuk fizetett bérösszeget kimutatni;

2. minden háztartás feje a közös háztartáshoz tartozókat (3. §.) név és a kiskorúakat még kor szerint is felsorolni és ezek közül megjelölni azokat, akiknek önálló, a családfő rendelkezése alá beigazoltan nem kerülő jövedelmük is van, amely az összeírásnál a jogosult nevében veendő számításba;

3. mindenki, aki bárminő szolgálati illetmény vagy nyugellátás (21. §.) kifizetésére van kötelezve, az illetményre vagy ellátásra jogosítottak névjegyzékét, a lakás, foglalkozás, valamint a 21. §. I. 1. és II. pontja esetében a

ki győztesen. De hiszen oly fejlett adóerkölcsöket sehol sem találunk, hogy az adóvallomásokat felülbírálat és helyesbítés nélkül el lehessen fogadni az adókivetés alapjául. Az adóvallomás és az adózónak abban foglalt jövedelmi önbevallása csupán egy.

folyó évre járó, a 21. §. I. 2. pontja esetében pedig a megelőző évben kifizetett illetmények összegének egyenkénti megjelölésével, községenként (városenként) elkészíteni. Ha az utóbb említett illetmény nem szólt a megelőző év egész tartamára, a tényleg kifizetett összeg veendő fel a kimutatásba; ha pedig ez a járandóság az összeírást megelőzőleg még csak az adóév elején keletkezett, a folyó évben tényleg kifizetett összeget tartozik az erre kötelezett kimutatni, mindkét esetben megemlítve azt az időpontot is, amelytől fogva s ameddig a kifizetés megtörtént.

Az 1. pontban foglalt bejelentési kötelezettség nem terjed ki a szállodákban és vendéglőkben megszállott azokra az utasokra, akiknek ottani megszakítás nélkül való tartózkodása három hónapon túl nem terjed.

Az 1. pontban felsorolt adatokról szóló kimutatások annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál) nyújtandók be, ahol a ház fekszik, a 2. pontban említett kimutatás a fél lakhelye, a 3. pontban említett kimutatás pedig a javadalmas lakhelye szerint illetékes községelöljáróságnak küldendő be.

Aki az itt felsorolt kimutatásokat kiállítani nem tudja, adatait a községelöljáróságnak szóbelileg is előadhhatja, a felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli.

A szolgálati illetményeknek, valamint a nyugdíjaknak és egyéb ellátásoknak kimutatási kötelezettsége azokra az állami, törvényhatósági és községi (városi) alkalmazot-

értékében túl nem becsülendő adata lesz az adó megállapításának. Még nem is nélkülözhetetlen adata, mert külföldi példák után, részint okokból arra az álláspontra helyezkedtem, hogy azok, akiknek adóköteles évi jövedelme a 2000 koronát nem ha-

takra, illetőleg ezeknek özvegyeire és árváira is kiterjed, a kik a 28. §. 1—2. pontja értelmében vallomásadásra kötelezve nincsenek. Ezek járandóságainak kimutatását a járandóság nyilvántartásával megbízott számvevőség, illetőleg a községi (városi) előljárásság köteles elkészíteni és a lakhelyükre nézve illetékes községelöljáróságnak megküldeni.

A jelen szakaszban említett és a községelöljáróság által kézhez vett adatok az összeíró bizottságnak rendelkezésére bocsátandók.

31. §.

A jövedelemadóra vonatkozó vallomások annál a községelöljáróságnál nyújtandók be, s a jövedelemadó rendszere szerint annak a községnek kivetési lajstromában állapítatik meg és ott iratik elő, ahol az adóköteles állandóan lakik, vagy tartózkodik.

Több lakhely esetén az adókövetés helyének megválasztása elsősorban az adókötelest illeti meg, aki ebbeli elhatározását az illető községelöljáróságoknak bejelenteni köteles. Ha a választás jogát igénybe nem vette, ez esetben a községelöljáróságoknak a lakhelyeket felemlítő külön jelentése alapján az adókövetés helyét — a fél netáni újabb meghallgatásával — a pénzügyigazgatóság, illetőleg több pénzügyigazgatóság illetékessége esetén a pénzügyminiszter állapítja meg.

Adja meg, vallomást adni nem is kötelesek. A vallomási kényeztetés alól ugyanis ezeket a kis adózókat föl kell oldani, részint azért, mert a vallomás kiállítása ezeknél nem ritkán nehézségekbe ütközik, részint pedig azért is, mivel a kis jövedelmek

A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok (1. §, 2. pont), kinek az ország területén sem lakhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, itteni utolsó lakhelyükön veendő adó alá.

Az adóköteles jogi személyek igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adóznak.

Az országban nem lakó külföldiek ott adóznak, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telephelyük, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyonjog létezik.

Vitás esetekben az adókvetés helyét a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

32. §.

A jelen törvény szerint adókötelesek összeírását a községek (városok) a pénzügyminiszter rendeletéhez képest a kir. pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) felügyelete és ellenőrzése alatt, évenként alakított összeíró bizottságok által teljesítik.

Az összeíró bizottság 3 tagból és ugyanannyi póttagból áll. Elnökét és helyettesét lehetőleg a pénzügyi tisztviselők vagy a községi (városi) alkalmazottak sorából a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) jelöli ki, a tagokat és póttagokat pedig a községelöljáróság (városi tanács) az adózók közül választja. Aki a választást alapos ok nélkül

ugyis áttekinthetőbbek és így ezek megállapításánál a vallomások nélkülözhetőbbek is. A vallomásadhatás fakultatív jogát azonban a törvényjavaslat ezek számára is biztosítja.

Azokkal szemben, akik vallomás adására köteleztek, de an-

el nem fogadja, a községi (városi) szegényalap javára 100 K-ig terjedhető pénzbírságban marasztalható el. A marasztaló határozatot a községelöljáróság (városi tanács) mondja ki, mely ellen 15 nap alatt másodfokon a kir. pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz), harmadfokon pedig a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához van felebbezésnek helye.

Az adóösszeírás a pénzügyminiszter által kitűzött határidő alatt okvetlen befejezendő. Ehhez képest városokban és nagyobb községekben az adóösszeíró bizottság oly számban küldendő ki, hogy az összeírási munkálatok a megkívánt határrapra elkészüljenek.

Észlelt hanyagság vagy indokolatlan késedelem esetén a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az összeírást a község (város) költségén hivatalból látja el. Ennek a felmerült költségek megfizetéséről szóló marasztaló határozata ellen 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez van felebbezésnek helye.

Az összeíró bizottságnak netáni eljárási költségét a község (város) viseli, a pénzügyi közegnek napi díja és a községbe való oda- és visszautazási költsége azonban az államot terheli.

33. §.

Az összeíró bizottság a kerülethez tartozó adókötelesek birtok-, vagyon- és egyéb kereseti viszonyai felől, szükség esetén mások meghallgatásával is, beható tájékoztat-

nak benyújtását elmulasztják, egyes külföldi törvényhozások igen szigorú megtorlást alkalmaznak; így a jogorvoslatok igénybevétele esetén elvesztését és még ezen kívül 5—30%-kal magasabb adó kvetését, esetleg jelentékeny rendbírságokat. Részemről a

szerez és minden adatot beszerez, mely a megadóztatás elbírálására alkalmas. Ezen adatok és puhatolások alapján tartozik az összeíró-bizottság a területén lakó adókötelezetteknek ottani valószínű jövedelmét — jövedelemforrások szerint (15. §.) elkülönítve — felbecsülni; azoknál pedig, akiknek évi jövedelme, életviszonyaiból következően, a 3000 K-t meg nem haladja, az évi összjövedelmet is feltüntetni.

Külön jegyzékekbe foglalandók azok a jövedelemadóforrások és ezeknek kipuhatólt hozadéka, melyeknek tulajdonosai más összeíró kerületekben laknak. Ha az ilyen adóköteles ugyanabban a községben (városban) lakik, ez a jegyzék az illetékes összeíró bizottságnak, ellenkező esetben pedig legkésőbb 3 nap alatt annak a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) küldendő meg, melynek kerületében az adóköteles állandóan lakik.

Ha az elnök a bizottság becslésével nem ért egyet, javaslatát külön adja elő.

Az összeírás befejeztével az összes előmunkálatok és adatok a községelöljáróság útján a kir. pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) haladéktalanul felterjesztendők.

34. §.

Az illetékes pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) azokra nézve, akiknek évi jövedelme a 800 K-át meghaladja, adókiszámítási javaslatokat készít. E végből az összeíró bizottsá-

vallomási kényszer elvének érvényesítése érdekében elégségesnek tartom csupán a kivétel során megállapított adó 1 esetleg 4%-ának többletként való előírását, amint ezt az adóreform alapelveinek tárgyalása során már megjegyeztem.

gok munkálatait s a beérkezett vallomásokat előleges bírálat alá vonja és utóbbiaknak adatait esetleg szakértők vagy más a dologban jártas egyének meghallgatása után javaslatában kiegészíti és helyesbíti, sőt e végből az adókivetést érintő nyomós tények és körülmények tárgyalására az adókötelest is megidézheti; továbbá az összeíró bizottság munkálataiban netán észlelt hibákat kiigazítja vagy a hiányokat pótoltatja és egyéb a kivetéshez szükséges adatokat a lehetőségig teljessé teszi.

Ha a fél vallomást nem adott, köteles a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) — a jogkövetkezményekre való utalással — az illetőt vallomásának 8 nap alatt leendő beadására felhívni.

A kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) javaslatainak kidolgozásánál a rendelkezésére álló összes adatokat szabadon mérlegeli.

35. §.

Az adókiszámítási javaslatokból községenként (városenként), illetőleg Horvát-Szlavonországok területén adóközségenként (városi községenként) készült lajstromok — az adókivetés megindítása előtt — előre kihirdetendő napra a község (város) házában oly célból teendők ki szemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse, s a netáni észrevételeit minden adóköteles is megtehesse.

Az a közreműködés és adatszolgáltatási kötelezettség, melyet a javaslat a 30. §-ban minden ház tényleges birtokosától, minden háztartás fejétől és mindenkitől, aki szolgálati illetményt vagy nyugellátást kifizet — megkíván, — a modern adóztatás eljárásának mindenütt nélkülözhetetlen segédeszköze.

Ezek az észrevételek az adókiivetés megkezdéséig írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél), utóbb pedig az adókiivető bizottságnál — akár szóval, akár írásban — terjeszthetők elő. Az aláírás nélkül benyújtott észrevételek azonban a tárgyalás során nem vehetők figyelembe.

36. §.

Aki vallomását az előirt határidőben be nem adja, a kiivetés során megállapított adónak 1%-át, ha pedig a 34. §. szerint hozzá intézett felhívásnak meg nem felel, az elsőfokulag megállapított adónak további 4%-át fizeti pótlék fejében, melyet a kiivető bizottság egyidejűleg állapít meg s a kiivetési lajstromba is bevezet. Ha azonban a fél adójának bizottsági tárgyalásán személyesen vagy meghatalmazott által részt vesz és igazolja, hogy vallomását véltlen mulasztásból nem adhatta be, avagy a hozzá intézett felhívásnak (34. §.) ez okból nem felelhetett meg, a pótlék kiivetése mellőzendő. *E bekezdésben említett 1%-os pótlék helyébe 5%, és az ugyanott említett 4%-os pótlék helyébe 10—25% pótlék lép, ha a megállapított adóalap 10.000 koronát meghalad.* (Adónovella 39. §.)

Ha a kiivetett adó a jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, vagy évközben megszűnik, ennek megfelelőleg a pótlék is helyesbitendő, illetőleg törlendő.

Törlendő a pótlék akkor is, ha a jogorvoslati eljárás során igazoltatik, hogy a mulasztás véltlen volt.

Az adókiivetés előkészítésének sulypontja kétségkívül az adókötelesek összeírására rendelt bizottság működésén nyugszik. Hogy e bizottság munkálkodásának szakértelemmel való vezetését biztosítsuk, szükségesnek vélem, hogy az összeíró bizottság elnöke és helyettese lehetőleg a pénzügyi tisztviselők vagy a községi alkalmazottak sorából jelöltessék ki. (Min. indok.)

V. FEJEZET.

Adókiivetés.

37. §.

A jövedelemadót az annak kivetésére alakított adókiivető bizottságok — még pedig az általános kereseti adó alá eső adókötelesek általános kereseti adójával egyidejűleg — évenként állapítják meg.

Az adókiivető bizottság három év tartamára alakul és pedig:

- a) minden közigazgatási járás székhelyén;
- b) Budapest székesfőváros mindegyik közigazgatási kerületében és minden törvényhatósági városban;
- c) minden, legalább 10.000 lakossal bíró községben (városban).

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a mutatkozó szükséghez képest több adókiivető bizottságot is alakíthasson.

38. §.

Az adókiivető bizottság 7 rendes és 6 póttagból áll. Ezek közül elnököt, továbbá két rendes és két póttagot a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) javaslatára a pénzügyminiszter, két rendes és két póttagot a mezsei gazdálkodással foglalkozók vagy a háztulajdonosok köréből a vármegye alispánja, illetőleg törvényhatósági városokban a polgár-

A 37—61. §§-hoz. Ha valamely adónem kiivetésénél helye van annak, hogy az *önadóztatás elve* érvényesüljön, ugy kétségkívül a jövedelemadó az. Itt feltétlenül szükség van arra, hogy az adózók sorából választott független bizottság a vagyoni és

mester nevez ki, két rendes és két póttagot pedig a pénzügyminiszter felhívására — attól számítva 15 nap alatt — az illetékes kereskedelmi és iparkamarának kereskedelmi és iparosztálya az 1868: VI. t.-cikk 18. §-ához képest teljes ülésben felerészben a kereskedők, felerészben az iparosok közül választ.

Kinevezhető, illetőleg megválasztható a jövedelemadó fizetésére kötelezett minden magyar állampolgár, aki polgári és politikai jogainak teljes élvezetében van és az illető adó-kivető bizottság kerületében lakik. Mindamellett a bizottság egybeállításánál különös figyelem fordítandó arra, hogy abban a különböző foglalkozások lehetőleg arányosan képviselve legyenek s hogy a bizottságnak egy tagja jogvégezeti, lehetőleg ügyvédi oklevéllel bíró egyén legyen. A kinevezett tagok közül kettőnél több tényleg alkalmazott tisztviselő nem lehet.

Az elnök-helyettest a rendes tagok sorából a pénzügyminiszter jelöli ki.

A választás alá eső póttagok a 37. §. a) pontja esetében a járás székhelyén lakó adóalanyok közül választandók.

Aki bizottsági taggá választatik vagy kineveztetik, e megbízatásnak teljesítését alapos ok nélkül nem tagadhatja meg, kivéve ha ily megbízatásban már részesült és azt az előző ciklusban teljesítette is.

Ha a bizottság megalakulása után annak bármelyik

jövedelmi, a helyi és egyéni viszonyok ismerete alapján állapítsa meg az egyesek jövedelemadóját. Ezt szükségképen előírja minden adózó érdeke és elengedhetetlenül feltételezi az igazságos adóztatás követelménye.

tagja eme jogát a megkívánt feltételek bármelyikének megszűnte következtében elveszti vagy arról lemondott, a helyére kinevezettnek vagy megválasztottnak megbízatása a megalakulásból még hátralevő időnél tovább nem terjedhet.

Bizottsági előadó, szavazat nélkül, a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) kiküldöttje.

39. §.

A bizottság tagjai az elnökkel együtt az első ülésben s amennyiben azon mind meg nem jelentek volna, mindenestre működésük megkezdése előtt, a következő ünnepélyes fogadást kötelesek letenni:

„Én N. N. beszűletemre fogadom, hogy a jelen megbízatással járó feladatok teljesítésében lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül a törvény értelmében fogok eljárni és annak során az adóköteles viszonyairól tudomásomra jutott adatokat szigorúan titokban fogom tartani.“

A titoktartás a bizottsági előadót, valamint a szakértőt is kötelezi; a tárgyalási iratok szintén hivatalos titokként kezelendők.

40. §.

A bizottságok elnökei 10 K, tagjai pedig 8 K napidiját húznak az államkincstárból.

Ezek a napidijak a bizottság működése helyén nem

E kettős érdek megővését és biztosítását célozza az adó-kivető bizottságnak oly módon való alakítása, hogy abban — ellentétben az osztrák jövedelemadó-törvényben érvényre jutott felfogással — a pénzügyminiszter által kinevezett tagok kisebb-

lakó bizottsági tagoknak működésük egész tartamára, beleértve az utazási időt is, azon bizottsági tagoknak pedig, akik a bizottság működésének helyén laknak, csak azokra a napokra járnak, melyeken a bizottság tárgyalásaiban résztvesznek.

A bizottság működési helyén nem lakó bizottsági tagok az oda- és visszautazásra vasuton II. osztályu, gőzhajón pedig I. osztályu vitelbért és szabályszerű bérkocsidíjat számíthatnak. Tengelyen való utazásoknál a kilométerenként járó fuvardíjat a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

41. §.

A tárgyalási határnapokat, illetőleg ama sorozatot, amely szerint az adókiszámítási javaslatok tárgyalás alá kerülnek, az elnök a kir. pénzügyigazgatósággal (adófelügyelővel) egyetértőleg állapítja meg, amelyet a bizottság betartani köteles. Ezt a sorrendet tartozik a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a bizottság tagjaival is közölni s a tárgyalás megkezdése előtt legalább nyolc nappal az illető községben (városban) akképen közhírré tétetni, hogy abból az egyes adózók azt, hogy adójuk mely napon tárgyalatik, megtudhassák.

A tárgyalandó tételek napi mennyisége akképen állapítandó meg, hogy lehetőleg hat hét alatt a bizottság működését befejezze.

ségben legyenek ama tagokkal szemben, akik a törvényhatóság első tisztviselőjétől, illetve a kereskedelmi és iparkamarától fogják megbízatásukat nyerni. Épen így az adófelszámítási bizottságban a törvényhatóságok által választott tagok, a belügymi-

Tárgyalási helyiségről, annak fűtéséről, világításáról és tisztításáról a bizottság székhelyére illetékes község-előljárárság (polgármester) tartozik gondoskodni az esetben, ha állami épületben alkalmas helyiség nincs.

42. §.

A nem érdekeltek kizárásával a bizottság mindenkor zárt ülésben tárgyal, sőt bármelyik tagjának kívánatára határozatának meghozatalánál — az előadón kívül — még az érdekeltek sem lehetnek jelen. Utóbbi esetben azonban az előadó újabb, a tárgyaláson jelen volt adóköteles előtt még nem említett érveket már fel nem hozhat.

A bizottság határozatképességéhez az elnökön és előadón kívül legalább négy tag jelenléte szükséges. Ha ennél több tag meg nem jelennek, az elnök a szükséghez képest póttagot hív be.

A bizottság határozatát szótöbbséggel hozza. Ha a tagok szavazata egyenlően oszlik meg, az elnök szavazata dönt.

A bizottság üléseiről jegyzőkönyv vezetendő.

43. §.

Ameddig a bizottság elnökének vagy valamely bizottsági tagnak, fel vagy lemenő ágban rokonának, vagy sógorának, vagy harmadfokig terjedő oldalrokonának, vagy niszter (illetőleg a bán) részéről kinevezett elnökkel együtt többségben lesznek a pénzügyminiszter által kinevezett tagokkal szemben.

Nem tévesztetem szem elől, hogy az adókető és az adó-

végre illetményt (ellátást) adójának jövedelemadóbecsléséről van szó, az illető tag az ülésből távozni köteles.

Ily esetekben az elnök helyét helyettesének vagy valamelyik bizottsági tagnak adja át.

44. §.

Az adókvető bizottság az adózó jövedelmének számszerű megállapításánál az előterjesztett adatokat lelkiismeretesen mérlegeli; s amennyiben beható vizsgálat után a vallomásnak helyességére vagy az adóköteles jövedelem nagyságára nézve még el nem osztatott kételyei lennének, eljárásában arra törekszik, hogy mindazokat a ténykörülményeket felderítse, amelyeknek ismerete a jövedelem helyes és a valóságnak megfelelő felbecsüléséhez okvetlenül szükséges.

Evégből köteles a bizottság a tárgyaláson önként megjelent adózót a jövedelembecslésre kiható nyomós adatok és körülmények felől kikérdezni, az adókiszámítási javaslatot és indokait vele közölni, s az erre tett észrevételeit és kifogásait megfontolni. Jogában áll továbbá:

1. a tárgyalásról elmaradt adókötelest felvilágosítás adása végett szükség esetén beidézni, sőt az esetben, ha az adókiszámítási javaslat (34. §.) felemelése céloztatik, a felet mindenkor beidézni köteles;

2. az adózótól egyes meghatározott kérdésekre írásban is feleletet kérni, esetleg a nyereség- és veszteségszámlát tőle bekövetelni;

felszámítási bizottságok a valódi jövedelem kipuhathatása érdekében kétségtelenül széles hatáskörrel ruházandók fel, de emellett az adózók érdekeit is az adókvéti eljárás során a legmesszebbre menő módon kívántam biztosítani.

3. tárgyalásaira tanukat és szakértőket meghívni és meghatározott kérdésekre kihallgatni;

4. könyvvizsgálatot elrendelni az esetben, ha a fél üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, vagy ha a nyereség- és veszteség-számla eredménye aggályosnak mutatkozik.

A könyvvizsgálat, amennyiben fogatosítása ellen a fél nem tiltakozik, a bizottság által megállapított és az adózóval közölt napon a bizottság székhelyén fogatosítandó. Az átvizsgálást titoktartás kötelezettsége mellett, az adózó illetőleg megbízottja jelenlétében a bizottság előadója vagy más pénzügyi tisztviselő teljesíti.

A könyvvizsgálat eredményéről jegyzőkönyv veendő fel, amelyben az adóköteles jövedelem megállapítására vonatkozó számszerű, de az üzleti titkokra ki nem terjedhető adatokon s az adózónak és a könyvvizsgálattal megbízott tisztviselőnek erre nézve tett észrevételein kívül az is felmentendő, hogy az üzleti könyvek vezetése általában véve milyen, s hogy e könyvek mennyiben érdemelnek hitelt.

A könyvvizsgálat eredményét a bizottság szabadon mérlegeli; s amennyiben a könyvvizsgálat után sem találja az adózó állításait bebizonyítottnak, az előadó meghallgatása mellett és a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján határoz.

Ugyanigy jár el a bizottság akkor is, ha a fél a kitűzött határidő alatt a hozzá intézett fölhívásnak nem felel meg, vagy a könyvvizsgálat fogatosítása ellen tiltakozik.

Az üzleti könyvek betekintésének jogát a javaslat nem adja meg a bizottságoknak, de ha az adóköteles a bizonyítékot önmaga felajánlja, jogában áll ugy a kvető, mint a felszámítási bizottságnak a könyvvizsgálatot elrendelni.

45. §.

Ha a bizottság a bevallott jövedelmet nem találja elfogadhatónak, de nem állanak olyan segédeszközök rendelkezésére, amelyek alapján a megbecsülendő jövedelem nagyságát pontosan számszerint meg tudná határozni, a bizottságnak főleg arra kell törekednie, hogy a jövedelem nagyságát kiváltképen külső ismertetőjelekből állapítsa meg, melyeket határozatában részletesen és pontonként is felsorolni köteles. Ennél az eljárásnál az adózónak egész gazdasági helyzete, jövedelmének eléréséhez szükséges költségeinek nagysága és az egyes jövedelemforrásoknak egymáshoz való viszonya veendő tekintetbe.

46. §.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek adóköteles jövedelme vagy jövedelemforrásának bevétele megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint akár mint tanu, akár mint szakértő felvilágosítást adni, ha erre a kivető bizottság felszólítja és a kihallgatás tiltva nincs.

Ezen eljárás során a faggatás, családi viszonyokba avatkozás kerülendő s a nyomozás csak az adó kivetéséhez szükséges adatokra és tényleges viszonyokra terjesztendő ki.

Nem lehet tanu vagy szakértő az az egyén, aki a bíróságok előtti polgári peres eljárásban mint tanu vagy szak-

Tudva azt, hogy az egyén és a család belső ügyeinek és viszonyainak feltárása, de különösen a gazdasági konjunkturák s az üzleti titkok nyilvánosságra való hozatala mily visszatetsző az adózó előtt és mily kellemetlen következményekkel, sőt

értő ki nem hallgatható, illetőleg a tanuskodást vagy szakértői véleményadást megtagadhatja. Alkalmazottak és volt alkalmazottak csak az adóköteles beleegyezésével hallgathatók ki. Tanukép vagy szakértők gyanánt nem hallgathatók ki azok, kik ugyanazon bizottság (adókvető-bizottság) területén az adóköteles féllel versenyviszonyban állanak.

Hogy a tanu vagy szakértő mikor és mennyi napidíjat igényelhet, azt a pénzügyminiszter rendeleti úton szabályozza.

A tanunak, szakértőnek, valamint a könyvvizsgálattal megbízott tisztviselőnek szabályszerűleg megállapított költségeit az államkincstár viseli. Ha azonban az adóköteles üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, illetőleg a tanunak vagy szakértőnek kihallgatását önmaga kérte és az elrendelt bizonyító eljárás során állításai valótlannak bizonyultak, a felmerült költségek őt terhelik.

A marasztaló határozatot első fokon a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) mondja ki, mely határozat ellen 15 nap alatt a pénzügyministerhez van felebbezésnek helye. (Adónovella 21. §.)

47. §.

Ha az adókvető-bizottság annak jut tudomására, hogy az adózónak valamely a fennálló törvények szerint adóköteles vagyona vagy jövedelme megadóztatva még nincsen, a jövedelemadó megállapításával egyidejűleg az adózás alól elvont vagyon vagy jövedelem megfelelő adóját is kivetteti,

a hitel megvonása révén egyenesen anyagi romlással járhat sokakra nézve, a titoktartást úgy a bizottságok előadóinak, mint a szakértőknek is szigorú kötelességévé kellett tenni; a bizott-

a jövedelemadót pedig az ekként adó alá vont forrásból eredő jövedelem tekintetbe vételével állapítja meg.

Ha az adózás alól elvont vagyonnak vagy jövedelemnek egyidejű megadóztatása bármely okból foganatosítható nem lenne, a jövedelemadó az ezen forrásból eredő jövedelem figyelmen kívül hagyásával állapítandó meg ideiglenesen, de az adózás alól elvont vagyon vagy jövedelem megadóztatása s ennek alapján a jövedelemadó későbbi felemelése iránt az intézkedések az illetékes pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) útján egyidejűleg megteendők.

48. §.

A tárgyalás befejeztével a bizottság minden egyes adózóra megállapítja és bejegyzi a kivetési lajstromba az adóköteles jövedelem összegét s az adófokozat szerint ennek megfelelő adótételt.

A jegyzőkönyvbe iktatott ezen határozathoz mindenkor indokolás is csatolandó.

A bizottság ügyrendjét a továbbiakban a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

49. §.

Ha a 800 koronát meghaladó jövedelemben adóköteles szolgálati illetmény vagy nyugdíj (nyugdíjmegváltás, végkielégítés) is foglaltatik (21. §.), annak összege — a 12. §. 8. pontja szerint megengedett netáni levonások figyelembe vételével — számszerűleg külön is megállapítandó, s a kivett jövedelemadóból erre eső rész a kivetési lajstromban önállóan kezelendő.

A szolgálati járandóságokra eső jövedelemadónak ezen elkülönítése a következő elvek szerint eszközözendő:

ságok tagjait pedig kötelezni kellett arra, hogy a titoktartásra tünepies fogadást tegyenek.

Tagadhatatlan, hogy a jövedelemadónak több évre szóló ér-

1. Ha az adóalap kizárólag szolgálati illetményből vagy nyugdíjból áll, vagy annak összege e járandóságok fenti összegét egyáltalán nem vagy csak oly mérvben haladja meg, hogy mindkét összeg ugyanazon adófokozat alá esik, a jövedelemadónak teljes összege külön kezelésbe veendő.

2. Ha az adóalap a szolgálati illetmény vagy nyugdíj adó alá vont összegét az ennek megfelelő adófokozaton túl haladja meg, az adófokozat szerint a szolgálati illetményre vagy nyugdíjra eső adótétel az összjövedelem után megállapított adótételtől levonandó és külön kezelésbe veendő.

50. §.

Ha az adókövető bizottság elnöke a végzést kihirdette, köteles mind az előadó, mind a tárgyalásnál jelen volt adózó vagy meghatalmazottja élőszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indokokból a felszólalási bizottsághoz felebbezni. Ily nyilatkozat hiányában sem a kincstár, sem a fél részéről további felebbezésnek helye nincs. Nyilatkozni első sorban a fél tartozik.

A szóbeli felebbezés előadott indoka bevezetendő a tárgyalási jegyzőkönyvbe, mire az adózónak figyelme különösen felhívandó. Egyben köteles az elnök a felet még arra is figyelmeztetni, hogy szóbeli felebbezésének indokait 15 nap alatt írásban is kifejtheti.

51. §.

Amint a bizottság egy-egy községre a tárgyalást befejezte, a kivetési lajstromot lezárja s az összes iratokat további megfelelő eljárás végett a kir. pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) beterjeszti.

yénnyel való kivetése mellett gyakorlati érveket lehet ugyan felhozni, különösen az adókövetéssel elkerülhetetlenül járó zaklatások redukálását és a kezelés könnyebbségét, de ezeknél nyo-

52. §.

A kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az általa érvényesített kivétési lajstromot az illető községelöljáróságnak oly meghagyással küldi meg, hogy azt a község (város) házánál 8 napon át közszemlére tegye ki, s az adóköteleseket a községben szokásos módon vagy hirdetmény útján figyelmeztesse, hogy azok kivételével, akik az adókivető bizottság tárgyalásán jelen voltak és annak határozatába beleenyugodtak (50. §.), ha a bizottságnak határozatát magukra nézve sérelmesnek tartják, a lajstrom kitételétől számított 15 nap alatt a felszólamlási bizottsághoz címzett felebbezésüket szóval vagy írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) előterjeszthetik.

A szóbeli felebbezést e hatóság foglalja jegyzőkönyvbe.

Az előadó, ha felebbezését a bejelentés alkalmával eléggé nem indokolta meg (50. §.), további indokait az illető bizottság tárgyalásainak befejeztétől számított 15 nap alatt terjeszti elő.

A felebbezésnek halasztó hatálya nincs.

53. §.

A felebbezési, valamint a jelen törvényben említett egyéb határidő, ha utolsó napja vasárnapra vagy Gergely-naptár szerinti vagy nemzeti ünnepre esik, a legközelebbi köznapon jár le.

Posta útján való benyújtás esetén a feladás időpontja határoz.

másabbak az *évről-évre való adómegállapítás* mellett sorakozó okok. A több évre terjedő adókivetési ciklus merev változatlan-sága ugyanis az *egyéni jövedelmek* könnyen ingadozó, hullámzó

VI. FEJEZET.

Jogorvoslatok.

54. §.

Az adókivető bizottság véghatározata ellen beadott felebbezés fölött az adófelszólamlási bizottság határoz.

55. §.

Adófelszólamlási bizottság alakítandó:

1. minden vármegye székhelyén;
2. minden törvényhatósági joggal felruházott városban.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy Budapest székesfőváros területén a mutatkozó szükséghez képest több adófelszólamlási bizottságot is alakíthasson.

Az adófelszólamlási bizottság három év tartamára alakul.

A felszólamlási bizottság hét rendes és hat póttagból áll. Ezek közül elnököt a belügyminiszter, illetőleg Horvát-Szlavonországokban a bán, három rendes és három póttagot a pénzügyminiszter nevez ki, három rendes és három póttagot pedig a törvényhatóság választ. A választás az adófelszólamlási bizottság megalakulását megelőző év vége előtt ejtendő meg.

Azokban a törvényhatóságokban, melyeknek területén

természetével épenséggel nem fér össze. A jövedelemadónál, ahol nemcsak a bekebelezett, de egyáltalán minden igazolt terhet le kell vonnunk az adóalapból, ahol az adónak az egyén koronként

kereskedelmi és iparkamara, illetőleg ügyvédi kamara székel, a fentiek szerint alakítandó adófelszólamlási bizottságba az illető törvényhatóság helyett egy rendes és egy póttagot — a 38. §-ban elmondottak szerint — az illető kereskedelmi és iparkamara, egy rendes és egy póttagot pedig az ügyvédi kamara közgyűlése választ.

Kinevezhető, illetőleg megválasztható a jövedelemadó fizetésére kötelezett minden magyar állampolgár, aki polgári és politikai jogainak teljes élvezetében van és az illető felszólamlási bizottság kerületében lakik. Mindamellett a bizottság egybeállításánál különös figyelem fordítandó arra, hogy abban a különböző foglalkozások lehetőleg arányosan képviselve legyenek, s a pénzügyminiszter kinevezéseinek a mezőgazdasági érdekeltség képviseletéről megfelelőleg gondoskodni tartozik. A kinevezett tagok közül kettőnél több tényleg alkalmazott tisztviselő nem lehet.

Az elnök-helyettest a rendes tagok sorából a pénzügyminiszter jelöli ki.

Aki bizottsági taggá választatik vagy kinevezetik, a megbízatásnak teljesítését alapos ok nélkül nem tagadhatja meg, kivéve ha ily megbízatásban már részesült és azt az előző ciklusban teljesítette is.

Ha a bizottság megalakulása után annak bármelyik tagja eme jogát a megkívánt feltételek bármelyikének megszünte következtében elveszti vagy arról lemondott, a helyére kinevezettnek vagy megválasztottnak megbízatása a megalakulásból még hátralevő időnél tovább nem terjedhet.

változó jövedelméhez kell simulnia, nem szabad a valóságtól sokszor messzeálló évi átlagok alapján az adót hosszabb időre megállapítani.

Bizottsági előadó, szavazat nélkül, a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) kiküldöttje.

A 39—40. §§. határozatai az adófelszólamlási bizottságokra is kiterjednek.

Tárgyalási helyiségről, annak fűtéséről, világításáról és tisztításáról a törvényhatóság első tisztviselője tartozik gondoskodni az esetben, ha állami épületben alkalmas helyiség nincs.

56. §.

Az adófelszólamlási bizottság a felebbezést tárgyalás nélkül hivatalból utasítja vissza, ha azt a kiszabott határidő eltelte után nyújtották (jelentették) be.

A visszautasításról szóló indokolt határozat a félnek kézbesítendő.

57. §.

Az érdekelt fél, ha ő maga vagy meghatalmazottja a felebbezést valamely elháríthatatlan akadály miatt nem adhatta be a kellő időben, igazolási kérelmet terjeszthet elő.

A hitelt érdemlően indokolandó igazolási kérelmet a felebbezéssel együttesen, az elmulasztott határidő utolsó napját követő 15 nap alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) kell benyújtani.

Az igazolási kérelmet a felebbezéstől elkülönítve, azt megelőzőleg kell tárgyalni és eldönteni.

A mai adókető bizottságok működését gyorsítandó, azoknak számát jelentékenyen megnöveltem.

A kető bizottságok összeállításánál fölmerülő nehézségek

Ha a felszólamlási bizottság az igazolási kérelemnek ítéletet nem ad, a felelbezést tárgyalás nélkül visszautasítja, ellenkező esetben pedig nyomban érdemileg letárgyalja.

58. §.

A felszólamlási bizottság a hozzá érkezett felelbezzéseket és az azokra vonatkozó tárgyalási iratokat behatóan megvizsgálja (59. §.), és miután minden fölmerült kételyt felderített, a felelbezzés fölött határoz.

Felelbezzés esetén a felszólamlási bizottság határozatának meghozatalánál nincs a felelbezzésben megjelölt határokhöz kötve, hanem ha tárgyalásai közben előbb nem ismert adatok merülnek fel, ezeknek mérlegelésével, az adó-kivető bizottság által megállapított adótételt felemelheti, vagy leszállíthatja.

A 42—43., továbbá a 45—46. §-ok határozatai az adó-felszólamlási bizottságra is kiterjednek.

A bizottság ügyrendjét a továbbiakban a pénzügyminiszter rendeletileg szabályozza.

59. §.

Az adófelszólamlási bizottság fel van jogosítva, illetőleg köteles:

1. az adókötelest, ha az felelbezzésében kéri, vagy ha egyébként szükségesnek látja, felvilágosítás adása végett s az a tapasztalat, hogy a bizottságtól épen az oda való, értékes elemek igyekeznek távol maradni, szükségessé teszik, hogy a bizottságok tagjait — az időt és fáradságot igénylő tárgyalások-

beidézni, sőt az esetben, ha az elsőfoku megállapítás felemelése céloztatik, a felet mindenkor beidézni tartozik;

2. az adózótól egyes meghatározott kérdésekre írásban is feleletet kérni, esetleg a nyereség- és veszteségszámlát tőle bekövetelni;

3. tárgyalásaira tanukat és szakértőket meghívni és meghatározott kérdésekre kihallgatni, esetleg tanukat a tanu lakhelye szerint illetékes járásbíróság által eskü alatt kihallgattatni;

4. könyvvizsgálatot elrendelni az esetben, ha a fél üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, vagy ha a nyereség- és veszteségszámla eredménye aggályosnak mutatkozik.

A könyvvizsgálat a bizottság által megállapított és az adózóval közölt napon a 44. §-ban elmondottak szerint a bizottság székhelyén foganatosítandó.

A könyvvizsgálat eredményét a bizottság szabadon mérlegeli s amennyiben a könyvvizsgálat után sem találja az adózó állításait hebizonyítottak, az előadó meghallgatása mellett és a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján határoz.

Ugyanigy jár el a bizottság akkor is, ha a fél a kitűzött határidő alatt a hozzá intézett felhívásnak nem felel meg.

60. §.

Az adófelszólamlási bizottság a tárgyalás befejeztével ban való részvételért — a felszólamlási bizottság tagjait megillető napi díjakban és utiköltségmegtérítésben részesítsük. (Min. indok.)

Az 1896: XXVI. t.-c. 94. §-a szerint a panasz benyújtására

hozott határozatát kimerítő indokolás kíséretében jegyzőkönyvébe iktatja, s azt szabályszerű módon úgy a félnek, mint a kir. pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) kézbesítetteti.

Ha az adóköteles vagy meghatalmazottja a határozat kihirdetésénél jelen volt, e körülmény a határozatban megemlítendő.

Az 1896: XXVI. t.-c. 94. §-ának rendelkezéseire a fél mindenkor figyelmeztetendő.

61. §.

Az adófelszólamlási bizottság határozata ellen a közigazgatási bírósághoz csakis az alább megjelölt esetekben van panasznak helye:

Panaszjoggal élhet:

1. a bizottság előadója mint a kincstár képviselője,

a) ha a létminimum helyt nem álló indokok alapján állapított meg;

b) ha a felszólamlási bizottság a kivető bizottság által megállapított adót lejjebb szállította;

c) ha az adófelszólamlási bizottság az általános kereseti adót vagy e törvény életbeléptét követő második évtől kezdve a jövedelmi adót az előző évinél kisebb összegben állapította meg;

2. az adóköteles:

szolgáló határidő a kihirdetést, illetve kézbesítést követő naptól számítatik.

A 61. §-ban a közigazgatási bíróságnál gyakorolható panaszjognak abban az értelemben szabtam határt, mint azt a III. oszt. keresetadóra vonatkozólag az 1889. évi XLIV. t.-c. 34. §-a megállapította. Szükség van erre az intézkedésre egyrészt azért, hogy az indokolatlan felebbezéseknek számát megapaszttva, a közigazgatási bíróságot — a porosz példa szerint — minden bizony-

a) ha a felszólamlási bizottság a kivető bizottság által megállapított adót felemelte;

b) ha az adófelszólamlási bizottság az általános kereseti adót vagy e törvény életbeléptét követő második évtől kezdve a jövedelmi adót az előző évinél nagyobb összegben állapította meg;

c) ha az adó kivetésének alapjául szolgáló jövedelem nem ugyanazon felszólamlási területéről folyik;

d) ha a létminimum helyt álló indokok alapján nem állapította meg;

3. a két érdekelt fél bármelyike,

a) ha az a kérdés döntendő el, hogy valamely jövedelem adóalapul vehető-e vagy sem;

b) ha a felszólamlási bizottság alakulásában vagy eljárásában a törvény szabályai megsértettek;

c) ha az a kérdés döntendő el, hogy az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a bevételből, illetve az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből, valamely tétel az általános kereseti adóról, illetve a jövedelmi adóról szóló törvény rendelkezései szerint levonható-e vagy sem?

A létminimum kérdésében hozott két egybehangzó határozat ellen azonban a fél panaszjoggal nem élhet.

A panasz az 1896. évi XXVI. t.-c. értelmében a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) nyújtandó be s azt a közigazgatási bíróság mindenkor a nyilvánosság kizárásával tárgyalja.

A panasznak halasztó hatálya nincsen.

nyal bekövetkező aktatömegeből megszabadítsuk; de másrészt azért, mert e bíróság a jövedelem nagyságát illetőleg nagy ritkán jut abba a helyzetbe, hogy biztos adatok alapján ítélhessen. (Min. indok.)

As új egyenes adók.

VII. FEJEZET.

Évközi változások.

62. §.

Ha a szolgálati járandóságok kivételével az adóalany vagyoni vagy kereseti viszonyaiban az adóösszeírás befejezte, illetőleg a vallomás beadása után, de a fél adójának első fokú megállapítása előtt változások állanak elő, ezeket a változásokat az adó megállapításánál figyelembe kell venni, akár az adóköteles igazolja a változást, akár a pénzügyi hatóság vagy az adókövető bizottság jut olyan adatoknak birtokába, a melyek az adójavaslat készítésénél figyelembe nem vették, vagy figyelembe vehetők még nem voltak.

Az adókövetés befejezte után adókötelessé vált személyek azonban rendszerint csak a következő évben kerülnek adó alá.

E szabály alól kivételnek és az 1909. évi X. t.-cikkben foglalt rendelkezések értelmében évközben is adókötelessékké lesznek a következő személyek:

1. Az 1909. évi X. t.-cikk 1. §-ának 5. pontjában, illetőleg a jelen törvény 18. §-ában felsorolt jogi személyek.

A 62—65. §§-okhoz. Ez a négy szakasz az adókötelettség kezdetére és végére, valamint az adóév alatt beálló változásokra

Ezek közül:

a) a bányatársulatok az adóköteles jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől adóznak; az innét számított csonka évre megállapított adóköteles jövedelem azonban teljes évre kerekítendő ki, de az egy évre kikerekített jövedelem után kivetett adóból az adóköteles terhére csupán az az összeg irható elő, mely a jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől az év végéig esik;

b) az ujonnan keletkezett nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál az első mérleg elkészültéig az adó kivétele szünetel. A mérleg elkészültével az annak alapján megállapított adóköteles jövedelem alkotja a vállalat első és második évre szóló adóalapot. Ha a mérleg csonka év eredménye, az adóalap teljes évre kerekítendő ki, de az egy évre kikerekített jövedelem után kivetett adóból az adóköteles terhére csupán az az összeg irható elő, mely a jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől az év végéig esik.

2. A külföldön lakó és még nem adózó magyar állampolgárok, valamint a még nem adózó külföldiek. Ezeknek megadóztatásánál az előző 1. a) pontban elmondottak szerint kell eljárni.

3. Azok az alkalmazottak, a kiknek állandó természetű szolgálati illetménye, nyugdíja vagy másnemű ellátása

a) évközben a 800 K fölé emelkedik;

nézve a jövedelemadó strukturájából folyó rendelkezéseket tartalmazza. A megvalósítandó alapelv abban nyilvánul, hogy

b) 800 K-t meghaladó összegben évközben keletkezik.

Mind a két esetben a még adózatlan szolgálati illetmény, nyugdíj vagy másnemű ellátás, — ide nem értve a nyugdíjmegváltást és végkielégítést — egy teljes évre kikerekítendő és abban az esetben, ha az adóalany egyéb jövedelme után már adózik, az erre eső folytatólagos adónak leírása mellett, a megállapított adóalaphoz hozzászámítandó; ellenkező esetben pedig az alkalmazott évi összes adóköteles jövedelme megállapítandó. Az egy évre kikerekített, illetőleg megállapított jövedelem után kivetett adóból azonban az adóköteles terhére csupán az az összeg írható elő, mely a szolgálati járandóságnak folyósításától az végéig esik.

4. Azok az alkalmazottak, a kik

a) nyugdíjaztattak;

b) a nyugdíjállományból a tényleges szolgálatba visszahelyeztettek.

Mind a két esetben a megszünt illetményekre eső adó az 1909. évi X. t.-cikk 64. §-a szerint leírandó; azután pedig a pótkivetésnél az első esetben az évi összjövedelemben foglalt tényleges szolgálati illetmény helyébe a nyugdíjnak egy évi összege, ellenben a második esetben a nyugdíj helyébe a tényleges szolgálati illetménynek egy évi összege teendő. A kivetett adóból azonban az adóköteles terhére csupán az az összeg írható elő, mely az adó helyesbítésének

az adókötelezettségnek és a jövedelemnek kezdete és megszűnése a lehetőségig összeesések, az adó pedig a tényleg élvezett jövedelemhez simuljon.

alapjánul szolgáló járandóságnak folyósításától az év végéig esik.

5. Azok az alkalmazottak, a kik nyugdíj-megváltásban vagy végkielégítésben részesültek.

A nyugdíj-megváltás vagy végkielégítés címén kifizetett összegek azonban az adózó megszünt szolgálati járandóságának levonása után nélán mutatkozó adóalapjához nem számíthatók, hanem ezen járandóságok a teljes évre leendő kikerekítés mellőzésével és a létminimum adómentességétől eltekintve: tényleges összegükben külön veendő adóalapul. A megfelelő tétel szerint kivetett adót pedig teljes összegében egyszerre a kifizetés alkalmával kell levonni.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kivételével, melyeknek adóját a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a rendes kivétel során a keletkezést követő évben állapítja meg, a jelen §-ban tárgyalt esetekben a bevallás, valamint az 1909. évi X. t.-c. 30. §-ában említett és a szolgálatadó által kiállítandó kimutatás a jövedelem keletkezésétől számítható 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) adandó be.

Jövedéki kihágás esetében (1909: X. t.-c. 71. §-a) a pótkivetés — még pedig minden évre külön — csak a megrövidített vagy elhallgatott egy évi adóköteles jövedelem megállapítására terjed ki, a mely jövedelem ha a fél abban az évben egyéb jövedelme után már adózott, ahhoz hozzászámítandó.

Eme szabályok alól különösen adótechnikai okokból kellett néhány kivételt felállítani, melyek azonban önként érthetőségük mellett külön megokolást nem igényelnek.

űandó és az adólétel megfelelőleg helyesbítendő. (Adónovella 22. §.)

63. §.

A pótkivetésre, illetőleg az adó helyesbítésére illetékes:

1. a szolgálati illetményeknél és ellátásoknál (21. §.) a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő);

2. egyéb esetekben pedig az adókivető bizottság. Ha azonban a bizottsági tárgyalás megtartásáig az adó beszedése veszélynek van kitéve, a jövedelemadót elsőfokban a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) végzésileg állapítja meg s az ekkép kivetett adó egyszerre esedékes és azonnal fizetendő.

Az állami alkalmazottak szolgálati illetménye vagy nyugdíjellátása után kivetett adónak helyesbítése hivatalból eszközözendő s erről a fél végzésileg értesítendő.

A pótkivetés, illetőleg az adónak helyesbítése ellen

a) az 1. pont esetében a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához,

b) a 2. pont esetében pedig az adófelszólamlási bizottsághoz 15 nap alatt van felebbezésnek helye. A felebbezésnek halasztó hatálya nincs.

Mégis, a külön fölemlített esetek kivételével, az *adóvet* egységnek tekintve, ki kellett mondani, hogy a jövedelem mér-

64. §.

Az adókötelezettség megszűnik:

1. természetes személyeknél elhalálozás, a jelen törvény szerint fennálló adókötelezettséget megszüntető kivándorlás vagy szolgálati illetményeknek, nyugellátásnak megszűnése, illetőleg a létminimumon alul való csökkenése folytán annak a hónapnak a végével, melyben ezek az esetek bekövetkeztek;

2. nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál a vállalatok kereseti adójáról szóló törvény 10. §-ához képest;

3. minden egyéb adóköteles társulat, egyesület és más jogi személynél annak a hónapnak végével, amelyben ebbeli minőségük megszűnik.

Ha azonban az adóköteles halálával a vele szemben megállapított adóalap nem szűnik meg teljesen, a kivetett adónak a fennmaradt és megszűnt jövedelmek egymáshoz való arányában helyesbített része az év végeig a hagyaték-ból még akkor is tovább fizetendő, ha az örökösök maguk között meg is osztozkodtak. A hagyatékot terhelő ezen adóért, örökségük erejéig, az örökösök egyetemleg szavatolnak.

Az adó törlésére, illetőleg apasztására irányuló bejelentés, az igény beálltától számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) nyújtandó be, mely afölött elsőfokban határoz. Késedelem esetén a törlés, illetőleg adóleszállítás csak a bejelentés napjától adható meg.

vében és az adózó viszonyaiban az adóév folyamán beálló változások a kivetett adó összegére nem hatnak módosítólag ki, tehát egy éven belül jövedelemcsökkenés esetén adómérséklésnek, viszont jövedelemnövekedés esetén adófelemelésnek nincs helye. E szabály alól azonban méltányosságból, az adózó érdekében, azt

Az állami alkalmazottak szolgálati illetménye vagy az állami nyugdíjasok ellátása után járó adótörlesztés hivatalból eszközlendő.

Az elsőfoku adóhatóság határozata ellen 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához van felebezésnek helye.

65. §.

A jövedelem nagyságában, vagy az adózó helyzetében és viszonyaiban beálló évközi változások, a 62. és 64. §§-ban tárgyalt esetek kivételével, a megállapított jövedelemadót nem érintik.

Ha azonban az adóalanytól függetlenül bekövetkezett rendkívüli körülmények folytán a megállapított jövedelem évközben oly módon csökken, hogy az adónak behajtása a fél tönkretételével járna, az apadást előidéző esetnek bekövetkeztével még nem esedékes adónak aránylagos része vagy annak teljes összege is kivételesen elengedhető.

Az elengedésre irányuló folyamodványok az adóév végeig a pénzügyminiszteriumnál nyújtandók be, amely azok fölött határoz.

A felmenők és lemenők között ellenszolgáltatás mellett vagy anélkül bármely okból történt vagyonátadás adóelengedésre indokul nem szolgál; az átvevő azonban, a vagyon erejéig, az átadó terhére kivetett jövedelemadóért szavatol.

a fontos kivételt óhajtanám törvénybe iktattatni, hogy ha az adóalapul vett jövedelem az adóév alatt, bizonyíthatólag annyira apadt, hogy az adó behajtása az adózó teljes elszegényedését idézné elő, a pénzügyminiszter a kivetett adónak még esedékesé nem vált részletét elengedheti. (Min. indok.)

VIII. FEJEZET.

A szolgálati viszonyból származó illetményekre és ellátásokra vonatkozó különleges intézkedések.

66. §.

Akik évi 7000 K-t meghaladó szolgálati illetményt vagy nyugellátást (21. §.) huznak, az elsőfoku kivetés során számításba vett összes szolgálati járandóságuk vagy nyugellátásuk után (49. §.) még külön jövedelemadó-pótlékot fizetnek mely

7.000 K-án felül	9.200 K-ig	0·2%
9.200 „ „	10.000 „	0·5 „
10.000 „ „	13.000 „	1·2 „
13.000 „ „	15.000 „	2·3 „
15.000 „ „	17.000 „	3 „
17.000 „ „	20.000 „	3·2 „
20.000 „ „	25.000 „	4 „
25.000 „ „	30.000 „	4·5 „
30.000 „ „	40.000 „	5 „
40.000 „ felül		6 „

Az adóalapnak a jogorvoslati eljárás során vagy a 62., illetőleg 64. §§. eseteiben bekövetkezett emelkedése vagy apadása a pótléknak hivatalból leendő helyesbítését is maga után vonja. Az adóalapnak egyéb esetekben bekövetkezett emelkedése vagy apadása a kivetett adót nem érinti.

A 66—69. §§-okhoz. Hogy a jövedelemadó, melyben a lakáspénz is adóalap és a 66. §-ba illesztett *jövedelemadó-pótlékok* együttes összege, szembeállítva a mai IV. osztályu kereseti adóval és az ezen nyugvó általános jövedelmi pótladóval, mely fizetési osztályokban jelent tehernövekedést, illetve melyekben teher-

A magasabb fokozatok alkalmazásánál a magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet az adóalapnak e fokozatra eső többletét nem haladhatja meg. (Adónovella 23. §.)

67. §.

A szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső s a 49. §. szerint önállóan kezelt jövedelemadó, valamint a 66. §-ban említett pótlék együttes összege tekintendő az országos betegápolási pótdadó (1898: XXI. t.-cikk) és az állami egyenes adókon nyugvó egyéb helyhatósági adók kivetésének alapjául.

68. §.

Akik az állam (állami üzemek) és a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványok szolgálatában állanak s erről szabályszerű kinevezési rendelvényük van, szolgálati járandóságaik után a jövedelemadón és az országos betegápolási pótdadón kívül egyéb adóval nem terhelhetők meg.

Ez az adómentesség nevezetteknek, valamint özvegyeknek és árváiknak nyugellátására is kiterjed.

69. §.

A 68. §-ban említetteknek, valamint a törvényhatóságok és községek (városok), nemkülönben a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok szolgálatában levő állandó

apasztást, azt az 1. szám alatt mellékelt kimutatások negyediké tünteti fel. Látható ebből, hogy a negyedik lakáspénzosztályba tartozó állami tisztviselők adóterhe mindössze csak a XI. fizetési osztály egy fokozatában és a IX. fizetési osztály két fokozatában lesz elenyészően csekély összeggel súlyosabb a mainál, míg a többi fizetési osztály összes fokozatainál a reform teherkönnyítést jelent.

alkalmazottaknak szolgálati járandóságaik és nyugdíjuk (21. §.) után eső összes adókat egyenlő havi illetőleg községeknek (városoknak) és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak a közadók kezeléséről szóló törvény rendelkezése szerint negyedévi levonások útján és szavatosság mellett a fizetést teljesítő pénztár, illetőleg a szolgálatadó szedi és szállítja be.

Állandó alkalmazottnak az tekintendő, aki nem napi-dij, illetőleg munkabér mellett van alkalmazva.

A további eljárás rendeletesen szabályozandó.

A folyó kivetés megtörténteig a levonás a múlt évi alapon eszközözendő.

IX. FEJEZET.

Büntető határozatok.

70. §.

Aki a 30. §-ban, illetőleg a 62. §. utolsó bekezdésében említett adatokat a kellő időben be nem adja, vagy azokban valótianságokat ad elő, annyiszor büntetendő 100 K-ig ter-

Az állami tisztviselőknek eddig is törvényben biztosított községi pótdómentességét a 68. §-ba foglalt kijelentéssel továbbra is fenn kívánom tartani, jöllehet a törvényhatóságok zöme azzal a kéressel fordult az országgyűlés képviselőházához, hogy a jelenleg fennálló törvényes rendelkezések törvényhozási uton akként módosíttassanak, hogy az állami alkalmazottak a kincstártól huzott illetményeik után községi adókkal legyenek megróhatók. (Min. indok.)

A 70—71. §§-okhoz. A 70. §. az adatszolgáltatási kényszer sanctióját tartalmazza, míg a 71. §. a jövedelemadó megrövidítésére irányzott jövedéki kihágás fogalmát határozza meg, kitar-

jedhető rendbirsággal, ahány adóalanynál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövette.

A birságot elsőfokban a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) állapítja meg, melynek határozata ellen 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához, ennek határozata ellen pedig a pénzügyminiszterhez van felelősségnek helye.

71. §.

Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vallomás adására kötelezett, ha a jövedelemre vonatkozó vallomásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában vagy jogorvoslatának indokolásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrovidítására alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelmi forrást szándékosan elhallgat.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a följelentés megtörténte vagy a vizsgálat megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen kijavítja vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott jövedelmet bevallja.

E kihágások megtorlásáról a közadók kezeléséről szóló törvény IX. fejezete intézkedik.

jezükedve a modern büntetőjogi irányzat követelménye szerint a büntethetőség megszűnését előidéző körülményekre is.

Az adómegrovidítések kihágásainak jövedéki büntetőjogi következményeit, úgy a jövedelmadóra, mint a többi egyenes adó-nemekre vonatkozólag a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat keretében egyöntetűen kívántam szabályozni. (Min. indok.)

X. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

72. §.

A jövedelemadó könyvelését, esedékességét, beszédését, behajtását, biztosítását és elévülését, a mindezekkel kapcsolatos egyéb kérdésekkel egyetemben a közadók kezeléséről szóló törvény szabályozza.

73. §.

A vallomásadásra kötelezett a jelen törvényben előírt köteletségének meghatalmazott által is eleget tehet, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős.

A bélyegmentes meghatalmazás kívánatra felmutatandó.

A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízott — külön meghatalmazás nélkül is — meghatalmazottnak tekintendő.

74. §.

A 67. §-ban említett s a szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső jövedelemadót kivéve, a jövedelemadó utá semmiféle más állami vagy helyhatósági adó, illetőleg j adó ki nem vehető.

Jogukban áll azonban a községeknek azokat a községi lakosokat, akik életök 18. évét betöltötték és a ami adót egyáltalán nem fizetnek, az 1886. évi XXII. t.-c. 130. §-a szerint a napszámosokra megállapított községi adóval megterhelni.

Ez a rendelkezés azokra, akik az általános kereseti adóról szóló törvény 58. §-a szerint rovatnak meg községi adóval, csak akkor és annyiban vonatkozik, ha és amennyiben az e címen kirótt községi adójuk a napszamosokra megállapított adónál csekélyebb.

75. §.

A hadmentességi díj kivétele szempontjából a következő rendelkezések lépnek hatályba:

I. Az 1880: XXVII. t.-c. 10. §-ának 5. pontjában, valamint az 1883: IX. t.-c. 2. §-ában említett

a) családfő és

b) családtag alatt az a személy értendő, aki a jelen törvény 3. §-ához képest

1. az a) alatti esetben a háztartás feje:

2. a b) alatti esetben pedig mint a közös háztartáshoz tartozó — a háztartás fejével egy adókötelesnek veendő.

II. Az 1880: XXVII. t.-c. 10. §. 5. pontjának első bekezdése alá azok a védkötelesek tartoznak, akik terhére, illetőleg a kikenél a családfő terhére a jelen törvény 49. §-a szerint lett a jövedelemadó kivétel és egyéb a hadmentességi díj kivételének alapjául szolgáló állami adójuk nincs, ide

A 75. §-hoz: Az 1880: XXVII. t.-c. 10. §. 5. pontja szerint a hadmentességi díj 10, 20, 40, 80, 160, a szerint, amint a családfő adója 100, 200, 400, 800, 1600 K-t meg nem halad. Ugyane §. szerint mezőgazdasági, ipari cselédek és nagyszamosok 6 K-t, házi cselédek, segéd munkások, házalók 8 koronát fizetnek hadmentességi díjban. Az 1883: IX. t.-c. 2. bek. értelmében azok a védkötelesek, kik terhére, illetőleg kikenél a családfő terhére föld-, ház-, tőkekamat, ált. kereseti vagy jövedelmi adó lett kivétel 6 kor.-tól 240 K-ig terjedhető hadmentességi díjat fizetnek, aszerint, amint az adóalap 20 K-tól 2400 K-ig terjed (illetve ezt már meghaladja).

nem értve azokat, akik az 1880: XXVII. t.-c. 10. §-ának 1. és 2. pontjában vannak felemlítve.

III. Az 1883: IX. t.-c. 2. §-ának második bekezdése alá azok a védkötelesek tartoznak, akik terhére, illetőleg akiknél a családfő terhére földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, általános kereseti adó vagy a jelen törvény 49. és 66. §-aitól eltekintve, jövedelemadó lett kivétel.

IV. Mindazok, akik a jövedelemadóban, illetőleg az általános kereseti adóban létminimum címén élveznek adómentességet, ha földadó, házadó vagy tőkekamat- és járadékadó terhükre kivétel nincs és a hadmentességi díj kivétele szempontjából felállított alosztályok egyikébe sem tartoznak, évenként 6 K hadmentességi díjat fizetnek.

76. §.

Jelen törvény 1913. (1910: III. 5. §. és adónovella 44. §.) január hó 1-ével lép életbe és attól kezdve az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó összes törvényes rendelkezések hatályon kívül helyeztetnek. E törvény életbeléptét megelőző időre szóló és a többi egyenes adónemeknél előforduló visszahatólagos adóztatások vagy törlések eseteiben azonban az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó rendelkezések érvényben maradnak.

77. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyi-, belügyi- és igazságügyi miniszter. (Adónovella 44. §.) Horvát-Szlavonországokra nézve a pénzügyminiszter, aki e tekintetben Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával egyetértőleg jár el, bizatnak meg.

**Utasítás a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. törvénycikk
végrehajtása tárgyában.**

1911. évi 84.000 szám.

I. FEJEZET.

Adókötelezettség.

1. §.

Jövedelemadót kötelesek fizetni az alábbi I--XI. pont alatt felsorolt adóalanyok. Nevezetesen:

I.

Jövedelemadó alá tartoznak a magyar állampolgárok összes jövedelmeik után, ha a magyar szent korona országainak területén laknak, vagy ha állandóan nem is laknak e területen, de itt rendszeres lakásuk van.

Arról, hogy kit kell magyar állampolgárnak tekinteni, a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1879. évi I. t.-cikk rendelkezik.

Összes jövedelem alatt a bármely forrásból eredő és a bárhonnét, tehát akár a magyar szent korona országainak területéről, akár a külföldről származó együttes jövedelem értendő.

Megjegyeztetik azonban, hogy a külföldről folyó jövedelem abban az esetben, amikor az a jelen utasítás 7. §-a szerint adózatlanul hagyandó, nem számítandó az adóköteles jövedelemhez.

II.

Jövedelemadó alá tartoznak a külföldön lakó magyar állampolgárok a magyar szent korona országainak területéről származó összes jövedelmeik után.

Idetartoznak azok a magyar állampolgárok is, akik

1. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok

Az új egyenes adók.

területén a legfelső udvarnál, a közös miniszteriumokban és a közös legfőbb számvevőszéknél, vagy az Ő Felsége személye körüli m. kir. miniszteriumokban vannak alkalmazva, vagy pedig a közös hadseregben vagy a haditengerészetnél teljesítenek szolgálatot (1908. évi XIV. t.-c. 17. §-a);

2. a magyar kir. kormány, vagy a cs. és kir. közös miniszterek megbízása folytán, vagy hivataluknál fogva a magyar szent korona területének határain kívül tartózkodnak, amennyiben a fenti 1. pontban felsoroltak közé már nem tartoznak.

A jelen (II.) pontban felsoroltakkal egyenlő elbánás alá kell venni a jövedelemadó szemponjából azokat a magyar állampolgárokat is, akik Bosznia és Hercegovina közigazgatásában vannak alkalmazva (1908. évi 91.382. számú rendelet, P. K. 1909. évi folyam 7. szám.)

III.

Jövedelemadó alá tartoznak a külföldi állampolgárok összes jövedelmeik után:

1. ha a magyar szent korona országában laknak, vagyis állandó lakóhelyük itt van;

2. ha akár egyazon, akár váltakozva több helyen:

a) legalább egy évig egyfolytában a magyar szent korona országainak területén tartózkodnak; ennél fogva mindazok a külföldiek, akik az ország területén egyhuzamban egy évig még nem laknak és innét jövedelmet nem huznak, a jövedelemadó fizetésére nem kötelezvék;

b) tekintet nélkül az időtartamra — csupán jövedelemszerzés céljából tartózkodnak a magyar szent korona országainak területén. Ennek a rendelkezésnek alkalmazásánál azonban az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-cikk végrehajtása tárgyában kiadott 1912. évi 28.000 számú utasítás 53. és 57. §-aiban foglaltakra is figyelemmel kell lenni.

Megjegyeztetik azonban, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságoknak és országoknak azok az állampolgárai, akik a magyar szent korona országában a jelen szakasz II. 1. pontjában említettekhez hasonló állásokban vannak alkalmazva, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokból és országokból folyó jövedelmeik után jövedelemadóval meg nem róhatók (1908: XIV. t.-c. 17. §. második bekezdés); továbbá, hogy a jelen (III.) pontban említett külföldieknek általában a külföldről folyó jövedelem szintén nem számítandó az adóköteles jövedelemhez abban az esetben, ha az a jelen utasítás 7. §-a szerint adóztatlanul hagyandó.

IV.

Jövedelemadó alá tartozik az előző III. pont alá nem tartozó minden külföldi állampolgár, továbbá a magyar szent korona országainak területén székhelylyel nem bíró, de egyébként az alábbi V—XI. pontok valamelyike alá tartozó adóalany, a magyar szent korona országainak területéről folyó azon jövedelmére nézve, mely

1. állami pénztárból huzott s a 21. §-ban meghatározott szolgálati illetményekből vagy nyugellátásból,

2. ingatlanokból és az ezekkel összekötött jogokból,

3. az 1909. évi IX. t.-cikk értelmében általános kereseti adó tárgyát képező haszonhajtó foglalkozásból,

4. belföldi ingatlanokra jelzálogjogilag bekebelezett követelésekből, végül

5. a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-c. 1. §-ának 6. pontjában, illetőleg az idézett törvény végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 50.000. számú utasítás 2. §-ának 6. pontjában említett vagyonból vagy vagyongjomból származik.

Ezek a fenti 5. pontban említett jövedelmek a következők:

a) Azok a haszonbérek, vagy más szolgáltatások, — ideértve a felszerelésekre eső bérösszegeket is — melyek akár személy-, akár reáljogu gyógyszerárak, iparüzletek, a bányatörvény alá eső vagy nem eső bányaművek és a hozzájuk tartozó iparágak, nemkülönben bányahatóságilag engedélyezett ásványvízforrás-kikészítési jogok, továbbá egyéb a föld- és házadó alá nem tartozó területek, illetőleg építmények vagy jogok, valamint udvartereknek — a házadóról szóló 1909. évi 77.000. számú utasítás 8. §-ának második bekezdésében elmondottak szerint — önmagukban külön történt bérbeadása, végül hirdetéseknek falakon vagy más módon megengedett közzététele esetén járnak. A föld- és házadó alá nem tartozó jogok közé sorolandók különösen a királyi kisebb haszonvételi jogok, jelesül: a malomjog, vám-, rév- és vásárjog (helypénzszedési jog), továbbá a vadászati (vadlelőhetési) és halászati jog.

b) A bányamiveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellen-szolgáltatások (termelési jutalékok), — mely utóbbiak az ország-bírói értekezlet által megszüntetett bányavám (urbura) helyébe léptek, — valamint általában a szolgálmakért járó haszonvételek; az örökbér; az 1896. évi XXV. t.-cikkben tárgyalt zselelérbirtokok és az ezekhez hasonló természetű birtokok haszonvételeért fizetett évi szolgálmányok (idézett törvény 6. §-a), illetőleg megváltás esetében a váltáságtőke kamata és az efféle földadó alá nem eső haszonvételi jogok (örökváltások) után fizetett évi tartozásoknak a kamatokra eső része.

V.

Jövedelemadó alá tartoznak a részvénytársaságok, szövetkezetek, részvényekre alakult betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, biztosítási vállalatok és bányatársulatok, ha belföldiek, összes — akár a belföldről, akár a külföldről származó — jövedelmeik, ha pedig külföldiek és üzleteiket a magyar szent korona országában saját cégük alatt fiókinvézet vagy ügynökség útján gyakorolják, a belföldön szerzett jövedelmeik után. Végül ide tartoznak általában: a közúti és helyi érdekű vasutak, a takarékpénztárak, illetőleg az alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzüzetetek, ideértve a törvényhatósági és községi (városi) pénzüzeteteket is. (1912. évi LIII. t.-c. 18. §-a.)

Bányatársulatok alatt azok a társulatok értendők, melyek a kereskedelmi törvény szerint megalakult részvénytársaságok és szövetkezetek közé nem tartoznak, hanem a bányatörvény értelmében bányarészvényeken (kuzákon) keletkeztek.

Megjegyeztetik azonban, hogy a jelen pontban említett belföldi vállalatoknál a külföldről folyó jövedelem abban az esetben nem számítandó az adóköteles jövedelemhez, amikor az a jelen utasítás 7. §-a szerint adózatlanul hagyandó.

VI.

Jövedelemadó alá tartoznak a törvényhatóságok és a községek (városok) kizárólag azon jövedelmeik után, melyek

1. az 1875. évi VII., illetőleg az 1909. évi VI. t.-cikk szerint adóköteles, vagy ideiglenesen adómentes ingatlanaikból és ezekkel összekötött jogokból;

2. az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-c. szerint adóköteles haszonhajtó vállalataikból; — végül

3. bárminő, a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. VII. t.-cikk szerint akár adómentes, akár adóköteles tőkevagyonból (követelésekből, takarékbetétekből, adómentes vagy adóköteles értékpapirokból stb.), vagy vagyonjogból származnak és az alábbi a)–d) pontok szerint nem adómentesek.

A jövedelemadó-törvény ugyanis a 3. pontban tárgyalt tőkekamat- és járadékjövadalmaknak általános adókötelezettségével szemben azt a kivételt létesíti, hogy ezen jövadalmak közül nem esnek jövedelemadó alá, vagyis nem számíthatók a törvényhatóságok és a községek (városok) adóköteles jövadalmához:

a) a használatba adott dolgokért vagy jogokért, az elbirtoklás megakadályozása céljából, a tulajdonjog elismerése fejében nekik fizetett összegek (u. n. arany- és ezüstpénzek, 1909. VII. t.-c. 3. §. 14. pontja);

b) a regále-kártalanítási kötvényeikből eredő bevételek, valamint az általuk gazdasági munkaházak építésére adott tőkéknek (az 1907. XLVI. t.-c. 5. §-ában említett vételárhátralékoknak vagy kölcsönöknek) kamatai (5. §. 5. pontja);

c) a törvényhatóságok és a községek (városok) mint nyilvános iskolafentartók tulajdonában levő oly kölcsöntőkéknek kamatai, ideértve a takarékbetétekből, valamint az adóköteles vagy adómentes értékpapirokból folyó kamatokat is, melyek rendeltetésüknél fogva (vagyis e célra visszavonhatlanul lekötve) népiszkolák, iskolai tápintézetek, képezdek és más egyéb nyilvános tanintézetek szükségleteire, tanítói vagy tanári fizetésekre fordítanak; továbbá ugyane célra az állam, egyéb testületek vagy személyek által nekik adott, esetleg szerződészerűleg biztosított évi járulékok, segélyek (1909. VII. t.-c. 3. §. 5. pontja);

d) a járadéglalási, kiszokellési díjak s általában a közterületek (utcák, terek, egyéb földadó alá nem eső községi (városi) területek) használatáért fizetett bérek; továbbá a vámszedési, vásártartási és helypénzszedési, kövezetvámszedési és egyéb közszolgáltatási jelleggel bíró bevételekből származó jövedelem, ideértve a szorosabb értelemben vett Magyarországon az 1883. XX. t.-cikk 2. §-a alá nem tartozó területeken gyakorolt vadászati jog bérbeadásából eredő és az 1883. XX. t.-cikk 3. §-ához képest a községet (várost) megillető és ennek közigazgatási céljaira fordított jövedelmet, — illetőleg Horvát-Szlavonországok területén azt jövedelmet is, mely az 1893. évi április hó 27-én kelt vadászati törvény 12. §-ához képest a községi vadászterületek évi tiszta jövedelmét alkotja és a közigazgatási községek szükségleteinek fedezésére fordítandó (1909. VII. t.-c. 3. §-ának 14. pontja, illetőleg az 1910. évi 50.000. számú végrehajtási utasítás 6. §-ának 14. pontja).

Megjegyeztetik azonban, hogy abban az esetben, midőn az adóköteles jövedelem oly vagyontárgyakkól származik, amelyeknek haszonélvezete nem a törvényhatóságot, vagy a községet (várost), hanem a természetes személyként jelentkező javadalmast (pl. lelkészt, tanítót, jegyzőt stb.) illeti meg, ez a jövedelem — az 5. §. 12. pontja szerint — nem számítható a törvényhatóság, vagy a község (város) jövedelemadójának alapjához, hanem ez a jövedelem egyedül és kizárólag a haszonélvező javadalmastól kerülhet csak jövedelemadó alá, mint aki a földadó, házadó, általános kereseti adó, valamint a tőkekamat- és járadékadó fizetésére is kötelezve van.

VII.

Jövedelemadó alá tartoznak a törvényesen bevett vagy a törvényesen elismert egyházaknak, illetőleg vallásfelekezeteknek egyházi szervezetei, ideértve az egyházközségeket (hitközségeket)

is) külön-külön, valamint a szerzetes-rendek (apátságok, prépostságok) kizárólag azon jövedelmeik után, melyek:

1. az 1875: VII., illetőleg az 1909: VI. t.-cikk szerint adóköteles vagy ideiglenesen adómentes ingatlanaikból és ezekkel összekötött jogokból;

2. az általános kereseti adóról szóló 1909: IX. t.-cikk szerint adóköteles haszonhajtó vállalataikból; — végül

3. bárminő, a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909: VII. t.-cikk szerint akár adómentes, akár adóköteles tőkevagyonból (követelésekből, takarékbetétekből, adómentes vagy adóköteles értékpapirokból stb.), vagy vagyonjogból származnak és az alábbi a) — d) pontok szerint nem adómentesek.

A jövedelemadó-törvény ugyanis a 3. pontban tárgyalt tőkekamat- és járadékjövadalmaknak általános adókötelezettségével szemben azt a kivételt létesíti, hogy ezen jövedelmek közül nem esnek jövedelemadó alá, vagyis nem számíthatók az e pontban említett adóalanyok adóköteles jövedelméhez:

a) a használatba adott dolgokért vagy jogokért, az elbirtoklás megakadályozása céljából, a tulajdonjog elismerése fejében nekik fizetett összegek (u. n.) arany- és ezüstpénzek, 1909: VII. t.-c. 3. §. 14. pontja);

b) a perselypénzek és a könyöradományok általában (5. §. 14. pontja);

c) az egyházak, szerzetes-rendek tulajdonában levő oly kölcsöntőkéknél kamatai, ideértve a takarékbetétekből, valamint az adóköteles vagy adómentes értékpapirokból folyó kamatokat is, melyek rendeltetésüknél fogva (vagyis e célra visszavonhatlanul lekötve) népiskolák, iskolai tápintézetek, képezdek és más egyéb nyilvános tanintézetek szükségleteire, tanítói vagy tanári fizetésekre fordíthatnak; továbbá ugyane célra az állam, illetőleg a városok (községek), egyéb testületek vagy személyek által nekik adott, esetleg szerződés szerűleg biztosított évi járulékok, segélyek (1909: VII. t.-c. 3. §. 5. pontja);

d) a gabella bérjövadalmé és a rituális fürdőnek házadó alá nem eső bérjövadalmé (5. §. 14. pontja).

Törvényesen bevett vallásfelekezettek: a latin, a görög és az örmény szertartású katolikus, a református, az ágostai hitv. evangélikus, a görög keleti szerb és görög keleti román, valamint az unitárius egyházak, nemkülönben az izraeliták (1895: XLIII. t.-c. 6. §-a).

Törvényesen elismert vallásfelekezettek alatt azok értendők, melyek a szervezeti szabályuknak kormányhatósági jóváhagyása után alakultak meg (1895: XLIII. t.-c. 9. §-a). Ilyen jelenleg csak egy van: a baptista vallásfelekezet, s ennek is ezidő szerint csak egy szabályszerűen megalakult hitközsége van: a budapesti baptista hitközség.

Ha valamely törvényesen bevett vagy elismert vallásfelekezetnek egyazon községben (városban) több hitközsége van, ezek mindegyike önálló adóalany.

A latin, görög és örmény szertartású katolikus egyházban a magyar szent korona országainak területén létező szerzetes-rendek (apátságok, prépostságok) mindegyike, a hozzá tartozó rendházakkal együtt egy-egy adóalany, amelytől a női szerzetek közül a pauli szent Vincéről nevezett irgalmas nővéreknél, a szent Orsolyáról nevezett szüzeknél és a szent Erzsébetről nevezett nővéreknél van csak eltérésnek helye, amennyiben az irgalmas nővéreknél a két itteni tartomány, a két utóbbinál pedig a rendházak egyenként külön-külön adóalanyok. A görög keleti szerb és görög keleti román egyházban ellenben kivétel nélkül az egyes zárdák tekintendők egyenként külön-külön adóalanyoknak.

Ehhez képest egyenként egy-egy adóalanynak veendőek ez idő szerint a latin, a görög és az örmény szertartású katolikus egyházban:

1. a pannonhalmi szent Benedek-rend; 2. a kiváltságos cistercita-rend; 3. a szent Domonkos-rend; 4. Boldogságos Szűz Máriáról nevezett szent Ferenc-rend; 5. a szent István királyról nevezett erdélyi szent Ferenc-rend; 6. a Kapiestrán szent Jánosról nevezett szent Ferenc-rendi tartomány; 7. az irgalmás-rend; 8. az iskola-testvérek társasága; 9. a Jézus társasága; 10. a szervita-rend; 11. a kapucinus-rend; 12. a sarutlan karmelita-rend; 13. a kegyes tanító-rend; 14. a pauli szent Vincéről nevezett missio-társaság (Lazarista congregatio); 15. a magyarországi conventualis minorita-rend; 16. a csornai premontrei kanonokok rendje; 17. a jászói premontrei kanonokok rendje; 18. a szent Bazil-rend; 19. a szalvatoriánusok rendje; 20. a mehitáristák rendje; 21. a szent Szív apácák; 22. az assisi szent Ferenc kisebb testvéreinek rendjét alkotó Ferencrendiek szent Cyrill és Methodról nevezett horvát tartománya; 23. a Mária Reparatrix apácák; 24. az angol-kisasszonyok; 25. a pauli szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek szatmári tartománya; 26. a pauli szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek budapesti tartománya; 27. az isteni szeretet leányai; 28. a Jó Pásztorról nevezett nővérek; 29. a szent Orsolyáról nevezett szüzek rendházai egyenként; 30. a Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek; 31. a Miasszonyunkról nevezett szegény nővérek; 32. a Miasszonyunkról nevezett sioni nővérek; 33. a szent Erzsébetről nevezett nővérek rendházai egyenként; 34. a szent Keresztről nevezett nővérek; 35. a szent András keresztjéről nevezett nővérek; 36. az Üdvözítőről nevezett nővérek; 37. a Megváltó leányairól nevezett nővérek; 38. a Megváltó leányai; 39. a szent Ferenc-rendi nővérek; 40. assisi szent Ferenc leányai; 41. a szent Ferencről nevezett Mária missionárius nők; 42. a Domonkos apácák; 43. a szent Domonkos harmadik rendjének apá-

cái; 44. a szent Szivről nevezett karmelita apácák; 45. a szegények kis nővérei; 46. a magyarok Nagyasszonyáról nevezett congregatio; 47. a szent Keresztről nevezett irgalmas nővérek Diakovár anyaszékhelyyel.

A görög keleti szerb egyházban egyenként külön adóalanyok a következő zárdák: Velika Remata zárda, Krusedol zárda, Grgeteg zárda, Hopovo zárda, Beočin zárda, Mala Remeta zárda, Rakovac zárda, Vrdnik zárda, Kuveždin zárda (Gyipsa fiókkal), Sifatovac (Petkovaca fiókkal), Besenovo zárda, Jazak zárda, Privina Glava zárda, Fenek zárda, Pakra zárda, Orahovica zárda, Lepavina zárda, Gomirje zárda, Grabovac zárda, Bogyán zárda, Kovily zárda, Szent-György zárda, Bezdin zárda, Hodon zárda, Meszics zárda, Vojlovica zárda és Zlatica zárda (Báziás fiókkal). (M. R. T. 1908. év 666 lap.)

A görög keleti román egyházban külön adóalany a hódoshodrogi zárda.

Megjegyeztetik azonban, hogy abban az esetben, midőn az adóköteles jövedelem oly vagyontárgyaktól származik, amelyeknek hasznélvezete nem az egyházközséget (hitközséget) vagy szerzetesrendet (zárdát), hanem a javadalmast (pl. lelkészt, tanítót stb.) illeti meg, ez a jövedelem — az 5. §. 12. pontja szerint — nem számítható az egyházközség (hitközség) vagy szerzetesrend (zárdá) jövedelemadójának alapjához, hanem ez a jövedelem egyedül és kizárólag a hasznélvező javadalmasnál kerülhet csak jövedelemadó alá, mint aki a földadó, házadó, általános kereseti adó, valamint a tőkekamat- és járadékadó fizetésére is kötelezve van. Ez a rendelkezés a református, valamint az ágostai hitvallású evangélikus egyházközségekre vonatkozólag abban az esetben is érvényben marad, amikor az illető egyházak alkotmánya értelmében (M. R. T. 1896. év 397., illetőleg 559. oldal) a javadalmas helyett maga az egyházközség fizeti az ingatlanok után járó adót.

VIII.

Jövedelemadó alá tartoznak az alapok és alapítványok egyenként kizárólag azon jövedelmeik után, melyek:

1. az 1875: VII., illetőleg az 1909: VI. t.-cikk szerint adóköteles, vagy ideiglenesen adómentes ingatlanaikból és ezekkel összekötött jogokból;
2. az általános kereseti adóról szóló 1909: IX. t.-cikk szerint adóköteles haszonhajtó vállalataikból; — végül
3. bárminő a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909: VII. t.-cikk szerint akár adómentes, akár adóköteles tőkevagyonból (követelésekből, takarékbetétekből, adómentes vagy adóköteles értékpapirokból stb.), vagy vagyonjogból származnak és az alábbi a)–e) pontok szerint nem adómentesek.

A jövedelemadóról szóló törvény ugyanis a 3. pontban tárgyalta tőkekamat- és járadékjövdelmek általános adókötelezettségével szemben azt a kivételt létesíti, hogy ezen jövedelmek közül nem esnek jövedelemadó alá, vagyis nem számíthatók az alapok és alapítványok adóköteles jövedelméhez a következő bevételek:

a) Minden egyes alapnál vagy alapítványnál a használatba adott dolgokért vagy jogokért, az elbirtoklás megakadályozása céljából, a tulajdonjog elismerése fejében fizetett összegek (u. n. arany- és ezüstpénzek, 1909: VII. t.-c. 3. §. 14. pontja).

b) A közutak, utcák és üdülőhelyek fentartására, szabályozására és szépítésére rendelt alapoknál — ideértve az 1870: X. t.-cikk 7. §-ában említett székesfővárosi pénzalapot is — azoknak összes kamatjövdelme (1909: VII. t.-c. 3. §. 14. pontja).

c) Közvetlenül a tudományok előmozdítására és a nyilvános közoktatás céljaira rendelt és visszavonhatlanul lekötött, továbbá a katonai (honvéd, osendőr) nevelési célokra szolgáló alapoknál és alapítványoknál, valamint az efféle tőkénél azoknak összes kamatjövdelme; végre a tanulók ellátására, nevelésére és ösztöndíjaira fordított családi vagy más alapítványoknál, illetőleg alapoknál azoknak kamatjövdelme (1909: VII. t.-c. 3. §-ának 5. pontja).

Az e pontban említett alapoknak és alapítványoknak kamatjövdelme akkor is adómentes marad, ha az takarékbetétekből, vagy akár adóköteles, akár adómentes értékpapirokból származik (5. §. 14. pontja).

d) A jótékonycélu alapoknál és alapítványoknál azok kölcsöntőkéinek kamatjövdelme (1909: VII. t.-c. 3. §. 6. pontja).

e) A tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909: VII. t.-c. 3. §-ának 4. pontjában említett kegyes célokra (pl. templomépítésre, templomfelszerelésre, kereszt, temetkezési helyek stb. fentartására) rendelt alapok kamat- és járadékjövdelme, továbbá a javadalmazásra szánt alapok közül a misemondásra rendelt alapítványok kamatai.

A jelen (VIII.) pontban említett alap és alapítvány alatt bárminő és bárki által kezelt köz- vagy magánalap és alapítvány értendő. Ide tartoznak tehát a kir. kormány igazgatása (kezelése) alatt álló közalapítványok is, pl. a vallásalap, a tanulmányi alap és az egyetemi alap; az erdélyi róm. kath. status alapjai és alapítványai; a görög keleti szerb metropolita egyházi, iskolai és ezekre vonatkozó alapítványi ügyeinek szabályozása tárgyában 1868. évi augusztus 10-én kelt legfelsőbb királyi rendelet V. 7. §-ában (M. R. T. 1868. év 290. oldal) említett klerikális vagy karloviczi iskolai alap és az 1769. évben keletkezett nemzeti alap stb.

Minden egyes alap, vagy alapítvány abban az esetben is külön adóalany marad és egyenként adózik, ha egyazon személy, pl.

az állam, törvényhatóság, község (város), hitközség stb. több alapot vagy alapítványt is kezel.

Megjegyeztetik azonban, hogy abban az esetben, midőn az adóköteles jövedelem oly vagyontárgyából származik, amelyeknek hasznélvezete nem az alapot, vagy alapítványt, hanem a javadalmast (pl. lelkészt, tanítót stb.) illeti meg, ez a jövedelem — az 5. §. 12. pontja szerint — nem számítható az alap vagy alapítvány jövedelemadójának alapjához, hanem ez a jövedelem egyedül és kizárólag a hasznélvező javadalmasnál kerülhet csak jövedelemadó alá, mint aki a földadó, házadó, általános kereseti adó, valamint a tőkekamat- és járadékadó fizetésére is kötelezve van.

IX.

Jövedelemadó alá tartoznak a közbirtokosságok, a volt urbéri közösségek, a volt határörvidéki vagyontársaságok és a horvát-szlavonországi földközösségek (ideértve Turmező nemes község földközösségét is) osztatlan vagyontulajdonuk összes jövedelme után, ha e vagyon gazdasági ügyeit külön szervezet, pl. az 1894: XII. t.-c. 6. §-ában, az 1898: XIX. t.-c. 25. §-ában, az 1894. évi április hó 25-én kelt s a földközösségek rendezéséről szóló horvát-szlavon törvényben említett képviselőt kezeli. Ebben az esetben az itt felsoroltak — adózás szempontjából — még akkor is külön adóalanyoknak tekintendők, ha a tulajdonosok részarányai meg is vannak állapítva.

X.

Jövedelemadó alá tartoznak azok a külön kezelt vagyontömegek (vagyonösszeségek, universitas bonorum), melyek az előző IX. pontban felemlítve nincsenek, összes jövedelmeik után; jelesül a csődtömegek, a végrehajtási zárlat folytán zárgondnoki kezelésben levő vagyontömegek (1912: LIII. t.-c. 36. §-a), a hagyatékok (nyugvó örökségek) és általában — a jelen szakasz VIII. pontjában már felsorolt alapok és alapítványok kivételével — minden olyan vagyontömeg, illetőleg vagyonösszeség (pl. az árvai uradalom), mely fölött a tulajdonosnak vagy a részarányos tulajdonosoknak a tulajdonjogból folyó szabad rendelkezési joga a külön szervezett képviselőt, esetleg a hatóságilag vagy bíróságilag elrendelt vagyonkezelés folytán korlátozva van.

Idő tartoznak továbbá a házközösségek is, ha földadójuk egyénenként felosztva még nincsen, vagyis ha úgy jogilag, mint tényleg fennállanak. Ebben az esetben a házközösségi tagoknak nem a házközösségi vagyonból eredő jövedelme is a házközösség jövedelméhez számítandó mindaddig, míg az 1889. évi május hó

9-én kelt horvát-szlavon házközösségi törvény 51. §-a szerint az illető a házközösségi tagsági minőségét el nem veszti.

Ez a rendelkezés a Horvát-Szlavonországok területén titkon felosztott házközösségekre nem vonatkozik abban az esetben és azokban az években, amikor a földadó a fennálló szabályok (az 1900. évi 99.853. számú pénzügyminiszteri utasítás) értelmében az osztozkodók nevén külön iratott elő. Ebben az esetben a megosztott családtagoknak mindegyike önálló adóalany, aki a közös háztartáshoz tartozókkal együtt külön adózik. Az 1900. évi 99.853. számú utasítás, melyből az 1909. évi XI. t.-cikk rendelkezéseivel ellentétes részek kihagyattak, a „Függetlenség” 1. szám alatt mellékeltek.

Csőd vagy bírói zárlat esetében azonban nincs helye adóki-
vetésnek arra az évre, amelyben a zárlat vagy a csődnyitás jogerőssé vált, ha a fél erre az évre jövedelemadóval már megrovatott.

XI.

Jövedelemadó alá tartoznak végül a következő intézetek és egyletek, u. m.:

1. A nyug- és kegyellátási intézetek általában, ideértve az 1909. évi VII. t.-c. 3. §-ának 6. pontjában említett nyugdíjintézeteket, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által alkalmazottaik számára létesített ilyen intézeteket is, utóbbiakat azonban csak abban az esetben, ha a vagyon alapszabályszerűleg külön kezeltetik. Külön kezelés hiányában azonban az ilyen nyug- és kegyellátási intézet nem önálló adóalany s meg nem adóztatható, mert jövedelme az 1909: VIII. t.-cikk értelmében a nyilvános számadásra kötelezett vállalat jövedelmével együtt adózik (1909: VII. t.-c. 1. §. 9. pontja).

2. A jótékony céljából fennálló köz- és emberbaráti intézetek általában (1909: VII. t.-c. 3. §-ának 6. pontja).

3. A nem haszonra alakult közművelődési intézetek (ideértve a kaszinókat, továbbá a testedzéssel foglalkozó sportegyleteket is), (1909: IX. t.-c. 4. §-ának 9. pontja).

Az 1—3. pontban említett intézeteknek és egyleteknek adókötelezettsége azonban csupán arra a jövedelemre szorítkozik, mely a) az 1875: VII., illetőleg az 1909: VI. t.-cikk szerint adóköteles, vagy ideiglenesen adómentes ingatlanaikból és ezekkel összekötött jogokból,

b) a jelen szakasz IV. 5. pontjában részletezett s tőkekamat- és járadékadó tárgyát alkotó vagyonból vagy vagyonjogból származik. Minden más, az a) — b) pontban nem említett jövedelem tehát adómentes. (T. 1., 4. és 5. §-a.)

2. §.

A jövedelemadóknak nem alanyai — legyenek azok belföldiek vagy külföldiek — mindazok a jogi személyek, vagy az ilyeneknek nem tekinthető olyan vagyonszösségek, melyek a többi egyes adónemeknél (földadónál, házadónál, tőkekamat- és járadékadónál, általános kereseti adónál) bár egy adóalanyt alkotnak, de az 1. §-ban felemlítve nincsenek; jelesül: a közkereseti és betéti társaságok, a bányatörvény 136. §-ának második bekezdése szerint megalakult bányatársaságok, a nem cégjegyzett egyéb társas vagy alkalmi vállalatok, a székes- és társaskáptalanok, az 1909: VII. t.-c. 6. §-ában említett vagyonszösségek stb. Ilyen esetekben részeik arányában csupán a tagok adóznak, minélfogva ez a jövedelem egyéb jövedelmükhöz számítható, Pl. Ha valamely háznak három személy a tulajdonosa, még pedig az egyik $\frac{1}{2}$, a másik kettő ellenben fejenként $\frac{1}{4}$ részben, s a háznak 3.000 K az adóköteles jövedelme, akkor az első adóalanynál 1.500 K, a másik kettőnél pedig fejenként 750 K számítható az illetők egyéb adóköteles jövedelméhez.

Ha a részarány határozottan meg nem állapítható, a részesedés egyenlőnek veendő. (T. 2. §-a.)

A közös háztartáshoz tartozók megadóztatása.

3. §.

Az adóköteles jövedelméhez az a jövedelem is hozzászámítható, mely a jelen szakaszban foglaltak szerint vele közös háztartásban élő tagoknak jövedelméből származik. Ebben az esetben tehát a közös háztartásban élő tagoknak önálló adózása elmarad s a közös háztartás mint gazdasági egység válik a jövedelemadó alanyává.

A közös háztartáshoz csupán a férj, feleség, ezek felmenői, lemenői, vő, meny és az oldalrokonok tartoznak.

A közös háztartást annak feje képviseli. Ez alatt az az egyén értendő, aki a közös háztartásban levőktől kezéhez folyó jövedelem fölött rendelkezik; ennélfogva ennek nevére kell az adót is kivetni, akár van a háztartás fejének külön jövedelme, akár nincs. Arra nézve, hogoy a feleség, lemenők, felmenők és oldalrokonok mikor és minő jövedelem erejéig tartoznak a közös háztartáshoz, a következők tartandók szem előtt:

I.

A feleség rendszerint a közös háztartáshoz tartozik, ennélfogva az adókötelesnek (családfőnek) jövedelméhez az a jövede-

lem is hozzászámítható — származzék az bármiből és bárhonnét, — mely a vele közös háztartásban élő feleségét megilleti. Ugyancsak e szerint kell eljárni akkor is, ha a házastársak között a házassági életközösség bár tartósan megszűnik, de a nő vagyonát még a férj kezeli.

Megjegyeztetik azonban,

a) hogy abban az esetben, ha a feleségnek 800 K-t meghaladó szolgálati járandósága, nyugdíja vagy egyéb ellátása is van (21. §.), ezután az 57. §. szerint önállóan adózik;

b) hogy a feleségnek az a keresete, mely csupán napszámából vagy hetiből származik és évente 500 K-nál nem nagyobb, nem számítható a családfő jövedelméhez, vagyis adózatlanul marad, ha a családfőnek saját, nem a háztartásához tartozóktól származó jövedelme az 1.000 K-t meg nem haladja. A feleségnek bármily más jövedelme azonban még ezekben az esetekben is a családfő jövedelméhez számít. Pl. Ha a családfőnek, aki gyári munkás, évi adóköteles keresete 750 K, a feleségének pedig — aki mosóné — évi adóköteles keresete 350 K, ebben az esetben a feleség keresete a férj keresetéhez nem számítható hozzá, sőt adót sem lehet kivetni, mert a férj jövedelme a 800 K-ás adómentes létminimumon alul van. Ha azonban a feleségnek még 1.000 K kölcsöntökéje van, melynek 60 K az évi kamata, ez a 60 K már a férj jövedelméhez számítható és a 810 K összejövedelem után az adó kivetendő.

II.

A feleségen kívül a közös háztartáshoz tartoznak továbbá a kiskorú lemenők általában, kivéve azoknak azt a jövedelmét, amelyre nézve beigazolást nyer, hogy az nem kerül a háztartás fejének rendelkezése alá.

Ehhez képest a családfő adóalapjához számíthatók aszerint, amint egyazon kiskorunál előfordulnak, a következő jövedelmek:

1. Az atyai hatalom alatt álló kiskorúnak az a jövedelme — tekintet nélkül arra, hogy atyjával együtt lakik-e vagy sem, — mely az atya által akár számadás mellett, akár anélkül kezelt vagyonából származik abban az esetben, ha ez a jövedelem nagyobb, mint amennyibe a kiskorúnak megfelelő tartásdíja kerül.

2. A kiskorú lemenőnek az a jövedelme, — tekintet nélkül arra, hogy anyjával együtt lakik-e vagy sem, — mely az anya, mint természetes és törvényes gyám által akár számadás mellett, akár anélkül kezelt vagyonából származik és utóbbi a törvény szerint megilleti abban az esetben, ha ez a jövedelem nagyobb, mint amennyibe a kiskorúnak megfelelő tartásdíja kerül.

Az 1—2. pontban elmondottakból folyik, hogy az ott tárgyalt esetekben, ha a kiskorúnak tartásdíja jövedelmét felemészti, ez a jövedelem nem számítható a háztartás fejének adóalapjához.

Ha azonban a kiskoru lemenőnek vagyonát bármely címen az özvegy anya hasznélvezi, az ebből származó jövedelem nem a kiskoru, hanem az anya jövedelmének tekintendő.

3. A szülőkkel, vagy az egyik szülővel együtt lakó kiskorunak nem szolgálati viszonyból (21. §.) származó bármiféle keresete. Kivételnek csakis egy esetben van helye, jelesül, hogy az ilyen kiskorunak az a keresete, mely napszámból vagy hetibérből származik és évente ugyanazon kiskorunál 500 K-nál nem nagyobb, nem számítható a családfő jövedelméhez vagyis adózatlanul marad, ha a családfőnek saját, nem a háztartásához tartozóktól származó jövedelme az 1000 K-t meg nem haladja.

4. A kiskoru lemenőknek (vérszerinti vagy fogadott gyermekeknek és unokáknak) szolgálati viszonyból származó illetménye (21. §.).

a) ha a kiskoru a családfő gazdaságában vagy iparüzletében (kereskedésében) van alkalmazva, tekintet nélkül a szolgálati illetmény összegére, minden megszorítás nélkül;

b) ha a kiskoru a szülőkkel vagy az egyik szülővel együtt lakik és harmadik személytől származó szolgálati illetménye az évi 800 K-t meg nem haladja. Ha azonban a szolgálati járandóság munkabérvizony alapján hetibérből származik (pl. ha a kiskoru gyári vagy ipari munkás stb.) és ez a járandóság ugyanazon kiskorunál évente 500 K-nál nem nagyobb, ez a jövedelem abban az esetben nem számítható a családfő jövedelméhez, vagyis adózatlanul marad, ha a családfőnek saját, nem a háztartásához tartozóktól származó jövedelme az 1000 K-t meg nem haladja.

5. Az 1—4. pontban tárgyalt eseteken kívül mindaz a jövedelem, mely a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvények értelmében az apának vagy anyának a kiskoru lemenő jövedelméből (pl. az 1877: XX. t.-c. 24. és 37. §-ai esetében) jár. Ha azonban ez a jövedelem kisebb vagy csak akkora, mint amennyibe a kiskorunak megfelelő és az apát vagy az anyát terhelő tartásdíja kerül, ez a jövedelem az adóalapához nem számítható.

III.

A közös háztartáshoz tartoznak végül a családfővel együtt lakó azok a rokonok (felmenők, az előző II. pont alá nem tartozó lemenők, oldalrokonok), akik a családfő részéről ellátásban (gondozásban) részesülnek és ennek fejében — külön megállapított díjazás (pl. koszt pénz) helyett — jövedelmüket lekötve vagy önként a családfő rendelkezése alá bocsátják. Ebben az esetben ezeknek összes jövedelme a közös háztartás fejének adóalapjához számítandó, kivéve,

a) ha ez a jövedelem kisebb, vagy csak akkora, mint amennyibe

nyibe az illetőnek megfelelő eltartása kerül, amikor hozzászámitásnak helye nincs;

b) ha 800 K-t meghaladó szolgálati illetményt (21. §.) akár a családfőtől, akár harmadik személytől élveznek, amikor ez a jövedelem nem számítható a közös háztartás fejének adóalapjához;

c) ha a közös háztartáshoz tartozóknak keresete napszámból, vagy heti bérből származik és fejenként 500 K-nál nem nagyobb, feltéve, hogy a családfőnek jövedelme az évi 1000 K-t meg nem haladja, amikor ez a jövedelem nem számítható a közös háztartás fejének adóalapjához. A közös háztartáshoz tartozóknak egyéb jövedelme azonban még ebben az esetben is a családfő jövedelméhez számít.

IV.

Adózás szempontjából nem tartoznak a közös háztartáshoz, hanem önállóan és fejenként külön adóznak:

1. a feleség,

a) ha 800 K-t meghaladó szolgálati járandósága, nyugdíja vagy egyéb ellátása van (3. §. I. a) pont és 57. §.), ezen szolgálati járandóság után;

b) ha a házastársak között a házassági életközösség tartósan megszünik és a nő vagyonát már nem a férj kezeli;

2. a kiskoru lemenők,

a) ha a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvények értelmében a kiskorunak vagyonát a gyámhatóság kezeli és annak jövedelme egészben vagy részben az apának vagy az anyának rendelkezése alá nem kerül, ezen külön kezelt jövedelem után;

b) ha a szülőkkel bár együtt laknak, de 800 K-t meghaladó szolgálati illetményt nem a családfőtől, hanem harmadik személytől élveznek, ezen illetmény után;

c) ha a szülőkkel együtt nem laknak, harmadik személytől huzott bármiféle szolgálati járandóság után, ideértve a munkabért is;

3. a gondnokság alatt állók összes jövedelmeik után;

4. a közös háztartás fejével bár együtt lakó felmenők, nagykoru lemenők, nagykoru oldalrokonok,

a) ha 800 K-t meghaladó szolgálati illetményt (21. §.) akár a családfőtől, akár harmadik személytől élveznek, ezen jövedelem után (jelen §. III. b) pontja);

b) ha jövedelmüket nem bocsátják a kapott ellátásért a háztartás fejének rendelkezése alá, összes jövedelmeik után;

5. a háztartásban fizetés vagy bér fejében alkalmazottak, valamint a kosztosok, albérlők és ágybérletk. (T. 3. §-a.)

Adómentességek.

4. §.

Mentések a jövedelemadó alól:

1. A király és a királyné összes jövedelmeikre nézve.
2. Az állam úgy a köz- mint a magánjövedelmeire vonatkozólag.

3. Az idegen államoknak diplomáciai képviselői és exequatort nyert hivatásszerű consulai, ha nem magyar alattvalók, továbbá a diplomáciai képviselőknél és consulatumnál alkalmazottak, ha külföldiek, végre a mindezeknek vagy családjaiknak szolgálatában álló külföldiek mindazon jövedelmeikre nézve, melyek nem a magyar szent korona országaiából származnak. Az itt felsoroltaknak adókötelezettsége tehát kizárólag a magyar szent korona országainak területéről származó és az 1. §. IV. pontjában említett jövedelmekre szorítkozik.

Ha azonban az e pontban felsoroltak magyar állampolgárok, adókötelezettségükre nézve az 1. §. I. pontja irányadó.

4. Azok a személyek, melyeknek a nemzetközi jogelvek vagy nemzetközi egyezmények (pl. kereskedelmi és vámszerződések, kereskedelmi és hajózási szerződések) alapján jövedelemadómentességre van igényük.

Ha az adómentesség tekintetében kétely támad, köteles az eljáró hatóság utbaigazításért a pénzügyminisztériumhoz fordulni.

5. A gyámpénztárak, illetőleg Horvát-Szlavonországokban az árvapénztárak tartalékalapjai.

6. Azok a természetes személyek, — ide nem értve tehát a jogi személyeket, — akiknek évi összes jövedelme a 800 K-t (létminimumot) meg nem haladja. A 800 K-t meg nem haladó össz-jövedelem tehát — mint létminimum — a természetes személyeknél adómentes, amelynek megállapításánál a következők tartandók szem előtt:

a) Évi össz-jövedelem alatt a jelen utasítás szerint akár adóköteles, akár adómentes jövedelem együttes összege értendő, származzék az bárhonnét és bármely forrásból. Ha azonban közös háztartásban levőknél valamelyik tagnak keresete a 3. §-ban foglaltak szerint a háztartás fejének adóalapjához nem számítható, ebben az esetben ez a jövedelem a háztartás fejére nézve a létminimum megállapításánál is figyelmen kívül marad.

b) Ha a kiskorú lemenő önállóan adózik (3. §. IV. pont), az adómentes létminimum csupán az öt, mint külön adóalanyt megillető jövedelem után állapítandó meg.

c) Az adómentes létminimum megállapításánál a külföldről származó jövedelmet számításba kell venni akkor is, ha az a 7. §.

értelmében jövedelemadó alá nem is vonható. Ha az ily módon megállapított össz-jövedelem a 800 K-t meghaladja, adóketésnek van helye. Ebben az esetben azonban az össz-jövedelemnek csak a magyar szent korona országainak területéről származó része vehető adóköteles jövedelemnek, mely ha 800 K-t meg nem halad, a 24. §. 2. pontja szerint adózik. (T. 4. §-a.)

5. §.

Nem esnek jövedelemadó alá továbbá a következő bevételek:

1. Az uralkodóház tagjait az udvartartásból vagy a családi alapokból megillető járadék (apanage-ok); továbbá az országgyűlés tagjait e minőségükben megillető járandóságok (az 1898: VI. t.-cikkben említett tiszteletdíj és lakbér, továbbá az esetleges napidíj).

2. A kikötés nélkül önként adott (külön magánjogi címen nem alapuló) támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldalrokonoknál, ha az, aki a támogatást adja, a jelen utasítás szerint adóköteles.

3. A Mária Terézia-lovagrenddel és a vitézségi érdemekkel összekötött járandóságok; a sebesülési pótdíjak (1876: LI. t.-c. 36. §-a).

4. A gazdasági munkás- és cselédségélypénztár (1900: XVI. t.-cikk) által nyújtott segélyek; az 1907: XIX. t.-c. alapján élvezett betegségi segélyek és balesetbiztosítási járadékok; továbbá a kinostári erdészeti munkás társaságok és a kincstári erdészeti altiszti személyzet-segélyező egyesületek által tagjaiknak orvosi kezelésére, betegség esetében ételmezésre s a temetkezésre nyújtott segélyek.

5. A törvényhatóságok és községek (városok) regále-kártalanítási kötvényeiből eredő bevételek, valamint az általuk gazdasági munkaházak építésére adott tőkék kamatai (1. §. VI. második bekezdés b) pont).

6. Az 1. §. IX. és X. pontjában említett vagyonszövetségek (vagyontömegek) jövedelméből a tagoknak netán járó részesedés az illető résztulajdonosoknál.

7. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909: VIII. t.-c. 4. §-ának 3. pontja szerint adómentes gazdasági és ipari szövetkezeteknek ebbeli, vagyis az 1909: VIII. t.-cikk alá tartozó tevékenységéből eredő jövedelme; ingatlanaiukból származó jövedelmeik tehát adókötelesek.

Az e pontban említett adómentes szövetkezetek alatt a nyers anyagnak, (pl. bőrnek, műfának), üzleti (gazdasági) felezéreknek (pl. gőzekének, cséplőgépeknek) kizárólag tagjaik számára történő közös beszerzésére, továbbá közös raktár tartására vagy

Az új egyenes adók.

közös termelésre alakult gazdasági és ipari szövetkezetek értendők, még pedig:

a) az ipari raktárszövetkezetek (pl. asztalosok szövetkezete) az esetben, ha a közös raktárban csak a tagok által termelt vagy készített cikkek (árúk) tartatnak és adatnak el;

b) a gazdasági termelő- és elárúsítószövetkezetek pedig akkor, ha a tagjaik által termelt nyers termékeknek az illető gazdasági ággal természetesen összefüggő feldolgozására és eladására szorítkoznak, vagyis ha nyers termékekből átdolgozás (specifikáció) folytán iparcikket nem állítanak elő (pl. a borszövetkezetek) és a feldolgozandó nyers termékeket mástól, mint a szövetkezet tagjaitól be nem szerzik. A tejnek és az átdolgozás folytán előállított tejtermékeknek — mint élelmi cikkeknek, — a jelen pont alá eső szövetkezetek saját üzletkörében eszközölt kicsinyben (akár nyitott helyiségben) való eladása azonban mindenkor adómentes (1910. évi 75.000. számú utasítás 4. §. 3. pontja).

8. A fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában levő, vagy várakozási illetékekkel szabadságot tisztek (hadbírák, katonaoorvosok, csapatszámvevők, csendőrszámvevők, kezelőtisztek) és tábori lelkészek, rangosztályba nem sorozott havidíjasok, altisztek és a legénység összes szolgálati illetménye (21. §.), továbbá a különleges vagy helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú tiszteket a nyugdíj betudásával megillető összes szolgálati járandóság.

A rangosztályba nem sorozott havidíjasok közé tartoznak: a törzsszámvevők, a törzsozvezetők, a főfegyvermesterek, a főpatkolómesterek, a főtörzsfoglárak, törzsfoglárak és foglárak, a katonai földrajzi intézet műszaki segédzetemélyzete, a katonai földrajzi intézet műszaki segédzetemélyzete, a katonai építészeti segédzetemélyzet és egyéb műszaki segédzetemélyzethez tartozó műszaki jelöltek, főműmesterek, műmesterek és műszaki segédek és végül a hadseregszolgák és a honvédtiszteketi szolgák. Ugyancsak ebbe a csoportba tartoznak a csendőrtörzsozvezetők és a csendőrrangosztályvezetők is.

Adómentesek végül a tényleges szolgálatból folyó összes illetményeikre vonatkozólag (21. §.) a tisztjelöltek és a tisztviselőjelöltek állományába tartozó katonai személyek, nevezetesen: a zászlós, élelmező-tiszthelyettes, gazdasági tiszthelyettes, segéd-orvoshelyettes, csapatszámvevő tiszthelyettes és hadapród, segéd-élelmezőügyi tiszthelyettes, élelmezőügyi jelölt.

9. A pénzügyőri legénység, ideértve a biztoshelyetteseket is; az államfogházak, fegyházak, börtönök és fogházak őrei; az állami és városi, községi rendőrségek őrszemélyzete (ide nem értve azoknak tiszti személyzetét), mindannyian a tényleges szolgálatból folyó járandóságaik után (21. §.). Ezekkel egy szempont alá veendő a községi (városi) hivatásos tüzoltói legénység és a toronyőrök is.

10. A véderőhöz tartozóknak mozgósítás esetében járó illetménye az 1881. LIII. t.-c.-ben foglaltakhoz képest.

Íde vonatkozólag az idézett törvénycikk alapján a következők tartandók szem előtt:

a) Ha a véderő egészben vagy részben mozgósítatik, a hadseregnek, haditengerészetnek és honvédségnek minden mozgósított tagja, tekintet nélkül rangfokozatára, vagy azon katonai szakra (branche), melyhez tartozik, a katonai pénztárából huzott illetményei után járó jövedelemadó alól felmentetik.

b) Ez a mentesség azzal a nappal veszi kezdetét, melyen a mozgósított egyéneknek igénye a hadfelszerelési járulék folyóvá tételére beáll; illetőleg, ha oly katonai hatóságoknál, parancsnokságoknál, csapatoknál vagy intézeteknél vannak alkalmazva, melyek várakban vannak elhelyezve, azzal a nappal, melyben beáll a várparancsnoknak joga a hadfelszerelési járulék folyóvá tételére. Ellenben megszűnik a mozgósítottaknak adómentessége azzal a nappal, melyen a mozgósítás véget ér, akár saját személyükre, akár az egész csapatra nézve, melyhez tartoznak.

c) Az a) pontban szabályozott adómentességet élvezik továbbá

aa) a törvényerővel felhívott és alakított népfelkelés, valamint a háború tartamára esetleg szervezendő önkéntes csapatok tagjai;

bb) a béke idején is katonailag szervezett testületekhez (mint a csendőrséghez, mentelepkarhoz stb.) tartozó, szolgálatot végezt a mozgósított véderőhöz, népfelkeléshez vagy önkéntes csapatokhoz utalt „katonaszemélyek“;

cc) a katonai kötelekbe ugyan nem tartozó, de közvetlenül a katonai igazgatásnál szolgálati alkalmazásban álló, valamint a táborban levő csapatokhoz beosztott polgári állású állami alkalmazottak és más polgári minőségű egyének, a katonai pénztárából szabályszerűen huzott illetményeikre nézve.

Ez az adómentesség érvényes az aa) és cc) pontok alatt felsoroltaknál ebbeli alkalmaztatásuk idejének, a bb) pont alatt felsoroltaknál pedig a b) pontban meghatározott időnek tartama alatt.

11. A nyilvános iskolák tanulóinak magántanításból vagy efféle magánfoglalkozásból eredő keresete, továbbá ezeknek és a papnövendékeknek ösztöndíjai és segélydíjai.

12. A törvényhatóságoknál, községeknél (városoknál), továbbá az egyházaknál (egyházközségeknél), szerzetesrendeknél, alapok- és alapítványoknál az a jövedelem, mely oly vagyontárgyakból származik, melyeknek hasznélvezete nem őket, hanem a javadalmast illeti.

13. Az 1912. évi XXXV. t.-c. alapján járó vagy engedélyezett családi pótlékok, e törvény 17. §-a szerint.

14. A tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-c. 3. §-ának 4. pontjában említett bevételek, jelesen: a kegyes célokra (pl. templomépítésre, templomfelszerelésre, kereszt, temetkezési helyek stb. fenntartására) rendelt alapok kamat- és járadék-jövedelme a javadalmaszra szánt alapok kivételével, amelyek közül azonban a misemondásra rendelt alapítványok kamatai ezintén adómentesek; továbbá a perselypénzek és a könyöradományok általában, valamint a gabella és a rituális fürdőnek házadó alá nem eső bérjövödelme; végül a jelen utasítás 1. §-ának VIII. c) pontjában említett kulturális alapoknak és alapítványoknak kamatjövödelme akkor is, ha az takarékbetétekből, vagy akár adóköteles, akár adómentes értékpapirokból származik.

A jelen és a 4. §-ban, továbbá az 1. §. VI., VII., VIII. és XI. pontjaiban és a 12. §. 10. pontjában felsorolt adómentességek kivül egyéb adómentességnek helye nincs. Ennélfogva mindazok az állandó és ideiglenes adómentességek, melyek az érvényben lévő törvények szerint a földadónál, házadónál, tőkekamat- és járadékadónál, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójánál és az általános kereseti adónál fennállanak, de a jelen utasítás fenthivatkozott szakaszaiban megállapított adómentességekkel nem azonosak, a jövedelemadó kivetése során nem érvényesülhetnek. (T. 4. és 5. §-ai.)

6. §.

Ha a jövedelemadó fizetésére kötelezettnek az előző §. 7—9. pontjaiban adómentesnek nyilvánított jövedelmén kívül más adóköteles jövedelme is van, a jövedelemadó az adómentes és adóköteles jövedelem együttes összege alapján állapítandó ugyan meg, de abból csakis az adóköteles jövedelemre eső arányos rész irható elő. Pl. Egy Budapesten állomászó ezredes szolgálati járandósága 11.396 K, amely adómentes. Magánvagyonából eredő jövedelme (beleértve a házassági óvadék után élvezett kamatokat is) 3.500 K. Összes jövedelme tehát 14.896 K. Ez után a jövedelmi adó tétele 450 K. Az arányszámítási képlet szerint $x = \frac{450 \times 3.500}{14.896}$ a 450 K adótételből 105 K 78 f irandó elő az illető ezredes terhére.

Ennek az arányszámításnak azonban nincs helye az 5. §. 1—6. és 10—14. pontja alatti esetekben, mivel az ott emondottak szerint adómentes jövedelem az adóalaphoz nem számítható. (T. 6. §-a.)

Viszonosság a külfölddel szemben.

7. §.

Ha az adóköteles beigazolja, hogy a külföldről folyó jövedelme után jövedelemadót vagy ennek megfelelő adót a külföldön

már fizet, ez a jövedelem viszonosság esetében adózatlanul marad és a 4. §. 6. pontja szerint csakis az adómentes létminimum megállapításánál vehető figyelembe. Ebben az esetben tehát a külföldről folyó jövedelem azért, mert adómentes — a 6. §. második bekezdésének megfelelőleg — az adótételt sem fokozza.

A pénzügyminiszter a viszonosság alapján az adómenteséget oly szolgálati járandóságokra is kiterjesztheti, melyeket tényleges (köz- vagy magán-) szolgálatban levő magyar állampolgárok az ország területéről huznak, ha a távollétel egyfolytában egy évet meghalad.

Az Ausztriával megkötött és az 1907. évi LIV., illetőleg az 1908. XIV. t.-cikkbe foglalt adóügyi egyezmény azonban, valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek továbbra is érintetlenül maradnak. Jelesen érvényben marad:

a) az üzletüket mindkét államra kiterjesztő vállalatok kétszeres megadóztatásának elkerülése végett, valamint az egyenes adók körébe tartozó némely más ügy iránt létrejött egyezmény végrehajtása tárgyában 1907. évi 142.501. szám alatt (P. K. 1908. évi folyam 1. szám) közzétett rendelet, az ezt kiegészítő 1910. évi 105.574. számú (P. K. 1910. évi 32. sz.) rendelettel együtt;

b) a vendégszereplő művészek, a vásárokat látogató iparosok, kereskedők és vásárosok, valamint a házalást gyakorló iparosok adókötelezettségére vonatkozó megállapodások tárgyában 1907. évi 142.504. szám alatt (P. K. 1908. évi folyam 1. szám) közzétett rendelet;

c) a magyar szent korona országai, illetőleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén levő állampénztárak, adóhivatalok és más hivatalok által bizományképen kifizetett szolgálati illetmények és nyugellátások (nyugdíjak, özvegyi nyugdíjak, nyugberek, nevelési járulékok, kegydíjak és ellátási díjak) után járó adók kivetése, beszedése és elszámolása iránt 1908. évi 20.544. szám alatt (P. K. 1908. évi folyam 12. sz.) közzétett rendelet;

d) az orvosok adókötelezettségére vonatkozó megállapodások tárgyában 1908. évi 34.043. szám alatt (P. K. 1908. évi folyam 13. sz.) közzétett rendelet.

Boszniát és Hercegovinát az adózás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha külföld volna. A kétszeres megadóztatások tárgyában Ausztriával kötött egyezménynek Boszniára és Hercegovinára történt kiterjesztése iránt 1908. évi 91.382. szám alatt (P. K. 1909. évi folyam 7. sz.) közzétett rendelet azonban továbbra is érvényben marad.

Ehhez képest mindazok a jövedelmek, melyek az a)—d) pontban említett rendeletek szerint a magyar szent korona országainak területén adóalapul nem vehetők, a jelen utasítás értelmében jövedelemadó alá sem tartoznak. Ellenben az Ausztria, illető-

leg Bosznia és Hercegovina területéről származó minden más jövedelem adóköteles; ennél fogva az az adómentesség, mely az értékpapírok kamataira vonatkozólag az 1907. évi 142.503. szám alatt (P. K. 1908. évi folyam 1. sz.) kiadott rendeletben foglaltatik, a jelen utasítás szerint kivetendő jövedelemadóra nem vonatkozik.

Ha a viszonyosság alkalmazása nem Ausztriával, hanem más állammal szemben merül fel, minden egyes esetben köteles a pénzügyi hatóság utbaigazításért a pénzügyminiszteriumhoz fordulni. (T. 7. §-a.)

8. §.

Üzletüket úgy Magyarország, mint Ausztria területére kiterjesztő vállalatoknak a jelen utasítás határozmányaitól netalan eltérő adózását az 1908. évi XIV. t.-c., illetőleg az Osztrák-Magyar bankra vonatkozólag az 1911. évi XVIII. t.-cikk szabályozza, melyek a következőkkel egészítettnek ki:

1. Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél az adóköteles tiszta jövedelemnek kinyomozása és megállapítása a magyar szent korona országainak területén fogantositandó, a jövedelemadó alapjának kinyomozása és megállapítása a jelen utasítás szerint hajtandó végre. A vállalat összes adóköteles tiszta jövedelmének csakis az a része vehető azonban a jelen utasítás szerint adó alá, mely a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén levő fiókokra eső összeg levonása után fenmarad. E végből a vállalatnak a jelen utasítás szerint megállapított összes adóköteles tiszta jövedelme a fővállalat és a fiókok között olyan arányban osztandó fel, amilyen arányban a fióküzletnek elkülönítve kimutatandó nyers bevétele a fővállalat nyers bevételeéhez áll.

2. Azoknál a vállalatoknál ellenben, amelyeknél az adóköteles tiszta jövedelemnek kinyomozása és megállapítása a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén fogantositandó, az e képen megállapított jövedelem szolgál a jövedelemadó kivetésének is alapjául, hozzáadva ehhez még a magyar szent korona országainak területén fekvő adóköteles ingatlanaiukból folyó jövedelmet is. (T. 8. §-a.)

II. FEJEZET.

Az adóköteles jövedelem meghatározása.

I. Általában.

9. §.

Adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bár mely forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár öt megillető

pénzbeli vagy értékkel bíró egyéb bevétele, amelyhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birt lakásának haszonértéke, továbbá akár a sajátjából felhasznált, akár illetménykép vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknél pénzürtéke is hozzászámítandó. Ennek a nyers bevételnek a törvény szerint megengedett levonások után fenmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Az adóköteles tiszta jövedelem megállapítása — ezek szerint — az adózó nyers bevételeinek számbavételével kezdődik.

Nyers bevételnek tekintendő általában az adóalanynak bármely forrásból eredő, akár pénzbeli, akár nem pénzbeli, de pénzürtékkel bíró (pl. termékekből álló) bevétele, tekintet nélkül arra, vajjon azt tényleg kézhez vette-e, avagy öt csak követeléseképpen illeti meg.

Arra nézve, hogy a bármely forrásból eredő bevétel alatt mi értendő — kijelentetik, hogy ez a meghatározás nemcsak a 10. és 15. §§-ban felsorolt jövedelemforrásokból származó bevételekre vonatkozik, hanem mindazt a bevételt is magában foglalja, melyet az adózó — az említett forrásokon kívül — bárhonnét tulajdonul kézhez vett; mert az 5. §. utolsó bekezdésében csoportosított adómentességeken kívül egyéb adómentességnek helye nincs. Ide tartoznak tehát a sorsjegy- és sorsjátéknyeremények, a tőzsedei nyereségek, az ismétlődő ajándékok, amelyek az adózó viszonyaihoz képest nem vagyonszaporulat, hanem jövedelemjelleggel bírnak, a jutalmak (borravalók), napszámkereset, s az effélék.

Ehhez a nyers bevételhez hozzászámítandó még:

1. a lakásnak a 17. §. értelmében vett nyers haszonértéke, melyet az adóköteles

a) a saját házában elfoglal;

b) illetményképen (21. §.), vagyis természetbeni lakás fejében kap, eltekintve attól, hogy a lakás a házadóról szóló 1909: VI. t.-cikk értelmében adóköteles-e vagy sem;

c) teljesen ingyen bír;

2. azoknak a gazdasági, üzleti és más cikkeknél pénzürtéke, mely cikkeket az adóköteles

a) a saját gazdaságából vagy üzletéből háztartásában felhasznál;

b) illetményképen (21. §.), vagyis szolgálati járandóság fejében természetben élvez;

c) ingyen bárkitől kap, kivéve, ha ez a támogatás az 5. §. 2. pontja szerint adómentes.

Az ekképen számbavett és egybevont nyers bevételeknek a 10—18. §§-ban megengedett levonások után fenmaradó része alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Megjegyeztetik azonban, hogy a külföldről folyó jövedelem abban az esetben nem számítandó az adóköteles jövedelemhez,

amikor az a jelen utasítás 7. §-a szerint adózatlanul hagyandó. (T. 9. és 11. §-ai.)

10. §.

Ájándékozott vagy örökölt vagyon (ingatlan, üzlet, tőke stb.), továbbá az életbiztosítási tőkék — mint vagyonszaporulatok — csak hozadékukban kerülhetnek adó alá; ellenben az életbiztosítási járadékok teljes összegükben adókötelesek.

E szempont alá esik — vagyis adómentes — az ingatlanok és egyéb vagyontárgyak adásvételéből származó nyereség is.

Ha azonban az ilyen foglalkozás az általános kereseti adóról szóló 1909. IX. t.-c. 1. §-ának 6. pontja szerint adótárgy, vagy továbbá, ha a vagyontárgyaknak adásvétele nyereszkesedés céljából történik, az ezekből eredő jövedelem adóköteles, amikor azután a nyereség mellett a netáni veszteség is figyelembe veendő. Pl. A nyereszkesedés célzata fenforog annál, aki mezőgazdasági terméket vesz és elad anélkül, hogy mezőgazdasággal, vagy mezőgazdasága mellett üzletszerűleg terménykereskedéssel is foglalkoznék; továbbá aki értékpapírokkal a tőzsdén játszik, de különben nem folytat olyan üzletet, melynek bevételeiben az értékpapírok eladásából eredő jövedelem is bennfoglaltatnék. (T. 10. §-a.)

A nyers bevétel kiszámítása.

11. §.

A nyers bevétel kiszámítására nézve a következők tartandók szem előtt:

1. Általános szabály, hogy a nyers bevételt — amennyiben a jelen utasítás másként nem rendelkezik — az adóévet megelőző naptári év eredménye alkotja, származzék ez az eredmény akár a 15. §-ban felsorolt jövedelemforrásokból, akár pedig ezen forrásokon kívül eső, a 9. §. negyedik bekezdésében, valamint a 10. §-ban elmondottakhoz képest kézhez vett egyéb bevételből.

Ezen rendelkezés alól kivételnek a 21. §. I. 1. pontjában felsorolt állandó természetű szolgálati illetmények és az ugyanezen szakasz II. pontjában említett nyugdíj- és efféle járandóságok, melyek abban az esetben,

a) ha a fél vallomást adni nem tartozik, az adóösszeírás, vagyis ezen járandóságokról szóló hivatalos kimutatásak (33. §.) elkészítésének időpontjában,

b) ha pedig a fél vallomást adni tartozik, a bevallás idejében fennálló egy évi nagyságukban veendő adóalapul.

Megjegyeztetik azonban, hogy ezek a kivételek a változó ter-

mészetű szolgálati járandóságokra (21. §. I. 2. pont) nem vonatkoznak, hanem azoknak adóalapul vehető összege a jelen pont első bekezdésében foglalt általános rendelkezés szerint számítandó. Ennek fogva ezeknél a változó természetű szolgálati járandóságoknál, ha a szolgálat tartama egyazon munkaadónál egy évet meghalad, a megelőző évi bevétel, ha pedig egy évre szóló bevétel még nincs, mert a szolgálati viszony évközben van, épen az összeírást megelőzőleg az adóévben keletkezett, a vélelmezett (megbecsült) egy évi jövedelem az adóalap.

Évközben keletkezett szolgálati járandóságoknak vagy nyugellátásoknak adóalapul vételét a 87. §. szabályozza.

2. A szolgálati viszonyból származó illetményektől és ellátásoktól eltekintve, a 15. §-ban említett többi jövedelemforrásoknál — jelesül: az erdő- és mezőgazdasági üzemnél, az épületeknél, a tőkekamat- és járadékadó tárgyát képező vagyonnal és vagyonjogoknál, végül az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásoknál — az adóalapul veendő nyers bevételt (8. pont) annak a vagyonnal vagy foglalkozással a hozadéka alkotja, amely vagyon az adóév kezdetén, illetőleg az összeírás idejében az adózónál megvan, illetőleg amely foglalkozást az adózó akkor tényleg folytat. Ehhez képest csupán abból az ingatlanból, általános kereseti adó alá eső foglalkozásból, vagy a tőkekamat- és járadékadó tárgyát képező vagyonból vagy vagyonjogból eredő nyers bevétel vehető számításba, mely az adóév kezdetén, illetőleg az adóösszeírás idejében az adóköteles tulajdonában vagy hasznélvezetében tényleg megvan, illetőleg keresetforrását képezi. Ebből folyik,

a) hogy mindazok a változások, amelyek az adóalanynak vagyoni vagy kereseti viszonyaiban az adóév kezdetétől a vele szemben fogatosított adóösszeírás időpontjáig, illetőleg befejeztéig előfordulnak, az adóösszeírás során figyelembe veendőek;

b) hogy a kivetés évét megelőzőleg megvolt, de az adóév kezdetén, illetőleg az adóösszeírás idejében már nem létező (eladott vagy megszünt) vagyonnak, vagyonjognak, üzletnek, vagy keresetnek múlt évi bevétele számításán kívül hagyandó. Ezek az adatok — mint támpontok — csupán arra használandók fel, hogy az adóköteles a vagyonátalakulásból keletkező új jövedelemforrásait s ezeknek nyers bevételeit, pl. eladott ingatlanainak vagy üzletének vételárát, illetőleg megszüntetett üzletéből kivont tőkéit s ezeknek hozadékát az adó alól el ne vonhassa, kivéve, ha igazolja, hogy abból adósságait fizette, vagy más hasonló célra fordította.

Az adóköteles körelmére csak a tényleg peressé vált s a tőkekamat és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-c. 22. §-ában említett jövedelem számbavétele marad el, de a per befejeztével meg-

térült bevétel (kamat vagy járadék) a kézhezvétel évében még akkor is adóalap, ha az illető adótárgy már meg is szűnt.

3. Az összeírás idejében meglevő és a jelen szakasz 2. pontjában felsorolt jövedelemforrásokból, jelesen: az erdő- és mezőgazdasági üzemekből, az épületekből, a tőkekamat- és járadékadó tárgyát képező vagyontól és vagyontól, végül az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső hasznahajtó foglalkozásokból eredő nyers bevétel az adókimutatást megelőző teljes évre számítandó. Ha azonban ezen jövedelemforrások közül valamelyik a megelőző éven belül, avagy éppen csak az adóösszeírás idejében vált az adóalany tulajdonává s ennek következtében annak nála egy évi eredménye (nyers bevétele) még nincs, de az illető jövedelemforrás évi eredményének összege számszerű ismeretes (pl. bérbeadott ingatlanoknál, tőkekamat- és járadékadó alá eső bevételeknél, vagy az üzletről bemutatott nyereség- és veszteségszámlának elfogadása esetén), úgy ennek az ismert eredménynek egy teljes évre szóló összege, különben pedig a vélelmezett (megbecsült) évi jövedelem az adóalap.

Az itt elmondottaknak könnyebb megértésére szolgáljanak a következő példák:

a) Ha az adóévet megelőző év közepén megvett és bérbeadott háznak — a vétel évének végével adott házbérvallomás szerint — 2000 K az évi nyers hozadéka, ez az összeg a jövedelemadó megállapításánál is évi nyers bevétel.

Abban az esetben, ha ugyanez a ház béradó helyett házosztályadó alá esik, az évi nyers jövedelem kiszámítása a 17. §. értelmében az új tulajdonosnál is akképen történik, mintha a háznak egész éven át tulajdonosa lett volna.

b) Ha az adóév kezdetén (pl. január havában) megvett és haszonbérben levő földbirtok évi haszonbérére 4.000 K, s a haszonbérlet továbbra is fennáll, ez az összeg az új tulajdonosnál is nyers bevétel.

Ha pedig a földbirtokot az új tulajdonos maga kezeli, az egy évi jövedelem a 16. §. I. pontja szerint végzett becslés alapján számítandó ki.

c) Ha az adóévet megelőző év végével keletkezett 10.000 K-ás kölcsön 6%-os kamatot hoz, a 600 K évi kamat — eltérőleg az 1909. évi VII. t.-c. 8. §-ának 2. pontjában foglaltaktól — a keletkezés követő évben teljes összegében adóalap.

Amennyiben a jövedelemforrás gazdasági éve a naptári évvel nem azonos (pl. mezőgazdaságnál), az adókimutatást közvetlenül megelőzőnek az az üzleti (gazdasági) év tekintendő, melynek végeredménye a kimutatás időpontjában ismeretes. Aki tehát önkezelt földbirtokát a gazdasági év végével, vagyis az aratás (szüret) után az

1912. évben bérbeadja, annál ezen ingatlanok adóköteles jövedelme a 16. §. I. pontja szerint számítandó 1913-ra; ellenben aki bérbeadott földbirtokát a gazdasági év végével 1912-ben önkezelésbe veszi, annál 1913-ban a 16. §. II. pontja szerint még az 1912. évi bérösszeg az adóalap. Ha pedig 1912-ben a gazdasági év végével a fizetett haszonbérösszeg emelkedik vagy apad, ez a körülmény a következő (1913) évi adókimutatásnál figyelembe még nem vehető.

4. Ha a szolgálati járandóságok kivételével az adóalany vagyoni vagy kereseti viszonyaiban az adóösszeírás befejezte, illetőleg a vallomás beadása után, de a fél adójának elsőfoku megállapítása előtt változások állanak elő, ezeket a változásokat az adó megállapításánál figyelembe kell venni, akár az adóköteles igazolja a változást, akár a pénzügyi hatóság vagy az adókimutatás-bizottság jut olyan adatoknak birtokába (54. §.), amelyek az adójavaslat készítésénél figyelembe nem vették, vagy figyelembe vehetők még nem voltak.

Ugyanez az eljárás követendő azoknál az adózóknál is, akik az adókimutatás befejezte előtt válnak adókötelesekké.

5. A cégjegyzett nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak jövedelemadója mindenkor a vállalat kereseti adójának megállapítására szolgáló mérlegben nyugszik. Az újonnan keletkezett nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóalapjainak megállapításánál a 87. §. I. és VII. pontjának rendelkezései irányadók.

6. Az 5. pont alá nem eső azoknál az adózóknál, akik kereskedelmi vagy szabályszerű üzleti könyveket vezetnek és üzletük (üzemük) nyereség- és veszteségszámláját hitelesített alakban önként bemutatják, s ha továbbá ez a könyvvitel kielégítő, vagy ha az ellene felmerült nehézségeket akár a kimutatási, akár a jogorvoslati eljárás során megejtett könyvvizsgálat (53. §.) megfej-tette:

a) a mező- és erdőgazdaság,

b) a kereskedelem és ipar, bányászat és általában az általános kereseti adó alá eső foglalkozások jövedelme ezek mérlegének vagy az általános kereseti adó megállapításánál már megállapított jövedelemnek tekintetbevételével és nem a 16., illetőleg a 18. §§-ban előadottak szerint állapítandó meg.

Ha az adóalap kiszámítása a nyereség- és veszteségszámla vizsgálatával együtt történik, a könyvvizsgálat során első sorban azt kell megállapítani, hogy a könyvvitel kielégítő-e, illetőleg elfogadható-e vagy sem.

Ha a könyvvitel nem fogadható el, akkor a nyereség- és veszteségszámlán alapuló adóztatásnak helye nincs és az adóalap a 16., illetőleg 18. §§. szerint állapítandó meg.

Ha a könyvvitel elfogadható és a mérleg adatai szerint kimutatott jövedelem a 16., illetőleg 18. §§. szerint állapítandó meg.

Ha a könyvvitel elfogadható és a mérleg adatai szerint kimutatott jövedelem a 16., illetőleg 18. §-okban előadottak szerint

adóköteles tiszta jövedelemnél kisebb, ez a kisebb jövedelem csakis abban az esetben fogadható el, ha a mérleg adatainak helyessége a részletes könyvvizsgálat során igazoltatik. (T. 11. §-a és az 1912. LIII. t.-c. 22. §-a.)

A nyers bevételből levonandó tételek.

12. §.

Az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál az egyes jövedelemforrások nyers bevételéből (11. §.) a következő tételek vonandók le:

1. A nyers bevétel megszerzésére (kitermelésére), biztosítására és fentartására fordított összes kiadások, ideértve a leltári vagyron karbantartására, pótlására és kezelésére fordított kiadásokat is.

Ide vonatkozólag megjegyeztetik, hogy

a) leltári vagyron alat a gazdasági év végével mutatkozó élő és holt leltári vagyron értendő;

b) a kiadásokhoz számítandók a követelésben levő nyers bevétel behajtása körül felmerült perköltségek is, valamint a letarolt erdők beerdősítésének s a letarolt erdők nyomán támadt vízmosások, csuszamlások megkötésének és elpusztult szőlők (gyümölcsösök) felújításának költségei; továbbá a közös háztartáshoz nem tartozó gazdasági vagy üzleti alkalmazottaknak (ideértve a házmestereket, házfelügyelőket is) szolgálati járandóságai (21. §.), tekintet nélkül arra, hogy ezen járandóságoknak egyénekenkénti összege a 800 K-s adómentes létminimumot meghaladja-e, vagy sem.

2. Épületeknél — akár házadókötelesek, akár házadómentesek — a rendszerint szükséges tatarozási s karbantartási költségek, nemkülönben az épületek használatával járó vízvezetési, kéményseprési, világítási, éjjeli őri, járdatisztítási s egyéb mellékköltségek, amennyiben az adókötelest, vagyis a tulajdonost (haszonélvezőt) terhelik. Szabályrendeletnél fogva a bérlőt terhelő, vagy a tulajdonos által a bérlőre áthárított ezek a költségek tehát levonásba nem hozhatók.

A 17. §. utolsó bekezdése esetében, vagyis amikor az épület hozadékának külön számbavétele elmarad, ezek a költségek a vállalat (üzlet) nyers bevételéből vonandók le.

3. Házadóval nem terhelt épületek értékcsökkenése, továbbá gépek, valamint az egyéb holt leltári tárgyak elhasználása fejében eszközölt rendes évi leírások, amennyiben mindezek az üzleti kiadások között — mint selejtezett tárgyak helyébe lépő új bezer-

zések — már elszámolva nincsenek. Ha a leírás nagysága ellen agyály merül fel, annak összege a kivetés során — esetleg szakértő közbejöttével — állapítandó meg.

Értékcsökkenések pótlására szolgáló tartalékalap csak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909: VIII. t.-cikk végrehajtása tárgyában 1910. évi 75.000. szám alatt kiadott utasítás 17. §-ának 7. pontja szerint alakítható adózatlanul.

4. A hitelt érdemlőleg igazolt üzleti (üzemi) veszteségek, ide nem értve az üzleti (gazdasági) évet megelőző évnél (pl. az 1913. évi kivetéskor az 1911. évnél) régiebb időből áthozott veszteségeket, melyek le nem vonhatók; továbbá a beigazolt kamat-, járadék-, bér- és haszonbérveszteségek, a kárbiztosítással (1875: XXXVII. t.-cikk 463—497. §-ai) nem fedezett elemi kárveszteségeknek az a része, mely az adótárgy jövedelmére, nem pedig magára az adótárgyra (pl. épületre) esik. A házbérveszteségek beigazolására nézve a házadóról szóló 1909: VI. t.-cikk végrehajtása tárgyában 1909. évi 77.000. sz. alatt kiadott utasítás 62. §-ában foglaltak szolgálnak irányadóul.

5. A kereskedelmi és iparkamarai, a közjegyzői és az ügyvédi kamarai illetékek, illetékegyenérték és kárbiztosítási díjak fejében az adókövetést megelőző évben tényleg fizetett összegek; továbbá tekintet nélkül a fizetés megtörténtére az üzemet (üzletet) terhelő állami és községi (városi) közvetett adók, illetékek és vámok, valamint azok a járulékok és összes költségek, amelyek a fennálló törvények (pl. az 1900: XVI., valamint az 1907: XIX. t.-cikk) értelmében a gazdasági, ipari és egyéb alkalmazottak (cselédek) után fizetendők, végül erdőgazdaságoknál a társpenztárak részére fizetett járulékok.

6. Bányavállalatoknál a társpenztárak részére, valamint az egyházi, iskolai és — a pótdók kivételével — községi célokra fizetett járulékok, továbbá a bányamegyei intézmények, segédvadások, al- és megyetárnák költségeiben való részvétel és használt bányaszolgalmak kárpótlása, a bányamiveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellenszolgáltatások (termelési jutalékok); végül a bányamérték-illeték és a zárt-kutatmányi felügyeleti illeték.

7. Az adóköteles által fizetendő (tehát esetleg még tartozásban levő), jelzálogilag akár biztosított, akár nem biztosított adóssági kamatok, haszonbérek (a saját lakásra eső házbér kivételével) és egyéb magánjogi címen alapuló terhek, ideértve az államkölcsön (inségkölcsön), szőlőfelújítási kölcsön (1896: V. t.-cikk) kamatait, a szőlődézsma-, az urbéri és más hasontermészetű váltáságot, továbbá vízszabályozási járulékokat is, melyek talajjavításra (beruházásra) fordított tőkék kamatainak tekintendők, — ha mindezeknek fennállása a hitelező nevének felemlítésével egyénekenként igazoltatik.

A részvénytársulatoktól, szövetségektől s hitelt nyújtó intézetektől (pl. árvaszékektől, székes- és társakptalanoktól, továbbá takarékpénztáraktól általában, ideértve a községi (városi) pénztézeteket is) felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő (amortizációs) kölcsönök évi kamatának — a törlesztési idő egész tartamára — változatlanul az az összeg veendő, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvett tőke teljes összege után egy évre esik. Az évi törlesztési összegből a tőketartozás apasztására, valamint a kezelési költségekre fordított összeg tehát levonás tárgyát nem képezi.

8. Életbiztosítás esetén (1875: XXXVII. törvénycikk 498—507. §-ai) a hitelt érdemlőleg igazolt és tényleg, vagyis az adókiivetést megelőző évben fizetett életbiztosítási díjak, amennyiben ez a díj egy adózónál 200 Kt, illetőleg a közös háztartáshoz tartozóknál (8. §.) összesen 400 Kt évenként meg nem halad. A netáni többlet tehát egyik esetben sem vonható le.

Ez a rendelkezés a közszolgálatban levőknek szolgálati járandóságaira (21. §.) nem vonatkozik, egyéb adóköteles jövedelmeikből azonban a megelőző évben fizetett életbiztosítási díjak szintén levonhatók.

Közszolgálatban levők alatt azok értendők, akik az állam, állami üzemek, a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványok, a törvényhatóságok, városok és községek szolgálatában vannak, ide nem értve a volt határőrvidéki részekben fennálló vagyonszolgálatban állókat.

9. Szolgálati viszony esetén:

a) a közszolgálatban levőknel a kivetés évére eső szolgálati díj és nyugdíjalap-járulékok (pl. az államvasuti alkalmazottaknál), ideértve a m. kir. honvédségnél a lakbérsegélyalapba, a cs. és kir. közös hadseregénél pedig a lakbérbiztosítási alapba fizetett járulékokot is;

b) a magánszolgálatban levőknel a kivetés évére eső nyugdíjalapjárnulékok, valamint a tényleg vagyis a megelőző évben fizetett életbiztosítási díjak, amennyiben ez a díj egy adózónál 200 K-t, illetőleg a közös háztartás keretében a családfővel együtt adózóknál (8. §.) összesen 400 K-t évenként meg nem halad. A netáni többlet tehát egyik esetben sem vonható le.

Az a)–b) pontban elmondottakon, valamint a 22. §-ban felsorolt kiadásokon kívül a szolgálati illetményekből, nyugdíjából és ellátásokból eredő jövedelem megállapításánál egyéb terhet levonni nem lehet; ennél fogva az adósságok és ezek kamatai, valamint az egyéb magánjogi címen alapuló terhek (pl. nőtartási vagy gyermektartási költségek) figyelembe nem vehetők.

10. A hazai ipar fejlesztése céljából az 1899. évi XLIX. t.-c., valamint az 1907. évi III. t.-c. által adómenteseknek nyilvánított vállalati jövedelmek, még pedig az általános kereseti adó, ille-

tőleg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának kivetésénél megállapított összegben.

11. Az 1889. évi XXX. t.-c. 9. és 10. §-aiban körülírt zálogleveleket, az 1896. évi V. t.-c.-ben, az 1897. évi XXXII. t.-c.-ben és az 1898. évi XXIII. t.-c.-ben körülírt kötvényeket kibocsátó pénztézeteknek azon kamatjövödelme, mely az általuk kibocsátott és tárcájukban levő saját ily kötvényeik után és az ezen kötvények külön biztosítására törvényes kötelezettségnél fogva létesített biztosítóalapokban fekvő ily értékpapírok után mutatkozik. (T. 12. §-a.)

13. §.

Az előző §-ban említett tételek csakis abból az évi nyers bevételből vonhatók le, amelyet közvetlenül terhelnek. Ide vonatkozólag a következők tartandók különösen szem előtt:

1. Ha valamely kiadás többféle nyers bevételt terhel, az ezeknek együttes összegéből vonandó le.

2. A 12. §. 1—6. pontjában felsorolt tételek összege önként érthetőleg csakis abban az esetben vonható le,

a) ha az adó megállapítása nyereség- és veszteségszámlán nyugszik;

b) ha valamely jövedelemforrásnak nyers bevétele számszerint ismeretes, pl. bérbeadott ingatlanoknál, tőkekamat- és járadékadó alá eső bevételeknél;

c) ha általános házbéradó alá tartozó helyeken az adóalapul szolgáló nyers hasznóérték — lakbér hiányában — összehasonlítás útján állapíttatik meg.

3. Ha valamely jövedelemforrásnak évi nyers bevétele eszám szerint nem ismeretes, úgy hogy a nyers bevétel csak becslés útján állapítható meg, a kivetési eljárásnak egyszerűsítése céljából a nyers bevételnek és a 12. §. 1—6. pontjában felsorolt levonható kiadásoknak külön-külön kiszámítása és a kiadásoknak a bevételből való levonása elmaradhat. Ebben az esetben a vélelmezett kiadásokat, s ezek között:

a) házosztályadó alá eső épületeknél a 12. §. 2. pontjában említett költségeket;

b) a 12. §. 4. pontjában felsorolt tételeket;

c) a 12. §. 5. pontjában említett kamarai illetéket, illeték-egyenértéket és kárbiztosítási díjat;

d) a 12. §. 6. pontjában felsorolt kiadásokat szintén a becslés során kell mindjárt levonni. Ennek következtében a becslés eredménye már azt a tiszta nyereséget mutatja, amelyből a 12. §. 1—6. pontjában felsorolt megfelelő tételek a becslés során már levonattak.

4. A 12. §. 7. pontjában említett és egyenként kitüntetett és

igazolt terhek, akár becslés útján állapítatik meg az adóalap, akár nem, tekintettel a teher keletkezésére, abból mindenkor levonandók. Ehhez képest levonandók:

a) azok a terhek, melyek az adóévet megelőző évben keletkeztek vagy már korábban fennállottak, ha a kölcsön törlesztés, a kölcsöntőke teljes összege után egy évre járó kamatok erejéig, egyéb esetekben pedig a vallomásadás időpontjában még fennálló tőkemaradék után járó kamatok, illetőleg más járulékok egy évi összege erejéig;

b) azok a terhek pedig, melyek az adókiadás évében, de a fél adójának elsőfoku megállapítása előtt (11. §. 4. pont) keletkeztek, a csonka évről megfelelőleg járó összegükben.

Az a teher ellenben, mely az adókiadás évében, de a fél adójának elsőfoku megállapítása után keletkezett, ebben az évben már nem vehető figyelembe.

5. A 12. §. 8. pontja szerint figyelembevehető és a megelőző évben tényleg fizetett és elkülönítve kimutatott életbiztosítási díjak, akár becslés útján állapítatik meg az adóalap, akár nem, annak összegéből levonandók.

6. Részben adómentes, részben adóköteles jövedelmeket közösen terhelő levonások lehetőleg a nyers bevételek arányában osztandók meg; ha azonban a levonás nagysága, illetőleg a megosztás aránya aggályos, az — a rendelkezésre álló adatok alapján — esetleg szakértő útján határozandó meg.

7. Az 1. §. II. pontja esetében, valamint külföldieknél a levonható terhek és kiadások közül csupán azok vehetők figyelembe, melyek a belföldi jövedelemforrásokat terhelik és azok érdekében merültek fel, pl. ha ingatlanok megvétele vagy azoknak jobbkarba helyezése folytán keletkezett adósság kamatairól van szó és ez a körülmény hitelesen igazoltatik. Ilyen hiteles adatok hiányában a tartozás zálogjogának telekkönyvi bekebelezése egymában még a tartozás zálogjogának telekkönyvi bekebelezése egymában még gyen. (T. 13. §-a.)

A nyers bevételből le nem vonható tételek.

14. §.

A nyers bevételből nem vonhatók le különösen, ha pedig mégis levonattak, az adóalaphoz számítandók:

1. az állami egyenes adók és az ezeken nyugvó helyhatósági adók, továbbá a 12. §. 5. pontja alá nem eső egyéb köztartozások;
2. az adóköteles által nyújtott ajándékok, adományok, segélyek és egyéb efféle ingyenes szolgáltatások pénzbeli értéke;
3. azok az összegek, melyek magából a nyers bevételből a törzsvagyon gyarapítására, (l. ingatlanok vételére, nagyobb mérvű

talajjavításokra, a birtok belterjes gazdasági kihasználásának arányait meghaladó leltári tárgyak beszerzésére, addig még nem létező erdők, szőlők és gyümölcsösök létesítésére, házépítésére, vagy házaknál a rendszerint szükséges karbantartási költségeket meghaladó átalakításokra), az üzem (üzlet) nagyobbitására, alaptőke-emelésére, vagy alaptőkeapasztásra, adósságok (kölcsöntőkék) törlesztésére fordíthatnak;

4. az 5. §. 2. pontjában említett rokoni támogatások; továbbá a házassági életközösség tartama alatt, vagy ha a házastársak között a házassági életközösség bár tartósan megszűnik, de a nő vagyona még a férj kezeli (3. §. I. pont), ez idő alatt az egyik házastárs által a másiknak adott járadékszerű szolgáltatások; végül a családfő, illetőleg a háztartás keretében együtt adózik (3. §.) munkájának bérértéke vagy ellenértéke;

5. az adóköteles által üzletbe fektetett tőkéinek vagy a közös háztartáshoz tartozó családtagoktól kölcsönvett tőkéknek általa használt kamata;

6. azok a költségek, melyeket az adókötelezett háztartására, hozzátartozóinak (3. §.), valamint a háztartásában alkalmazott szolgál- és egyéb személyzetnek tartására és ellátására készpénzben vagy saját gazdaságából vagy üzletéből vett termékek és cikkek fogyasztásában fordít, nevezetesen lakásra, étellemezésre, ruházatra, kiszolgálásra, gondozásra, neveltetésre, illetőleg általában a személyes szükségletek kielégítésére felhasznál. A háztartáshoz tartozó családtagokra fordított ezek a kiadások együttes adózás esetén (3. §.) akkor sem vonhatók le, ha az eltartás — pl. vagyonaátadás esetén — még külön jogcímen is biztosítva van. (T. 14. §-a.)

2. Az adóköteles jövedelem meghatározása főbb jövedelemforrások szerint.

15. §.

A jövedelembecslésnél, illetőleg a jövedelem meghatározásánál a következő főbb jövedelemforrások különböztetendők meg:

- a) az erdő- és mezőgazdasági üzem eredménye;
- b) az épületek hasznosértéke;
- c) az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozás jövedelme;
- d) a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme;
- e) a tőkevagyonból és egyéb tőkekamat- és járadékadó tárgyat képező bevételekből eredő jövedelem;
- f) A szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások.

A jövedelemadó természetéből s az 1909. évi X. t. c. 44—46. §-aiban foglalt rendelkezésekből következik, hogy az adó helyese megállapítása érdekében az adóköteles tényleges tiszta jövedelme

Az új egyenes adók.

vallandó be, illetőleg puhatolandó ki. Ez azoknál, akik kereskedelmi vagy szabályszerű üzleti könyveket vezetnek, első sorban az adóköteles által bemutatott s a 11. §. 6. pontja szerint elfogadható nyereség- és veszteségszámla alapján történik. Azoknál ellenben, akik ilyen könyveket nem vezetnek, vagy akiknél az általuk bemutatott nyereség- és veszteségszámla el nem fogadható, a rendelkezésre álló összes törvényes eszközök és adatok felhasználásával kell a vallomások helyességét ellenőrizni és a tényleges tiszta jövedelem meghatározására törekedni, amelynek során azonban minden zaklatás és törvényen nem alapuló eljárás a leg gondosabban kerülendő.

Amennyiben a tényleges tiszta jövedelem megállapítására más törvényes eszköz (1909: X. t. c. 44—46. §-ai) rendelkezésre nem áll, az egyes főbb jövedelemforrásokból eredő jövedelem megbecslésénél a következő 16—22. §§-ban foglaltak tartandók szem előtt. (T. 15. §-a.)

a) A földbirtok jövedelme.

16. §.

1. Ha a földbirtokot a tulajdonos vagy hasznélvező (1909: V. t. c. 6. §-a) maga kezeli, a mező- és erdőgazdasági üzem s a vele kapcsolatos jogok jövedelmét a saját gazdálkodás folytán ténylek elért tiszta nyereség alkotja.

Becslés esetén, amennyiben az előző szakaszban foglaltak szerint más törvényes eszköz rendelkezésére nem áll, a tiszta nyereség a hasonló mezőgazdasági birtokért ugyanabban a községben vagy a környéken fizetett szokásos hasznbérösszegekhez arányosítandó. Ebben az esetben tehát a hasznbérösszegekhez történt arányosítás folytán előállott tiszta nyereség mindenkinél a nyers bevételnek azt a részét jelenti, amelyből a rendes gazdálkodási költségek, jelesül: a 12. §. 1., 3. és 5. pontjában említett tételek — az esetleg fizetendő illetékegyenérték és kárbiztosítási díjak kivételével — már levonattak; további levonásnak tehát csak a 12. §-ban említett egyéb igazolt tételekre nézve lehet helye, még pedig a 13. §-ban foglaltak szerint.

A tiszta nyereség kiszámításának alapjául szolgáló ennek az arányosításnak a végrehajtása érdekében mindenekelőtt tisztázandó, hogy ugyanabban a községben vagy a környéken bérbeadott hasonló, vagyis lehetőleg azonos minőségű:

- a) nagy gazdaságoknál (1000 katasztrális holdon felül),
- b) községgazdaságoknál (100—1000 katasztrális holdig),
- c) kisgazdaságoknál (100 katasztrális holdon alul) katasztrális holdanként átlag mekkora az egy évi hasznbér. Ezeknek a szokásos bérátlagoknak megállapításánál a törvényhatóság terüle-

tén levő gazdasági egyesület vagy más hasonló gazdasági szakterület előre kikérendő véleménye szoglál irányadóul, melyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az adókiivetési munkálatok megindítása előtt idejekorán szerez be.

Megállapítandó továbbá, hogy az adóköteles gazdasága — a földadókataszteri birtokívek szerint — hány holdból és négyszög ölből áll, ideértve azt a földterületet is, amelyet a mező- és erdőgazdasági alkalmazottak természetben járó illetmény fejében használnak, miután a 12. §. 1. pontjában említett ez az illetmény, a jelen szakasz második bekezdése szerint fogatosított becslés során levont kiadásokban már be foglaltatik. A szőlőkre, kertekre, erdőkre és nádasokra vonatkozó ezen arányosításnál — önként érthetőleg — ezeknek a gazdasági ágaknak az átlagos mezőgazdaságok jövedelmezőségétől eltérő jövedelmezősége is megfelelően figyelembe veendő.

A mezőgazdasági mellékhasznvételekből (álatenyésztésből, állathizlalásból, vadászatból, halászatból, selymészetből, méhészetből s efféle általános kereseti adó alá nem eső mellékiparágakból) eredő jövedelem a saját gazdálkodás folytán elért és a fentiek szerint kiszámított tiszta nyereségben rendszerint már be foglaltatik. A mezőgazdasági mellékhasznvételekből eredő jövedelem csak akkor vehető külön számításba és adható hozzá a fentiek szerint kiszámított tiszta nyereséghez, ha az ilyen mellékhasznvételek az illető birtokon folytatott belterjes gazdálkodás arányait túlhaladják, jelesül, ha a birtok sokkal kisebb, semhogy azon az illető mellékhasznvételek — rendes gazdálkodás mellett — a meglevő terjedelemben folytatható lenne. Pl. Ha a tulajdonos akkora tehenészetet létesít a birtokán, hogy ennek bevétele lesz voltakép a birtok főjövödelme.

II. A mező- és erdőgazdaság bérbeadása esetén a bérbeadó nyereségét (nyers bevételét) a hasznbér, a részéről fentartott egyéb haszn, valamint a bérlő által netán teljesítendő további szolgáltatások pénzértéke alkotja, leszámítva ebből a bérbeadóra nehezedő és a jelen utasítás 12. §-a szerint levonható kiadásokat és terheket.

III. Nem arányosítás útján (I. pont), hanem — a mezőgazdasági mellékhasznvételekből eredő jövedelem beszámításával — a tényleg elért tiszta jövedelem alapján, vagyis a nyers bevételnek és az abból levonható kiadásoknak tekintetbevételével becsülendő meg a hasznbérlet jövedelme, amelyhez a birtokkal együtt bérbe vett lakásának hasznértéke is hozzászámítandó, ellenben a bérösszeg és a bérbeadó részére vagy ennek nevében teljesített bármilyen szolgáltatás értéke levonandó. Elmarad azonban ez a kiszámítás abban az esetben, ha a hasznbérlet után megállapított általános kereseti adó alapja vétetik tiszta jövedelemnek.

IV. Hányadrészes bérlet esetén mindegyik félnek (ugy a

tulajdonosnak, mint a bérlőnek) jövedelmét a gazdálkodás folytán elért és az előző I. pont szerint kiszámított tiszta nyereségnek reá eső része alkotja.

V. Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében nyers bevételnek veendő, amelyből azonban, ha az eladás nem tőron történt, a 12. §-ban felsorolt terhek és kiadások, tehát a vételár eléréséhez szükséges letarolási, szállítási és egyéb költségek is levonandók; ellenben ha az eladás tőron történt, a letarolási, szállítási és egyéb efféle a 12. §. 1. és 2. pontja alá eső kiadások levonása nincs megengedve. (T. 16. §-a.)

b) A házbirtok jövedelme.

17. §.

Házberadó alá eső épületeknél — legyenek azok bár ideiglenesen adómentesek — az adóköteles jövedelmet az 1909. évi VI. t.-c. 44. §-a szerint az adóévre eső kivetésnél beradó alá vont nyers hasznóérték alkotja, leítve ebből a 12. §. szerint levonható terheket, továbbá az adóévet megelőző évben adóalapul vett házbérnek azt a részét, mely az 1909. évi VI. t.-c. 54. §-a szerint figyelembe vett laküresedés tartamára esik. Ha azonban a laküresedés elemi csapás folytán állott elő (12. §. 4. pont), utóbbi címen még egyszer külön levonásnak helye nincs.

Ha az épület egészben vagy részben házosztályadót fizetett, vagy általános házbéradó alá nem tartozó helyeken az évnek csak egy részében volt bérbeadva, a nyers hasznóérték a helyi vagy környékbeli viszonyokhoz és a tényleges használathoz képest becsülendő meg. Ez a hasznóérték azonban a törvény értelmében semmi esetre sem lehet kisebb annál az összegnél, mely után 9%-os kulcs mellett a kivetett, illetőleg az egész ház után járó házosztályadó összegével egyenlő házbéradó járna. Az átszámítási táblázat a „Függelékben” 2. szám alatt mellékeltek.

Miután az előző bekezdés esetében a becslés eredménye csak a nyers hasznóértéket fejezi ki, ennél fogva abból a 12. §-ban felsorolt megfelelő igazolt tételek — a 13. §-ban előadottak szerint — levonhatók.

Elmarad a jövedelem külön megbecslése mindazoknál az épületeknél és épületrészeknél, melyeknek hasznóértéke az erdő- és mezőgazdasági, bánya- vagy iparüzem (üzlet) jövedelmében már bennfoglaltatik s ennek folytán ezek — mint az 1909: VI. t.-c. 27. §-ának 8—11. pontja értelmében állandóan adómentes épületek — a házadó külön terhét sem viselik. (T. 17. §-a és az 1912. évi LIII. t.-c. 19. §-a.)

c) Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozás jövedelme.

18. §.

Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozás jövedelmének az 1909: IX. t.-c. szerint megállapított üzleti nyereség, illetőleg az 1909. évi IX. t.-c. 43. és az 1912. évi LIII. t.-c. 16. §-ának esetében alkalmazott adótételeknek tökécsített összege tekintendő. Az általános kereseti adóról szóló 1909: IX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1912. évi 28.000 számú utasítás 17. §-a szerint meg nem engedett, de a jelen utasítás 12. §-ában foglaltak szerint megengedett és igazolt levonások azonban — figyelemmel a 13. §. 3. pontjában előadottakra — a tiszta jövedelem megállapításánál tekintetbe veendőek.

Utbaigazításul megjegyeztetik, hogy az adóköteles jövedelem megállapítása tekintetében a kereseti adó alapjának kiszámításával szemben a lényeges eltérés abból áll, hogy a jelen utasítás 12. §-ának 7. és 8. pontja szerint olyan terhek is levonhatók, melyeknek levonása az általános kereseti adónál nincs megengedve, ellenben az általános kereseti adónál levonható állami segélyek (subventiók) a jövedelemadó szempontjából nem vonhatók le.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909: VIII. t.-cikk 22. §-ában említett s az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak és a napbiztosoknak szóló járandóságok szintén a jelen szakasz első bekezdése szerint veendőek adóalapul.

Kizárólag a jelen utasítás 11—14. §-aiban foglalt rendelkezések szerint állapítandó meg az adóalap azokra a vállalatokra és haszonhajtó foglalkozásokra, melyek az 1909. évi IX. t.-c. 4. §-a szerint, az általános kereseti adóban állandóan adómentesek, de a jelen utasítás szerint jövedelemadókötelesek.

Az előző bekezdésben foglaltak szerint állapítandó meg az adóalap abban az esetben is, ha az általános kereseti adó kivetésére más adó-kivetőbizottság illetékes, de ennek határozata a jövedelemadó kivetése alkalmával még nem ismeretes. (62. §. utolsó bekezdése.)

A 16. §-ban tárgyalt földbérletektől eltekintve, minden egyéb haszonbérletnél a bérlő nyeresége épu gy számítandó, mint ha a bérlő tulajdonos volna. A nyereséghez értelemszerűleg hozzáadandó, illetőleg abból levonandó tételeket a 16. §. III. pontja sorolja fel.

Ha a jövedelemadó megállapítása alkalmával a kivetőbizottság arra a meggyőződésre jut, hogy az általános kereseti adó

alapjául valamely más kivető-bizottság által megállapított üzleti nyereség a valódinál kisebb mérvben van megállapítva, a már megállapított általános kereseti adó felemelésébe nem bocsátkozhatik ugyan, de az ilyen foglalkozásnak jövedelmét a jövedelemadóban szabad mérlegelése szerint felemelheti. (T. 18. §-a.)

d) A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme.

19. §.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok alatt az 1909. évi VIII. t.-c. végrehajtása tárgyában 1910. évi 75.000 szám alatt kiadott utasítás 1. §-ában említett vállalatok értendők.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelmét — az alább következő hozzáadások, illetőleg megengedett levonások figyelembe vételével — a mérleg szerint mutatkozó tiszta nyereség alkotja, ide nem értve a vállalat által alkalmazottai számára létesített nyug- és kegyellátási intézetnek alapszabályszerűleg külön kezelt jövedelmét (1909. évi VII. t.-c. 1. §. 9. pontja.)

I. A tiszta nyereséghez hozzáadandók:

1. az alapítóknak vagy részvényeseknek az üzleti jövedelemből bármely címen adott és a mérlegben már elszámolt külön részesedés, pl. fogyasztási szövetkezeteknél a tagok hitelfedezeti biztosítékszámilája javára könyvelt az a részesedés, mely minden egyes tagnál a bevásárlási összeg után ármérséklés címén visszatérítetik, valamint külföldi vállalatoknál azok a kamatok, melyek az 1875. évi XXXVII. t.-c. 211. §-ának 2. pontjában említett s az itteni üzlet folytatására szánt tőkék, illetőleg ellátmányok (az anyaintézettől nyert előlegek) után felszámítottak; továbbá a tartalékalapoknak az üzleti jövedelemben nem szereplő nyeresége;

2. a külföldi anyaintézet üzleti költségeiből a belföldi vállalatra áthárított rész;

3. az alkalmazottaknak önként, nem kikötötten adott és a mérlegben már elszámolt jutalmak; továbbá a 14. §. 2. pontja alapján az ajándékok, adományok, segélyek és egyéb efféle ingyenes szolgáltatások;

4. az előző évekről áthozott üzleti veszteség az előző egy évi veszteség kivételével, mely levonandó (12. §. 4. pont);

5. a részvényesektől, vagy más személyektől felvett adósságoknak (kölcsonntőkéknek), a külföldi anyaintézettől nyert előlegeknek (ellátmányoknak, vagy bármiként nevezett tartozásoknak,) vagy az alaptőkének törlesztésére, az üzlet (törzsvagyon) nagyobbitására, a leltár szerinti felszerelési állapot karbantartásának vagy pótlásának nem tekinthető s a 14. §. 3. pontjában tárgyalt

befektetésekre, a 14. §. 1. pontjában említett köztartozásokra, valamint a tartalékalapok alakítására fordított, illetőleg házadó alá eső épületek után értéktörlesztés címén (12. §. 3. pont) levont összegek, ideértve a bánya értékének csökkenése címén felszámított, de tényleg ki nem adott összegeket is.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-c. 17. §-ának 7. pontjában felsorolt társulatoknál megnevezett tartalékalapokba helyezett összegek azonban mindaddig adómentesek, míg ezen rendeltetésüktől el nem vonatnak. Amennyiben ezen tartalékalapok hozzájárulási összegeire vonatkozólag a mérlegszerű becsérték tekintetében aggály merül fel, az adókivételre illetékes hatóságnak jogában áll — esetleg szakértők meghallgatásával — a becsértéket adókivétési szempontból kiigazítani. Ez a kiigazítás az 1909. évi VIII. t.-c. végrehajtása tárgyában 1910. évi 75.000 szám alatt kiadott utasítás 17. §-ának 7. pontja szerint történik.

II. Az adóköteles tiszta nyereségből — amennyiben még meg nem történt volna — levonandók:

1. az előző évről áthozott nyereségmaradvány;

2. a befizetett és még fennálló alaptőke (részvénytőke) névértékének, illetőleg szövetkezeteknél a befizetett és még fennálló üzletrészeknek $3\frac{1}{2}\%$ -a; továbbá $3\frac{1}{2}\%$ -a azoknak az alapszabályszerű tartalékalapoknak, amelyek a vállalat kizárólagos tulajdonát alkotják és az 1909. évi VIII. t.-c. 17. §-ának 10. pontja szerint a részvénytársaságok új részvényeinek kibocsátásánál a névértéken felül befolyt összegekből, vagy már megadóztatott üzleti jövedelemből származnak, ide nem értve tehát az utolsó üzletév feleslegéből az ilyen tartalékalap alakítására vagy növelésére fordított összegeket;

3. a jelen utasítás 7. §-a szerint netán adómentes külföldi jövedelem, valamint a 12. §. 10. és 11. pontjában említett adómentes jövedelem és a most idézett szakaszban felsorolt oly kiadások, melyek le nem vonattak, vagy amelyek a tiszta nyereségből közgyűlési határozattal fedeztetnek;

4. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. VIII. t.-c. cikk 17. §-ának 4., 8.—10. pontjában említett tételek; nevezetesen:

a) más hazai vállalatok részvényei (üzletrészei) után élvezett osztalékok;

b) az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 182. §-ában említett igazgatóságnak vagy tagjainak jelenléti jegyekért, jutalék (tantième) fejében vagy egyéb címen (esetleg jutalomképen) járó és évről-évre külön megállapított javadalma; továbbá az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 194. §-ában említett felügyelő-bizottság tagjainak és a napi biztosoknak e minőségükben huzott járandóságai;

c) a nyugdíjalapba helyezett összegek, illetőleg a társulat

alkalmazottainak nyugdíjalapjához való bármely természetű hozzájárulások minden megszorítás nélkül;

d) a részvénytársaságok új részvényeinek kibocsátásánál a névértéken felül befolyt összegek, még ha ezek esetleg tartalék-alapba is helyeztettek, vagy később a tartalékalapból kivétetvén, más célra fordítottak, ide nem értve azonban e tőkéknek időközi kamatait, melyek épügy, mint ezen új részvények után a részvényesek által befizetett kamatok, adókötelesek;

5. az alaptőke és a vállalatba fektetett kölcsöntőkék (törzsrészvény, elsőbbségi részvény és kötvény) törlesztésére fordított összegek oly vállalatoknál, melyek az engedélyokmányban megállapított határidő leteltével ingyen mennek át az állam, törvényhatóság, község (város), illetőleg az engedélyokmányban megnevezett személy tulajdonába, nem tevéen különbséget, ha az előbb bekövetkező megváltás ki is köttetett;

6. azok a veszteségek és kiadások, melyek különben az általános üzleti számlát terhelték volna, de megadóztatott tartalékalapból vagy annak jövedelméből fedeztetnek.

A vállalat tárcájában levő értékpapírok árfolyamának emelkedése vagy csökkenése az adóköteles jövedelem megállapítását adózási szempontból nem érinti; következésképp a mérleg felállításánál az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 199. §-ának 1. pontjához képest feltüntetett nyereség az adóalapból levonandó, viszont a veszteség az adóköteles jövedelemhez hozzászámítandó, és pedig még abban az esetben is, ha a nyereség tartalékalapba helyeztetett, a veszteség ellenben leiratott. Ebből folyik, hogy a vállalat tárcájában levő értékpapírok tényleges eladásából származó nyereség az adóköteles jövedelem megállapításánál figyelembe veendő. Ellenben oly esetekben, midőn az árfolyammal bíró értékpapírok tényleg alacsonyabb árfolyamon adtak el, mint amelyen azok beszereztek, ez a beigazolt és ugyanazon értékpapírokra vonatkozó veszteség levonható, de a levonás a törvény szerint csakis három évre visszamenőleg terjedhet. Ha tehát a beszerzéstől számított három év már eltelt, a később eladott értékpapírnál előállott netáni veszteség levonása nincs megengedve.

III. A jelen szakaszban foglalt rendelkezésektől eltérő eljárásnak van helye:

a) Azoknál a belföldi kereskedelmi vállalatoknál, amelyeknek a külföldön is van üzlettelepük, s amelyeknél az üzlet a belföldről a külföldi telepre is kiterjed. Ezeknél a vállalatoknál az egyik államban levő üzlettelep által vásárolt áruknak a másik államban történt eladásából származó nyers bevételek, valamint az ezen bevételeknek megfelelő kiadások viszonyosság esetében (7. §.) az érdekelt üzlettelepek között egyenlő arányban osztandók fel; ugyancsak eszerint kell eljárni viszonyosság esetében az

ilyen külföldi kereskedelmi vállalat belföldön levő üzlettelepének megadóztatásánál is.

Az ilyen kereskedelmi vállalatok adókövetése tehát oly módon fogantositandó, hogy az adóalap a vállalat együttes mérlege alapján a magyar állam törvényei szerint állapítandó meg, de ennek az adóalapnak csak a fele vehető adó alá.

b) Azoknál a belföldi iparvállalatoknál ellenben, amelyek a belföldön árut készítenek s azt a külföldön fióktelep útján árusítják, viszonyosság esetében (7. §.) a fióktelep után kihatandó adóalap a fióktelep nyers bevételének egyharmadánál több nem lehet. A fióktelepre mérleg szerint megállapított adóalap tehát csakis abban az egy esetben fogadható el, ha ez az adóalap a fióktelep nyers bevételének egyharmadát meg nem haladja. Viszont abban az esetben, ha a nyilvános számadásra kötelezett iparvállalat külföldi, a belföldön levő fióktelep adóköteles jövedelme az általa közvetített nyers bevétel egytizedénél kisebb nem lehet. Az ilyen fióktelepeknél tehát a mérleg szerint mutatkozó adóalap csupán abban az egy esetben fogadható el, ha ez az adóalap a fenti minimális adóalagnál nem kisebb.

A b) pontban foglalt határozatok a bányavállalatokra is kiterjednek.

Ha azonban valamely nemzetközi egyezmény az adóztatást a fenti a)–b) pontban foglalt határozatoktól eltérő módon szabályozza, ennek az egyezménynek rendelkezéseit kell alkalmazni. Ausztriával szemben tehát továbbra is az 1908. évi XIV. t.-c. 9. és 10. §-ai, illetőleg az idevonatkozólag kiadott és a 7. §-ban hivatkozott végrehajtási utasítás rendelkezései szerint kell eljárni, amely rendelkezés Boszniára és Hercegovinára is kiterjesztetett.

IV. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelemadója e vállalatok kereseti adójával együttesen lévén kivetendő, utbaigazításul megjegyeztetik, hogy az adóköteles jövedelem megállapítása tekintetében a kereseti adó alapjának kiszámításával szemben a lényeges eltérés abból áll, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-cikk végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 75.000. számú utasítás 17. §-ának 2., 3. és 5. pontjában említett tételek — a jelen utasítás 12. §-ának 11. pontjában említett kamattjévedelmek kivételével — a jövedelemadó szempontjából nem vonhatók le, viszont levonhatók a kereseti adó szempontjából figyelembe nem vehető e a jelen szakasz II. 2. pontjában említett tételek. (T. 19. §-a és az 1912. évi LIII. t.-cikk 20. §-a.)

e) A tőkevagyonból és egyéb, a tőkekamat- és járadékadó tárgyát képező bevételekből eredő jövedelem.

20. §.

Tőkevagyonból származó jövedelemnek tekintendők az adóalanyt megillető összeg erejéig:

1. a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909. évi VII. t.-c. 1. §-ában, illetőleg e törvény végrehajtása tárgyában 1910. évi 50.000 szám alatt kiadott utasítás 1—2. §-ában említett

- a) kamatok, járadékok és egyéb bevételek,
- b) adóköteles belföldi értékpapírok kamatai,
- c) belföldi takarékbetétek kamatai,
- d) a gyámpénztárak által összesítve kezelt akár adóköteles, akár adómentes jövedelemből (idézett utasítás 8. §-a) a gyámoltakat és gondnokoltakat egyénenként megillető kamatjövödelmek;

2. a hazai vállalatok által kibocsátott részvények (szövetkezeti üzletrészek) osztalékai;

3. a külön törvényekkel adómentesített belföldi kötvények (elsőbbségi kötvények) és záloglevelek kamatai;

4. bárminő külföldi részvénynek vagy értékpapírnak, illetőleg a külföldön elhelyezett tőkének (takarékbetétnak) kamata, osztaléka;

5. a postatakarékpénztári betétek kamatai. (T. 20. §-a.)

f) A szolgálati viszonyból (ideértve a munkabérvizonyt is) származó illetmények és el-látások.

21. §.

Szolgálati viszonyból (ideértve a munkabérvizonyt is, pl. cselédeknel, gyári munkásoknál, iparossegédeknel, kereskedősegédeknel stb.) származó járandóság alatt — figyelemmel a 9. §-ban elmondottakra — mindaz a bevétel értendő, melyet ezen szolgálati vagy munkabérvizonyból kifolyólag az adóköteles akár a szolgáltatadótól, akár harmadik személytől kézhez vesz. Ezt az adókötelezettséget miben sem módosítja az a körülmény, hogy az illető egyén (pl. az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 24. §-a esetében a megüresedett községi vagy körorvosi állásnál) az állásnak csak helyettesítésével van megbízva.

Idetartoznak különösen a következő szolgálati járandóságok:

I. A természetes és a jogi személyek szolgálatában (köz- és magánszolgálatban) levőknek

1. fizetés, bér (munkabér), zsold, díj (állandó napidíj), tiszt-

teletdíj, lakpénz (lakpénzpótlék), személyi pótlék (zsoldpótlék), korpótlék, működési pótlék és jutalom fejében vagy más egyéb címen (pl. bírósági jegyzőknél az 1908. évi VI. t.-c. 7. §-ában említett képesítési pótlék címen, továbbá az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a szerint a községi vagy körorvosoknak helyi pótlék vagy rendkívüli évi segély címen) járó állandó természetű, vagyis összegében előre meghatározott illetménye;

2. jutaléka, részesedési járuléka, egyezmény vagy darabszám szerint járó díja, időleges napidíja, más egyéb, a szolgálati viszonyból, illetőleg a hivatásszerű foglalkozásból az adóalanyt megillető változó természetű, vagyis összegében előre nem ismert járandósága.

A hivatásszerű foglalkozásból eredő járandóságok közé sorozandó pl. tanároknál a tandíjjutalék, vizsgadíj; körorvosoknál a szabályrendeletileg élvezett látogatási díjakból eredő jövedelem; járási orvosnak (rendőrorvosnak) a kéjbölgyek megvizsgálásáért és bizonyítványok kiállításáért járó díjakból eredő jövedelme; községi állatorvosoknál a husszemle- vagy más hasonló díjakból eredő jövedelem; községi (kőr-) jegyzőknél a magánmunkálatokból származó bevétel; biztosítási vállalatok tisztviselőinél a szerzési költségek címen járó bevételek; szállodákban (vendéglőkben), kávéházakban és az efféle helyeken alkalmazottaknál a borraivalók. Ellenben nem számíthatók a szolgálati járandóságok közé a munkaadó részéről az alkalmazottaknak önként adott jutalmak, ajándékok, segélyek, melyeket a munkaadó a jelen utasítás 14. §-ának 2. pontja, illetőleg 19. §-ának I. 3. pontja szerint teherként le nem vonhat.

A szolgálati járandóságok közé számítandók az egyházi javadalmasoknál különösen:

a) a természetbeni járandóságok (párber), továbbá a kézi- vagy írás munkában évenként visszatérőleg huzott és a földbirtok tiszta nyereségének megállapításánál figyelembe vett szolgáltatásokból eredő jövedelem; pl. ha a földbirtok megmunkálását nem a javadalmas, hanem helyette a hitközség teljesíti, vagy ha ennek értékét megváltva, azt készpénzben szolgáltatja a javadalmas kezéhez;

b) az esketési és kereszteleési, avatási és temetkezési stóladíjakból, valamint általában az egyházi cselekvényekért a jogszokás alapján követelhető díjakból (pl. házszentelési koledából) befolyó jövedelem;

c) a mise-stipendiumok, istentiszteleti cselekvények végzése céljából tett és egyéb alapítványoknak vagy alapoknak (pl. az erdélyi részekben a kepemegváltási alapnak) a javadalmas kezéhez folyó kamatjövödelme;

d) az államtól, a község (város) házi pénztárából, az egyház-

megyei vagy bármely más közalapról illetmény (kongrua) kiegészítés, állandó segély, vagy bármely más címen huzott jövedelem;

c) a helybeli templomvagyon (fabrica) jövedelmi többlete, amennyiben az a fennálló szabályok szerint az adóköteles javadalmazására fordítható.

II. Az I. pontban említetteknek, ideértve az 5. §. 8. és 9. pontjában megnevezetteket is, valamint mindezek özvegyeinek és árvaiknak járó nyug- és kegydíjak, nevelési járulékok vagy efféle természetű nyugellátások, végkielégítések és nyudijmegváltások, melyeket a szolgálatadótól, nyug- és kegyellátási intézetektől, alapokból vagy alapítványokból huznak, ideértve a havvényugdíjasok lakbérsegélyét, valamint a cs. és kir. közös hadsereg lakbérbiztosítási alapjából huzott járandóságokat is.

III. Ha az előző I. és II. pont szerint adóköteles szolgálati illetményt nem készpénz, hanem egészben vagy részben más egyéb — pénzhelyettesítő — járandóságok alkotják, azoknak a szolgálati illetményekhez leendő számítása és számbavétele a következő módon fogatosítandó:

A. Szolgálati illetményeknek veendőik:

1. A természetbeni járandóságok, jelesen a mezőgazdasági vagy erdei termékek, ipari vagy kereskedelmi cikkek, természetben adott élelmezés, ruházat s effélék, melyeknek értéke a helyi viszonyoknak megfelelőleg készpénzre számítandó át. Ehhez képest pl. a segédlelkészek adóköteles jövedelmének megállapításánál az őket megillető eltartás évi egyenértéke az adóalaphoz hozzászámítandó.

2. A földhasználatban járó illetmény, melynek pénzértékét

a) önkezelés esetén a 16. §. I. pontja értelmében a helyi viszonyoknak megfelelőleg megbecsült tiszta nyereség,

b) bérbeadás esetén pedig a 16. §. II. pontjában említett bérjövdelem alkotja.

3. A természetbeni lakás hasznóértéke, amelynek számbavételénél a lakásnak állandó házadómentessége — a jelen szakasz III. B. 1. pontjában megnevezetteken kívül — *mindenkinél* figyelmen kívül hagyandó (9. §. 1. b) pont).

Az állami és vármegyei alkalmazottaknak természetbeni lakása a fizetési osztályukra megállapított lakpénzben értékelendő, egyéb esetekben pedig a lakás hasznóértéke a 17. §. értelmében becslés útján állapítandó meg.

B. Szolgálati illetményeknek nem tekinthetőik:

1. A szerzetesrendek tagjainál a fenti A. 1. és 3. pontban említett természetbeni járandóságok, melyeknek számbavétele elmarad, nehogy kétszeres adóztatás esete álljon elő.

2. Egyházi javadalmaknál (pl. lelkészeknél, tanítóknál) az a nyers bevétel, mely az általuk hasznélvezett

a) földbirtokból,

b) természetbeni lakásukon kívül (III. A. 3. pont) egyéb érületből,

c) az általános kereseti adóról szóló 1909: IX. t.-c. 1. §-ában említett adótárgyból,

d) a tőkekamat- és járadékadóról szóló 1909: VII. t.-c. 1—2. §-ában említett vagyontól vagy vagyontárgyból, pl. papi tizedkárpótlási tőkékből származik, mert e vagyontárgyak hozadéki adónál — a vonatkozó törvények szerint — ugyis a javadalmas maga az adóalany.

Az a)—d) pontban említett bevételek tehát — mint nem szolgálati járandóságok — a szolgálati illetmények főösszegének az 57. §. értelmében elkülönített megállapításánál, nemkülönb a 93. §. szerint járó jövedelmi adópótlék kivetésénél figyelmen kívül hagyandók. Ezek a bevételek, mint szolgálati járandóságoknak nem tekintendő jövedelmek, a jelen utasítás 16., 17., 18. és 20. §-aiban elmondottak szerint állapítandók meg és vonandók jövedelemadó alá, de a 101. §. első bekezdéséhez képest más állami vagy helyhatósági (törvényhatósági, községi) adó, illetőleg pótdó alá esnek. Pl. Ha egy lelkésznek adóköteles szolgálati illetménye 4.000 K, egyéb magánvagyonából eredő jövedelme pedig az a)—d) pontban említett bevételek hozzászámításával 2.000 K, akkor a 6.000 K összjövedelem után járó 128 K adóból a 4.000 K szolgálati járandóságra eső 68 K adó veendő az 57. §. értelmében külön kezelésbe.

3. Az előző 2. a)—d) pont alatt felsorolt jövedelmek azoknál az egyéb javadalmaknál, akik (mint pl. a községi jegyzők a jegyzői földekre nézve) hasznélvezőknek tekintendők. Ebben az esetben a hasznélvezet címén járó jövedelem, mint nem szolgálati járandóság veendő — a fenti példa szerint — jövedelemadó alá.

A jelen szakaszban említett szolgálati járandóságokból és ellátásokból levonható terheket a 12. §. 9. pontja sorolja fel. (T. 21. §-a.)

22. §.

Azok a járandóságok, melyek meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadással (utazással stb.) vannak egybekötve, rendszerint adómentesek, pl. a lőtartási, uti, iroda-átalányok, lelkészeknél a misebor- és ostayajrandóságok, segédlelkész tartására fordított összegek.

Ha azonban az ilyen szolgálati illetmény (pl. kereskedelmi

utazóknál az utiköltség és napidíj, szerződéses viszonyban levő postamestereknél a szállítási átalány) csak részben szolgál a reá háraló kiadások fedezésére, annak többi része — esetleg becalás szerint — adóalapul veendő.

Közszolgálatban levőknél a működési pótlék, időleges (küldetésekkel járó) napidíj, utiköltség, uti lótarási és kocsibér-átalány s efféle terhelt járandóság teljes összegében adómentes. (T. 22. §-a.)

23. §.

Háromszorosán számítandó azoknak az adóköteleseknek (természetes személyeknek) — legyenek azok magyar állampolgárok, vagy külföldiek — itteni föld- vagy házbirtokból eredő jövedelme, amely háromszoros jövedelem azonban földbirtoknál a kataszteri tiszta jövedelem háromszorosánál kisebb nem lehet, akiknek a magyar szent korona országainak területén belül állandó lakóhelyük és háztartásuk nincs és a magyar szent korona országainak területén a kivétést megelőző évben legalább négy hónapot (helyhatósági bizonyítvánnyal igazoltan) nem töltenek el. Ezeknek a fel-tételeknek tehát egyazon személyről együttesen kell megelniük, hogy a jelen szakaszban foglaltak alkalmazása elmaradjon.

Ez a rendelkezés az uralkodóház tagjaira, valamint a hivatalból vagy betegség vagy tanulmány miatt távollévőkre nem vonatkozik.

Hivatalból távollévők alatt azok a magyar állampolgárok értendők,

a) akik közszolgálatukból kifolyólag, illetőleg az 1. §. II. pontjának második és harmadik bekezdésében elmondottak szerint vannak az ország területéről távol;

b) akiknél a távollétel magánszolgálatukból kifolyólag következett ugyan be, de szolgálatadójuk a magyar szent korona országainak területén lakik vagy székel. (T. 23. §-a.)

III. FEJEZET.

Adótételek.

24. §.

1. Az alábbi fokozatok szerint a jövedelemadó összege:

800 K-án felül	900 K jövedelemig	5 K
900	1.000	6
1.000	1.100	7
1.100	1.200	8
1.200	1.300	9

1.300	1.400	10
1.400	1.500	11
1.500	1.600	12
1.600	1.700	14
1.700	1.800	16
1.800	1.900	18
1.900	2.000	20
2.000	2.200	23
2.200	2.400	26
2.400	2.600	30
2.600	2.800	34
2.800	3.000	38
3.000	3.200	44
3.200	3.400	50
3.400	3.600	56
3.600	3.800	62
3.800	4.000	68
4.000	4.400	76
4.400	4.800	86
4.800	5.200	96
5.200	5.600	112
5.600	6.000	128
6.000	6.600	144
6.600	7.200	160
7.200	7.800	186
7.800	8.400	212
8.400	9.000	238
9.000	9.800	264
9.800	10.600	290
10.600	11.400	316
11.400	12.200	344
12.200	13.000	376
13.000	14.000	410
14.000	15.000	450
15.000	16.000	490
16.000	17.000	530
17.000	18.000	570
18.000	19.000	610
19.000	20.000	650
20.000	22.000	730
22.000	24.000	810
24.000	26.000	890
26.000	28.000	970
28.000	30.000	1.050
30.000	32.000	1.130

32.000	„	„	34.000	„	„	1.220	„
34.000	„	„	36.000	„	„	1.320	„
36.000	„	„	38.000	„	„	1.420	„
38.000	„	„	40.000	„	„	1.520	„
40.000	„	„	44.000	„	„	1.720	„
44.000	„	„	48.000	„	„	1.920	„
48.000	„	„	52.000	„	„	2.120	„
52.000	„	„	56.000	„	„	2.320	„
56.000	„	„	60.000	„	„	2.520	„
60.000	„	„	64.000	„	„	2.720	„
64.000	„	„	68.000	„	„	2.920	„
68.000	„	„	72.000	„	„	3.120	„
72.000	„	„	76.000	„	„	3.320	„
76.000	„	„	80.000	„	„	3.520	„
80.000	„	„	84.000	„	„	3.720	„
84.000	„	„	88.000	„	„	3.920	„
88.000	„	„	92.000	„	„	4.220	„
92.000	„	„	96.000	„	„	4.470	„
96.000	„	„	100.000	„	„	4.720	„
100.000	„	„	104.000	„	„	4.970	„
104.000	„	„	108.000	„	„	5.220	„
108.000	„	„	112.000	„	„	5.480	„
112.000	„	„	116.000	„	„	5.740	„
116.000	„	„	120.000	„	„	6.000	„

120.000 K-án felül 5 % fizetendő jövedelemadó fejében akként, hogy a fokozatok 5.000 K-ként emelkednek, s minden megkezdett fokozat teljes 5.000 K-nak vesendő. Pl. Ha a kivetés során megállapított jövedelem 122.000 K, akkor az adóalap 125.000 K, mely után 5 %-os adó jár.

Ez az adókulcs egyformán alkalmazandó minden természetes személyre, továbbá

a) a részvénytársulatok és szövetkezetek közé nem tartozó jogi személyekre,

b) a szállítási (vasuti, hajózási s egyéb közlekedési) vállalatokra,

c) a hitelüzlettel foglalkozó részvénytársulatokra és szövetkezetekre,

d) a biztosítási vállalatokra.

Ellenben a b)–d) pont alá nem eső többi részvénytársulatoknál és szövetkezeteknél 15.000 K jövedelemen felül az adó kulcsa fokozatonként — vagyis minden megkezdett fokozatnál a magasabb bezáró jövedelmet véve adóalapul — változatlanul 3 %. Pl. 21.000 K-ban megállapított jövedelemnél az adóalap a fokozat véghatára, vagyis 22.000 K, mely után 3 %-kal 660 K adó jár.

2. Jogi személyeknél, ha az adóalap 800 K-t nem halad meg, valamint természetes személyeknél, ha a 4. §. 6. c) pontja esetében 800 K-án alul is van adóztatásnak helye, 800 K-tól lefelé a fokozatok 50 K-ként, az adótételek pedig 80 fillérrel kisebbednek.

E szerint a jövedelemadó összege:

		50 K jövedelemig	20 f,
50 K-án felül	100	„	50
100	„	150	80
150	„	200	1 K 10
200	„	250	1 „ 40
250	„	300	1 „ 70
300	„	350	2 „ —
350	„	400	1 „ 30
400	„	450	2 „ 60
450	„	500	2 „ 90
500	„	550	3 „ 20
550	„	600	3 „ 50
600	„	650	3 „ 80
650	„	700	4 „ 10
700	„	750	4 „ 40
750	„	800	4 „ 70

3. A magasabb fokozatok alkalmazásánál a magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet (vagyis az alkalmazandó fokozat és az ezt megelőző fokozat közötti különbözet) az adóalapnak e fokozatra eső többletét nem haladhatja meg. Ennek a rendelkezésnek alkalmazását a következő példa világítja meg. Egy 4.000 K-ás jövedelemnél az adótétel 68 K, a következő fokozatban 4.400 K-ig pedig 76 K, tehát a magasabb adófokozatra eső adótöbblet (76—68) 8 K. Ha az adókötelesnek számszerűleg igazolt jövedelme csak 4.002 K, ebben az esetben a 8 K adótöbbletből csupán 2 K — mint az adóalap többletének megfelelő összeg — vehető számításba, következőleg jövedelemadó fejében 68+2=70 K jár; a 76 K teljes adótétel pedig csak a 4.008 K adóalaptól felfelé érvényesülhet. (T. 24. §-a.)

Az adótételek mérséklése.

25. §.

Ha oly adózó, akinek a jelen utasítás alapján megállapított jövedelme 8.000 K-át meg nem halad, kisköru gyermekeit vagy törvényes kötelezettség alapján más hozzátartozóit saját háztartása körében eltartja, ez esetben a jövedelemadónak az előző szakaszban foglalt tételei — az állami, köztörvényhatósági és községi (városi) alkalmazottak illetményei után járó adó kivételével — mérséklendők:

Az új egyenes adók.

a) egy fokozattal két vagy három ily családtag,
b) két fokozattal négy vagy ennél több ily családtag eltartása esetében. Pl. 8.000 K jövedelemnél az a) alatti esetben 212 K adó helyett 186 K adó jár, a b) alatti esetben pedig 212 K adó helyett 160 K adóállapítandó meg.

Amennyiben a fentiek szerint megengedett levonások után fennmaradó jövedelem, illetőleg a mérséklés folytán alkalmazandó fokozatnak adóalapja 800 K-nál nem nagyobb, jövedelemadó kivetésének helye nincs. E szerint az adó kivétele elmarad: az a) alatti esetben, ha a jövedelem 900 K-t meg nem halad, a b) alatti esetben pedig, ha a jövedelem 1.000 K-t meg nem halad.

Utbaigazításul megjegyeztetik, hogy e szakasznak az országgyűlés képviselőházában történt tárgyalása során elhangzott nyilatkozatok és kormánykijelentés szerint az első bekezdésben említett hozzátartozók közé a feleség nem számítható.

Az adótételeknek egy, illetőleg két fokozattal megengedett mérséklése — tekintettel a jelen §. első bekezdésében foglaltakra — az állami, köztörvényhatósági és községi (városi) alkalmazottaknál csakis akkor érvényesülhet, ha ezeknek szolgálati illetményen kívül még egyéb jövedelmük is van. Ezeknél tehát az adótétel mérséklése után fennmaradó jövedelemadó nem lehet kisebb annál az adóösszegnél, amely csupán a szolgálati illetmények után jár, mivel az ezen illetményekre eső jövedelemadó a jelen szakasz első bekezdése szerint nem mérsékelhető. Ennélfogva, ha a mérséklés oly adótétel megállapításához vezetne, mely a szolgálati illetmények után járó adónak összegénél kisebb, az adótételnek mérséklése csupán a szolgálati illetmény után járó adó összegéig terjedhet, de azon alul nem mehet. Pl. Ha valamely köztisztviselőnek szolgálati illetménye 7.200 K, egyéb jövedelme pedig 600 K s négy kiskorú gyermeke van, akkor jövedelemadójának megállapítása a következő módon történik: 7.800 K összjövedelemnél az adótétel 186 K. Mint-hogy négy kiskorú gyermek van, az adótételt két fokozattal mérsékelni, vagyis 186 K helyett 144 K adót kellene megállapítani; de mivel a szolgálati illetmények után járó 160 K adó fentartandó, a mérséklés ezen alul nem terjedhet. Ezen kívül külön állapítandó meg az a 14 K 40 f jövedelmi adópótlék, mely a jelen esetben a 93. §. szerint még jár, és amely összeg az adófokozat mérséklésénél figyelmen kívül hagyandó.

Már jogerősen megállapított ugyanazon évi adó — a 91. §-ban foglaltakhoz képest — a pénzügyminiszter által egészben vagy részben elengedhető, ha annak kényszerbehajtása az adókötelest gazdasági létében veszélyeztetné, vagy ha a behajtási eljárás előreláthatólag eredménytelen volna.

A már jogerősen megállapított ugyanazon évi adónak utólagos helyesbítésére indokul nem szolgálnak az elemi vagy más egyéb

csapások által okozott károk, továbbá az adózónak és hozzátartozójának (3. §.) tartós betegsége vagy munkaképtelensége, valamint a katonai szolgálatra (fegyvergyakorlatra) történt behívás és egyéb rendkívüli-körülmények. Ha azonban mindezek az esetek a 15. §. a)—c) pontjaiban említett jövedelemforrások bevételeit lényegesen csökkentik, azok a következő évi kivetés során, az illető jövedelem számbavételénél vehetők figyelembe és ilyen okból az adótételek fokozatai mérsékelhetők, sőt az adóköteles az adó alól teljesen fel is menthető. (T. 25. §-a.)

IV. FEJEZET.

Az adókvetés előkészítése.

26. §.

A jövedelemadót az adókötelesek vallomásei, az adóalanyoknak a házbirtokosok, a háztartások fejei és a szolgálatadók által beszolgáltatott adatok alapján történő számbavétele, az adókötelesek összeírására rendelt összeíró bizottságok összeírási adatai, s a pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) rendelkezésére álló egyéb adatok alapján kell megállapítani. Az adókvetés előkészítése tehát négy főmozzanat körül csoportosul, melyek következők:

1. Az adózók jövedelmi vallomásainak beszerzése.
2. Az adóalanyoknak számbavétele a házbirtokosok, a háztartások fejei és a szolgálatadók által beszolgáltatott adatok alapján.
3. Az összeíró bizottságok működése.
4. Az adójavaslatok kidolgozása. (T. 26. §-a.)

1. Jövedelmi vallomások beszerzése.

27. §.

a) A vallomásadásra vonatkozó kötelezettség.

Arra nézve, hogy ki és mikor tartozik vallomást adni, a következők szolgálhatnak irányadóul:

1. Minden adóköteles — a 28. §-ban említettek kivételével — tartozik annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál) jövedelméről vallomást adni, amelynek területén állandóan lakik (34. §.) vagy tartózkodik.

Több lakóhely esetén az adózó vallomását annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) nyújtja be, amely a 34. §. negyedik bekezdése szerint választott adókvetés helyére illetékes.

2. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adandó a vallomás.

3. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, jövedelmi vallomásukat itteni utolsó lakóhelyükön kötelesek benyújtani. Ha pedig ilyen lakóhely nem ismeretes, a vallomási ív bármelyik községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

4. Az országban nem lakó külföldiek abban a községben (városban) adnak vallomást, ahol az ingatlan, az ipari vagy kereskedelmi vállalat vagy telep fekszik, a követelés zálogjoga biztosítva van, illetőleg a vagyoni jog létezik. Több ilyen jövedelemforrás esetén a vallomási ív bármelyik községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) beadható, amelynek területén a jövedelmi forrás létezik.

5. A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok, akiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs (3. pont), valamint az országban nem lakó külföldiek (4. pont) vallomásukat a székesfővárosi adófelügyelőnél (központi osztály) is beadhatják, aki azt szükség esetén az illetékes pénzügyigazgatósághoz haladéktalanul továbbítja.

6. A vallomások kiállítása és azok benyújtásának határideje tárgyában a pénzügyminiszter évenként az egyenes adók kivetése iránt kiadott rendeletében intézkedik.

7. Az ingyen kiszolgáltatandó vallomási ívet az adóköteles a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) veszi át. A jövedelemadó kivetésének első évében azonban a vallomási ív mindenkinek, aki a magyar szent korona országainak területén lakik vagy tartózkodik és a községi (városi) hatóság előtt mint olyan ismeretes, akinek 800 K-t meghaladó jövedelme van, hivatalból kézbesítendő. Ellenben a következő években a vallomási ívet hivatalból csakis azoknak kell kézbesíteni, akik a megelőző évben 2000 K-nál nagyobb jövedelem után voltak jövedelemadóval megróva. A vallomási ív hivatalos kézbesítésének elmaradása azonban a vallomás kötelezettsége alól nem menti fel az adókötelest.

8. Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előljáróság (városi adóhivatal, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztálya) köteles a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból bizonyítani.

9. A vallomást nem önjogu (gyámolt vagy gondnokolt), valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő (gyám, gondnok, igazgató stb.) adja aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

A szolgálatban álló kiskorúak azonban, ha kinevezés szerű rendelvénnyel (szerződéssel vagy más módon) biztosított szolgálati illetményük az évi 800 K-t meghaladja, vallomásukat önmaguk adják.

10. A vallomásadásra kötelezettek vallomásukat meghatalmazottjaik útján is benyújthatják, a meghatalmazott ténykedéséért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A meghatalmazottak e minőségüket hivatalos felszólításra igazolni tartoznak. A meghatalmazás bélyegmentes. A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meghatalmazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

11. A vallomás átadásának kívánatára a vallomás benyújtásáról hivatalos elismervényt kell kiállítani. Ha pedig a vallomási ív boríték alatt nyújtott be, ez a körülmény a hivatalos elismervényben külön is megemlítendő.

12. Évközi változás esetén a vallomásadásra vonatkozó kötelezettséget a 87. §. VII. pontja szabályozza. (T. 27., és 73. §-ai.)

28. §.

b) Kivételek a vallomásadásra vonatkozó kötelezettség alól.

Vallomást adni nem kötelesek az alábbi pontokban megnevezettek:

1. Az államnak (állami üzemeknek), a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványoknak, a törvényhatóságoknak és községeknek (városoknak) alkalmazottai abban az esetben, ha kinevezés szerű rendelvénnyel (szerződéssel vagy más módon) biztosított állandó természetű szolgálati járandóságuk (21. §. I. 1. pont), nyugdíjuk vagy hasonló ellátásuk (21. §. II. pont) kizárólag készpénzből áll és ezen illetményekeken vagy ellátásokon kívül

a) változó természetű szolgálati járandóságuk vagy más egyéb jövedelmük nincs;

b) a velük közös háztartásban élő családtagjaik részéről sem jutnak olyan adóköteles jövedelemhez, mely a 3. §. szerint a saját jövedelmükhöz lenne számítandó.

Ez a kedvezmény az állami és vármegyei alkalmazottakat akkor is megilleti, ha lakpénz helyett a 21. §. III. 4) pontjának utolsó bekezdése szerint értékelendő természetbeni lakásuk van.

2. Az 1. pontban említettek özvegyei és árvái, ha nyugdíj vagy kegydíjukon, nevelési járulékokon és egyéb ellátás szerű járandóságokon kívül sem maguknak, sem a velük közös háztartásban élő családtagjaiknak (3. §.) semminemű más jövedelmük nincs.

3. Azok az adóköteles egyének, — ide nem értve a jogi személyeket — akiknek (nemcsak lakóhelyükről eredő, hanem összes) adóköteles évi jövedelme a 2000 K-t meg nem haladja. Ha azonban a 37. §. alapján a vallomás beadására a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) őket külön felhívja, vallomást adni tartoznak. Egyébiránt az a jog, hogy vallomást adhassanak, ezeket az adózókat felhívás nélkül is megilleti.

Ellenben azok, akiknek évi 800 K-t meghaladó, és kinevezés-szerű rendkívényvel (szerződéssel, vagy más módon) biztosított szolgálati járandóságuk, nyugdíjuk vagy ellátásuk van, összes jövedelmüket mindenkor bevallani kötelesek, hacsak a fenti 1—3. pont alá nem tartoznak.

4. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelemadó-ját e vállalatok kereseti adójának kivetésére az 1910. évi 75.000 számú pénzügyminiszteri utasításban megállapított eljárás szerint és azzal egyidejűleg a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki. A kivetés ellen a felelőssel ugyanaz, mint a kereseti adónál, sőt a jogorvoslat mindkét adónem ellen egy beadványban is egyesíthető. Ennélfogva a jövedelemadóról szóló törvénynek és végrehajtási utasításának azok a rendelkezései, melyek az adókivetés előkészítéséről, az adó kivetéséről s a kivett adó ellen megengedett jogorvoslatokról szólnak, e vállalatokra nem vonatkoznak.

Végül megjegyeztetik, hogy a közös háztartáshoz tartozók (3. §.) vallomást nem adnak, hanem ezeknek a családfő rendelkezése alá kerülő jövedelmét ez utóbbi köteles többi jövedelmével együttesen bevallani. (T. 28. és 29. §-ai.)

29. §.

c) A vallomások alakja és tartalma.

A vallomásadásra kötelezett természetes személy vallomásában a 9. §-ban említett összes, bármely forrásból eredő és bárhonnét származó adóköteles vagy adómentes jövedelmét a források megjelölésével tartozik bevallani. A vallomásban — még pedig nem elkülönítve, hanem az azonos természetű forrásból eredő egyéb jövedelmekkel egybevonva — az a jövedelem is felveendő, mely a közös háztartáshoz tartozó családtagoknak jövedelméből a 3. §. szerint a vallomásadásra kötelezettnek rendelkezése alá kerül.

Az 1. §. VI—XI. pontjában felsorolt adóalanyok (nem természetes személyek) az ott meghatározott adóköteles jövedelmükről adnak vallomást.

A vallomási ív mintája A. alatt mellékeltek.

A vallomási ív miként való kitöltésére vonatkozólag annak

rovatai megfelelő utbaigazítást nyújtanak ugyan, mégis különösen szem előtt tartandók a következők:

1. az adóköteles jövedelmet jövedelemforrások szerint elkülönítve kell feltüntetni. Jelesül felveendő a vallomási ívbe:

a) a földbirtokból eredő jövedelem (16. §.);

b) a házbirtokból származó jövedelem (17. §.);

c) az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásból származó jövedelem (18. §.);

d) a tőkevagyonból és egyéb tőkekamat- és járadékadó alá tartozó bevételekből eredő jövedelem (20. §.);

e) a szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások (21. §.);

f) az a)–e) pont alá nem eső egyéb forrásokból eredő bevételek (9. §. negyedik bekezdés).

A jövedelemadónak alanyát nem képező belföldi jogi személynek (közkereseti és betéti társaságnak, társas vállalatnak stb.) vagy vagyonközösségnek jövedelméből az adókötelest megillető hányadrész a megfelelő jövedelemforrásnál szintén felveendő a vallomási ívbe.

Ha valamely jövedelmi forrás eredményének kiszámításánál veszteség mutatkoznék, ezt a vallomásnak „Jegyzet” rovatában kell feltüntetni, hogy azután a beigazolt veszteség az összjövedelem megállapításánál figyelembe vehető legyen. Az ilyen veszteség azonban a szolgálati járandóságából nem vonható le.

2. A jövedelmet mindenki számszerűleg köteles bevallani. E kötelezettséggel szemben nem fogadható el az adózó részéről emelt az az esetleges kifogás, hogy a jövedelem számszerű megjelöléséhez szükséges feljegyzéseket nem vezeti.

Ha azonban olyan jövedelemről van szó, amelynek összegét csak becsléssel lehet megállapítani, és általában az általános kereseti adó alá eső jövedelemnél elegendő, ha az adózó vallomásában a jövedelem számszerű megjelölése helyett csupán azokat az adatokat közli, amelyekre az adóalap megállapításánál szükség van. Ezekben az esetekben a vallomási ív A—F. pontjai alatt említett jövedelemforrásoknál csak azokat a rovatokat kell kitölteni, amelyeknél a jövedelem összege számszerűleg ismeretes, pl. földhaszonbéréknél, az erdő faállományának téron történt eladása esetén, házbéréknél, kamat- és járadékjövedelmeknél, készpénzben járó szolgálati illetményeknél és ellátásoknál, valamint a vallomási ív F. pontja alá tartozó számszerűleg ismert bevételeknél.

Az adóköteles azzal a joggal, hogy a jövedelem számszerű megjelölése helyett csupán azokat az adatokat közli, amelyekre az adóalap megállapításánál szükség van, — különösen a következő esetekben élhet:

a) A földbirtoknál önkezelés vagy hányodrészes bérlet ese-

tén, amikor azoknak a községeknek egyenként felsorolásával, ahol a birtok fekszik, vagyis községenként elkülönítve csupán a térfiguratot katasztrális holdakban kell a vallomásban feltüntetni.

b) A házbirtoknál, ha saját vagy hasznélvezetűl birt házában lakik, vagy a ház nem házbéradó, hanem házosztályadó alá tartozik. Ezekben az esetekben elegendő, ha a fél vallomásába — azoknak a községeknek egyenkénti felsorolásával, ahol a házak fekszenek — csupán azt írja be, hogy községenként hány háza van és ezek melyik utcában és mely házzám alatt fekszenek.

c) Az ipar, kereskedelem, bányászat, földbérletek és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásoknál, amikor a fél vallomásába — azoknak a községeknek egyenkénti felsorolásával, ahol az üzlet (vállalat) fekszik, vagy a haszonhajtó foglalkozás gyakoroltatik — csupán azt írja be, hogy községenként hány és miféle üzlete (vállalata) illetőleg haszonhajtó foglalkozása van.

d) Ha a kamat- vagy járadékjövédelmet, továbbá az adóköteles szolgálati illetményt nem készpénz, hanem egészben vagy részben más egyéb pénz helyettesítő járandóságok alkotják, ezek a vallomásban egyenként tüzetesen felsorolandók.

Elmarad a külön bevallása és értékelése azoknak a gazdasági, üzleti és más cikkeknél, melyeket az adóköteles a saját gazdaságából vagy üzletéből háztartásában felhasznál, mert a saját háztartásában elfogyasztott vagy elhasznált cikkek értéke a mezőgazdaság vagy üzlet adó alá vett jövedelmében már befoglaltatik.

3. Szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál azok összegének pontos kimutatása mellett az illetményt adónak neve, foglalkozása és lakóhelye is kiteendő. A 22. §. második bekezdése esetében a kiadásokkal terhelt illetményt egész összegében s a reá háruló kiadásokat elkülönítve kell feltüntetni.

4. Kamat- és járadékjövédelmeknél az azok fizetésére kötelezett neve és lakóhelye is kiteendő. Ha azonban az előző évben már adó alá vont tőkekamat- és járadékjövédelmekben változás nem állott be, elegendő, ha a fél folytatólagos bevallásában e körülményre csak hivatkozik.

5. A mezőgazdasággal foglalkozóknál általában — legyen ez a foglalkozás kizárólagos vagy nem kizárólagos, — ha mezőgazdasági üzemből eredő és az előző évben adó alá vont jövedelemben változás nem állott be, szintén elegendő, ha a fél folytatólagos bevallásában erre a körülményre csak hivatkozik.

6. A magánjogi címen alakuló és a 12. §. 7. pontja szerint levonható terheknél a tartozás (kölcsonttöke) összege, annak egy évi kamata, illetőleg az élvezett járadék egy évi összege és a hitelező (járadékot élvező) neve és lakóhelye is kiteendő.

7. A nyereség- és veszteségszámla (11. §. 6. pont) a vallomás-

hoz csatolható, de ez a körülmény a vallomásnak szabályszerű kiállítására alól nem menti fel az adókötelest.

8. Az adókötelesnek szabadságában áll, hogy adatainak támogatásul szolgáló részletezéseket, vagy más felvilágosító megjegyzéseket a vallomási ív megfelelő helyére beírjon, avagy a vallomási ívhez mellékeljen.

Az adó alá nem tartozó jövedelem adómentességének jogcímét és az adómentes jövedelem összegét mindenkor be kell írni a vallomási ívbe, (l. vallomás III. pontját), továbbá a jövedelem-adó tételeinek a 25. §. alapján igényelt mérséklésére kiható körülményekre a vallomásban szintén ki kell terjeszkedni (l. vallomás IV. pontját).

9. Ha a vallomási ív miként való kitöltésére nézve az adózónak kétségei vannak, szóval előterjesztendő kérésére, akár a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál), akár a pénzügyigazgatóságnál (a kerületi adófelügyelőhelyettesnél) a szükséges utbaigazítást megkaphatja.

10. A vallomás érvényességének lényeges feltétele, hogy az adóköteles a vallomási ívet kelettel ellátva aláírja.

A tollba mondott vallomásokat szintén az előírt vallomási ívben kell díjtalanul kiállítani és a felekkel aláírni, esetleg keresztvonással ellátni. Utóbbi esetben ezt a körülményt a névirő aláírásával igazolja. (T. 26. és 27. §-ai.)

30. §.

d) A vallomások tartalmának titokbantartása és azok megőrzése.

A vallomások tartalma úgy az adókiadás, mint az esetleges felelősség során és a továbbiakban is hivatalos titokként kezelendő. Ennélfogva a vallomást az összeíró bizottságnak átadni nem szabad, s ha a vallomás boríték alatt nyújtott be, azt csak a pénzügyigazgató (adófelügyelő), vagy az általa ezzel megbízott tisztviselő bonthatja fel.

A községi előjárások (városi adóhivatalok, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályai) a beérkezett vallomásokat elzárva tartják mindaddig, míg azokat — a kivetési körrendeletben foglaltak szerint — a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) felterjesztik.

A vallomások a pénzügyigazgatóságnál (az adófelügyelő kerületi osztályainál) az F. összeírásai jegyzékekkel (36. §.) adóalanyok szerint összekapcsolva, zárható szekrényekben tartandók. (T. 27. §-a.)

c) A vallomásadás elmulasztásának következménye.

Aki vallomását az előirt határidőben be nem adja, abban az esetben:

a) ha a megállapított adóalap 10.000 K-t meg nem halad, a kivetés során megállapított adónak 1%-át, illetőleg ha a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről hozzá intézett felhívásnak (37. §.) meg nem felel, a megállapított adónak további 4%-át;

b) ha pedig a megállapított adóalap 10.000 K-t meghalad, a kivetés során megállapított adónak 5%-át, illetőleg ha a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről hozzá intézett felhívásnak (37. §.) meg nem felel, a megállapított adónak további 10—25 %-át fizeti pótlék fejében, melyet a kivető-bizottság egyidejűleg állapít meg (58. §.) s a kivétési lajstromba is bevezet. Ha azonban a fél adójának bizottsági tárgyalásán személyesen vagy meghatalmazott által részt vesz és igazolja, hogy vallomását vétkes mulasztásból nem adhatta be, avagy a hozzá intézett felhívásnak ez okból nem felelhetett meg, a pótlék kivétele mellőzendő.

A 10—25%-os pótlék mérvének megállapításánál figyelemmel kell lenni a mulasztás jelentőségére, az adózó társadalmi állására, vagyoni viszonyaira. nemkülönben arra is, vajjon első ízben vagy ismételtelen elkövetett mulasztásról van-e szó.

Pótlék alkalmazásának akkor is helye van, ha a fél adóköteles jövedelmét 2.000 K-n alul becsülvén, vallomást nem adott, az adókivető-bizottság ellenben 2.000 K-n felül állapította meg a jövedelmet; mert annak első megítélése, vajjon az adózó évi jövedelme a 2.000 K-t nem haladja-e meg, magának az adókötelesnek feladata.

Ha a kivetett adó a jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, vagy évközben megszűnik, ennek megfelelőleg a pótlék is helyesbitendő, illetőleg törlendő. Ugyancsak megfelelően törlendő a pótlék akkor is, ha a kivetett adót a pénzügyminiszter egészben vagy részben elengedi. (91. §.)

Végül törlendő a pótlék akkor is, ha a jogorvoslati eljárás során igazoltatik, hogy a mulasztás vétkes volt, vagy ha az adóalap 2.000 K-t meg nem haladó összegre szállítatik le.

A jelen szakaszban említett pótléket a 93. §-ban tárgyalt jövedelmi adópótléktól „bírság-pótlék” elnevezéssel különbözteti meg a jelen utasítás. (T. 36. §-a és az 1912. évi LIII. t.-c. 39. §-a.)

2. A házbirtokosoknak, a háztartások fejeinek és a szolgálatadónak adatszolgáltatási kötelezettsége.

a) A házbirtokosoknak és a háztartások fejeinek adatszolgáltatási kötelezettsége.

1. Az általános adókivetés megindításakor a pénzügyminiszter által kiadott rendeletben megállapított időben tartozik minden ház tényleges birtokosa vagy ennek képviselője (meghatalmazottja), — akár bérbe van adva a ház, akár nincs — lakások, illetőleg üzleti helyiségek szerint csoportosítva, a házban lakók nevét és foglalkozását, ezek évi lakásbérét, továbbá minden albérlőbe-adó tartozik albérlőit és az általuk fizetett bérösszeget kimutatni. Ez a rendelkezés a szerzetes rendek székházaira (zárdáira) is kiterjed; ellenben a bejelentési kötelezettség nem terjed ki a szállodákban és vendéklőkben megszállott azokra az utasokra, akiknek ottani megszakítás nélkül való tartózkodása három hónapon túl nem terjed.

Ezeknek az adatoknak beszolgáltatására az ide csatolt B. minta (lakás-jegyzék) szolgál, melyet a háztulajdonos vagy megbízottja, köteles aláírni.

A házadóról szóló 1909. évi VI. t.-c. 3. §-ában felsorolt esetekben, vagyis amidőn megszűnt vagy titkon felosztott házközöségek családágai egyazon épületen megosztózkodtak, továbbá mikor egyazon háznak emeletek vagy egyes lakrészek szerint meghatározott részei külön telekkönyvi jószágtesteknek vannak felvéve, az ilyen háztulajdonosok csak a saját házrészeikre vonatkozólag állítják ki a lakásjegyzéket.

2. Ugyancsak az előző pont szerint megállapított időben köteles minden lakó, bármely címen (pl. mint háztulajdonos, főbérlő, albérlő, házfelügyelő, ingyenlakó stb.) lakjék is a házban, illetőleg nem önjogúknál a törvényes képviselő a C. mintának megfelelő személybejelentő ívet kiállítani. A közös háztartáshoz tartozókat (3. §.) név- és a kiskorúakat még kor szerint is köteles a háztartás feje a C. mintán kiállított személybejelentő íven felsorolni és ezek közül megjelölni azokat, akiknek önálló, a család-fő rendelkezése alá beigazoltan nem kerülő jövedelmük is van, amely az összeírásnál a jogosult (azaz a jövedelmet élvező) nevén veendő számitásba (3. §. IV. pont).

Ha az adókötelesnek lakása és üzlethelyisége nem egyazon házban van, vagy ha az ország területén több lakása van, a személybejelentő ív I. része csakis egyszer, az annak kiállítása idején használt lakás helyén töltenő ki.

A C. bejelentő ív a B. lakásjegyzékkel együtt leendő tovább-

bitás végett a háztulajdonosnak vagy meghatalmazottjának adandó át.

Ennek a *C.* mintának II. részébe a szolgálatadó háztartásában alkalmazott szolgáló személyzet (házi cselédek) és egyéb személyzet (pl. nevelők, magántitkárok stb.) veendő fel. Ezeknek illetményeit a 33. §. 1. pontjának második, harmadik és negyedik bekezdésében foglaltak szerint kell kitüntetni, akár meghaladja az illetmény a 800 K-t, akár nem. Ha a szolgálatadó a *C.* mintának I. részét is kiállítja, annak II. részébe csak azokat az alkalmazottakat veszi fel, akik abban a községben laknak, amelyeknek előjáróságánál a *C.* minta szerinti bejelentés benyújtatik. Ha azonban a szolgálatadónak más községben is vannak ilyen alkalmazottai, ezekre nézve a *C.* mintának II. része annyi helyen állítandó ki, ahány községben a szolgálatadónak ilyen alkalmazottai laknak. Ily esetben a *C.* minta II. része szerinti bejelentések mindegyike annál a községi előjáróságnál nyújtandó be, ahol az illető alkalmazottak laknak. Az illető községi előjáróság e bejelentések tekintetében az alábbi 4. pont szerint jár el.

3. Az állami épületek a különösen a kaszárnyák lakóira vonatkozó adatokat a községi előjáróságok (városi tanács) — a szükséges nyomtatványok csatolása mellett — hivatalos iratváltás útján kötelesek beszerezni. Az adatok a kaszárnyákban lakók közül — az altisztek és a legénység kivételével — csak azokra nézve szerzendők be, akiknek — ideértve a rangosztályba nem sorozott havidíjasokat is — a kaszárnyákban természetben járó vagy bérelt lakásuk van.

4. A lakásjegyzék (*B.* minta) a személy-bejelentő ivvel együtt annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) nyújtandó be, ahol a ház fekszik, amely hivatal azokat jegyzékbe foglalja és az illetékes összeíró-bizottságnak átadja.

5. A pénzügyigazgatóságok (a kerületi adófelügyelő-helyettesek) kötelesek arról gondoskodni, hogy az általános adókirovési munkálatok megindításakor a házbirtokosok és a lakók a szóbanforgó adatoknak beszolgáltatására, kellő számú nyomtatvány kézbesítése mellett, általános hirdetményben azzal a hozzáadással hívassanak fel, hogy ha a kívánt adatokat tartalmazó kimutatásokat az előírt időben a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) be nem adják, vagy azokban valótlanúságot jelentenek be, a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-cikk 70. §-ában megállapított rendbirsággal büntettetnek.

6. Aki az itt felsorolt kimutatásokat kiállítani nem tudja, adatait a községi előjáróságnak (városi adóhivatalnak, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályának) szóbelileg is előadhatja, a díjtalan felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli.

7. Az egyenes adók kivétele tárgyában évenként kiadott körrendelet sorolja fel azokat az eseteket, amelyekben a lakásjegyzéknek és a személybejelentő ivnek kiállítása elmaradhat. (*T. 30. §-a.*)

33. §.

b) A szolgálatadók adatszolgáltatási kötelezettsége.

1. Azok a természetes vagy jogi személyek, akik bárminő szolgálati illetmény vagy nyugellátás (21. §.) kifizetésére vannak kötelezve és az alábbi 2. és 3. pontban felsoroltak közé nem tartoznak, az általános adókirovés megindításakor a pénzügyminiszter által megállapított időben kötelesek az illetményre vagy ellátásra jogosítottokról a név, lakás, foglalkozás, valamint az illetmények összegének egyenkénti megjelölésével, a *D/*, mintán *névjegyzéket*, az *E*, mintán pedig *illetményjegyzéket* készíteni. A *névjegyzék* (*D/*, minta) községenként, városenként, illetőleg ezeknek közigazgatási kerületei szerint) egy példányban állítandó ki *kivétele nélkül* mindazokról az alkalmazottokról, akik egyazon községben (városban, illetőleg ennek közigazgatási kerületében) laknak. Ellenben az illetményjegyzék (*E* minta) csak az olyan alkalmazottokról készítendő egy példányban, akinek állandó és változó természetű összes, vagyis egy teljes évre szóló illetménye a 800 K-t eléri vagy azt meghaladja. Ebben az esetben a kiállított illetményjegyzék (*E* minta) ahhoz a *névjegyzékhez* (*D/*, minta) csatolandó, amelyben az alkalmazott neve előfordul. Megjegyeztetik azonban, hogy a szolgálatadó háztartásában alkalmazott szolgáló személyzet és egyéb személyzet ezekbe a jegyzékekbe nem veendő fel, miután ez a személyzet a 32. §. 2. pontjának negyedik bekezdés szerint már a személybejelentő iv (*C.* minta) II. részében szerepel.

Az illetményjegyzékben (*E* minta):

a) az állandó természetű illetményeket (21. §. I. 1. és II. pontja) a folyó évre járó összegükben,

b) a változó természetű illetményeket pedig (21. §. I. 2. pontja) a megelőző évben kifizetett összegükben kell feltüntetni.

Ha a *b)* pont alatt említett változó természetű illetmény nem szolt a megelőző év egész tartamára, a tényleg kifizetett összeg veendő fel a kimutatásba; ha pedig ez a járandóság az összeírást megelőzőleg még csak az adóév elején keletkezett, a folyó évben a kimutatás kiállításáig tényleg járó összeget tartozik az erre kötelezett kimutatni, mindkét esetben megemlítve azt az időpontot is, amelytől fogva s ameddig a változó természetű illetmény jár.

Ha a szolgálati illetményt nem készpénz, hanem egészben

vagy részben más egyéb, a 21. §. III. A. pontjában említett természetbeni járandóságok alkotják, ezek a járandóságok az illetményjegyzékben pénzértékben fejezendők ki, illetőleg e helyett — a szolgálatadó tetszése szerint — a „Jegyzet“ rovatban egyenként is részletezhetők.

A jelen (1.) pontban foglalt rendelkezések a szerzetesrendek (zárdák) tagjait egyenként megillető szolgálati járandóságoknak (pl. tanári illetményeknek, a görög keleti szerzetes-testületek beltagjainak járó fizetéseknek) kimutatására is vonatkoznak.

2. Közzolgálat esetén a szolgálati illetményeknek, valamint a nyugdíjaknak és egyéb ellátásoknak kimutatása mindenkire, tehát azokra az állami, törvényhatósági és községi (városi) alkalmazottakra, illetőleg ezeknek özvegyeire és árváira is kiterjed, akik a 28. §. 1—2. pontja értelmében vallomásadásra kötelezve nincsenek. E járandóságokat a járandóság nyilvántartásával megbízott számvevőség (számfejtőpénztár), illetőleg a községi (városi) előljáróság az előző 1. pontban elmondottak szerint mutatja ki, jelesül a *D/2*, mintán névjegyzéket, az *E*, mintán pedig illetményjegyzéket készít. A névjegyzék (*D/2*, minta) községenként (városonként, illetőleg ezeknek közigazgatási kerületei szerint) két példányban állítandó ki mindazokról, akik egyazon községben (városban, illetőleg ennek közigazgatási kerületében) laknak. Ellenben az illetményjegyzék (*E*, minta) minden alkalmazottról külön készítendő egy példányban és ez a példány a vonatkozó névjegyzéknek (*D/2*, minta) egyik példányához csatolandó.

A jelen pontban foglalt rendelkezések az 5. §. 8. és 9. pontjában említettekre nem terjednek ki. Ezek szolgálati járandóságainak kimutatása iránt a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) csakis abban az esetben intézkedik, ha az illetőnek egyéb jövedelme is van, s így vele szemben adókivetésnek van helye. A fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában álló legénység szolgálati illetményeinek (zsoldjának) kimutatása azonban még ebben az esetben is mellőzendő.

Megjegyeztetik azonban, hogy a jelen pontban foglalt rendelkezések

a) az 1912. évi március 9-én 103.813/911. sz. a. kiadott körrendeletben említett katonai férfinyugdíjak s azok járulékaiknak,
b) a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő állampénztárak, adóhivatalok és más hivatalok által bizományképen kifizetett szolgálati illetmények és nyugellátások (7. §. harmadik bekezdés c) pont) kimutatására nem terjednek ki, minthogy ezeknek megadóztatás céljából való kimutatását külön rendeletek szabályozzák.

3. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok szintén az előző 2. pont első bekezdésében elmondottak szerint járnak el, mégis azzal az eltéréssel, hogy az illetményjegyzék (*E*, minta) csak

az olyan alkalmazottról készítendő egy példányban, akinek állandó és változó természetű összes, vagyis egy teljes évre szóló illetménye a 800 K-t eléri vagy azt meghaladja.

4. A jelen szakaszban említett jegyzékeket a kiállító fél annál a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) köteles benyújtani, ahol a névjegyzékben felvettek laknak, amely azokat az összeíró bizottságnak kézbesíti. Ha a községben (városban, illetőleg ennek közigazgatási kerületében) több összeíró-bizottság szervezetett, az illetményjegyzékek közül mindegyik összeíró-bizottságnak csupán azok adandók át kézbesítőjegyzék mellett, amelyeknek elbírálására ez a bizottság illetékes. Ennek megtörténte a névjegyzék vonatkozó rovatában a községi előljáróság (városi adóhivatal) által megemlítendő, a névjegyzék (*D/1* és *D/2*, minta) pedig a község (város, illetőleg kerület) első számú összeíró bizottságának kézbesítendő, amely azokat az összeírás befejeztével a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) terjeszti fel.

A *D/1*, névjegyzék az adókivetési iratokhoz csatolandó.

A két példányban kiállított *D/1*, névjegyzéknek azok a példányai, melyek a községi adófénybe felveendő adókötelesekre vonatkoznak, a kivetési lajstrom érvényesítése után a községi előljáróságnak küldendők meg oly célból, hogy azoknál, akiknek adója a kivetési lajstrom szerint levonás útján, szavatosság mellett szedendő be (96. §.), a névjegyzék további rovatait töltsék ki és azt ennek megtörténtével terjesztsék vissza. A névjegyzék egyik példányát az adókivetési iratok között őrizendő meg, míg a másik példány az adónak levonás útján való beszedése végett (96. §.) a névjegyzéket kiállító hivatalnak, illetőleg nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak vétiv mellett kézbesítendő. Ellenben az állami pénztárak által fizetendő illetményekre vonatkozó *D/1*, névjegyzékek rovatait, a jövedelemadó-kivetési lajstrom érvényesítése után a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) mellé rendelt számvevőség a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XL. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 15. §-a értelmében tölti ki, s egyidejűleg minden egyes adókötelest nézve az országos betegápolási pótdadót is kiszámítja.

5. A pénzügyigazgatóságok (a kerületi adófelügyelő helyettesek) kötelesek arról gondoskodni, hogy az általános adókivetési munkálatok megindításakor a szolgálatadók a szóbanforgó adatoknak beszolgáltatására, általános hirdetőnyelven, a szükséges és ingyen kapható nyomtatványok beszerzési helyének megjelölésével, azzal a hozzáadással hívassanak fel, hogy ha a kívánt adatokat tartalmazó jegyzékeket az előírt időben a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) be nem adják, vagy azokban valótlanúságot jelentenek be,

az 1909. évi X. t.-cikk 70. §-ában megállapított rendbirsággal büntetnek.

6. Aki az itt felsorolt kimutatásokat kiállítani nem tudja, adatait a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályánál) szóbelileg is előadhatja, a díjtalan felvétel helyességéért azonban a felelősség őt terheli. (T. 30. §-a.)

34. §.

A megadóztatás helye.

A jövedelemadót rendszerint annak a községnek (városnak) kivetési lajstromában kell megállapítani és ott előírni, ahol az adóköteles állandó lakik, vagy tartózkodik. Alapelv tehát, hogy a jövedelemadót az az adókiivető-bizottság állapítja meg, amely az adózó lakóhelyére nézve illetékes. Az esetleg más kerületekből eredő jövedelem az adóköteles állandó lakóhelyén egyesítve kerül jövedelemadó alá.

Az adóköteles állandó lakóhelyének azt a községet (várost) kell tekinteni, ahol viszonyainak megfelelően berendezett lakása van. Csak ideiglenes és átmeneti tartózkodásra berendezett megszállóhely lakásul nem tekinthető. Ehhez képest azok az adókötelesek, akik szórakozás végett, vagy üzleti, illetőleg egyéb okokból (pl. mért védkötelezettségüknek másutt tesznek eleget, vagy tanintézeti hallgatók, vagy üzletük másutt van, mint ahol laknak) az évről egy részét állandó lakóhelyükön kívül töltik, mindenkor állandó lakóhelyükön veendő adó alá.

Ha valamely köz-, vagy magántisztviselő, miként az nagyobb városokban gyakran előfordul, állandóan nem abban a községben (városban) lakik, ahol a hivatala van, az adókiivetés helye és az adó előírása szempontjából az állandó lakóhely döntő.

Több lakóhely esetén, vagyis ha egyazon adókötelesnek két vagy több községben van a jelen szakasz második bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelelő állandó lakóhelye, a szabályozható községek közül az adókiivetés helyének megválasztása első sorban az adókötelest illeti meg, aki erre vonatkozó elhatározását egyrészt a vallomási ívbe írja be, másrészt az illető községi előljárásgoknak (városi adóhivatalnak, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályának) szóval vagy írásban a kivetési körrendeletben előírt határidőben bejelenteni köteles. Ha a választás jogát igénybe nem vette, ez esetben a községi előljárásgoknak a lakóhelyeket felemlítő külön jelentése alapján az adókiivetés helyét — a fél esetleges újabb meghallgatásával — a pénzügyigazgatóság, illetőleg több pénzügyigazgatóság illetékessége esetén a

pénzügyminiszter állapítja meg. Ennél a megállapításnál irányadó körülmény, hogy melyik községben adott a fél vallomást; vagy ha egyszerre több községben adta be vallomását, ezek közül, illetőleg ha vallomást egyáltalában nem adott, az állandó lakóhely szempontjából számbavehető községek közül melyiknek lélekszáma a legnagyobb. Ha pedig az adókötelesnek egy községben sincsen a fenti meghatározásnak megfelelő lakása, akkor az a község tekintendő állandó lakóhelyének, amelyben az összeírásakor, illetőleg a kivetési eljárásnak vele szemben történt megindításakor tartózkodik.

A külföldön lakó azok a magyar állampolgárok (1. §. II. pont), kiknek az ország területén sem lakóhelyük, sem tartózkodási helyük nincs, ott adóznak, ahol a 27. §. 3. pontja szerint vallomásuk beadatott, vagy beadandó lett volna.

Az adóköteles jogi személyek igazgatóságuk, illetőleg törvényes képviselőjük székhelyén adóznak.

Az országban nem lakó külföldiek ott adóznak, ahol a 27. §. 4. pontja szerint vallomásuk beadatott, vagy beadandó lett volna.

A megadóztatás helyére vonatkozó ezeket a rendelkezéseket a gyámság és gondnokság alatt levőkre is alkalmazni kell.

A megadóztatásnak és adóelőírásnak az adóköteles állandó lakásához igazodó illetékességét egymagában nem módosítja az a körülmény, hogy valakit elme- vagy másféle gyógyintézetbe helyeztek el, vagy szabadságvesztés-büntetésre ítélték, vagy mert védkötelezettségének tesz eleget és állandó lakásától emiatt van távol.

A 96. §-ban foglalt rendelkezésektől eltekintve, a jövedelemadó több község közt való szétosztásának nincs helye.

Vitás esetekben az adókiivetés és előírás helyét a pénzügyminiszter esetről-esetre dönti el. (T. 31. §-a.)

3. Az adóösszeíró bizottságok.

35. §.

a) Az adóösszeíró bizottságok szervezete.

A jövedelemadó alá eső adókötelesek összeírását a községek (városok) a pénzügyminiszter rendelete szerint a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) felügyelete és ellenőrzése alatt, évenként alakított *összeíró bizottságok* által teljesítik.

Horvát-Szlavonországokban az adókötelesek összeírása adóközségenként, illetőleg városi községenként történik, következésképp az összeíró bizottságok is eszerint alakítandók.

Az összeíró bizottság 3 tagból és ugyanannyi póttagból áll. Elnökét és helyettesét lehetőleg a pénzügyi tisztviselők vagy a

Az új egyenes adók.

községi (városi) alkalmazottak sorából, ha pedig a községben (városban) más alkalmas egyének is találhatók, ezek közül minden év október hónapjában a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) jelöli ki, a két tagot és három póttagot pedig a községi előljáróság (városi tanács) az adózók közül szintén minden év október hónapjában választja. Az elnökből és két tagból alakuló összeíró bizottság a jövő évi adókiivetés előkészítésére van hivatva. Akadály esetén az elnököt ennek helyettese, a tagokat pedig a póttagok helyettesítik.

Aki a választást alapos ok nélkül el nem fogadja, a községi (városi) szegényalap javára 100 K-ig terjedhető pénzbírságban marasztalando el. A marasztaló határozatot a községi előljáróság (városi tanács) mondja ki, mely ellen 15 nap alatt másodfokon a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz), utolsó fokon pedig a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához van felebbezésnek helye.

Az adóösszeírást a pénzügyminiszter által kitűzött határidő alatt okvetlen be kell fejezni. Ehhez képest városokban és nagyobb községekben annyi adóösszeíró bizottság alakítandó, hogy az összeírási munkálatok a megkívánt határrapra elkészüljenek. Ha több összeíró bizottságra van szükség, az összeíró bizottságok számát és működésük kerületét, a községi előljáróság (városi tanács) meghallgatásával a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) állapítja meg. Az 1909. évi XI. t.-c. 23. §-ának eseteiben mindegyik közigazgatási kerületben szintén több összeíró bizottság alakítható; azonban ügyelni kell arra, hogy egyazon összeíró bizottság csakis ugyanazon közigazgatási kerületen belül végezheti az adóösszeírást.

Észlelt hanyagság vagy indokolatlan késedelem esetén a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az összeírást a község (város) költségén hivatalból látja el. Ennek a felmerült költségek megfizetéséről szóló marasztaló határozata ellen 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez van felebbezésnek helye.

Az összeírandó bizottság részére helyiségről a község (város) gondoskodik, s a bizottságnak netán fölmerülő eljárásai költséget szintén a község (város) viseli; a pénzügyi közegnek napidija és a községbe való oda- és visszautazási költsége azonban az államot terheli. (T. 32. §-a.)

36. §.

b) Az adóösszeíró bizottságok eljárása.

Az adókiivetés előkészítésének súlypontja az adókötelesek összeírására rendelt bizottságok működésén nyugszik. Ennek az összeírásnak segítségével lehet csak megállapítani, hogy a fél vallo-

masadásai és adatszolgáltatási kötelezettségének mennyiben felelt meg; jelesül, hogy tartozott-e vallomást adni, hogy adott vallomása kimerítő-e és helyes-e. Ugy a bizottságoknak, mint a pénzügyigazgatóságoknak (adófelügyelőnek), sőt még a községi (városi) közegeknek is arra kell tehát törekedni, hogy a bizottságok munkálata minél megbízhatóbb és a szükséges adatokat illetőleg minél kimerítőbb legyen.

Az összeíró bizottságok eljárását a következő rendelkezések szabályozzák:

I.

Az adókötelesek összeírása a bizottság teendője (35. §.). A bizottság azonban általános adóösszeírást nem végez, mert az adóalanyok legnagyobb részét a meglévő és rendelkezésére bocsátott munkálatokban már megtalálta. Ugyanis a községben (városban), illetőleg a bizottság kerületében lakó összes természetes személyek és az ott székhellyel bíró jogi személyek legtöbbjének összeírása — a jelen szakasz II. 2. pontja szerint felmentettek kivételével — a 32—33. §§-ban említett B., C., D/1. D/2. és E. kimutatásokban már bennfoglaltatik; a másutt lakó vagy székelő, de a községben (városban), illetőleg a bizottság kerületében vagyonnal bíró adóalanyok összeírása ellenében az egyenesadófőkönyvek segítségével foganatosítható. Azok az adatok pedig, melyek mindezeknek az adóalanyoknak birtok-, vagyon- és egyéb kereseti viszonyaira vonatkoznak, a többi egyenesadónemekre készült alampunkálatokban foglaltnak.

Az összeíró bizottságnak a következő munkálatok bocsátandók rendelkezésére:

1. a 32—33. §§-ban említett B., C., D/1. D/2. és E. kimutatások, az előző évi F. és F/1. összeírási jegyzékek, továbbá az egyenesadófőkönyvek;

2. a földadókataszteri birtokívek, a házadókataszteri törzsi-ívek, földadó, házadó, tőkekamat és járadékadó, általános kereseti adó és jövedelemadó legutolsó kivetéséről szóló lajstromok, valamint az adókiivetés évére szóló házbérvallomási ívek;

3. azok az egyénekenkénti kimutatások, amelyeket az 1909. évi VIII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 75.000 számú utasítás 22. §-a szerint az előző évben megadóztatott igazgatósági, felügyelőbizottsági és napibiztosít járandóságokról a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) készít;

4. azok az egyénekenkénti kimutatások, amelyeket a közhivatalok és egyházak (egyházközségek, hitközségek) az általuk kezelt alapokról és alapítványokról — a név, vagyon és jövedelem kitűntetése mellett — a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) a 37. §. alapján előzetesen kiadott felhívása folytán adnak;

5. több lakóhely esetén a félnek a 34. §. negyedik bekezdése szerint a községi előjárósághoz (városi adóhivatalhoz, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályához) intézett s az adókiivetés helyének megválasztására vonatkozó bejelentése;

6. az általános házbéradó alá eső helyeken bejelentett laküresedésekről szóló múlt évi jegyzék;

7. azok a kimutatások, amelyeket a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi III. t.-c. szerint állami kedvezményben részesített vállalatokról vezetett nyilvántartásából készít;

8. azok a egyénekenkénti kimutatások, amelyeket a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) köteles a gyámpénztáraktól bekövetelni arra vonatkozólag, hogy a gyámpénztárak által *összesítve* kezelt akár adóköteles, akár tőkekamatadómentes jövedelemből (20. §. 1. d) pont a gyámoltakat és gondnokoltakat egyénekenként mekkora kamattal illette meg. Ezek a kimutatások az azokban megnevezettek lakóhelye szerint illetékes községi előjáróság útján küldendők meg az összeíró-bizottságnak.

II.

1. A bizottság működését azzal kezdi, hogy az egyenesadófkönyvek, illetőleg a házádkataszteri törzsiívek és a megfelelő házbérvallomási ívek segítségével megállapítja:

a) hogy a lakásjegyzéket (B. minta) minden háztulajdonos beadta-e;

b) hogy a lakásjegyzékben felsoroltak adtak-e személybejelentő ívet (C. minta);

c) hogy a szolgálati járandóságokról szóló név- és illetményjegyzékek (D/1., D/2. és E. minta) beérkeztek-e.

A be nem adott kimutatásokat vagy a felek által pótoltatja, vagy hivatalból pótolja. Megyizsgálja azután e kimutatások tartalmát, azoknak helyességéről — szükség esetén — a helyszínen meggyőződést szerez, s a hibákat áthuzva kiigazítja. Ha pedig a kimutatás adására kötelezett a kimutatásokban valótlanosságokat adott elő, vagy a kívánt adatokat be nem adta, vagy csak felszólításra adta be, erről a bizottság a községi előjáróság útján a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) — utalással a 97. §-ra — jelentést tesz.

2. A 32. §. 7. pontja esetében, vagyis ha a fél a lakásjegyzék és a személybejelentő ív kiállítása alól felmentetett, — továbbá akkor, ha a 33. §. 1. és 8. pontja szerint a munkaadó illetményjegyzéket azért nem adott, mert a szolgálatában állónak egy évi összilleménye 800 K-t nem ér el: ezeket a kimutatásokat nem kell

hivatalból kiállítani, hanem abban az esetben, ha a bizottság a felet adókötelesnek veszi, ennek illetőleg szükség esetén a munkaadónak meghallgatása mellett készítendő el az F. összeírási jegyzék.

Ugyanígy jár el a bizottság azokra az adóköteles jogi személyekre (pl. alapokra, alapítványokra) vonatkozólag is, amelyek a jelen szakasz I. pontjában felsorolt munkálatokban elő nem fordulnak, de amelyek lajstromos kivetés alá nem eső jövedelmük (takarékbetétek, értékpapírok kamatai) után adókötelesek lehetnek.

3. A személybejelentő ív (C. minta) segélyével, illetőleg szükség esetén a felek meghallgatása után névszerint megállapítja a bizottság azokat, akik a 3. §. szerint a közös háztartás fejével együttesen adóznak, s akiknek jövedelme a közös háztartás fejének (családfőnek) jövedelméhez számítandó.

4. Ezek után az adóköteleseknek kiválasztásához fog a bizottság. E végből az összeíró bizottság az F. mintán külön-külön összeírási jegyzéket készít:

A. mindazokról a belföldi vagy külföldi természetes személyekről (közös háztartásban levőkről), akik a bizottság kerületében laknak jelesenül:

a) a háztartás fejének (családfőnek) neve alatt *egybefoglal-tan* a közös háztartáshoz tartozókról, ha a közös háztartáshoz tartozóknak a közös háztartásba folyó és a 4. §. 6. pontja szerint számításba vendő összes jövedelme a 800 K-t meghaladja; ennél fogva, tekintettel a 4. §. 6. a) pontjában foglaltakra, az összeíró bizottságnak még arra is kell ügyelnie, hogy az olyan családfőnél, akinek évi saját jövedelme az 1000 K-t meg nem haladja, a feleségnek és a közös háztartáshoz tartozó többi tagoknak napszámból vagy heti bérből származó és fejenként 500 K-nál nem nagyobb keresete a 800 K-ás adómentes létminimum elbírálásánál figyelmen kívül hagyandó (l. a 3. §. I. b) pontjában felhozott példát);

b) minden olyan személyről, aki a közös háztartás fejével bár együtt lakik, de 800 K-t meghaladó olyan jövedelme is van, amely után őt a 3. §. IV. pontja ezerint önállóan kell megadóztatni;

c) minden egyéb, a fenti a)—b) pont alá nem tartozó természetes személyről, ideértve azokat a külföldön lakó magyar állampolgárokat is, akiknek az összeíró bizottság kerületében lakóhelyük vagy tartózkodási helyük van, vagy utolsó lakóhelyük itt volt, ha mindezeknek a létminimum megállapításánál számításba vendő jövedelme (4. §. 6. pont) a 800 K-t meghaladja;

B. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kivételével az 1. §. szerint adóköteles és helyben székelő (létező) jogi személyekről, tekintet nélkül évi jövedelmük nagyságára; és végül

C. mindazokról legyenek bár természetes vagy az 1. §. szerint adóköteles jogi személyek — a nyilvános számadásra kötelezett

vállalatok kivételével, — akik az összeíró bizottság kerületében nem laknak, illetőleg nem székelnek, de ott jövedelmi forrásaik, pl. ingatlanok, üzlet-főkelepek, bányák, illetőleg az 1909. évi VII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 50.000. számú utasítás 2. §-ának 6. pontjában említett vagyontárgyaik vannak, még pedig tekintet nélkül az abból eredő jövedelem nagyságára. Az itt felsoroltaknál tehát a létminimum az adóösszeírás alkalmával figyelmen kívül hagyandó.

Az előző C. pontban megnevezetteknek:

- a) ha azok belföldiek, a lakóhely (székhely),
- b) ha pedig külföldiek, vagy az előző A. c) pont alá nem eső külföldön lakó magyar állampolgárok, az a körülmény, hogy a belföldön még melyik községben vannak jövedelmi forrásaik, a jegyzékben szintén megemlítendő.

Az összeíró bizottság s kiváltképen annak elnöke személyesen is felalós az összeírás teljességéért.

III.

Az összeíró bizottság kerületében lakó természetes személyeknél (közös háztartásban levőknél) az adókötelezettségnek, vagyis a 800 K-t meghaladó ésszjövdelemnek elbírálására vonatkozólag megjegyeztetik, hogy ebben a fontos kérdésben az összeíró bizottságnak különösen arra a körülményre kell figyelemmel lennie, hogy az ésszjövdelem megítélésénél a 14. §. 6. pontjában említett háztartási költségek is az adóalaphoz számítandók. De tekintettel kell lennie arra is, hogy az összeíró bizottság által készített F. összeírási jegyzék a bekövetkező adókövetésnek csupán segédeszköze, és korántsem döntés és a jövedelmi adókötelezettség tekintetében, amiről első fokon csak az adókövető bizottság van hivatva határozni. Ennélfogva olyan egyének, akikről az összeíró bizottság F. összeírási jegyzékot nem készített, később mégis jövedelemadó alá vonhatók; viszont az F. összeírási jegyzékbe fölvetett személyek később jövedelemadó alá nem esőknek nyilváníthatók. Minthogy tehát a jegyzékbe való fölvetés a bekövetkező adókövetést nem befolyásolja, ennélfogva a bizottság által adóköteleseknek veendő fel mindazok a kerületében lakó természetes személyek (közös háztartásban együttadózók):

1. akik az előző évben már jövedelemadó alá tartoztak, avagy az alól csak a 25. §. alapján (adófokozat-mérséklés, betegség, elemi csapás stb. következtében) mentesítették, a náluk esetleg bekövetkezett változások feltüntetésével;

2. akiknél nem egészen bizonyos, hogy adóköteles jövedelmük a 800 K-t meghaladja-e vagy sem. Ha ide vonatkozólag az összeíró bizottság tagjainak véleménye megoszlik, ebben az esetben ezt a körülményt az F. összeírási jegyzékben meg kell említeni.

IV.

Az adóköteleseknek összeírása után a bizottság az adókötelesek vagyoni és kereseti viszonyainak megfelelő jövedelemforrásokból eredő bevételeit megállapítja és azokat az F. összeírási jegyzékbe bevezeti. E végből — a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kivételével — a kerületéhez tartozó adókötelesek birtok-, vagyon- és egyéb kereseti viszonyai felől, szükség esetén mások meghallgatásával is behatóan tájékozódik és a jelen §. I. pontjában említettek kivül minden adatot beszeres, mely a megadóztatás elbírálására alkalmas. Ezeknek az adatoknak és puhatolásoknak alapján az adó alá tartozó jövedelemforrások bevételeinek megállapítása körül a következőleg jár el az összeíró bizottság:

1. A kerületében lakó, vagy székhelylyel bíró adókötelezetteknek ottani valószínű jövedelmét, az alábbi V. pontban elbádatottaknak megfelelőleg jövedelemforrások szerint számbaveszi, illetőleg felbecsüli és minden egyes adózónál, illetőleg közös háztartás esetén a 3. §. szerint együtt adózóknál — valamennyit egy adóalánynak véve — jövedelemforrások szerint elkülönítve feltünteti azt a bevételt, amelyet az V. pont szerint figyelembe nem vett, de a 12. §-ban felsorolt levonási tételek még terhelnek.

Jövedelemforrásoknak tekintendők:

- a) a földbirtok (16. §.);
- b) a házbirtok (17. §.);
- c) az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozások (18. §.);
- d) a tőkevagyon és egyéb a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó bevételek (20. §.);
- e) szolgálati viszonyból származó illetmények és ellátások (21. §.);
- f) az a) — e) pont alá nem eső egyéb bevételek. Ide tartoznak különösen: a sorsjegy- és sorsjátéknyeremények, tőzedei nyereségek, vagyontárgyaknak — legyenek azok ingók vagy ingatlanok — nyereszakedés céljából történt eladása folytán keletkezett nyereségek, ismétlődő ajándékok vagy jutalmak (borraválók), nap-számkereset s effélék (9. §. 4. bekezdés).

A jövedelemadónak alanyát nem képező belföldi jogi személynek (közkereseti és betéti társaságnak, társas vállalatnak stb.) vagy vagyonszösségnek jövedelméből az adókötelest megillető hányadrész — mint külön bevétel — szintén felveendő az F. összeírási jegyzékbe.

2. Ha a közös háztartáshoz tartozóknak egyike vagy másika más helyen, esetleg a külföldön (pl. Amerikában) tartózkodik, ezek itteni vagyonának a közös háztartásba folyó bevételeit szintén a háztartás bevételeinek kell tekinteni.

A közös háztartásban együttélőknek azt a jövedelmét is a családfő bevételehez kell számítani, amely napszámból vagy hetibérből származik és fejenként 500 K-nál nem nagyobb; de mivel ez a jövedelem a 3. §. I., II. és III. pontja eseteiben adózatlanul hagyandó, ennél fogva ezt a jövedelmet ezekben az esetekben egyuttal az *F.* összeirási jegyzék megfelelő rovatában mint levonandó tételt is fel kell tüntetni. Ellenben, ha a kiskorúnak, vagy más a közös háztartáshoz tartozónak tartásdíja a vagyonából származó jövedelmét felemézi (3. §. II. és III. pont), ebben az esetben ez a jövedelem az összeírásnál nem számítandó a családfő alapjához; ez a körülmény azonban az összeirási jegyzék „Jegyzék” rovatában megemlítendő.

3. A kerületében lakó azoknál a természetes személyeknél, akiknek adóköteles évi jövedelme, életviszonyaikból következően, a 3.000 K-t meg nem haladja, ezeknek adóköteles összjövedelmét az *F.* összeirási jegyzékben külön is feltüntetni. Ebben az esetben az összeíró bizottság azt vizsgálja, hogy az előző 1. pontban felsorolt jövedelemforrások bevételeinek összege elegendő-e arra, hogy abból az adóköteles háztartási költségeit fedezhesse. Ha igen, ugy összjövedelem fejében ezt az összeget kell feltüntetni; ellenkező esetben a vélelmezett háztartási költségek alapján az 1. pont szerint kipuhatoltnál nagyobb összegből is megállapítható az összjövedelem. Ennél a becslésnél azonban az 5. §. 1., 2., 3., 4., 6., 11. és 13. pontja szerint adómentes jövedelem figyelmen kívül hagyandó, valamint tekintettel kell lenni arra is, hogy a feleségnek vagy a közös háztartáshoz tartozóknak az a keresete, mely napszámból vagy hetibérből származik, adózatlanul hagyandó, ha az fejenként 500 K-nál nem nagyobb és a családfő saját jövedelme az 1.000 K-t meg nem haladja (3. §.). Pl. A bizottság a háztartási költségek alapján — ideértve a lakbért is — valamely 3 tagból álló közös háztartásnak évi összjövedelmét 2.600 K-ra becsüli, amelyben a feleségnek 350 K napszámkeresete, a fiúnak pedig, aki gyári munkás, évi 450 K hetibérkeresete is befoglaltatik. Ha a családfőnek bármely forrásból eredő saját jövedelme az 1.000 K-t meg nem haladja, a 800 K napszám- és hetibérkereset a becslés során levonandó annak dacára, hogy a családtagoknak még 800 K egyéb forrásból eredő és szintén a családfő rendelkezése alá kerülő jövedelme is van, úgy hogy az adott esetben adóalapul 1.800 K marad.

A napszámból és hetibérből származó kereset levonásának azonban nincs helyje:

a) annál a családtagnál, akinél annak egy évi összege 500 K-t meghalad, még ha a családfő saját jövedelme az 1.000 K-nál nincs is felül.

b) egyetlen családtagnál sem, tekintet nélkül az összeg nagyságára, ha a családfő saját jövedelme az 1.000 K-t meghaladja.

4. A bizottság a kerületében nem lakókra vonatkozólag szintén az előző 1. pontban foglaltak szerint jár el. Ha az ilyen adóköteles nem a bizottság kerületében, de ugyanabban a községben (városban) lakik, az *F.* összeirási jegyzék legkésőbb 2 nap alatt a lakóhely szerint illetékes összeíró bizottságnak, ha pedig a fél más községben (városban) lakik, legkésőbb három nap alatt annak a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) küldendő meg, melynek kerületében az adóköteles állandóan lakik, vagy megadótatásának helyét kijelölte, illetőleg a 34. §. szerint adó alá veendő. Utóbbi esetben, ha a fél ugyanazon körjegyzőség (horvát-szlavonországi közigazgatási község) területén lakik az ugyanazon körjegyzőség (közigazgatási község területén levő községekben reá vonatkozólag felvett *F.* összeirási jegyzékek sorszáma a fél lakóhelyén kiállított *F.* összeirási jegyzékre — a jegyző közbejöttével — reávezetendő.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a más községekben lakókra vonatkozó *F.* összeirási jegyzékeket (4. pont), a fél lakóhelyére vonatkozó összeirási munkálatok beérkezéssel, a megfelelő *F.* összeirási jegyzékkel egyesítve felhasználja, illetőleg, ha az összeíró bizottság a fél jövedelmét 800 K-nál alul becsülve *F.* összeirási jegyzéket nem készített, szükség esetén ennek pótlása iránt intézkedik.

5. Ha az elnök a bizottság becslésével nem ért egyet, javaslatát külön adja elő.

V.

A jövedelemforrások bevételeinek számbavételére és becslésére vonatkozólag megjegyeztetik, hogy az összeíró bizottság akkor, amikor a megadótatás elbírálására alkalmas adatokat egybe gyűjti, az adóköteles vallomását nem látja, s így az abban foglaltakról sem birhat tudomással. Következésképp az összeíró bizottság az egyes jövedelemforrások nyers bevételeire nehezedő és a 12. §-ban felsorolt azoknak a terheknek és kiadásoknak felbecsülésébe sem bocsátkozhatik, amelyeket csak a fél tudhat s amelyek ép ezért csupán a vallomás alapján állapíthatók meg.

Az egyes jövedelemforrások bevételeinek számbavételénél, illetőleg becslésénél az összeíró bizottság — tekintettel a 15. §. utolsó és utolsóelőtti bekezdésében foglaltakra — a következők szerint jár el:

A. A földbirtoknál. (16. §.)

1. Ha a földbirtokot a tulajdonos vagy haszonélvező (1909. évi V. t.-cz. 6. §-a) maga kezeli, a mező- és erdőgazdasági üzem

s a vele kapcsolatos jogok jövedelmét a saját gazdálkodás folytán tényleg elért tiszta nyereség alkotja.

Ezt a tiszta nyereséget a bizottság — figyelemmel a 15. §-ban foglaltakra — a valóságnak megfelelőleg becsüli meg mindenkinél. Ha azonban a 15. §-ban foglaltak szerint más törvényes eszköz rendelkezésre nem áll, a bizottság a tiszta nyereséget a hasonló mezőgazdasági birtokért ugyanabban a községben vagy a környéken fizetett szokásos haszonbérösszegekhez arányosítja. Ebben az esetben tehát a haszonbérösszegekhez történt arányosítás folytán előállott tiszta nyereség mindenkinél a nyers bevételnek azt a részét jelenti, amelyből a rendes gazdálkodási költségek, jelesen: 12. §. 1., 3. és 5. pontjában említett tételek — az esetleg fizetendő illetékegyenérték és kárbiztosítási díjak kivételével — már levonattak.

A tiszta nyereség kiszámításának alapjául szolgáló ennek az arányosításnak a végrehajtása érdekében mindenek előtt tisztázandó, hogy ugyanabban a községben vagy a környéken bérbeadott hasonló, vagyis lehetőleg azonos minőségű

a) nagy gazdaságoknál (1000 katasztrális holdon felül).

b) középgazdaságoknál (100—1000 katasztrális holdig).

c) kisgazdaságoknál (100 katasztrális holdon alul) katasztrális holdanként átlag mekkora az egy évi haszonbér. Ezeknek a szokásos haszonbérátlagoknak megállapításánál az a vélemény szolgál irányadónak, melyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a törvényhatóság területén levő gazdasági egyesülettől vagy más hasonló gazdasági szaktestülettől beszerzett (16. §.) és az adóösszeíró bizottsággal is közölt.

Megállapítandó továbbá, hogy az adóköteles gazdasága — a földadókataszteri birtokívek szerint — hány holdból és négy-szög-ölből áll, ideértve azt a földterületet is, amelyet a mező- és erdőgazdasági alkalmazottak természetben járó illetmény fejében használnak, miután a 12. §. 1. pontjában említett ez az illetmény, a fentebb elmondottak szerint foganatosított becslés során levont kiadásokban már befoglaltatik. A szőlőkre, kertekre, erdőkre és nádasokra vonatkozó ezen arányosításnál — önként érthetőleg — ezeknek a gazdasági ágaknak az átlagos mezőgazdaságok jövedelmezőségétől eltérő jövedelmezősége is megfelelően figyelembe veendő.

A mezőgazdasági mellékhaszonvételekből (állattenyésztésből, állathizlalásból, vadászathól, halászatból, selymészetből, méhészetből) a efféle általános kereseti adó alá nem eső mellékiparágakból) eredő jövedelem a saját gazdálkodás folytán elért és a fentiek szerint kiszámított tiszta nyereségben rendszerint már befoglaltatik. A mezőgazdasági mellékhaszonvételekből eredő jövedelem csak akkor vehető külön számításba és adható hozzá a fentiek sze-

rint kiszámított tiszta nyereséghez, ha az ilyen mellékhaszonvételek az illető birtokon folytatott belterjes gazdálkodás arányait túlhaladják, jelesen ha a birtok sokkal kisebb, semhogy azon az illető mellékhaszonvételek — rendes gazdálkodás mellett — a meglévő terjedelemben folytatható lenne. Pl. Ha a tulajdonos akkora tehénészetet létesít a birtokán, hogy ennek bevétele lesz voltaképp a birtok főjövedelme.

2. A mező- és erdőgazdaság bérbeadása esetén a bérbeadó nyeresége fejében a haszonbér, a részéről fentartott egyéb haszonoknak, valamint a bérlő által netán teljesítendő további szolgáltatásoknak (pl. fizetett közterheknek) pénzértéke veendő fel, leszámitva ebből a bérbeadóra nehezedő és a jelen utasítás 12. §-ának 1., 3. és 5. pontjában említett tételeket, az esetleg fizetendő illetékegyenérték és kárbiztosítási díjak kivételével.

3. Nem arányosítás útján, hanem — a mezőgazdasági mellékhaszonélvezetekből eredő jövedelem beszámításával — a tényleg elért nyers bevételnek és az abból levonható termelési költségeknek és fizetendő haszonbérkiadásoknak tekintetbevételével (ideértve a bérbeadó részére vagy ennek nevében teljesített bármilyen szolgáltatás értékét is) becsülendő meg a haszonbérlő jövedelme, amelyhez a birtokkal együtt bérbe vett lakásának haszonértéke is hozzászámítandó.

Emellett az évi haszonbér összegét külön is fel kell tüntetni, valamint a netán teljesítendő további szolgáltatásoknak (pl. közterheknek) pénzértéke szintén megállapítandó.

4. Hányadrészes bérlet esetén mindegyik félnek (ugy a tulajdonosnak, mint a bérlőnek) jövedelmét a gazdálkodás folytán elért és az előző 1. pont szerint kiszámított tiszta nyereségnek reá eső része alkotja.

5. Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében kiteendő. Ha azonban az eladás nem tőáron történt, a vételár eléréséhez szükséges letarolási, szállítási és egyéb költségek is külön tételképp megbecsülendők.

B. A házbirtoknál (17. §.)

1. Minden ház haszonértéke — legyen az bár ideiglenesen adómentes — külön állapítandó meg. Emellett a házban levő összes lakrészek és mellékhelyiségek száma is kiteendő.

2. Házbéradó alá eső épületeknél az 1909. évi VI. t.-cz. 44. §-a szerint az adóévre szóló kivetésnél béradó alá vont nyers haszonérték veendő bevételnek. Emellett mint levonandó tételt ki kell tüntetni még:

a) az adóévet megelőző évben adóalapul vett házbérnek azt a részét, mely az 1909. évi VI. t.-c. 54. §-a szerint figyelembe vett laküresedés tartamára esik;

b) a rendszerint szükséges tatarozási és karbantartási költségeknek felbecsült összegét.

3. Ha az épület után egészben vagy részben házosztályadó volt kivette, vagy általános házbéradó alá nem tartozó helyeken az évről csak egy részében volt bérbeadva, a nyers haszonérték, vagyis a bérbeadás esetén elérhető házbér a helyi vagy környékbeli viszonyokhoz és a tényleges használatához képest becsülendő meg. Ez a haszonérték azonban a törvény értelmében semmi esetre sem lehet kisebb annál az összegnél, mely után 9%-os kulcs mellett a kivett, illetőleg az egész ház után járó házosztályadó összegével egyenlő házbéradó járna. Az átszámítási táblázat a „*Függelékben*” 2. szám alatt mellékeltek.

Házosztályadó alá eső épületeknél a nyers haszonérték mellett, mint levonandó tételt, a rendszerint szükséges tatarozási és karbantartási költségeknek felbecsült összegét is fel kell tüntetni.

4. Elmarad a jövedelem külön megbecsülése mindazoknál az épületeknél és épületrészeknél, melyeknek haszonértéke az erdő- és mezőgazdasági, bánya- vagy iparüzem (üzlet) jövedelmében már befoglaltatik s ennek folytán ezek — mint az 1909. VI. t.-c. 27. §-ának 8—11. pontja értelmében állandóan adómentes épületek — a házóadó külön terhét sem viselik.

C. Az ipar, kereskedelem, bányászat és egyéb az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozásoknál (18. §.)

1. Ha a félnek több általános kereseti adó alá tartozó foglalkozása van, ezeknek jövedelme egyenként külön-külön becsülendő meg.

2. A jövedelem felbecsülésénél a bizottság a bevételnek azt a részét keresi és állapítja meg, amelyből a jelen utasítás 12. §-ának 1., 3., 5. és 6. pontjában említett tételek — a kárbiztosítási díjak kivételével — már levonattak. Bérlet esetén pedig a jelen utasítás 18. §-ának utolsóelőtti bekezdése szerint kell eljárni.

3. A felbecsült jövedelem mellett kitüntetendő még:

a) az évi lakbér és üzlethelyiségbér összege;

b) az alkalmazottaknak (hivatalnokok, segédek és munkások) száma a *D/*, mintán kiállított névjegyzék segítségével;

c) bérlet esetén a haszonbér.

4. Ha a vállalat üzeme részben adóköteles, részben adómentes, a rendelkezésre álló adatok alapján lehetőleg azt is ki kell tüntetni, hogy az összjövedelemből mennyi esik az egyik és mennyi esik a másik részre.

5. Igazgatósági, felügyelőbizottsági és napibiztosági járandóságoknál a jelen §. I. 3. pontjában említett kimutatásban foglalt jövedelem veendő adóalapul.

D. Tőkevagyonnál és egyéb a tőkekamat- és járadékadó alá eső bevételeknél (20. §.)

1. A tőkekamat- és járadékjövendelmeket az összeiróbizottság a vonatkozó múlt évi kivetési lajstromból és a jelen szakasz I. 8. pontja alatt említett kimutatásokból veszi.

Megjegyeztetik azonban, hogy a járadékot vagy a tőkének kamatát kivétel nélkül egy teljes évre kell számítani akkor is, ha a tőkekamat- és járadékadó kivetési lajstrom szerint a járadék vagy kamat egy évnél rövidebb vagy hosszabb időre is szól. Ellenben a múlt év végéig megszűnt járadék vagy tőkekövetelés számbavétele elmarad, ha a megszűnés a kivetési iratokból kitűnik.

2. A kamat- és járadékjövendelmek számbavételénél azoknak követelések szerinti részletezése elmarad, úgy hogy ezek a jövendelmek az alábbi csoportok szerint elkülönítve csakis főösszegükben veendők fel az összeirási jegyzékbe. Csupán a másutt lakó adózóknál csatolandó a tőkekamat- és járadékadónak lajstromkivonata is az *F.* összeirási jegyzékhez.

Ha azonban a bizottság olyan kamat- és járadékjövendelemtől is tudomással bír, amelyek a tőkekamat- és járadékadó kivetési lajstromban felvéve nincsenek, ezekről az adós nevének, a követelés összegének és a kamatlábnak egyenként leendő feltüntetése mellett, a tőkekamat- és járadékadó alá eső jövendelmekről szóló vallomási iven hivatalból készít vallomást és azt az *F.* összeirási jegyzékhez csatolja.

3. Az összeirási jegyzékben az alábbi csoportok szerint ki kell tüntetni:

a) a gyámpénztárak által összesítve kezelt akár adóköteles, akár adómentes jövendelemből a gyámoltat vagy gondnokoltat megillető kamatjövendelem összegét;

b) egyéb kamatoknál és járadékoknál azok egyévi összegét, illetőleg nem készpénzben járó kamatoknak vagy járadéknak az 1909. évi VII. t.-c. 9. §-a szerint megbecsült összegét;

c) az általa hivatalból készített vallomásban felvett kamat- és járadékjövendelmek egy évi összegét, illetőleg nem készpénzben járó kamatnak vagy járadéknak az 1909. évi VII. t.-c. 9. §-a szerint megbecsült összegét.

4. Ha az adókötelesnek látható vagyona, keresete (üzlete), szolgálati illetménye (nyugdíja) nincs, vagy ha van is, de nyilvánvaló, hogy ezek a bevételek háztartási költségeinek fedezésére nem elegendők, a háztartási költségek alapján becsüli meg a bizottság azt a valószínű kamatjövendelmet, amelynek tőkéje takarékbetétekben, részvényekben, vagy más értékpapirokban fektetik.

E. A szolgálati illetményeknél és ellátásoknál (21. §.).

1. A szolgálati illetménynek, nyugdíjnak, vagy egyéb ellátásnak számbavétele az F. összeírási jegyzékhez csatolandó és annak számával ellátandó illetményjegyzék (E. minta) alapján történik. A C. személybejelentő iv II. részében foglalt illetményekről szóló egyéni kivonatokat az összeíró bizottság maga készíti el az E. mintán.

Ha a munkaadó a 33. §. 1. és 3. pontja szerint az illetményjegyzék beadása alól fel van mentve, a további eljárást a jelen szakasz II. 2. pontja szabályozza.

2. Az összeírási jegyzékben az alábbi csoportok szerint ki kell tüntetni:

a) állandó természetű készpénzbeli illetményről (illetményjegyzék 6. rovat) ennek egy évi összegét;

b) változó természetű készpénzbeli illetményről (illetményjegyzék 7. és 8. rovat) annak múlt évi összegét, illetőleg ha a bevétel nem szól egész évre, vagy csak a folyó évben keletkezett, a megbecsült egy évi jövedelmet;

c) természetben kapott járandóságoknál (illetményjegyzék 9. rovat):

aa) a mezőgazdasági vagy erdei termékek, ipari vagy kereskedelmi cikkek, természetben adott élelmezés, ruházat stb. megbecsült egy évi pénzértékét;

bb) földhasználat esetén annak a 21. §. III. A. 2. pontja szerint megbecsült egy évi pénzértékét.

cc) természetbeni lakás esetén annak a 21. §. III. A. 3. pontja szerint megbecsült egy évi hasznértékét.

3. Mint levonandó teher felveendő:

a) a szolgálati díj összege (illetményjegyzék 10. rovat);

b) a nyugdíjalapjárulék összege (illetményjegyzék 10. rovat);

c) a közszolgálatban levők kivételével egyéb szolgálatban levőknel a meghatározott hivatali, illetőleg szolgálati kiadásokkal terhelt járandóságokra nehezedő ezeknek a kiadásoknak megbecsült összege (22. §. első és második bekezdés).

F. Egyéb bevételeknél (9. és 10. §§.).

Az összeírási jegyzékben ki kell tüntetni még az adókötelesnek mind azt a jövedelmét is, mely a jelen V. pontnak A—E. alpontjai alatt felsorolva nincs.

Nevezetesen felveendő az adóköteles jövedelemnek összes egyéb nevei névszerint felsorolva, például sorsjegy-nyeremény, sorsjáték-nyeremény, tőzsdei nyereség, ingóknak vagy ingatlanoknak nyereszkesedés céljából történt eladása folytán keletkezett nyereség, ismétlődő ajándék, amely az adózó viszonyaihoz képest nem

vagyonszaporulat-, hanem jövedelemjelleggel bír, továbbá jutalom (borravaló), napszámkereset stb. és annak megbecsült összege.

VI.

Ha nem közbirtokosságról, volt urbéri közösségről, volt háttörvidéki vagyonközösségről, horvát-szlavonországi földközösségről — ideértve Turmező nemes község földközösségét is (1. §. 9. pontja), vagy az 1. §. X. pontjában felsorolt vagyontömegről, hanem olyan vagyonközösségről van szó, amely a 2. §. szerint a jövedelemadónak nem alanya, ezeket egyenként külön kell összeírni. Jelesül:

1. ha egyazon kataszteri birtokivben foglalt ingatlanok, vagy egyazon törzsiivben foglalt háznak több a tulajdonosa és ezek mindannyian nem tartoznak a közös háztartáshoz;

2. ha általános kereseti adó alá eső üzletet, vállalatot vagy haszonhajtó foglalkozást közkereseti társaság, betéti társaság vagy együttesen többen folytatják és utóbbiak mindannyian nem tartoznak a közös háztartáshoz; végül

3. ha valamely tőkekamat- és járadékadó alá tartozó vagyonnak vagy vagyonjognak több a tulajdonosa és ezek mindannyian nem tartoznak a közös háztartáshoz, akkor ezeket a vagyonközösségeket (1—3. pont) a bizottságnak a jelen szakasz IV. és V. pontjában foglaltak szerint az F/1 mintán szerkesztett megosztási jegyzékben külön kell összeírnia. A megbecsült összjövedelem azután a hányadrészes tulajdonosok között részeik arányában osztandó fel. Ennek megtörténtével minden egyes részarány az illető hányadrészes F. összeírási jegyzékébe viendő át; ha pedig a hányadrészes más összeíró bizottság kerületében lakik, az F/1 megosztási jegyzéknek másolata is csatolandó még az F. összeírási jegyzékhez. (IV. 4. pont.)

VII.

A 23. §-ban foglalt rendelkezések végrehajtásának előkészítése végett köteles az összeíró bizottság azoknál a föld- és háztulajdonosoknál — legyenek ezek helybeliek vagy külföldiek, — akiknek a magyar szent korona országainak területén belül állandó lakóhelyük és háztartásuk nincs, ezt a körülményt megemlíteni, és az F. összeírási jegyzékben arra nézve is nyilatkozni, hogy az összeíró bizottság kerületében a kivételt megelőző évben legalább négy hónapot eltöltöttek-e, illetőleg mennyi ideig tartózkodtak ott.

Ha a 23. §. alkalmazásának van helye, a földbirtok kataszteri tisztajövedelme az F. összeírási jegyzékbe szintén felveendő.

VIII.

Az *F.* összeírási jegyzékeket a házsámok sorrendjében kell rendezni és külön folyó sorszámmal ellátni, mely mellett azonban az adófékönyv tételszáma is kitüntetendő. Az *F/1* megosztási jegyzékeket is sorszámmal kell ellátni.

IX.

Az összeírás befejeztével az összeírási jegyzékek és a megosztási jegyzékek annak felemelésével, hogy sorszámuk egytől meddig terjed, valamint az összes kimutatások és egyéb iratok a községi előjáróság útján a pénzügyigazgatósághoz (az adófelügyelő kerületi osztályához) haladéktalanul felterjesztendők.

Ha *F.* összeírási jegyzék azért nem készült, mert az adókötelesnek összjövedelme a 800 K-t nem haladja meg, ezt a körülményt a bizottság a *C.* és *E.* kimutatásokra rá vezetni tartozik. Az ilyen kimutatások egy külön csomagba kötendők össze, ellenben a többi *C.* és *E.* kimutatás a vonatkozó *F.* összeírási jegyzék mellékletét alkotja és abba helyezendő el.

X.

Ha az összeíró bizottság eljárása közben azt tapasztalja, hogy a tényleges birtokosok személyében beállott változások a földadókataszteri birtokosokban, illetőleg a házadókataszteri törzsívekben keresztülvezetve nincsenek, jelentésében köteles erre a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) figyelmét — az esetek megjelölésével különösen felhívni.

XI.

Az összeírás tartama alatt s még a munkálatok felterjesztése előtt köteles az adóketés bizottság eladója — kivéve, ha az összeíró bizottság elnöke is ő volt — az összeírási munkálatokat a helyszínen átvizsgálni és a netáni hiányok pótlása iránt azonnal intézkedni.

XII.

Amely évben az adóköteles vagyoni és kereseti viszonyai nem változtak, ez a körülmény, az *F.* összeírási jegyzékre rá vezetendő és annak újból való kiállítására elmarad. Ugyanez áll az *F/1* megosztási jegyzék kiállítására is.

Az összeíró bizottság kerületén kívül lakókra vonatkozó és a lakóhelyre elküldendő *F.* összeírási jegyzék azonban (V. 4. pont), a netán melléklendő *F/1* megosztási jegyzékkel együtt (VII. pont utolsó bekezdés) évről-évre újból készítenendő. (T. 33. §-a.)

4. Adóhiszámítási javaslatok.

37. §.

Ha az adóketés több lakóhely esetén az adóketés helyét nem jelölte meg, a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a 34. §-ban elmondottakhoz képest megállapítja a megadóztatás helyét, illetőleg ez iránt megfelelőleg intézkedik. Azután pedig azokra nézve, akiknek évi jövedelme nézete szerint a 800 K-t meghaladja, az *F.* összeírási jegyzék borítékaként kezelendő *G.* mintán kellően megokolt és a bírság-pótlékra (31. §.) is kiterjedő adóhiszámítási javaslatokat készít. Ennek során a következők tartandók szem előtt:

1. A z összeíró bizottságok munkálatait a beérkezett vallomások betekintése után előleges bírálat alá vonja és a netáni hibákat kiigazítja, vagy a hiányokat pótoltatja. Ezen kívül az összeíró bizottság által beszerzett adatokat, esetleg szakértők, vagy más a dologban jártas egyének meghallgatása után kiegészíti.

2. Ha a vallomásadóra kötelezett fél (27. §.) vallomást nem adott, köteles a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) — a jövedelemtörvény 36. §-ában foglalt jogkövetkezményekre való utalással — az illető vallomásának 8 nap alatt leendő beadására vétbizonyítványt mellét felhívni. Ugyanilyen módon jár el a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a 28. §. 3. pontja esetében is.

A vétbizonyítvány mindkét esetben a ketési iratokhoz csatolandó.

3. Kiváló gondot fordít arra, hogy a házadó (különösen pedig a házberadó), a tőkekamat- és járadékadó ketése, valamint az általános kereseti adó ketésének előkészítése során rendelkezésre álló adatok a jövedelemadójavaslatok kidolgozásánál szintén felhasználassanak; továbbá hogy a 11. §. 4. pontjában említett és tudomására jutott változások is tekintetbe véssenek; végül hogy az 54. §-ban foglaltakra is különös figyelem fordíttassék.

4. Az adóketéshez szükséges adatokat a gazdasági egyesületek (16. §. I. pontja), vagy más testületek, hivatalok és hatóságok esetleg kikért értesítéseinek felhasználásával, továbbá a bíróságoktól bekívánt iratoknak, pl. a hagyatékok és örökösök megadóztatásánál a vonatkozó hagyatéki iratoknak betekintése és megfelelő kivonatolása mellett a lehetőségig teljessé teszi.

5. A beérkezett vallomásokat bírálat alá vonja és azoknak

adatait — tartalmuknak hivatalos titokként leendő megőrzése mellett (30. §.) — esetleg szakértők vagy más, a dologban jártas és a helyi viszonyokkal ismerős egyének meghallgatása után javaslatában kiegészíti és helyesbíti, sőt e végből az 1909. évi X. t.-cikk 36. §-ában foglalt jogkövetkezmények terhe alatt — az adókövetést érintő nyomós tények és körülmények tárgyalására az adókötelest is megidézheti, avagy azokra vonatkozó írásbeli nyilatkozatát is bekívánhatja. Az idézésre megjelent fél szóbeli nyilatkozata jegyzőkönyvbe veendő. Ez alkalommal, minden zaklatást gondosan kerülve, már előzetesen figyelmeztetni kell az adózót, hogy tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozata a jövedelemadótörvény 71. §-a szerint jövedéki büntetés eljárás alá eső kihágás. Megidőzés esetén arra is kell ügyelni, hogy a kitűzött határidő elég hosszú legyen arra, hogy azon a fél megjelenhessen, továbbá, hogy a határnap lehetőleg olyan napra (pl. letivásár idejére) tüzessék ki, amikor a fél egyszerre több dolgot is végezheti.

6. Szakértőket, vagy más, a dologban jártas egyéneket a pénzügyigazgatóság rendszerint a kivető bizottság területéről választ, akiknek véleményét az előadó lehetőleg lakóhelyükön — még pedig, ha lehetséges, a 36. §. XI. pontjában említett helyszíni vizsgálat alkalmával — szerzi be.

7. A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) javasatainak kidolgozásánál a rendelkezésére álló összes adatokat szabadon mérlegeli, tehát sem az adóköteles vallomásaához, sem pedig az összeíró-bizottság munkálataihoz kötve nincs.

8. Az állami pénzügyigazgatás részéről — különleges tiltó törvényes rendelkezések folytán — igénybe nem vehetők:

- a) a m. kir. postatakarékpénztár (1885: IX. t.-c. 26. §.);
- b) az iparfelügyelők az 1893: XXVIII. t.-c. 26. §-ában foglaltakra vonatkozólag;
- c) a m. kir. központi statisztikai hivatal (1897: XXXV. t.-c. 17. §-a);
- d) az országos munkás-betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár, ugyancsak a kerületi és vállalati pénztárak, valamint azoknak közgei. (1907: XIX. t.-c. 186. §-a). (T. 34. §-a.)

38. §.

Az adókiszámítási javaslatokból községenként (városonként), illetőleg Horvát-Szlavonországok területén adóközségenként (városi községenként) lajstromok készítenők. E lajstromokban az adózókat házászám szerint kell felvenni.

E lajstromok — az adókövetés megindítása előtt — előre kihirdetendő 8 napra a község (város) házáznál oly célból teendő ki

közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse, s azokra néteni észrevételeit minden adóköteles is megtehesse, akik alatt a bárhol egyenes adót fizetők értendők.

Ezek az észrevételek az adókövetés megkezdéséig írásban a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél), utóbb pedig — akár szóval, akár írásban — az adókövető-bizottságnál terjeszthetők elő. Az aláírás nélkül benyújtott észrevételek azonban tárgyalás során nem vehetők figyelembe.

Az 1909. évi XI. t.-c. 23. §-ának eseteiben a kivetési lajstromok közigazgatási kerületek szerint elkülönítve készítenők.

A kivetési lajstrom mintája H. alatt mellékeltek.

A bírság-pótlékra (31. §.) vonatkozó javaslat a kivetési lajstromban szintén felveendő. (T. 35. §-a.)

V. FEJEZET.

Adókövetés.

Az adókövető bizottságok szervezete.

39. §.

A jövedelemadót első fokon a megadóztatás helyére (34. §.) illetékes adókövető bizottság állapítja meg.

A jövedelemadót az annak kivetésére alakított adókövető-bizottságok — még pedig az általános kereseti adó alá eső adókötelesek általános kereseti adójával egyidejűleg — évenként állapítják meg.

Az adókövető-bizottság három év tartamára alakul, és pedig:

a) minden közigazgatási járás székhelyén a járás területén levő, de 10.000 lakossal nem bíró rendezett tanácsú városokra is kiterjedő illetékességgel;

b) Budapest székesfőváros mindegyik közigazgatási kerületében;

c) minden törvényhatósági joggal felruházott városban, ideértve Fiume városát és kerületét is (1886. évi XXI. t.-c. 1. §. IV. pontja);

d) minden, legalább 10.000 lakossal bíró községben (városban), akár székhelye a közigazgatási járásnak, akár nem. Az e pontban említett község (város) alatt Horvát-Szlavonországok területén az adóközség (városi község) értendő.

Az adókövetésnek idejekorán való befejezhetése érdekében, ami az adóköteleseknek és az államkincstárnak közös érdeke, a törvény felhatalmazása alapján, a mutatkozó szükségnek megfelelően a pénzügyminiszter több adókövető-bizottságot is alakíthat.

Eziránt a kir. pénzügyigazgatóságok (adófelügyelő) kellő időben kötelesek javaslatot tenni.

Azt a kérdést, hogy Horvát-Szlavonországok területén mely városok tekintendők törvényhatósági joggal felruházott városoknak és mely városok azonosak az anyaország rendezett tanácsu városaival, a házadóról szóló 1909. évi VI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1909. évi 77.000. számú utasítás 23. §-ának utolsó bekezdése szabályozza. (T. 37. §-a.)

40. §.

Az adókievítő-bizottság hét rendes és hat póttagból áll. Ezek közül elnököt, továbbá két rendes és két póttagot, a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) javaslatára a pénzügyminiszter, két rendes és két póttagot a mezői gazdálkodással foglalkozók vagy a háztulajdonosok köréből a vármegye alispánja, illetőleg törvényhatósági városokban a polgármester nevez ki, két rendes és két póttagot pedig a pénzügyminiszter felhívására — attól számítva 15 nap alatt — az illetékes kereskedelmi és iparkamarának kereskedelmi és iparosztálya, az 1868. évi VI. t.-c. 18. §-ához képest teljes ülésben, felerészben a kereskedők, felerészben az iparosok közül választ.

Megjegyeztetik, hogy a vármegye alispánja, illetőleg törvényhatósági városokban a polgármester által kinevezendő két rendes és két póttag közül az egyik rendes tag és póttag lehetőleg a mezőgazdálkodással foglalkozók, a másik rendes tag és póttag a háztulajdonosok köréből veendő.

Kinevezhető, illetőleg megválasztható a jövedelemadó fizetésére kötelezett minden magyar állampolgár, aki polgári és politikai jogainak teljes élvezetében van és az illető adókievítő-bizottság kerületében lakik. Mindamellett a bizottság egybeállításánál különös figyelem fordítandó arra, hogy abban a különböző foglalkozások (tehát az értelmi foglalkozások is) lehetőleg arányosan képviselve legyenek, s hogy a bizottságnak egy tagja jogvégezett, lehetőleg ügyvédi oklevéllel bíró egyén legyen. A kinevezett tagok közül kettőnél több tényleg alkalmazott tisztviselő nem lehet.

Az elnök-helyettest a rendes tagok sorából a pénzügyminiszter jelöli ki.

A közigazgatási eljárás székhelyén alakítandó adókievítő-bizottságba (39. §. a) pont) a választás alá eső póttagokat a eljárás székhelyén lakó adózók közül kell választani.

Aki bizottsági taggá választatik vagy kineveztetik, e megbízatásnak teljesítését alaposa ok nélkül nem tagadhatja meg, kivéve, ha ily megbízatásban már részesült és azt az előző ciklusban teljesítette is.

Ha a bizottság megalakulása után annak bármelyik tagja (tehát a póttag is) tagsági jogát a megkívánt feltételek bármelyikének megszünte következtében elveszti (pl. csődbe jut, gondnokság alá kerül stb.), vagy arról lemondott, avagy az előírt fogadást (41. §.) letenni vonakodván, arról lemondottnak tekintendő, avagy meghalt: helyét kinevezés vagy választás útján be kell tölteni. Az ekként kinevezettnek vagy megválasztottnak megbízatása azonban a három évi ciklusból még hátralevő időnél tovább nem terjedhet.

Bizottsági előadó, szavazat nélkül, a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) kiküldöttje, aki e minőségében egyúttal az államkincstár érdekeinek is képviselője.

A bizottság jegyzőjét a kir. pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) rendeli el. (T. 38. §-a.)

41. §.

Az adókievítő bizottságok tárgyalásának megkezdése.

A bizottság tagjai az elnökkel együtt, ennek felszólítására, a tárgyalások megkezdése előtt, az első ülésben, s amennyiben azon mind meg nem jelentek volna, mindenesetre működésük megkezdése előtt, a következő ünnepélyes fogadást kötelesek letenni:

„Én N. N. becsületemre fogadom, hogy a jelen megbízatással járó feladatok teljesítésében lelkiismeretesen és részrehajlás nélkül a törvény értelmében fogok eljárni és annak során az adóköteles viszonyairól tudomásomra jutott adatokat szigorúan titokban fogom tartani.“

A fogadás letétele után az elnök a bizottságot törvényszerűen megalakultnak jelenti ki.

A megalakulásról külön jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet a bizottság összes jelenlevő tagjai aláírnak.

Az adókievítő bizottság három év tartamára alakulván, működésének második és harmadik évében az ünnepélyes fogadást csak azok a bizottsági tagok teszik le, akik az előző ülések egyikén fogadást még nem tettek.

A titoktartás a bizottsági előadót, valamint a szakértőt is kötelezi; a tárgyalási iratok szintén hivatalos titokként kezelendők. (T. 39. §-a.)

42. §.

Az adókievítő bizottság költségei.

A bizottságok elnökei 10 K, tagjai pedig 8 K napidíjat huznak az államkincstárból. A kinevezett elnök-helyettest azokra a

napokra, melyeken az elnököt tényleg egész nap helyettesíti, 10 K napidíj illeti meg.

Ezek a napidíjak a bizottság működése helyén nem lakó bizottsági tagoknak működésük egész tartamára járnak, beleértve az utazási időt és a közbeeső ünnepek- és vasárnapokat is, azokat a bizottsági tagokat pedig, akik a bizottság működésének helyén laknak, csak azokra a napokra illetik meg, melyeken a bizottság tárgyalásaiban résztvesznek. A bizottságok elnökei a tárgyalások kezdetét megelőző, illetőleg a tárgyalások befejeztét követő napokon teljesített és tényleg szükséges munkálatokért is számíthatnak fel napidíjakat.

A bizottság működési helyén nem lakó bizottsági tagok az oda- és visszautazásra (de csak egy ízben) vasuton II. osztályu, gőzhajón pedig I. osztályu vitelbért és szabályszerű bérkocsidíjat számíthatnak fel. Tengelyen való utazásoknál a kilométerenként járó fuvardíj a pénzügyminiszterium ügykörére vonatkozó szolgálati szabályok 171. §-ában meghatározott mérvben — miriaméterenként 4, illetőleg 5 K — utalványozandó.

A törvényen alapuló ezeken a felszámításokon kívül egyéb felszámításnak helye nincs.

Ha a bizottsági tagok féláru vasuti jegy váltására jogosító igazolvánnyal bírnak, csak a féláru menetjegy árát számíthatják fel.

A bizottság előadójának és jegyzőjének költségei a pénzügyminiszterium ügykörére vonatkozó szolgálati szabályok szerint járnak. (T. 40. §-a.)

43. §.

A tárgyalások ideje, sorrendje és helyisége.

A tárgyalási határnapokat, illetőleg ama sorozatot, amely szerint az adókiszámítási javaslatok — községek, városok, városrészek és a kivetési lajstrom sorrendje szerint — tárgyalás alá kerülnek, az elnök a pénzügyigazgatósággal (adófelügyelővel) egyetértőleg állapítja meg, amelyet a bizottság betartani köteles. Ezt a sorrendet — a tárgyalások napjainak és idejének feltüntetésével — tartozik a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a bizottság tagjaival is közölni s a tárgyalás megkezdése előtt legalább nyolc nappal az illető községben (városban) akképen közhírré tétetni, hogy abból az egyes adózók azt, hogy adójuk mely napon tárgyalatik, megtudhassák.

A tárgyalandó tételek napi mennyisége akképen állapítandó meg, hogy lehetőleg hat hét alatt a bizottság működését befejezze. Erre való tekintettel a bizottsági ülések napenkénti tartama hat

óránál kevesebb nem lehet. E részben az elnök az előbb említett hirdetménynek helyes kiállítása céljából a pénzügyigazgatósággal (adófelügyelővel) előzetesen megállapodik arra nézve, vajjon az ülések a helyi szokásokra való tekintettel egy huzamban, avagy felosztva: délelőtt és délután tartassanak-e. A bizottsági tagoktól megkívánható, hogy az üléseken elejétől végéig jelen legyenek, különben a napidíj felszámíthatásának igényétől elesenek.

Az elnök gondoskodik arról, hogy a tárgyalás napjai, az ülések ideje és a kitűzött sorrend pontosan betartassanak s az egy napra kitűzött ügyek — esetleg az ülések meghosszabbításával is — mind tárgyalás alá vétessenek.

Ha a bizottság valamely ügyben új tárgyalást rendel el, erre az adózót mindig külön meg kell hívnia.

Ugyanez az eljárás követendő oly esetekben is, midőn a fél a tárgyaláson nincs jelen és az államkincstár képviselője a 38. §. értelmében előzetesen közszemlére kitett kivetési lajstromban felvett javaslattól eltérőleg, későbbben beszerzett adatok alapján, a kivető bizottság előtt magasbb adóösszeg megállapítását javasolja, valamint akkor is, ha valamely adóköteles személyről a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) oly későn értesül, hogy a reá vonatkozó adókiszámítási javaslat az előzetesen közszemlére kitett lajstromba már bevezethető nem volt.

Mindezekre, valamint arra ügyelni, hogy a külön kibocsátandó meghívásban a felemelt, illetve javasolt adóalap is kitüntetve legyen, az elnök és előadó együttes kötelessége.

Megfelelő tárgyalóhelyiségről, annak fűtéséről, világításáról és tisztításáról a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) felhívására a bizottság székhelyére illetékes községi előljárárság (polgármester) tartozik gondoskodni az esetben, ha állami, vagy állami hivatalok elhelyezésére szolgáló épületben alkalmas helyiség nincs.

Irodai szükséglettel a bizottságot — kellő takarékoság mellett — az adókivetési költségek terhére a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) látja el. A kiszolgálásra esetleg felfogadott szolgálta díjazása az államkincstárt nem terhelheti. (T. 41. §-a.)

Az adókivető bizottság elnökének egyes feladatai.

44. §.

Az adókivető bizottságot annak elnöke hívja össze.

Az adókivető bizottság elnökének feladata, hogy a bizottsági tárgyalásokat vezesse, ezeknél a rendet fenntartsa, a határozatokat kimondja, hitelesítse, kiadja és általában ügyeljen mindarra, ami a bizottság elé utalt adókivetési ügyek törvényszerű, gyors és pontos tárgyalását biztosítja. A bizottsági előadónak hivatásából

folyó kötelessége, hogy az elnököt ily irányu működésében támogatassa.

Az elnök minderre irányuló eljárásában az idevonatkozó törvényeket és ezek végrehajtási utasításait, továbbá a m. kir. közigazgatási bíróság döntvényeit, valamint az államkincstár és az adózók jogos érdekeit egyaránt szem előtt tartja.

45. §.

Az elnök a kineveztetéséről szóló értesítést, valamint a bizottság többi tagjainak és póttagjainak névjegyzékét a pénzügyigazgatóságtól (adófelügyelőtől) veszi.

Ha az elnök a tárgyalások megindításához szükséges előintézkedések megtételében és a tárgyalások megindításában, illetve megkezdésében előreláthatólag akadályozva lenne, erről a pénzügyigazgatóságot (adófelügyelőt) jövelevé értesíteni köteles.

Ha az elnökhelyettes nincs jelen, a tárgyalások közben szükségessé váló és rövidebb ideig tartó helyettesítéséről az elnök maga gondoskodik. Ha pedig az elnök hosszabb ideig nem vehetne részt a tárgyalásokon és egyidejűleg ugyanez a helyzet állana elő az elnökhelyettesre is, a bizottság nem tárgyalhat, hanem az elnök és elnökhelyettes kijelölése iránt a pénzügyminiszterhez távirati uton tesz jelentést.

46. §.

Az adókievítő bizottságot hatóságok, hivatalok, társulatok és magánszemélyekkel való érintkezésben az elnök képviseli és a levelezéseket is saját aláírásával adja ki.

47. §.

A tárgyalásoknál felügyel az elnök arra, hogy a tárgyalás célja: az adóköteles valódi jövedelmének felderítése mindenben biztosítsák, hogy az államkincstár képviselője mindenben kellő alaposággal előadja és előadhassa javaslatát, hogy türelemmel meghallgattassék, ideje, alkalma legyen érveit elősorolni, adataival bizonyítani s iratait felmutatni; ügyelnie kell továbbá arra is, hogy a bizottsági vizsgálat ne elhamarkodva, hanem zavar és szenvedélyesség nélkül, érett és nyugodt megfontolással, részrehajlatlanul végeztessék; végre, hogy az érdekelteknek kihallgatása és a felszólalók jogosult szólásszabadsága sérelmet ne szenvedjen, de másrésről hosszas fejtegetésekkel és szónoklatokkal idő ne vesztegetessék és hogy a valóság felderítésére mindazok az eszközök felhasználtassanak, amelyeket a törvény igénybe veendőknek rendel.

Az elnök óvakodjék bármi módon erkölcsi nyomást gyakorolni a tagok szabad véleménynyilvánítására, mindazonáltal kötelességének ismerje a tagok figyelmét felhívni oly körülményekre, melyeket lényegeseknek vél arra, hogy a határozat a törvénynek és igazságnak megfeleljen.

Az elnök felelős az iránt, hogy a bizottság az eléje terjesztett adókievítési lajstromban felvett minden személyre vonatkozólag még akkor is határozatot hozzon, ha a felet a jövedelemadó fizetése alól (pl. létminimum címén) felmenti.

Alakítások a tárgyalásoknál.

48. §.

a) Általánosak.

A nem érdekeltek kizárásával a bizottság mindenkor zárt ülésben tárgyal, sőt bármelyik tagjának kívánatára határozatának meghozatalánál — az előadón kívül — még az érdekeltek sem lehetnek jelen. Utóbbi esetben azonban az előadó újabb, a tárgyaláson jelen volt adóköteles előtt még nem említett érveket már fel nem hozhat.

A bizottság határozatképességéhez az elnökön és előadón kívül legalább négy tag jelenléte szükséges. Ha ennyi tag meg nem jelennek, az elnök a szükséghez képest póttagot hív be. Ily alkalmakkor figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendes tag helyettesül lehtőleg olyan póttag hívassék be, aki megbízását ugyanazon az alapon nyerte, mint akit pótolni hivatva lesz. Pl. A pénzügyminiszter által kinevezett tag helyére a pénzügyminiszter által kinevezett egyik póttag, a kereskedelmi és iparkamara által választott tag helyére pedig ugyancsak a választott póttagok egyike hívandó be. Addig pedig, míg a behívott póttag megjelenezik, a bizottság székhelyén lakó bármelyik póttag közreműködését kell igénybe venni.

A bizottsági rendes tagokat az első ülésre mindig az elnök hívja meg, és pedig írásban; a meghívás átvételéről szóló elismervények az alakuló ülésről felvett jegyzőkönyvhöz csatolandók. A folytatólagos ülésekre külön meghívók nem adatnak ki.

A bizottsági tagok előrelátott elmaradásukat kötelesek az elnöknek idejekorán bejelenteni, hogy a póttag behívásáról eleve gondoskodhassék.

Póttag a tárgyalásokhoz csak akkor hívható be, ha azokon az érvényes határozathozatalra megkívánt négy rendes tag sem jelenhetné meg.

A behívott póttag minden tekintetben a rendes tag jogaiba lép. (T. 42. §-a.)

49. §.

b) Szavazás.

A bizottság határozatát szótöbbséggel hozza. Ha a tagok szavazata egyenlően oszlik meg, az elnök szavazata dönt. A határozatot az elnök mondja ki.

A bírság-pótlék alkalmazására vonatkozó javaslatát a bizottság előadója egyidejűleg terjeszti elő. (T. 42. §-a.)

50. §.

c) A jegyzőkönyv.

A bizottság üléseiről az ide mellékelt J. minta szerint közvégenként (városenként, illetve kerületek szerint) külön rendes jegyzőkönyv vezetendő.

A véghatározatok meghozatalára vonatkozólag a jegyzőkönyv szerkesztésénél különösen a következők tartandók szem előtt:

1. Felveendő a jegyzőkönyvbe az előadó javaslata, még pedig úgy az adóalapra, mint az adótételre, valamint a bírság-pótléknak kiszabására vonatkozólag; továbbá a bizottság határozata minden egyes lajstromtételre nézve kellő megokolással, valamint a 6. és 25. §§. alkalmazása esetén az adóösszeg arányos kiszámításának, illetőleg az adófokozat mérséklésének külön indokolásával, a 23. §. alkalmazása esetében pedig azoknak az okoknak felsorolásával, amelyek e szakasz alkalmazását megkövetelik. Ha a bizottság az előadó javaslatát indokainál fogva elfogadja, határozatának külön megokolása elmaradhat és csupán az előadói javaslat indokolására kell utalni.

2. Kitüntetendő a jegyzőkönyvben az a körülmény, vajjon az adózó adóügyének tárgyalásánál és a végzés kihirdetésénél mindvégig jelen volt-e vagy sem és ha jelen volt, nyilatkozott-e, hogy a hozott határozatban megnyugszik, vagy az ügyet az adófelszámolási bizottsághoz kívánja-e és mely okoknál fogva felebezni. (58. §.)

3. Felveendő a jegyzőkönyvbe a kincstári képviselőnek esetleges felebbezési nyilatkozata. (58. §.)

4. A jegyzőkönyv naponként lezárandó és az elnök, valamint az ülés végeztéig jelen volt tagok, továbbá az előadó és a bizottsági jegyző által aláírandó. (T. 42. és 48. §-ai.)

51. §.

d) Összeférhetlenség.

Azokban az esetekben, midőn a bizottság elnökének vagy valamely bizottsági tagnak, vagy ezek fel- vagy lemenő ágban rokonának, vagy (elsőfoku) sógorának, vagy haramadfokig terjedő oldalrokonának, vagy végre illetményt (ellátást) adójának jövedelem-becsléséről van szó, az illető tag az ülésből távozni köteles.

Az összeférhetlenség e szabályainak esetenként történt figyelembevételéről — később emelhető esetleges kifogások megelőzése végett — az adókvető bizottság jegyzőkönyvében meg kell emlékezni.

Ha az elfogultság ily esetei előreláthatók, az illető tag pótlásáról az elnök eleve gondoskodni köteles.

Ily esetekben az elnök helyét helyettesének vagy valamelyik bizottsági tagnak adja át.

Kerülni kell lehetőleg azt is, hogy a tárgyalásban és a határozat meghozatalában mint elnök vagy tag az adókötelesnek cég- vagy üzlettársa (2. §.), gyámja, gondnoka vagy jogi tanácsadója részt vegyen. (T. 43. §-a.)

Az adókvető bizottság hatásköre.

52. §.

a) A bizottság hatásköre általában.

Az adókvető bizottság az adózó jövedelmének számszerű megállapításánál az előterjesztett adatokat lelkiismeretesen mérlegeli; s amennyiben beható vizsgálat után a vallomásnak helyességére vagy az adóköteles jövedelem nagyságára nézve még el nem osztott kételyei volnának, eljárásában arra törekszik, hogy mindazokat a ténykörülményeket felderítse, amelyeknek ismerete a jövedelem helyes és a valóságnak megfelelő felbecsüléséhez okvetlen szükséges.

Evégből köteles a bizottság a tárgyaláson önként megjelent adózót a jövedelembecslésre kiható nyomós adatok és körülmények felől kikérdezni, az adókiszámítási javaslatot és megokolását vele közölni, s az erre tett észrevételeit és kifogásait megfontolni.

Jogában áll továbbá:

1. a tárgyalásról elmaradt adókötelest felvilágosítás adása végett szükség esetén beidézni, sőt azokban az esetekben,

a) ha az adókiszámítási javaslat felemelése céloztatik (43. §.), az új adóalapnak közlése mellett,

b) ha a bizottság új tárgyalást rendel el (43. §.),

c) ha pedig az adókiszámítási javaslatokról készült lajstromból kimaradt személynek megadóztatásáról van szó (43. §.), a javaslatba hozott adóalapnak közlése mellett, a felet mindenkor beidézni köteles;

2. az adózótól egyes meghatározott kérdésekre írásban is feleletet kérni (pl. miből fedezte a bizottság előtt ismeretes valamely nagyobb kiadását, miként használja a részére jutott örökséget, eladott házának vételárát miként hasznosítja stb.), esetleg a *nyereség- és veszteségszámlát* tőle bekövetelni; nem szabad azonban a bizottságnak szem elől téveszteni azt, hogy az adózó üzleti titkainak feltárására semmi szín alatt sincs kötelezve;

3. tárgyalásaira *tanukat és szakértőket* meghívni és a ténykörülmények tisztázására meghatározott kérdésekre kihallgatni;

4. *könyvvizsgálatot* elrendelni az esetben, ha a fél üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, vagy ha a 11. §. 6. pontjában előadottak szerint a nyereség- és veszteségszámla eredménye aggályosnak mutatkozik.

Tanuknak és szakértőknek a bíróság útján leendő kihallgatatása nincs megengedve.

Abban az esetben, ha az általános kereseti adó megállapítására más adókető bizottság illetékes (1909. évi IX. t.-c. 38. §-a), köteles ez a bizottság határozatát soron kívül meghozni és azt a jövedelemadó kivetésére illetékes bizottsággal közölni. Ha ez a határozat a jövedelemadó kivetése alkalmával még nem ismeretes, — továbbá, ha a jövedelemadó megállapítása alkalmával a kivető bizottság arra a meggyőződésre jut, hogy az általános kereseti adó alapjául valamely más kivető bizottság által megállapított üzleti nyereség a valódinál kisebb mérvben van megállapítva, mindkét esetben a 18. §-ban elmondottak szerint jár el. (T. 44. §-a.)

53. §.

b) A könyvvizsgálat.

Az adókető üzleti könyveinek megvizsgálását az adókető bizottság csupán két esetben rendelheti el, u. m.:

1. ha az adózó bármely állítását üzleti könyveivel kívánja bizonyítani s azok betekintését önmaga ajánlotta fel; és

2. ha az adózó által beszolgáltatott nyereség és veszteségszámla eredményét (11. §.) a bizottság aggályosnak találja.

Ez utóbbi esetben is azonban csak akkor van helye könyvvizsgálatnak, ha annak fogatosítása ellen az adókető nem tiltakozik. Ezekből kitetszőleg, ha az adózó nem akarja megengedni, hogy üzleti könyveit megvizsgálják, erre nem kényszeríthető.

A könyvvizsgálat az 1. pont alatt említett esetben is mellőz-

hető, ha az adózónak amaz adatait, amelyeket könyveinek betekintésével kíván bizonyítani, a bizottság könyvvizsgálat nélkül is hiteletdemlőnek találja. Ellenkező esetben a könyvvizsgálat feltétlenül fogatosítandó.

A könyvvizsgálat a bizottság által megállapított és az adózóval előre közölt napon, a bizottság székhelyén fogatosítandó. Az átvizsgálást titoktartás kötelezettsége mellett, az adózó, illetőleg megbízottja jelenlétében, a *bizottság előadója* vagy a bizottság által a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) intézett megkeresés alapján kiküldött más *pénzügyi tisztviselő* teljesíti. A bizottság elnöke vagy tagjai tehát a könyvvizsgálatot nem fogatosíthatják.

A könyvvizsgálat során annak fogatosítója oly feljegyzések és iratok betekintését is kívánhatja, amelyek a felajánlott bizonyítás teljességéhez szükségesek. Ha ezek betekintését az adózó megtagadja, úgy erről a körülményről — a megtagadás okának feltüntetésével — a felveendő jegyzőkönyvben meg kell emlékezni.

Ez a rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy az adózónak figyelme még e bizonyítás alkalmával felhívassék azokra a helyekre, amelyeket a könyvvizsgálatot teljesítő tisztviselő s bizonyítás szempontjából hézagosoknak tart és így az adóketőnek alkalom nyújtassék arra, hogy bizonyításait kiegészíthesse.

Nyilvánvaló ebből, hogy ez a rendelkezés nem használható fel arra, hogy annak révén az adózó részéről betekintésre fel nem ajánlott könyv vizsgáltassék meg, vagy hogy a vitás kérdéssel össze nem függő feljegyzések és iratok tekintessenek meg.

A könyvvizsgálat eredményéről mindenkor jegyzőkönyv veendő fel, amelyben az adókető jövedelem megállapítására vonatkozó számszerű, de az üzleti titkokra ki nem terjedhető — az adózóval is közlendő — adatokon s az adózónak és a könyvvizsgálattal megbízott tisztviselőnek erre nézve tett észrevételein kívül az is felemlítendő, hogy az üzleti könyvek vezetése általában véve milyen, s hogy e könyvek mennyiben érdemelnek hitelt.

A könyvvizsgálat eredményét a bizottság szabadon mérlegeli. E célból esetleg szakértő véleményét kérheti ki, s amennyiben a könyvvizsgálat után sem találja az adózó állításait bebizonyítottak, az előadó meghallgatásával és a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján határoz.

Ugyanigy jár el a bizottság akkor is, ha a fél a kitűzött határidő alatt a hozzát intézett fölhívásnak nem felel meg, vagy a könyvvizsgálat fogatosítása ellen tiltakozik. (T. 44. §-a.)

c) A jövedelemnek külső ismertető jelekből való megállapítása.

Ha a bizottság a bevallott jövedelmet nem találja elfogadhatónak és olyan egészségközök sem állanak rendelkezésére, amelyek alapján a megbecsülendő jövedelem nagyságát pontosan szám szerint megtudná határozni, a bizottságnak főleg arra kell törekednie, hogy a jövedelem nagyságát kiváltképpen *külső ismertető jelekből*, különösen pedig a hasonló adókötelesekre már megállapított, vagy azok által bevallott jövedelemmel leendő összehasonlítás vagyis *arányosítás útján* állapítsa meg, melyeket határozatában részletesen és pontonként is felsorolni köteles. Ennél az eljárásnál az adózónak egész gazdasági helyzete, jövedelmének eléréséhez szükséges költségeinek nagysága, életmódja, költsége és egyes jövedelmi forrásainak egymáshoz való viszonya veendő tekintetbe.

Különösen ily ismertetőjelekül szolgálhatnak az életviszonyok megítélésére s ebből a jövedelem mérvének megalkotására: a lakásbérnek mindig ismeretes összege, illetőleg saját házban a lakás terjedelme, minősége és bérértéke, a cselédek száma, a közös háztartásban egyesült családtagok száma és ezeknek eltartása, a gyermekek neveltésének módja, a férjhez ment vagy megnősült gyermekeknek nyújtott járadékok, a rokonoknak adott segítségek, nyaralók tartása vagy nyári lakások kibérlése, fogatok, hátszlovak, automobilon tartása, költséges vadászatokban való részvétel, színházpáholy bérlete, nagyobb utazás és hosszabb üdülés költségei, nagyobb kiadások könyvekért és képekért stb.

Az adókötelesnek egész gazdasági helyzetét jellemző tényező lehet az ingatlanok birtoklásán és hivatásszerű foglalkozásán kívül — mert hiszen ezek az iratokban már úgy is megállapítvák — az, hogy a tőkekamat- és járadékadó kivetési lajstromokban elő nem forduló *tőkevagyonnal* (pl. értékpapirokkal, részvényekkel, takarékbetétekkel) rendelkezik. S noha ennek bizonyítása sokszor igen nehéz, mégis gyakran merülhetnek fel a tőkevagyon feltételezését támogató oly különleges okok, amelyek feltárásával az adóköteles is abba a helyzetbe hozható, hogy a kérdés tisztázásához segédkezet nyújtson. Ilyen okok lehetnek különösen: örökségek (megnevezve, hogy kitől), hozományok, szerencsés vállalkozások nyereségei, az előbbi vagy a jelenlegi foglalkozásból származó megtakarítások, illetőleg az a körülmény, hogy jövedelmét nem költi el, hanem részben tőkésíti, a vagyontárgyak előnyös eladásából előálló tőkék, sorsjegynyeresemények stb.; avagy esetleg tőzseügyletekre és pénzkölcsönzésekre lehet utalni.

A jövedelem mérvének közvetett ismérveül fogadhatja el a

bizottság az adókötelesnek életmódjával járó *költségeit*, azokat a nyilvánvaló kiadásokat, melyeket úgy önmagára, mint hozzátartozóira és háztartására megújulólag fordít. Mindez támpontot nyújthat arra, hogy azokból egész évi költségeinek nagyságát hozzávetőleg megállapítva, ehhez mérten a bizottság az adózó összes jövedelmét megközelítőleg megbecsülhesse.

Sohasem szabad azonban a bizottságnak szem elől tévesztie azt, hogy a fogyasztással járó költségek csupán a jövedelem becsülésének alapja s korántsem a megadóztatás tárgya. Helytelen volna tehát az az adókiivetés, amely az adózó *költségeihez* igazodnék akkor, amikor nyilvánvaló volna, hogy ez az *adóköteles jövedelemmel* összhangban nem áll. Ha például az adózó költségeit — egészben vagy részben — bizonyíthatólag nem jövedelméből, hanem vagyonából, avagy hozzátartozóinak önként nyújtott hozzájárulásából vagy más oly forrásokból fedezi, amelyeknek hozadéka adóköteles jövedelméhez hozzá nem számíthatók (5. §.), úgy az ilyen forrásokból eredő összegek az adó alá eső jövedelem becsülésénél kétségkívül figyelmen kívül hagyandók. Ily esetben azonban a bizottságnak kötelessége, hogy az adózótól a szóbanforgó összegek eredetének hitelt érdemlő módon való kimutatását kívánja. (T. 45. §-a.)

d) Tanuk és szakértők meghallgatása.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek adóköteles jövedelme vagy jövedelmi forrásának bevétele megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint, akár mint tanu, akár mint szakértő felvilágosítást adni, ha erre a kivető bizottság fel szólítja és a kihallgatás tiltva nincs.

Ezen eljárás során a faggatás és családi viszonyokba való avatkozás kerülendő s a nyomozás csak az adó kivetéséhez szükséges adatokra és tényleges viszonyokra terjesztendő ki.

A tanukhoz és a szakértőkhöz — a bizottság engedelmével — az adózók is intézhetnek kérdéseket. Sőt megnevezett tanuk és szakértők kihallgatását döntő fontosságú kérdésekre nézve az adókötelesek is kérhetik.

A tanuk és a szakértők a határozat meghozatalában nem vehetnek részt.

Nem lehet tanu vagy szakértő az az egyén, aki a bíróságok előtti polgári peres eljárásban, mint tanu vagy szakértő, ki nem hallgatható, illetőleg a tanuskodást vagy szakértői véleményadást megtagadhatja.

Alkalmazottak és volt alkalmazottak csak az adóköteles bejegyzésével hallgathatók ki. Tanuképvagy szakértő gyanánt nem

hallgathatók ki azok, akik ugyanannak az adókiivető bizottságnak területén az adóköteles féllel versenyviszonyban állanak.

A tanu vagy szakértő napidíjat rendszerint nem kap. Napidíj engedélyezésének és helyben nem lakóknál a felmerült utiköltségek megtérítésének csakis a tanu vagy szakértő kívánatára s ez esetben is akkor van helye:

a) ha műszaki vagy ehhez hasonló más szakvélemény beszerzésére van szükség;

b) ha a felvilágosítás eddig nem ismert, fontos adatok és bizonyítékok birtokába juttatja az adókiivető bizottságot. Ezekben az esetekben felmerülő díjazás kérdésében az adókiivető bizottság a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) tesz előterjesztést, a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) főterjesztése alapján pedig a pénzügyminiszter esetről-esetre határoz.

Állami tisztviselők (ideértve a velük egy tekintet alá eső köztisztviselőket is), mint szakértők napidíja a fizetési osztályuknak megfelelő összegben állapítandó meg; ezenkívül a szabályszerű utiköltség megtérítésére is igényt tarthatnak.

A tanunak, szakértőnek, valamint a könyvvizsgálattal megbízott tisztviselőnek szabályszerűleg megállapított költségeit az államkincstár viseli. Ha azonban az adóköteles fél üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, illetőleg a tanunak vagy szakértőnek kihallgatását önmaga kérte és az elrendelt bizonyító eljárás során állításai valótlanoknak bizonyultak, a felmerült költségeket őt terhelik.

A marasztaló határozatot első fokon a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) mondja ki, mely határozat ellen 15 nap alatt a pénzügyminiszterhez van felebbezésnek helye. (T. 46. §-a és az 1912. évi LIII. t.-c. 21. §-a.)

56. §.

e) Az adóztatás alól elvont jövedelem.

Ha az adókiivető bizottság annak jut tudomására, hogy az adózónak valamely, a fennálló törvények szerint adóköteles vagyona vagy jövedelme megadóztatva még nincsen, a jövedelemadó megállapításával egyidejűleg az adózás alól elvont vagyont vagy jövedelem megfelelő adóját (általános kereseti adót) is kiveti, illetőleg ha a kivételre nem illetékes, a továbbiakra nézve a pénzügyigazgatóságot (adófelügyelőt) keresi meg, a jövedelemadót pedig az ekként adó alá vont forrásból eredő jövedelem tekintetbevételével állapítja meg.

Ha az adózás alól elvont vagyonnak vagy jövedelemnek jövedelemadóval leendő egyidejű megadóztatása bármely okból fogantatosítható nem volna, a jövedelemadó az ebből a forrásból eredő

jövedelem figyelmen kívül hagyásával állapítandó meg ideiglenesen, de az adózás alól elvont vagyont vagy jövedelem megadóztatása s ennek alapján a jövedelemadó későbbi felemelése iránt az intézkedések az illetékes pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) útján egyidejűleg megteendők. Ha a felemelt adónak kivetése bekövetkezett, a vonatkozó elsőfoku határozatnak meghozatala után az ideiglenesen megállapított korábbi adót hivatalból kell törlésbe hozni. (T. 47. §-a.)

57. §.

f) A szolgálati illetményeknek külön megállapítása.

Ha az adókötelesnek bármely forrásból eredő és bárhonnét származó összjövedelme a 800 K-t nem haladja meg, az abban foglalt netáni szolgálati illetmény is adómentes marad. Ha azonban az adókötelesnek összjövedelme a 800 K-t meghaladja, s ebben a 800 K-t meghaladó jövedelemben bármily összegű — 800 K-n alul vagy felül levő — adóköteles szolgálati illetmény vagy nyugdíj is foglaltatik (21. §.), annak összege — a 12. §. 9. pontja szerint megengedett netáni levonások figyelembevételével — számszerűleg külön is megállapítandó, s a kivetett jövedelemadóból erre eső rész a kivetési lajstromnak e célra szolgáló rovataiban önállóan kezelendő.

Ez az elkülönített kezelés két okból szükséges. Először azért, hogy a jövedelemadónak a szolgálati illetményekre eső része az országos betegpótlási pótdadó, valamint a törvényhatósági és községi adópótlékok alapjaivá tételhessek; másodsor azért, hogy a magasabb szolgálati illetményekre a jövedelmi adópótlék (93. §.) kivethető legyen.

A szolgálati járandóságokra eső jövedelemadónak ez az elkülönítése a következő elvek szerint történik:

1. A jövedelemadónak teljes összege külön kezelésbe veendő:

a) ha az adóalap kizárólag szolgálati illetményből vagy nyugdíjból áll;

b) ha az adókötelesnek szolgálati járandóságai mellett egyéb jövedelemforrásai is vannak, de utóbbiaknak nyers bevételét a 12. §. 1—8. pontjában felsorolt vonatkozó teherátteleknek levonása felemészti, úgy hogy adóalapul csupán a szolgálati járandóság marad; pl. ha egy állami tisztviselőnek összilletménye 7.400 K, ingatlanaiából származó tiszta nyeresége pedig 2.000 K, mely bevételket 112 K 10 f hátralékos szolgálati díj, 800 K adóssági kamat és 1.300 K életjáradék terhel, akkor adóalapul a szolgálati illetmények csupán az a része vehető, mely a hátralékos szolgálati díjnak levonása után fennmarad (7.400 K — 112 K 10 f =

As új egyenes adók.

7.287 K 90 f), mert a 800 K kamat és 1.300 K életjáradék, mely a szolgálati illetményből le nem vonható, az ingatlan tiszta nyereségét teljesen felemészti;

c) ha az adóalap a benne foglalt szolgálati illetménynek vagy nyugdíjnak azt a részét, mely a 12. §. 9. pontja szerint ezekből a járandóságokból megengedett levonások után mutatkozik, oly mérvben haladja meg, hogy mindkét összeg ugyanazon adófokozat alá esik. Pl. Ha az adókötelesnek összjövedelme 7.800 K s ebből 7.300 K szolgálati illetmény, 500 K pedig más egyéb jövedelem, akkor a 7.800 K után járó 186 K adó teljes összegében külön kezelésbe veendő, mert a 7.300 K szolgálati illetmény ugyanazon adófokozat alá esik, mint a 7.800 K összjövedelem. A 7.300 K szolgálati illetmény után 0,2%-kal járó 14 K 60 f jövedelmi adópótlék a 186 K adóval együtt szintén külön kezelésbe veendő.

2. Ha az adóalap a szolgálati illetménynek vagy nyugdíjnak adó alá vont összegét az ennek megfelelő adófokozaton túl haladja meg, az adófokozat szerint a szolgálati illetményre vagy nyugdíjra eső adótétel az összjövedelem után megállapított adótételből levonandó és külön kezelésbe veendő. Pl. Ha az adókötelesnek összjövedelme 8.000 K s ebből 7.300 K szolgálati illetmény, 700 K pedig más egyéb jövedelem, akkor a 8.000 K után járó 212 K adóból 186 K, mely a 7.300 K szolgálati illetmény után adó fejében jár, valamint a 7.300 K szolgálati illetmény után megállapítandó 14 K 60 f jövedelmi adópótlék (93. §.) együttesen külön kezelésbe veendő.

Ha az adóalapban foglalt szolgálati illetmény 800 K-an alól van, az erre eső és külön kezelésbe veendő adótétel a 24. §. 2. pontja szerint számítandó ki.

3. Az adónak levonás útján való beszédése esetében (96. §.) a községi adókönyvben felveendő adózókra nézve a kivetési lajstromban az a közhivatal, illetőleg nyilvános számadásra kötelezett vállalat is megnevezendő, mely az adónak beszédéséért szavatol. (T. 49. §-a.)

58. §.

g) A bizottság határozatának kihirdetése.

A bizottság először az általános kereseti adót, s az arra eső netáni bírságpótlékot, azután pedig a jövedelemadót s az arra eső netáni bírságpótlékot állapítja meg s végzéseit is ebben a sorrendben hirdeti ki.

Ha az adókövető bizottság elnöke a végzést kihirdette, köteles mind az előadó, mind a tárgyalásnál jelen volt adózó vagy meghatalmazottja élőszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az

ügyet és ha igen, mely okokból a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

A felebbezés irányulhat akár együttesen, akár külön-külön a jövedelemadóra, a jövedelmi adópótlékre, az általános kereseti adóra és a bírságpótlékokra.

A felebbezés indokának néhány szóval való megjelölése, illetőleg csak egyetlen körülménynek hangsúlyozása is (pl. kezdő vagyok, beteg voltam, sok betegség fordult elő családomban stb.) elegendő arra, hogy már ez alapon az ügy elbírálás végett a felszólamlási bizottság elé kerüljön. A felebbezésre vonatkozó ily nyilatkozat hiányában sem a kincstár, sem a fél részéről felebbezésnek helye nincs. Az adókövető bizottság határozata tehát ebben az esetben *nyomtan jegerőssé válik*. Nyilatkozni elsősorban a fél tartozik.

Indokolás nélküli felebbezés nem vehető figyelembe.

A szóbeli felebbezés előadott indoka bevezetendő a tárgyalási jegyzőkönyvbe. Erre az adózónak figyelme különösen felhívandó. Egyhen köteles az elnök a felet még arra is figyelmeztetni, hogy szóbeli felebbezésének indokait írásban is, még pedig a határozat kihirdetését követő naptól számítandó 15 nap alatt a pénzügyigazgatásnál (adófelügyelőnél) benyújtandó bélyegmentes beadványban kifejtetheti.

Ha az adózó a határozatban megnyugszik, az előadó csak nyomós és fontos okok fenforgása esetén, amikor a véghatározatnak módosítása előre látható, vegye igénybe az államkincstár érdekében a jogorvoslat útját.

Általában véve zsinórmértékül szolgáljon az előadónak, hogy az adókövető bizottság véghatározatát a következő esetekben köteles megfelebbezni:

1. ha a jövedelem megállapítását, vagy a levonásokat (13. §.) a törvényes szabályokkal megegyezőknek nem találja;
2. ha úgy véli, hogy a 25. §. értelmében nyújtott adómérséklet, illetőleg adómentességet a tényleges viszonyok és eredmények nem okolják meg;
3. ha a bizottság a létminimumot helyt nem álló indokok alapján állapította meg;
4. ha nézete szerint a bizottság határozatában a törvényt megsértette.

Az indokolatlan felebbezések elkerülése végett köteles az elnök is a határozatba bele nem nyugvó adózót, amennyiben az a határozat indokait, vagy a törvény és szabályok értelmét fel nem fogta volna és csupán téves vélemény folytán kívánja az ügyet felebbezni, kellőleg felvilágosítani.

A felebbezési jog harmadik személyeket nem, csupán az érdekelt adózót és a kincstári előadót illeti meg.

Az adókövető bizottság saját véghatározatát — az 56. §.

második bekezdésében tárgyalást esettől eltekintve, amikor csak adófelemelésnek lehet helye — hatályon kívül nem helyezheti. (T. 50. §-a.)

59. §.

h) A tárgyalás befejezése.

Az egyénenkénti tárgyalás befejeztével a bizottság minden egyes adózóra megállapítja és bejegyzi a kivetési lajstromba az adóköteles jövedelem összegét s az adófokozat szerint ennek megfelelő adótételt, valamint az esetleg járó bírság-pótlékot is.

Az elnök és az előadó felelős azért, hogy a megállapított adótételeket magukban foglaló kivetési lajstromokba bejegyzett összegek a tárgyalási jegyzőkönyvek adataival pontosan megegyezzenek. (T. 48. §-a.)

60. §.

Amint a bizottság egy-egy községre nézve a tárgyalást befejezte, a kivetési lajstromot napi kelettel lezárja, az abban foglaltak hiteles voltát az elnök aláírásával bizonyítja és a lajstromot az előadóval is aláírattja, végül pedig az összes iratokat további szabályszerű eljárás végett (63. §.) a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) beterjeszti. (T. 51. §-a.)

61. §.

A bizottsági tagok, a jegyző és esetleg a tanúk vagy szakértők által a működésük idejére járó napi, illetve a tanu- vagy szakértői díjakról tett számításokat az elnök veszi át, aki ezeket a felszámításokat a működési napok helyes feljegyzésére nézve megvizsgálja, saját számlájával együtt, a napok pontos felsorolásával, névszerű kimutatásba foglalja, a kimutatást úgy is, mint a bizottsági előadó aláírja és *illetékes megállapítás és utalványozás, illetőleg a tanu- vagy szakértői díjakra vonatkozólag az 55. §-nak megfelelő eljárás végett* a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) megküldi.

62. §.

A tárgyalások teljes befejezése után köteles az elnök a bizottság működését feltüntető és az előadó közreműködésével a csatolt K. minta szerint készített kimutatást, a tárgyalások során netán felmerült lényegesebb mozzanatok ismertetése mellett, a pénzügy-

igazgatósághoz (adófelügyelőhöz) beküldeni, amely azt, az összes bizottsági tárgyalások befejeztével megfelelő jelentés kíséretében, a pénzügyminiszteriumnak mutatja be.

63. §.

i) A felelősség határideje.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) az általa érvényesített kivetési lajstromot az illető községi előjárásnak azzal a meghagyással küldi meg, hogy azt a község (város) házában 8 napon át közszemlére tegye ki, s az adóköteleseket a községben szokásos módon (dobszó vagy hirdetmény útján) figyelmeztesse, hogy mindazok, akik a bizottság határozatának kihirdetésénél jelen nem voltak és a bizottságnak határozatát magukra nézve sérelmesnek tartják, a lajstrom 8 napi közszemlére tételének lejártát követő 15 nap alatt a felszólamlási bizottsághoz címzett felelősségüket szóval vagy írásban a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) előterjeszthetik. A szóbeli felelősséget e hatóság foglalja bélyegmentes jegyzőkönyvbe.

Az előadó, ha felelősségét a bejelentés alakalmával eléggé nem okolta meg (58. §.), további érveit az illető bizottság tárgyalásainak befejeztétől számított 15 nap alatt terjeszti elő.

A felelősségnek halasztó hatálya nincs. (T. 52. §-a.)

64. §.

A felelősségi, valamint a jelen utasításban említett egyéb határidő, ha utolsó napja vasárnapra vagy Gergely-naptár szerinti vagy nemzeti ünnepre (április 11. és augusztus 20.) esik, a legközelebbi köznapon jár le.

Posta útján való benyújtás esetén a feladás időpontja határoz. (T. 53. §-a.)

VI. FEJEZET.

Jogorvoslatok.

Az adófelszámamlási bizottságok szervezete.

65. §.

Az adókövető bizottság *véghatározata* ellen beadott felelősség fölött az adófelszámamlási bizottság határoz. Az 56. §. második bekezdése esetében hozott határozat, bár az adótételt ideiglenesen

állapítja meg, az abban foglalt megállapításra nézve véghatározatnak tekintendő. Véghatározatnak nem tekinthető egyéb *közbevető határozat* ellen tehát felelősségnek helye nincs, s ha ilyen mégis beadatnék, az a kivétési iratokhoz csatolandó.

Az előző bekezdésben előadottakból folyik, hogy az adófelszámolási bizottság sem a jövedelemadó, sem az általános kereseti adónak elsőfoku megállapítására nem illetékes, hanem elsőfoku határozat hiányában a további teendők iránt a pénzügyigazgatóságot (adófelügyelőt) keresi meg. (T. 54. §-a.)

66. §.

Adófelszámolási bizottság alakítandó:

1. minden vármegye székhelyén és
2. minden törvényhatósági joggal felruházott városban, ideértve Fiume városát éskerületét is (1886. évi XXI. t.-c. 1. §. IV. pontja.)

A törvény felhatalmazása alapján a pénzügyminiszter Budapest székesfőváros területén a mutatkozó szükséghez képest több adófelszámolási bizottságot is alakíthat. (T. 55. §-a.)

67. §.

Az adófelszámolási bizottság három év tartamára alakul.

A felszámolási bizottság hét rendes és hat póttagból áll. Ezek közül elnököt a *belügyminiszter*, illetőleg Horvát-Szlavonországokban a *bán*, három rendes és három póttagot a *pénzügyminiszter* nevez ki, három rendes és három póttagot pedig a *törvényhatóság választ*. A választás az adófelszámolási bizottság megalakulását megelőző év vége előtt ejtendő meg.

Azokban a törvényhatóságokban, melyeknek területén kereskedelmi és iparkamara, illetőleg ügyvédi kamara (Horvát-Szlavonországokban ügyvédi bizottság) székel, a fentiek szerint alakítandó adófelszámolási bizottságba az illető törvényhatóság helyett egy rendes és egy póttagot a 40. §-ban elmondottak szerint — az illető *kereskedelmi és iparkamara*, egy rendes és egy póttagot pedig az *ügyvédi kamara* közgyűlése választ. Ha tehát a kereskedelmi és iparkamara székhelye nem törvényhatósági város, akkor az általa választott tagok a székhelye szerint illetékes vármegyei törvényhatóság által választandó tagok számába, ha pedig a székhely törvényhatósági város, akkor a városi törvényhatóság által választandó tagok számába tudatnak be. Ugyanez áll az ügyvédi kamara által választandó tagokra nézve is.

Kinevezhető, illetőleg megválasztható a jövedelemadó fizeté-

sére kötelezett minden magyar állampolgár, aki polgári és politikai jogainak teljes élvezetében van és az illető felszámolási bizottság kerületében lakik. Mindamellett a bizottság egybeállításánál különös figyelem fordítandó arra, hogy abban a különböző foglalkozások (tehát az értelmi foglalkozások is) lehetőleg arányosan képviselve legyenek, s a pénzügyminiszter kinevezéseinek a jogvégzett egyének kellő figyelembevételével, a mezőgazdasági érdekeltség képviseléről megfelelőleg gondoskodni tartozik. A kinevezett tagok közül kettőnél több tényleg alkalmazott tisztviselő nem lehet.

Az elnökhelyettest a rendes tagok sorából a pénzügyminiszter jelöli ki.

Önmagától értetik, hogy egyazon adófelszámolási bizottság területén ugyanaz az egyén, ugyanazon ciklus alatt adófelszámolási és adókvető bizottsági tag nem lehet.

Aki bizottsági taggá választatik vagy kineveztetik, e megbízatásnak teljesítését alapos ok nélkül nem tagadhatja meg, kivéve, ha ily megbízatásban már részesült és azt az előző ciklusban teljesítette is.

Ha a bizottság megalakulása után annak bármelyik tagja tagsági jogát a megkívánt feltételek bármelyikének megszűnte következtében elveszti (pl. csődbe jut, gondnokság alá kerül stb.), vagy arról lemondott, avagy az előírt fogadást (41. §.) letenni vonakodván, arról lemondottnak tekintendő, avagy meghalt; helyét kinevezés vagy választás útján be kell tölteni. Az ekként kinevezettnak vagy megválasztottnak megbízatása azonban a megalakulásból még hátralevő időnél tovább nem terjedhet.

Bizottsági előadó, szavazat nélkül, a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) kiküldöttje, aki e minőségben egyúttal az államkincstár érdekeinek is képviselője. Az adófelszámolási bizottságnak ugyanaz a tisztviselő is lehet előadója, aki valamely adókvető bizottság előadója volt.

A bizottság jegyzőjét a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) rendeli ki.

A jelen végrehajtási utasításnak az alakulásra, az ünnepélyes fogadás letételére és a költségekre vonatkozó 41. és 42. §-ai az adófelszámolási bizottságokra is kiterjednek. (T. 55. §-a.)

68. §.

A tárgyalások helyisége és ideje.

Megfelelő tárgyalóhelyiségről, annak fűtéséről, világításáról a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megkeresésére a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) tartozik gon-

doskodni az esetben, ha állami vagy állami hivatalok elhelyezésére szolgáló épületben erre alkalmas helyiség nincs.

Irodai szükséglettel a bizottságot, kellő takarékoság mellett, az adókivetési költségek terhére a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) látja el.

A bizottsági ülések naponkénti tartama hat óra. E tekintetben a bizottság belátása szerint határoz az iránt, vajjon a hat órai ülés egyhuzamban, avagy felosztva délelőtt és délután tartassék-e. (T. 55. §-a.)

A felszólamlási bizottság elnökének egyes feladatai.

69. §.

Az adófelszólamlási bizottságot annak elnöke hívja össze.

Az adófelszólamlási bizottság elnökének feladata, hogy a bizottsági tárgyalásokat vezesse, ezeknél a rendet fentartsa, a határozatokat kimondja, hitelesítse, kiadja és általában ügyeljen arra, hogy a bizottsághoz megfellebezett ügyek törvényszerű, gyors és pontos tárgyalása biztosítottassék. A bizottsági elnöknek hivatásából folyó kötelessége, hogy az elnököt ily irányu működésében támogassa.

Az elnök milderre irányuló eljárásában az idevágó törvényeket, szabályokat, továbbá a m. kir. közigazgatási bíróság döntvényeit, valamint az államkincstár és az adózók jogos érdekeit egyaránt szem előtt tartja.

70. §.

Az elnök a kinevezetéséről szóló értesítést a belügyminisztertől, illetőleg a bántól, a felszólamlási bizottsági tagok (elnökhelyettes, rendes és pótagok) névjegyzékét pedig a pénzügyigazgatóságtól (adófelügyelőtől) veszi.

71. §.

Ha az elnök a tárgyalások megkezdésében előreláthatólag akadályozva lenne erről a pénzügyigazgatóságot (adófelügyelőt) jó eleve értesíteni köteles.

Ha az elnökhelyettes nincs jelen, a tárgyalások közben szükségessé váló a rövidebb ideig tartó helyettesítéséről az elnök maga gondoskodik. Ha pedig az elnök hosszabb ideig nem vehetne részt a tárgyalásokon és egyidejűleg ugyanez a helyzet állana elő az elnökhelyettesre is, a bizottság nem tárgyalhat, hanem az elnök és elnökhelyettes kijelölése iránt a pénzügyminiszterhez távirati uton tesz jelentést.

72. §.

Az elnöknek figyelemmel kell lennie arra, hogy a bizottsági előadó, mint a kincstár képviselője, a tárgyalásokra kellőleg elkészülhessen: E célból érintkezésbe lép a pénzügyigazgatósággal (adófelügyelővel) és megállapodik a bizottsági tárgyalások kezdetének idejére és sorrendjére nézve.

73. §.

Az adófelszólamlási bizottságot a hatóságok, hivatalok, társulatok és magánszemélyekkel való érintkezésben az elnök képviseli és a szükséges levelezéseket ő írja alá.

74. §.

A bizottsági rendes tagokat az első ülésre mindig az elnök hívja meg, és pedig írásban; a meghívás vételéről szóló elismervények az alakuló ülésről felvett jegyzőkönyvhöz csatolandók. A folytatólagos ülésekre külön meghívók nem adatnak ki.

75. §.

A tárgyalások megkezdése előtt az elnök a bizottság tagjait a három évre alakult bizottság első ülésében, és amennyiben valamelyikük ezen meg nem jelent volna, működése megkezdése előtt felszólítja a törvény 39. §-ában előírt ünnepélyes fogadás letételére, amelyet úgy az elnök, mint a bizottsági tagok letétén, az elnök a bizottságot törvényszerűen megalakultnak jelenti ki.

Arra nézve, hogy a bizottság működésének második és harmadik évében ki tartozik ünnepélyes fogadást letenni, a 41. §. rendelkezései irányadók.

76. §.

A tárgyalásoknál felügyel az elnök arra, hogy a kincstár képviselője mindenben kellő alaposággal előadja és előadhassa véleményét, illetőleg határozati javaslatát, hogy türelemmel meghallgattassék, hogy ideje, alkalma legyen érveit elősorolni, adatait és iratait felmutatni; továbbá ügyelnie kell arra, hogy a bizottsági vizsgálat ne elhamarkodva, hanem zavar és szenvedélyesség nélkül nyugodt, érett megfontolással és részrehajlatlanul végeztesse; végre, hogy akkor, amikor a bizottság a 81. §-ban biztosított jogával él, illetve kötelességét teljesíti, az ott megnevezett egyének kihallgatása és szólásszabadsága sérelmet ne szenvedjen, de másrésről hosszas fejtegetésekkel és szónoklatokkal idő ne

vezetgetessék és hogy a valóság felderítésére mindazok az eszközök felhasználtassanak, amelyeket a törvény igénybe veendőnek rendel.

Az elnök köteles tárgyalás közben a tagok figyelmét felhívni oly körülményekre, melyeket lényegeseknek vél arra, hogy a határozat a törvénynek és igazságnak megfeleljen.

77. §.

Alakíságok a tárgyalásoknál.

A jelen végrehajtási utasítás 48., 49. és 51. §-aiban (T. 42. és 43. §-ai) a tárgyalások alakíságáról általában elmondottak, továbbá a szavazásról és az összeférhetetlenségről rendelkező szabályok az adófelszólamlási bizottságra is kiterjednek. (T. 58. §-a.)

Az adófelszólamlási bizottság hatásköre.

a) Elkészett felebbezés és igazolási kérelem.

78. §.

Az adófelszólamlási bizottság a felebbezést tárgyalás nélkül hivatalból utasítja vissza, ha a felebbezést a kiszabott határidő eltelte után nyújtották (jelentették) be. Ha azonban az adókiadó bizottság tárgyalásán jelen volt adózó a határozat ellen szóval felebbezést jelentett be és azt szóbelileg meg is indokolta (58. §.), írásbeli felebbezését azonban elkésztetten nyújtja be, az ügyet a szóbeli felebbezés alapján tárgyalni kell. Ily esetben azonban az írásbeli felebbezés nem létezőnek tekintendő.

A törvény 50. §-ából folyik, hogy a felebbezést tárgyalás nélkül hivatalból kell visszautasítani akkor is, ha a fél írásbelileg felebbezett annak dacára, hogy az adókiadó bizottság határozatának kihirdetésekor felebbezést nem jelentett be.

Az adókiadó bizottság határozata ellen intézett felebbezést elkésztés miatt visszautasítani csakis a felszólamlási bizottság van jogosítva.

A visszautasításról szóló megokolt határozat a félnek vét-bizonnyítvány mellett kézbesítendő. (T. 56. §-a.)

79. §.

Az érdekelt fél, ha ő maga vagy meghatalmazottja a felebbezést valamely elháríthatatlan akadály miatt nem adhatta be a kellő időben, igazolási kérelmet terjeszthet elő.

A hitelt érdemlően megokolandó igazolási kérelmet, a feleb-

bezással együttesen, az elmulasztott felebbezési határidő utolsó napját (s nem az akadály megszűntét) követő 15 nap alatt írásban a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) kell benyújtani.

Az igazolási kérelmet, akár a törvényes határidőn belül, akár elkésztve adatott be, a felebbezéstől elkülönítve, azt megelőzőleg kell tárgyalni és eldönteni.

Ha a felszólamlási bizottság az igazolási kérelemnek helyet nem ad, a felebbezést tárgyalás nélkül visszautasítja; ellenkező esetben pedig nyomban érdemileg letárgyalja. (T. 57. §-a.)

b) A bizottság működése.

80. §.

A felszólamlási bizottság a hozzá érkezett felebbezéseket és az azokra vonatkozó tárgyalási iratokat behatóan megvizsgálja és miután minden főmerült kételyt felderített (81. §.), a felebbezés fölött határoz.

Felebbezés esetén a felszólamlási bizottság határozatának meghozatalánál nincs a felebbezésben megjelölt határokhoz kötve, hanem ha tárgyalásai közben előbb nem ismert adatok merülnek fel, ezeknek mérlegelésével az adókiadó bizottság által megállapított adótételt saját legjobb meggyőződése szerint felemelheti vagy leszállíthatja. A felszólamlási bizottság tehát az adónak igazságos és arányos megállapítása érdekében akkor is leszállíthatja az adótételt, ha az adóköteles nem, csupán a kincstári előadó felebbezett; viszont akkor is felemelheti, ha csak az adóköteles és nem a kincstári előadó vette igénybe a jogorvoslati eljárást.

Az elmondottakból folyik, hogy a felszólamlási bizottság a felebbezést az elsőfoku határozattól teljesen függetlenül tárgyalja és ennek során az anyagi igazság érvényre emelése céljából — ép-ugy mint a kiadó bizottság — mindent szabadon mérlegel. Ennél fogva a felszólamlási bizottság nincs jogosítva az adókiadó bizottság határozatát megsemmisíteni s új határozat hozatalára utasítani. Ez a jog a felszólamlási bizottságot még azért sem illeti meg, mert erre vonatkozólag a jövedelemadó törvényben rendelkezés egyáltalán nincs. (T. 58. §-a.)

81. §.

Az adófelszólamlási bizottság fel van jogosítva, illetőleg tartozik:

1. az adókötelest, ha az felebbezésében kéri, vagy ha egyébként szükségesnek látja, felvilágosítás adása végett beidézni, sőt az esetben, ha az elsőfoku megállapítás felemelése céloztatik, a felet mindenkor beidézni tartozik;

2. az adózótól egyes meghatározott kérdésekre írásban is feleletet kérni, esetleg a *nyereség- és veszteségszámlát* tőle bekövetelni;

3. tárgyalásaira *tanukat és szakértőket* meghívni és meghatározott kérdésekre kihallgatni, esetleg tanukat a tanu lakóhelye szerint illetékes járásbíróság által eskü alatt kihallgattatni;

4. *könyvvizsgálatot* elrendelni az esetben, ha a fél üzleti könyveinek betekintését önmaga ajánlotta fel, vagy ha a nyereség- és veszteségszámla eredménye aggályosnak mutatkozik.

Ha a tanunak eskü alatt leendő kihallgatása válik szükségessé, a tanu kihallgatása végett a járásbíróóság keresendő meg. A tanunak ez a kihallgatása csak meghatározott tényekre és körülményekre szorítkozhatik. A tanuhoz intézendő kérdést ez esetben az adófelszámolási bizottság köteles megszövegezni és a tanu lakóhelye szerint illetékes járásbíróáságnak megküldeni.

A törvény 45. és 46. §-ainak, illetőleg a jelen utasítás 54. és 55. §-ainak a jövedelemnek külső ismertetőjelekből való megállapítására, illetőleg a tanuk és szakértők meghallgatására vonatkozó határozatai az adófelszámolási bizottságra is kiterjednek.

A könyvvizsgálat a bizottság által megállapított és az adózóval előre közölt napon a törvény 44. §-ában, illetőleg a jelen utasítás 58. §-ában elmondottak szerint a bizottság székhelyén fogantatosítandó.

A könyvvizsgálat eredményét a bizottság szabadon mérlegeli, s amennyiben a könyvvizsgálat után sem találja az adózó állításait bebizonyítottak, az előadó meghallgatása mellett és rendelkezésre álló egyéb adatok alapján határoz.

Ugyanígy jár el a bizottság akkor is, ha a fél a kitűzött határidő alatt a hozzá intézett felhívásnak nem felel meg. (T. 58. és 59. §-a.)

82. §.

c) A bizottság jegyzőkönyve és határozatának kihirdetése.

Az adófelszámolási bizottság a tárgyalás befejeztével hozott határozatát kimerítő indokolás kíséretében jegyzőkönyvébe iktatja, s azt szabályszerű módon úgy a félnek, mint a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) — ez utóbbinak azonban az indokolás elhagyásával, csupán a netáni törlés vagy szaporodás keresztülvétele végett — kézbesítetteti.

A bizottsági tárgyalásokról rendes folytatólágos jegyzőkönyvet kell vezetni. Ebbe a jegyzőkönyvbe a bizottság tárgyalásain naponként részt vett bizottsági tagok nevei is bejegyzendők. A

jegyzőkönyv naponként lezárandó s a bizottságnak azon az ülésen jelen volt összes tagjai, valamint az előadó által is aláírandó.

A felek részére a jegyzőkönyvi kivonatokat, illetve bizottsági határozatokat az elnök saját aláírásával adja ki.

Ha az adóköteles vagy meghatalmazottja a határozat kihirdetésénél jelen volt, e körülmény a határozatban megemlítendő.

Az elnök a tárgyalásra esetleg beidézett és a határozatba bele nem nyugvó adózót, amennyiben az a határozat indító okait vagy a törvény és szabályok értelmét nem helyesen fogta volna fel, igyekezzék kellőleg felvilágosítani. Ha pedig a tárgyalásra beidézett adózó a hozott határozatba ezek után sem nyugodnék bele, figyelmeztesse az elnök arra, hogy a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézhető panasznak egyáltalán van-e helye, s ha van, azt hol és mely határidő alatt adhatja be.

A felet mindenkor figyelmeztetni kell arra is, hogy az 1896. évi XXVI. t.-cikk 94. §-a szerint a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézhető panasz benyújtására (bejelentésére) szolgáló határidő a sérelmes határozat kihirdetését, illetőleg kézbesítését közvetlenül követő naptól kezdve számítottatik. (T. 60. §-a.)

d) A tárgyalás befejezése.

83. §.

A tárgyalások befejeztével az elnök veszi át a bizottsági tagok, a jegyző és esetleg a szakértők vagy a tanuk által a működésük idejére a napi, illetve szakértői vagy tanudíjakról és utiköltségekről készített felszámításokat. Ezeket a felszámításokat a működési napok helyes feljegyzésére nézve megvizsgálja, saját számlájával együtt a napok pontos felsorolásával névszerinti kimutatásba foglalja, a kimutatást úgy 3, mint a bizottsági előadó aláírja és *illetékes megállapítás és utalványozás, illetőleg a szakértői vagy tanudíjakra vonatkozólag az 55. §-nak megfelelő eljárás végett* a pénzügyigazgatósághoz (adófelügyelőhöz) küldi be.

84. §.

A tárgyalások befejezte után az elnök köteles az előadó közreműködésével a csatolt L. minta szerint készített kimutatást az összes adókövetési és tárgyalási iratokkal együtt, a tárgyalások során netán felmerült lényegesebb mozzanatok ismertetése mellett, iratjegyzék kíséretében a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) megküldeni. E kimutatás megfelelő jelentés kíséretében a pénzügyminiszteriumhoz terjesztendő fel.

A m. kir. közigazgatási bírósághoz intézhető panasz.

85. §.

Az adófelszámolási bizottság határozata ellen a m. kir. közigazgatási bírósághoz csakis az alább megjelölt esetekben van panasznak helye.

Panaszjoggal élhet:

1. a bizottság elnöke, mint a kincstár képviselője:

a) ha a létminimum helyt nem álló indokok alapján állapított meg;

b) ha a felszámolási bizottság a kivető bizottság által megállapított adót lejjebb szállította;

c) ha az adófelszámolási bizottság az általános kereseti adót vagy a jövedelemadó-törvény életbeléptét követő második évtől kezdve a jövedelemadót az előző évinél kisebb összegben állapította meg;

2. az adóköteles:

a) ha a felszámolási bizottság a kivető bizottság által megállapított adót felemelte;

b) ha az adófelszámolási bizottság az általános kereseti adót vagy a jövedelemadó-törvény életbeléptét követő második évtől kezdve a jövedelemadót az előző évinél nagyobb összegben állapította meg;

c) ha az adó kivetésének alapjául szolgáló jövedelem nem ugyanazon felszámolási bizottságnak területéről folyik;

d) ha a létminimum helyt álló indokok alapján nem állapított meg;

3. a két érdekelt fél bármelyike:

a) ha az a kérdés döntendő el, hogy valamely jövedelem adóalapul vehető-e vagy sem;

b) ha a felszámolási bizottság alakulásában vagy eljárásában a törvény szabályai megsértettek;

c) ha az a kérdés döntendő el, hogy az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből, illetve az egyes jövedelmi források nyers bevételéből valamely tétel az általános kereseti adóról, illetve a jövedelemadóról szóló törvény rendelkezései szerint levonható-e, vagy sem.

A létminimum kérdésében hozott két egybehangzó határozat ellen azonban a fél panaszjoggal nem élhet.

A panasz az 1896. évi XXVI. t.-c. értelmében a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) nyújtandó be, s azt a m. kir. közigazgatási bíróság mindenkor a nyilvánosság kizárásával tárgyalja.

A panasznak halasztó hatálya nincsen.

Önként értetik, hogy az adófelszámolási bizottság közbe-

vető határozat ellen sem a bizottság elnöke, sem az adóköteles részéről panasznak helye nincs, s ha ilyen mégis beadatnék, az a kivetési iratokhoz csatolandó.

Az adófelszámolási bizottság saját véghatározatát — az 56. §. második bekezdésében tárgyalt esetet kivéve, amikor csak felemelésnek lehet helye — hatályon kívül nem helyezheti. (T. 61. §-a.)

VII. FEJEZET.

Évközi változások.

86. §.

Általános elvek.

1. Az adókimetés befejezte után adókötelessé vált személyek — a 87. §-ban tárgyalt pótkimetés eseteit kivéve — csak a következő évben, ennek első napjától kerülnek adó alá.

2. Az illető évre kimetett adó törlésének — az adókötelezettség megszűnésének a 89. §-ban tárgyalt eseteit kivéve — nincs helye s így az adófizetés kötelezettsége csak a következő év első napjától kezdve szűnik meg.

3. A jövedelem nagyságában vagy az adózó helyzetében beálló évközi változások — a 87. és 89. §§-ban tárgyalt esetek kivételével — a megállapított jövedelemadót — ideértve a jövedelmi adópótlékot is — nem érintik. A jogerősen kimetett adót tehát jövedelemcsökkenés (pl. szolgálati illetményeknek leszállítása) esetén mérsékelni, vagy jövedelemnövekedés (pl. szolgálati illetményeknek fokozatos emelkedése) esetén felemelni évközben nem lehet.

A jövedelemadónál tehát főszabály, hogy — a 87. és 89. §§-ban megjelölt kivételektől eltekintve — az *egy évi adóösszeg oszthatatlan egység* úgy az előírás, mint a törlés szempontjából s így félévre, negyedévre, hónapokra vagy napokra sem adóelőírásnak (szaporodásnak, pótkimetésnek), sem adótörlésnek (apadásnak) nincs helye. Az adónak kivételes elengedését a 91. §. szerint csak a pénzügyminiszter mondhatja ki. (T. 62. és 65. §-ai és az 1912. évi LIII. t.-c. 22. §-a.)

87. §.

Az évközi adószaporodás, illetve pótkimetés esetei.

Évközben is adóztatás alá kerülnek az alább elmondottak szerint a következő pontokban megnevezett személyek:

I. Az 1. §. V. pontjában felsorolt jogi személyek.

Ezek közül:

a) a bányatársulatok az adóköteles jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől adóznak; az innét számított csonka évre megállapított adóköteles jövedelem azonban teljes évre kerekítendő ki, de az egy évre kikerekített jövedelem után kivetett adóból az adóköteles terhére csupán az az összeg írható elő, mely a jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől az év végéig esik;

b) az újonnan keletkezett nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál az első mérleg elkészültéig az adó kivetése szünetel. A mérleg elkészültével az annak alapján megállapított adóköteles jövedelem alkotja a vállalat első és második évre szóló adóalapot. Ha a mérleg csonka év eredménye, az adóalap teljes évre kerekítendő ki.

Ehhez képest nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál az adóalap kiszámítására nézve — az 1909. évi VIII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1910. évi 75.000. számú utasítás 16. §-ától eltérőleg — a következők jegyeztetnek meg:

1. Azoknál a vállalatoknál, melyeknek gazdasági (üzleti) éve a naptári évvel azonos, ha az első év csonka és erről mérleg készült, az erre eső adóköteles jövedelem egy teljes évre kikerekítve veendő adóalapul; a második évre ugyanez a jövedelem az adóalap. A csonka év az adóköteles jövedelem keletkezését, vagyis az üzlet megkezdését követő hónap elsejétől számítandó.

2. Azoknál a vállalatoknál, melyeknek gazdasági (üzleti) éve a naptári évvel nem azonos, az első gazdasági (üzleti) évre szóló mérleg alapján kiszámított adóköteles jövedelem teljes összege alkotja úgy az első, mint a második naptári évre szóló adóalapot. Sőt ez a jövedelem még a harmadik naptári évre is adóalapul szolgál, ha az adó kivetésekor a második gazdasági (üzleti) év eredménye még ismeretlen.

3. Azoknál a vállalatoknál, melyek

a) az 1. pont esetében egy csonka és egy teljes naptári évnek,

b) a 2. pont esetében pedig egy csonka és egy teljes gazdasági (üzleti) évnek eredményéről egy mérleget adnak, az adóköteles jövedelem annyi hónapra osztandó fel, ahány hónapra a mérleg szól. Ebből 12 hónapra eső hányad alkotja az első és a második naptári évnek adóalapját. Sőt a 2. pontban elmondottak szerint ez a jövedelem még a harmadik naptári évre is adóalapul szolgál.

4. Az 1—3. pontban elmondottak szerint kell eljárni a vállalatok egyesülése esetében is, ha ez által új vállalat keletkezik.

5. Abban az esetben azonban, ha az első év csonka, az újonnan keletkezett nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál, erre az évre — a teljes évre kikerekített jövedelem után — kivetett adó-

ból csupán az az összeg írható elő, mely az adóköteles jövedelem keletkezését vagyis az üzlet megkezdését követő hónap elsejétől az év végéig esik.

II. A külföldön lakó és még nem adózó magyar állam polgárok.

Ezrekre nézve az adózási kötelezettség évközben a következő két esetben áll be:

1. ha a külföldön lakó magyar állampolgár, aki a belföldről jövedelmét még nem huzott, a magyar szent korona országainak területére költözik és jövedelme a létminimumot meghaladja;

2. ha a külföldön lakó magyar állampolgár, aki a belföldről jövedelmét nem huzott, anélkül, hogy a magyar szent korona országainak területére költöznék, e területről bárminő adóköteles jövedelmet élvez (pl. ingatlanokat vesz vagy örököl, kamat- vagy járadékjövedelmet, szolgálati illetményt stb. kap) és jövedelme az adómentes létminimumot meghaladja (4. §. 6. pont).

Az adóösszeget az alábbi (III.) pontban foglaltak szerint kell kiszámítani.

III. A még nem adózó külföldiek:

1. ha a külföldi állampolgár adókötelezettsége az 1. §. III. pontjának eseteiben évközben áll elő, ide nem értve azonban az általános kereseti adóról szóló 1909. évi IX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1912. évi 28.000. számú utasítás 53. és 57. §-aiban tárgyalt eseteket, amelyekben a megadóztatás az ott elmondottak szerint történik;

2. ha a külföldi, legyen az természetes vagy jogi személy, az 1. §. IV. pontja szerint évközben válik adókötelessé.

A jelen és az előző II. pontban felsoroltaknál az adóalap mindenkor teljes évre kerekítendő ki. Az egy évre kikerekített jövedelem után kivetett adóból azonban az adóköteles terhére csupán az az összeg írható elő, mely az adóköteles jövedelem keletkezését követő hónap elsejétől az év végéig esik; vagyis az egy évre kikerekített jövedelemre eső adóból az adózó terhére annyi tizededrész kell előírni, ahány hónap az adóévből még hátra van.

Ha például valamilyen külföldi egyén, aki eddig itt nem adózott, júniusban a magyar állam területére költözik és adóköteles jövedelme júliustól decemberig bezárólag 2.400 K, úgy adója a következőképpen számítandó ki:

A hat hónapra eső 2.400 K 4.800 K évi jövedelemnek felel meg; 4.800 K után adótétel 86 K, ennek $\frac{1}{2}$ része = 43 K.

IV. Azok, akiknek állandó természetű szolgálati illetménye (21. §. I. 1. pont), nyugdíja vagy másnemű ellátása (21. §. II. pont):

1. évközben a 800 K fölé emelkedik, minek folytán a fél, aki az emelkedés bekövetkeztéig huzott állandó természetű szolgálati

As új egyenes adók.

illetménye, nyugdíja vagy másnemű ellátása után azért nem adózott, mert összjövedelme a 800 K-ás létminimumot nem haladta meg, adókötelessé válik; pl. ha számgyakornokot számtisztte, adóhivatali gyakornokot adótisztte kineveznek, vagy ha valakinek 600 K nyugdíját kegyelemből 850 K-ra felemelik;

2. 800 K-t meghaladó összegben évközben, tehát ujonnan keletkezik. Az illetmény ujonnan akkor keletkezik.

a) ha olyan egyén, aki az adóösszeírás idejében szolgálatban még nem állott, később szolgálatba lép, vagy ha fizetés nélküli alkalmazott évközben szolgálati illetményt kap;

b) ha a szolgálati illetmény megszűnése folytán az adó töröltetett (89. §.) és az illető új alkalmazásba lép.

Megjegyezzük azonban, hogy abban az esetben, ha az ujonnan keletkezett állandó természetű szolgálati illetmény, nyugdíj vagy másnemű ellátás 800 K-t meg nem halad, akár van a félnek más egyéb olyan jövedelme, amely után már adózik, akár nincs, arra az évre pótkivetésnek helye nem lehet.

Pótkivetésnek van helye akkor is, ha a jelen utasítás 5. §-ának 8. és 9. pontjában felsoroltaknak, valamint a 89. §. I. 3. pontjában említett, állásától felfüggesztett tisztviselőnek létminimum címén fennállott adómentessége megszűnik.

Pótkivetés esetében, ha az adóalany egyéb jövedelme után már adózik, az erre eső folytatólagos adónak leírása mellett, a már jogerősen megállapított és változatlanul maradó adóalapozóhoz a még adózatlan állandó természetű szolgálati illetmény, nyugdíj vagy másnemű ellátás egy teljes évre szóló összegében, a nótáni változó természetű szolgálati járandóság pedig a 11. §. 1. pontja szerint vélelmezett (megbecsült) egy évi nagyságában hozzászámítandó; ha pedig az adóalany — létminimum folytán — egyéb jövedelme után még nem adózik, a fél adóköteles jövedelme a maga egészében, vagyis egy teljes évre kikerekítve állapítandó meg. Az egy évre kikerekített, illetőleg megállapított jövedelem után kivetett adóból azonban a fél terhére csupán az az összeg irható elő, mely a szolgálati járandóságnak folyósításától az év végeig esik. Ha azonban az illetmény nem a hónap első napjától folyósított, akkor a folyósítás napjának a következő hónap első napja tekintendő.

V. Azok az alkalmazottak, akik

a) nyugdíjaztattak;

b) a nyugdíjállományból a tényleges szolgálatba visszahelyeztetettek.

Mind a két esetben a megszünt illetményekre eső adó a 89. §. szerint leirandó; azután pedig a pótkivetésnél az első esetben az évi összjövedelemben foglalt tényleges szolgálati illetmény helyébe a nyugdíjnak egy évi összege, ellenben a második esetben

a nyugdíj helyébe a tényleges szolgálati illetménynek egy évi összege teendő. A kivetett adóból azonban az adóköteles terhére csupán az az összeg irható elő, mely az adó helyesbitésének alapjául szolgáló járandóságnak folyósításától az év végeig esik. Ha azonban az illetmény nem a hónap első napjától folyósított, akkor a folyósítás napjának a következő hónap első napja tekintendő.

Pl. Egy magántisztviselőnek adóköteles szolgálati illetménye 7.000 K, egyéb jogerősen megállapított jövedelme pedig 2.000 K, mely 9.000 K összjövedelem után 238 K adó jár. Szolgálati illetményeit az adóév augusztus végével beszüntetik és 6.000 K nyugdíjat huz. Ez esetben a $238 \text{ K} \cdot \frac{1}{2}$ része = 79 K 33 f leirandó, s a változatlanul maradó 2.000 K-hoz hozzáadandó 6.000 K = 8.000 K után 212 K-val adóztatandó meg, amelynek azonban csak $\frac{1}{2}$ része = 70 K 66 f irható elő.

VI. Azok az alkalmazottak, akik nyugdíjmegváltásban vagy végkielégítésben részesültek,

A nyugdíjmegváltás vagy végkielégítés címén kifizetett összegek azonban az adózó megszünt szolgálati járandóságának levonása után netán mutatkozó adóalapjához nem számítandók, hanem ezen járandóságok, a teljes évre leendő kikerekítés mellőzésével és a létminimum adómentességétől eltekintve — tényleges összegükben külön veendő adóalapul. A megfelelő tétel szerint kivetett adót pedig teljes összegében egyszerre a kifizetés alkalmával kell levonni.

VII. Az ujonnan keletkezett nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) — az I. pont szerint — a rendes kivetés során a keletkezést követő évben állapítja meg.

A pótkivetés egyéb eseteiben a vallomás, valamint a 32—33. §§-ban említett és a szolgálatadó által kiállítandó megfelelő kimutatások (C., D/1 vagy D/2 minta és az utóbbiakhoz külön E. minta) a jövedelem keletkezésétől számítandó 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) adandók be. A beadás elmulasztása a 31. §-ban tárgyalt bírságpótlék és a 97. §-ban említett rendbíróság alkalmazását vonja maga után. Ha ezek az adatok a községi előjárásnak (városi adóhivatalnak, a székesfővárosi adóhivatal kerületi osztályának) adattak volna át, onnét azok az említett pénzügyi hatósághoz azonnal felterjesztendők.

Akik a 28. §-ban felsorolt esetekben a vallomásadás kötelezettsége alól fel vannak mentve, azok a jelen szakasz esetében sem kötelesek vallomást adni.

VIII. Jövedéki kihágás esetében (98. §.) a pótkivetés — még pedig minden évre külön-külön — csak a megrövidített vagy elhanyagolt egyévi adóköteles jövedelem megállapítására terjed ki, amely jövedelem, ha a fél abban az évben egyéb jövedelme után

már adózott, ahhoz hozzászámítandó és az adótétel megfelelőleg helyesbitendő. (1912. évi LIII. t.-c. 22. §-a.)

88. §.

A 87. §-ban foglalt évközi változások eseteiben a pótkivételre, illetőleg az adó helyesbitésére illetékes:

1. a szolgálati illetményeknél és ellátásoknál (21. §.) a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő);

2. egyéb esetekben pedig az adókető bizottság. Ha azonban a bizottsági tárgyalás megtartásáig az adó becsapódása veszélynek van kitéve, a jövedelemadót elsőfokban a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) végzésileg állapítja meg s az ekkép kivetett adó egyszerre esedékes és azonnal fizetendő.

Az állami alkalmazottak szolgálati illetménye vagy nyugdíj-ellátása után kivetett adónak helyesbitése hivatalból eszközölendő s erről a fél végzésileg értesítendő.

A pótkivétel, illetőleg az adónak helyesbitése ellen:

a) az 1. pont esetében a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához,

b) a 2. pont esetében pedig az adófelvizsgálási bizottsághoz 15 nap alatt van felelőzésnek helye. A felelőzésnek halasztó hatálya nincs. (T. 68. §-a.)

89. §.

Az évközi adóapadás esetei.

I. Természetes személyeknél az adókötelezettség a következő esetekben szűnik meg:

1. Elhalálozás folytán annak a hónapnak végével, amelyben a haláleset bekövetkezett. A halált követő hó elsejétől az év végéig járó adót azonban teljes összegében csakis akkor szabad leírni, ha az adóalap teljesen (a maga egészében) megszűnt. Ellenkező esetben az eljárást a következő rendelkezések szabályozzák:

a) Ha az adóköteles halálával a vele szemben megállapított adóalap továbbra is változatlanul fennáll, — mert pl. az a vagyon, mely a jövedelmet szolgáltatva, teljes egészében hagyatékot képez, egyéb jövedelemforrás pedig ezen kívül adóalapul nem szolgált — akkor adóterlésnek helye nincs, hanem a hagyatékot terhelő ezen adóért örökségük erejéig, az örökösök egyetemleg szavatolnak.

b) Ha az adóköteles halálával a vele szemben megállapított adóalap csak részben, pl. a szolgálati járandóságok, nyugdíj, életjáradék stb. erejéig szűnik meg, akkor a kivetett adó a fennmaradt

és megszűnt jövedelmek egymáshoz való arányában — az alább következő bekezdésekben foglaltak szerint — helyesbitendő. Az adónak ez a helyesbitett része az év végéig a hagyatékából még akkor is tovább fizetendő, ha az örökösök maguk között meg is osztzkodtak. A hagyatékot terhelő ezen adóért, örökségük erejéig, az örökösök egyetemleg szavatolnak.

Az adóalap részleges megszűnése esetében (b) pont) az adó helyesbitése, illetőleg a törlendő adó összegének kiszámítása céljából mindenekelőtt azt kell megállapítani, hogy az adóalap megszűnt részére az adóból az egész évre mily összeg esik. Az így kiszámított részösszegekből azután azt a hányadrészt kell törölni, amely az elhalálozást követő hónap első napjától az adóév végéig terjedő időre esik. Pl. Az elhunyt 6.000 K évi jövedelem után volt megadótatva; ebből az adóköteles halálával 2000 K-ás életjáradék, vagyis az adóalapnak $\frac{1}{3}$ -a szűnt meg. Az egész jövedelem után az adó 128 K volt; ennek egyharmada 42 K 66 fillér. Ha a haláleset augusztus 20-án következett be, ugy ennek a 42 K 66 f-nek négy hónapra eső része, azaz 14 K 22 f lesz törlendő.

Ha az összjövedelemből levonások eszközöltettek s ezek a levonások az adózó elhunytával megszűnt részjövédelmet is terhelik, ugy ezeket a levonásokat a megszűnt jövedelmi részre arányosan fel kell osztani. Az előbb ismertetett számítási mód alapján azután csak a jövedelmi rész maradékára eső adóösszeg veendő.

Ameddig az örökösök nem lépnek a hagyaték élvezetébe, a hagyaték mindaddig, tehát esetleg a következő adóévre is megadótatandó (1. §. X. pont).

2. Kivándorlás esetében annak a hónapnak végével, melyben a kivándorlás bekövetkezett. Megjegyeztetik azonban, hogy adóterlésnek csakis abban az esetben van helye, ha a kivándorlót, illetőleg a közös háztartásához tartozókat a belföldről semmiféle jövedelem többé nem illeti meg, vagyis az adókötelezettség teljesen megszűnik.

3. A szolgálati illetményeknek, nyugellátásnak végleges vagy oly módon való megszűnése esetében, hogy a 87. §. IV. és V. pontja szerint a megszűnt helyébe lépő járandóság után pótkivételnek van helye, továbbá a szolgálati illetményeknek vagy nyugellátásnak a létminimum alá csökkenése folytán annak a hónapnak végével, amelyben ezek az esetek bekövetkeztek.

Ha azonban közzolgálatban levő tisztviselőnek illetménye állásától történt felfüggesztés folytán csökken a létminimum alá, a felfüggesztés megszűntével folyósított és 800 K-t meghaladó illetményt a 87. §. IV. pontja szerint pótlólag még kell adóztatni.

II. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak adókötelezettsége e vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-c. 10. §-ában, illetőleg annak végrehajtása tárgyában kiadott 1910.

évi 75.000 számú utasítás 10. §-ában foglaltak szerint, vagyis a kereseti adóval egyidőben szűnik meg.

III. Minden egyéb — az előző II. pont alá nem tartozó — adóköteles társulatnál, egyesületnél és más jogi személynél az adókötelezettség annak a hónapnak végével szűnik meg, amelyben ebbeli minőségük szintén megszűnik. (T. 64. §-a.)

90. §.

Eljárás az adóapadás, illetve adótörlesztés eseteinél.

A 89. §-ban tárgyalt évközi apadások eseteiben az adó törlesztésére, illetőleg apasztására irányuló bejelentés, az igény beállítástól számított 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelőnél) nyújtandó be, mely a fölött elsőfokban határoz. Ha a bejelentés a községi eljárásnak (városi adóhivatalnak) adatott volna át, ennét az az említett pénzügyi hatósághoz azonnal felterjesztendő. Késedelem esetén a törlesztés, illetőleg adóleszállítás csak a bejelentés napjától adható meg.

Az állami alkalmazottak szolgálati illetménye vagy az állami nyugdíjasok ellátása után járó adó törlése hivatalból eszközölendő.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) határozata ellen 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához van fellebbezésnek helye. (T. 64. §-a.)

91. §.

Az adó rendkívüli elengedése.

A jövedelem nagyságában, vagy az adózó helyzetében és viszonyaiban beálló évközi változások a jelen utasítás 87. és 89. §-aiban tárgyalt esetek kivételével, a megállapított jövedelemadót nem érintik.

Ha azonban az adóalanytól függetlenül bekövetkezett *rendkívüli körülmények* folytán a megállapított jövedelem évközben oly módon csökken, hogy az adónak behajtása a fél tönkretételével járna, az apadást előidézett esetnek bekövetkeztével még nem esedékes adónak aránylagos része vagy annak teljes összege is kivételesen elengedhető.

A jövedelemadó rendkívüli elengedésére irányuló folyamodványok legkésőbb az adóév végeig a pénzügyminiszteriumnál nyújtandók be, amely azok fölött határoz. Az egyenesadóügyekben intézkedő bármely hatóságnál benyújtott ily tartalmu kérvények szintén a pénzügyminiszteriumhoz terjesztendők fel.

A felmenők és lemenők között ellenszolgáltatás mellett vagy

a nélkül bármely okból történt vagyontáadás adóelengedésre okul nem szolgál; az átvevő azonban, a vagyon erejéig, az átadó terhére kivetett jövedelemadóért szavatol. (T. 65. §-a.)

92. §.

Az évközi változások nyilvántartása.

A pénzügyigazgatóság, illetőleg a kerületi adófelügyelő-helyettes köteles az adószaporodás és az adóapadás összes eseteit, az ügyszám beírása mellett, a vonatkozó F. összeirásai jegyzék „Jegyzet” rovatába bevezetni.

VIII. FEJEZET.

A szolgálati viszonyból származó illetményekre és ellátásokra vonatkozó különleges intézkedések.

93. §.

A jövedelmi adópótlék.

Akik évi 7000 K-t meghaladó szolgálati illetményt vagy nyugellátást (21. §.) huznak, az elsőfoku kivetés során számításba vett összes *szolgálati járandóságuk vagy nyugellátásuk* után (57. §.) még külön jövedelmi adópótlékot is fizetnek, mely — tekintet nélkül az egyéb jövedelmi forrásokból eredő jövedelemre —

7.000 K-án felül	9.200 K-ig	0-2%
9.200 „ „	10.000 „	0-5 „
10.000 „ „	13.000 „	1-2 „
13.000 „ „	15.000 „	2-3 „
15.000 „ „	17.000 „	3 „
17.000 „ „	20.000 „	3-2 „
20.000 „ „	25.000 „	4 „
25.000 „ „	30.000 „	4-5 „
30.000 „ „	40.000 „	5 „
40.000 „ felül	6 „

A jövedelmi adópótlékot, mielőtt a szolgálati járandóság vagy a nyugellátás 7000 K-t felülhalad, nemcsak a 7000 K-n felül emelkedő összeg, hanem a szolgálati járandóság vagy nyugellátás *egész* összege után kell kivetni.

A jövedelmi adópótlék kivétele mindig *egységes adókulcs* szerint történik, tehát nem az egyes fokozatokra nézve megállapított adókulcsok szerint külön-külön. Például: 12.500 K szolgá-

lati járandóság után a jövedelemadó 376 K, a jövedelmi adópótlék pedig 150 K, együtt tehát 526 K.

A magasabb fokozatok alkalmazásánál azonban a magasabb fokozat alkalmazásával járó adótöbblet az adóalapnak e fokozatra eső többletét nem haladhatja meg.

Az itt említett adótöbblet alatt a jövedelemadó-többletnek és a jövedelmi adópótlék-többletnek együttes összege értendő, amely adótöbblet az alkalmazandó fokozat és az ezt megelőző fokozat közötti különbözethől származik. Pl. ha valakinek 7000 K csupán szolgálati illetményből álló jövedelme van, terhére 160 K jövedelemadó vetendő ki, úgy hogy az adónak az adóalaphól való levonása után az adóköteles szabad rendelkezésére 6840 K marad. 7010 K szolgálati illetmény fenforgása esetén a jövedelemadó tétele ugyan szintén csak 160 K volna, de hozzájárul még 0,2%, összesen 14 K jövedelmi adópótlék, úgy hogy az összes adó 174 K, vagyis az adótöbblet 14 K volna az adóalap 10 K többletével szemben. Ezt a 174 K adóösszeget a 7010 K illetményből levonván, az adóköteles rendelkezésére csak 6.836 K maradna. A törvény rendelkezése szerint azonban jövedelmi adópótlék címén ilyen esetben csak 10 K vehető ki, úgy hogy az adóköteles rendelkezésére ép úgy 6840 K-nak kell maradnia, mintha szolgálati illetménye csak 7000 K volna.

Ha valaki többféle szolgálati járandóságot vagy nyugellátást élvez, ilyen esetben a jövedelmi adópótléket szintén az illetmények összevont összege után kell megállapítani.

Az adóalapnak a jogorvoslati eljárás során, vagy a 87., illetőleg 89. §§. eseteiben bekövetkezett évközi emelkedése vagy apadása a jövedelmi adópótléknak hivatalból leendő helyesbítését is maga után vonja. Az adóalapnak egyéb esetekben bekövetkezett emelkedése vagy apadása a kivetett adót évközben nem érinti.

A jövedelemadónál a 25. §. első bekezdése értelmében járó adómérséklés a jövedelmi adópótlékre nem terjed ki. (T. 66 §-a és az 1912. évi LIII. t.-c. 23. §-a.)

A szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső adó pótlékolása.

94. §.

A szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső a az 57. §. szerint önállóan kezelt jövedelemadó, valamint a 93. §-ban említett jövedelmi adópótlék együttes összege tekintendő az országos betegápolási pótdadó (1898: XXI. t.-cikk) és az állami egyenes adókon nyugdó helyhatósági adók (törvényhatósági és községi pótdadók) kivetésének alapjául. (T. 67. §-a.)

95. §.

Akik az állam (állami üzemek) és a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványok szolgálatában állanak és erről szabályszerű kinevezési rendelvényük van, szolgálati járandóságaik után a jövedelemadón (ideértve a jövedelmi adópótléket is) és az országos betegápolási pótdadón kívül egyéb adóval nem terhelhetők meg, tehát a törvényhatósági és a községi pótdadók alól is mentesek.

Ez az adómentesség nevezetteknek, valamint özvegyeiknek és árváiknak nyugellátására is kiterjed. (T. 68. §-a.)

96. §.

Az adónak levonás utján való beszédése.

1. Azoknak az adóköteleseknek, akik az állam (állami üzemek) és a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványok szolgálatában állanak és erről szabályszerű kinevezési rendelvényük van (95. §.), valamint a törvényhatóságok és községek (városok), nemkülönben a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok szolgálatában levő állandó alkalmazottaknak szolgálati járandóságaik és nyugdíjuk (21. §.) után eső összes adót egyenlő hávi levonás utján, illetőleg községeknél (városoknál) és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál — a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XI. t.-cikk 26. §-ának rendelkezése szerint — *negyedévi* levonások utján és *szavatosság* mellett a *fizetést teljesítő pénztár*, illetőleg a *szolgálatadó* szedi és szállítja be.

Állandó alkalmazottnak az tekintendő, aki nem napidíj, illetőleg nem munkabér mellett van alkalmazva.

2. A folyó kivetés megtörténteig a levonás egyelőre, a későbbi kiegyenlítés fentartása mellett, a múlt évi alapon eszközendő. (E szerint az 1913. évben az 1912. évi IV. osztályu kereseti adó és az ezután járó általános jövedelmi pótdadó alapján.)

Adólevonás esetében a kifizető pénztár ugyancsak a későbbi kiegyenlítés fentartása mellett tartozik az ujonnan keletkező szolgálati illetmények után járó jövedelemadót, illetve jövedelmi adópótléket a 24. és 93. §§. szerinti kiszámítani és levonni. Az adó kiszámítása ez esetekben azzal a feltevással történik, hogy ez a szolgálati illetmény az adózónak egyedüli adóköteles jövedelme.

3. Ha a szóbanforgó szolgálati járandóságokat és nyugdíjakat az adó levonására kötelezett több állampénztár fizeti ki, a levonás utján beszédendő adót nem kell az egyes pénztárak között felosztani, hanem azt a legnagyobb illetményt kifizető pénztár tartozik levonni. Erre nézve a pénzülygazgatóság (adófelügyelő) a 33. §. 2. pontjában említett névjegyzék (D/2. minta) kézbesítésekor intézkedik.

4. Ha az adózó illetményeit

a) részben közpénztárból (állami, városi és községi pénztárból), részben pedig nyilvános számadásra kötelezett vállalattól, vagy

b) részben adólevonásra kötelezett személytől (pénztártól), részben pedig másoktól is huzza, az összes illetmények után kivett adót a különböző *illetmények arányában* már a kivetési lajstromban, az adónak megállapítása során kell az előadónak felosztani és ebben az arányban kell a szavatosságot is a névjegyzék (D/2. minta) kézbesítésekor a kifizető pénztárral szemben érvényesíteni. Pl.: Egy nyugdíjazott állami tisztviselő évi 7000 K nyugdíján kívül valamely nyilvános számadásra kötelezett vállalattól még évi 3000 K fizetést kap. Szolgálati illetményeinek évi összege tehát 10.000 K, amely után 290 K jövedelemadó és 50 K jövedelmi adópótlék jár. Ezek az összegek a kétféle illetmény arányában lévén felosztandók, az állampénztár által levonandó a következő képlet szerint $x = \frac{290 \times 7000}{10.000} = 203$ K jövedelemadó és

$x = \frac{50 \times 7000}{10.000} = 35$ K jövedelmi adópótlék; a fennmaradó 87 K jövedelemadót és 15 K jövedelmi adópótléket pedig a nyilvános számadásra kötelezett vállalat szállítja be.

A b) pont esetében a szolgálati járandóságokra eső adónak (jövedelemadónak és jövedelmi adópótléknak) azt a részét, amelyre szavatosság nem áll fenn, kizárólag az adóköteles fizeti épügy, mint a jövedelemadónak azt a részét is, mely nem szolgálati járandóságok után lett megállapítva.

5. A jelen szakaszban említett adók könyvelését — a 99. §-ból kifolyólag — a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XI. t.-cikk 22. §-a, illetőleg e törvény végrehajtása során kiadott utasítás szabályozza. (T. 69. §-a.)

IX. FEJEZET.

Büntető határozatok.

97. §.

Aki a 32. és 33. §-ban, illetőleg a 87. §. VII. pontjában említett adatokat a kellő időben be nem adja, vagy azokban valótlanosságokat ad elő, annyiszor büntetlenül 100 K-ig terjedhető rendbirsággal, ahány adóalánynál ezt a mulasztást vagy cselekményt elkövette.

A törvény a kiszabható rendbirságnak csupán legnagyobb összegét határozza meg és ezzel a pénzügyi hatóságnak a külön-

leges körülményeket mérlegelő belátására bizza, hogy azon alól mily összegű rendbirságokat alkalmazzon.

A rendbirság mérvének meghatározásánál figyelemmel kell lenni a mulasztás, illetve a valótlan állítás fontosságára és a rendbirság alá eső személy társadalmi állására, valamint vagyoni viszonyaira, nemkülönben arra is, vajjon első ízben vagy ismételten elkövetett cselekményekről avagy mulasztásról van-e szó.

A kiszabott bírságot az egyenes adók ágazatára nézve vezetett főkönyvben a különféle bevételek rovatán kell előírni.

A bíróságot elsőfokban a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) állapítja meg, melynek határozata ellen 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához, ennek határozata ellen pedig — szintén 15 nap alatt — a pénzügyminiszterhez van felebbezésnek helye. (T. 70. §-a.)

98. §.

Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vallo- más adására kötelezett, ha a jövedelemre vonatkozó vallomásaiban, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelemforrást szándékosan elhallgat.

Büntetlen marad azonban a tettes, ha a följelentés megtörténte vagy — ha följelentés nincs — vizsgálat megindítása előtt nyilatkozatát illetékes helyen kijavítja vagy kiegészíti, illetőleg az elhallgatott jövedelmet bevallja. A büntethetőségnek ezt a megszűnését hivatalból kell figyelembe venni.

E kihágások megtorlásáról a közadók kezeléséről szóló törvény IX. fejezete (1909 : XI. t.-c. 93—101. §-a) rendelkezik. (T. 71. §-a.)

X. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

99. §.

A jövedelemadókönyvelését, esedékességét, beszedését, behajtását, biztosítását és elévülését, a mindezekkel kapcsolatos egyéb kérdésekkel egyetemben, a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XI. t.-c. szabályozza. (T. 72. §-a.)

100. §.

A vallomásra kötelezett a jövedelemadóról szóló törvényben előírt köteletségének meghatalmazott által is eleget tehet, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag, tehát 97. és 98. §§. értelmében kiszabható bírságok erejéig is felelős.

A bélyegmentes felhatalmazás kívánatra felmutatandó.

A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízott — külön meghatalmazás nélkül is — meghatalmazottnak tekintendő. (T. 74. §-a.)

101. §.

A szolgálati járandóságokra és ellátásokra eső jövedelemadót (57. §.) és jövedelmi adópótlékot (93. §.) kivéve, a jövedelemadó után semmiféle más állami vagy helyhatósági adó, illetőleg pótdíj nem vehető. A jövedelemadó tehát — a szolgálati illetményekre eső jövedelemadó egyedüli kivételével — nem szolgálhat sem az országos betegápolási pótdíj, sem a törvényhatósági, sem pedig a községi adók kivételének alapjául.

Jogukban áll azonban a községeknek azokat a községi lakosokat, akik életük 18. évét betöltötték és állami adót egyáltalán nem fizetnek, az 1886. évi XXII. t.-c. 130. §-a szerint a napszámokra megállapított községi adóval megterhelni.

Végül megjegyeztetik, hogy a jelen szakaszban foglalt rendelkezés a hadmentességi díj kivételt nem érinti, mivel a hadmentességi díj kivételének alapjába — a 102. §-ból kifolyólag — a jövedelemadó és a jövedelemadó-pótlék is beszámítandó. (T. 74. §-a és az 1912. évi LIII. t.-c. 17. §-a.)

102. §.

A hadmentességi díjra vonatkozó rendelkezések.

A hadmentességi díj kivétele szempontjából a következő rendelkezések lépnek hatályba:

I. A hadmentességi díjnál

a) családfő és

b) családtag alatt (1880. évi XXVII. t.-c. 10. §-ának 5. pontja és 1883. évi IX. t.-c. 2. §-a) az a személy értendő, aki a jelen utasítás 3. §-ához képest:

1. az d) alatti esetben a háztartás feje;

2. a b) alatti esetben pedig — mint a közös háztartáshoz tartozó — a háztartás fejével egy adókötelesnek veendő.

II. A hadmentességi díj évenkénti tételei a következők:

1. Hat koronát fizetnek:

a) a mezőgazdaságnál, továbbá a gyárakban, kereskedelmi és iparüzletekben és vállalatokban cseléd minőségben alkalmazott egyének;

b) napszámosok;

c) a vármegyei és városi hajdúk, pandurok és fogházőrök;

d) mindazok, akik a jövedelemadóban, illetőleg az általános kereseti adóban létminimum címén élveznek adómentességet, ha földadó, házadó vagy tőkekamat- és járadékadó tehükre kivétel nincs és a hadmentességi díj kivétele szempontjából felállított alosztályok egyikébe sem tartoznak. (T. 75. §. IV.)

2. Nyolc koronát fizetnek, még ha ezolgálati járandóságai után jövedelemadó lett is terhükre kivétel:

a) a házi cselédek;

b) gyárakban, kereskedelmi és iparüzletekben és vállalatokban alkalmazott segédek és segédmunkások, ha 80 K-nál több havi-díjat nem huznak, vagy ha darabszámra dolgoznak;

c) a napidíjasok, évi vagy havi állandó fizetést nem huzó irnokok s általában az írásbeli, számviteli vagy felügyelői teendőket valamely üzletben, vállalatban vagy intézetben állandó alkalmazása nélkül végző egyének;

d) a pénzügyőri legénység, ideértve a pénzügyőri vigyázókat, szemléseket és biztos-helyetteseket;

e) az állandó üzlethely nélkül működő házalók.

3. Tizenkét koronát fizetnek, még ha terhükre általános kereseti adó lett is kivétel:

a) a segéd nélkül dolgozó önálló kézműiparosok;

b) a kis- és nagyközségekben segédekkel dolgozó kézműiparosok.

4. Azok a védkötelesek, akik az alábbi 5. pont alá nem tartoznak, vagyis akiknek terhére, illetőleg akiknél a családfő (a háztartás feje) terhére földadó, házadó, tőkekamat- és járadékadó, általános kereseti adó vagy csupán jövedelemadó lett kivétel, de ez a jövedelemadó nem áll kizárólag a szolgálati járandóságokra és nyugellátásokra eső jövedelemadóból (57. és 93. §§.), hadmentességi díj fejében fizetnek a megelőző évben bárhol kivett összes állami egyenes adók alapján:

6 K-át, ha az adóalap	20 K-nál nem nagyobb
10	50
16	100
32	200
48	600
64	1.000
96	1.600
120	2.000
160	2.400
240	2.400 K-át meghalad.

A hadmentességi díj alapjául abban az esetben is a családfőnek (a háztartás fejének) adóját kell venni, ha a kiskoru védköteles önálló vagyonnal bír, de az az adó, amelyet önálló vagyona után fizet, a családfőre kivetett adónál csekélyebb. Ha oly családfőnek (a háztartás fejének), akinek évi állami egyenes adója 1.000 koronát meg nem halad, több díjköteles családtagja van, addig, míg ez az eset fennáll, a hadmentességi díj egy családtag után a díjtétel teljes összegével, a többi családtag mindenike után pedig a díjtétel fele összegével rovandó ki. (1888. évi IX. t.-c. 2. §. és T. 75. §. III.)

5. Azok a védkötelesek, — ide nem értve a jelen szakasz II. 1. és 2. pontjában felemlítetteket — akiknek terhére, illetőleg akiknél a családfő terhére kizárólag szolgálati járandóságuk vagy nyugellátásuk alapján vetették ki a jövedelemadót (57. és 93. §§.) és ezen kívül egyéb, a hadmentességi díj kivetésének alapjául szolgáló állami adójuk nincs, fizetnek a reájuk, illetőleg a családfőre a megelőző évben kivetett ez en jövedelemadó alapján:

10 K-t, ha az adóalap	100 K-nál nem nagyobb;
20 " " " "	100 " nagyobb;
40 " " " "	200 " "
80 " " " "	400 " "
160 " " " "	800 " "
200 " " " "	1.800 koronát meghalad.

Megjegyeztetik egyuttal, hogy annál az oknál fogva, mert az 1875. évi XXIX. t.-cikk 5. §-ának 3. d) pontját, illetőleg a szolgálati díj alá vont államtisztviselői fizetéseknek az 1893. évi IV. t.-cikk 14. §-ában módosított kereseti adómentességét a jövedelemadóról szóló törvény hatályon kívül helyezte, az 1880. évi XXVII. t.-cikk 10. §-ának utolsó bekezdése, mely ezen hatályon kívül helyezett törvényhelye sa nyugszik, szintén érvényét veszítette. (1880. évi XXVII. t.-cikk 10. §. és T. 75. §. II.)

103. §.

Az adóvetési eredmények összesítése.

A kivetési lapok érvényesítése után a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) úgy az általános kereseti adó, mint a jövedelemadó kivetésének eredményéről adókető bizottsági kerületek szerint az M. alatti nyomtatványon összesítést terjeszt fel a pénzügyminiszteriumhoz.

104. §.

Életbelépés.

Jelen utasítás az 1910. évi III. t.-cikk 5. §-a szerint 1913. évi január 1-ével lép életbe és attól kezdve az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó összes törvényes rendelkezések hatályon kívül helyeztetnek.

Nevezetesen hatályát veszti:

1. az 1875: XLVII. t.-cikk azokkal a módosításokkal, amelyek az általános jövedelmi pótdóra vonatkozólag az 1883: XLVI. t.-cikkben foglaltatnak;

2. az 1883: XLIV. t.-cikknek és az 1889. évi XXVIII. t.-cikknek az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó rendelkezései;

3. az 1886: XXXVII. t.-cikk 5. §-a;

4. az 1—3. pontokban említett törvények, illetve törvényrészek végrehajtása iránt kiadott összes rendeletek, különösen pedig „Az egyenes adótörvények és szabályok hivatalos összeállítása“ II. kötetének az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó része.

Az 1909. évi X. t.-cikk életbeléptét megelőző időre szóló és a többi egyenes adónemeknél előforduló visszahatólagos adóztatások vagy törlések eseteiben azonban az általános jövedelmi pótdóra vonatkozó rendelkezések érvényben maradnak. (T. 76. §-a.)

Budapest, 1912. évi november hó 8-án.

Dr. Teleszky János s. k.,

Vallomás a jövedelemadó kivetéséhez.

A. melléklet az 1911. évi 84.000. számú utasítás 29. §-ához.

Vármegye neve: Község (város) neve:

Vallomás a jövedelemadó kivetéséhez.

az 19 évre

1. Név és foglalkozás:
2. Lakóhely (székhely, külföldieknek a belföldi tartózkodási hely) város, (község), kerület, utca, (ut, tér), házsám.

I. Összes jövedelem

(ideértve a belföldről és külföldről folyó ugy adómentes, mint adóköteles évi jövedelmet és hozzászámítva a közös háztartásban levőknek a háztartás fejének ende kezdése alá kerülő jövedelmét is (T.* és V. u.*) 3. és 9—13. §-ai):

	A jövedelem összege		Jegy-zet
	K	f	
A. A földbirtokból — a háztartásban felhasznált saját termékek pénzértékének hozzászámításával, de a rendes gazdálkodási költségek levonásával (ideértve az esetleg fizetendő illetékegyenértéket és kárbiztosítási díjakat is) — és pedig:			
a) önkezelés esetén, a mezőgazdasági mellékhaszonvételekkel (állattenyésztés, állatnizla-hizlalás, vadászat, halászat, méhészet stb.-vel) együtt (V. u. 16. §. I.)			
b) bérbeadás esetén (V. u. 16. §. II.)			
c) bérbevétel esetén a haszonbér levonásával (V. u. 16. §. III.)			
d) hányadrészes bérlet esetén (V. u. 16. §. IV.)			
e) az erdő faállományának eladása esetén (V. u. 16. §. V.)			
B. A házbirtokból a saját házában birt lakás haszonértékének beszámításával, de a rendes karbantartási költségek levonásával (T. és V. u. 17. §.)			
C. Az iparból, kereskedelemről, bányászatból és egyéb — a földbérlet kivételével — az általános kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkosból, a háztartásában saját üzletéből felhasznált termékek és cikkek pénzértékének hozzászámításával, de az üzemi és üzleti költségek levonásával (T. és V. u. 18. §-a)			
D. A tőkevagyonból és egyéb a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó bevételekből akár készpénzben, akár pénzhelyettesítő járandóságokban, jelesen mindentéle kamatok és járadékok, adóköteles vagy adómentes értékpapírok kamatai, részvények osztalékai, hárminő külföldi részvénynek osztaléka, vagy külföldi értékpapírnak, illetőleg külföldi takarékbetétnek kamata, bérbeadott iparüzletek és föld- vagy házadó alá nem tartozó jogositványok haszonbéréi (ez utóbbiaknál az esetleges üzemi és karbantartási költségek levonásával) stb. (T. és V. u. 20. §-a)			
	Átvitel		

*) „T.” az 1909. évi X. t.-cíkkel, „V. u.” pedig az ennek a törvénynek végrehajtása iránt kiadott 1911. évi 84.000. sz. utasítást jelenti.

III. A jövedelemadó alá nem tartozó jövedelem (V. u. 3., 4., 5., 7. §-a és 12. §-ának 10. pontja)

- a) adómentességének jogcíme:
 b) összege K.

IV. Az adótételeknek mérséklésére igényt adó körülmények felsorolása (T. 25. §-a):

(A családfe által eltartott kiskorú gyermekek vagy törvényes kötelezettség alapján eltartott más hozzátartozók nevei, vagy egyéb, az adóköteles teherviselési képességét lényegesen csökkentő körülmények, pl. tartós betegség, munkaképtelenség, katonai szolgálat stb.)

V. Kamat- és járadékjövedelmeknél

a kamat vagy járadék fizetésére kötelezett (adós) neve és lakóhelye:

VI. Szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál

a szolgálatadó neve és lakóhelye:

VII. Ha olyan jövedelemről van szó, amelynek összegét csak becsléssel lehet lehet megállapítani, az adóköteles a jövedelem számszerű megjelölését mellőzheti, mely esetben az adóalap megállapításához szükséges adatokat itt tartozik közölni (T. 26. §-a) és pedig:

A. A földbirtoknál önkezelés vagy hányadrészes bérlet esetén (V. u. 29. §. 2. a) pont):

Megjelölése annak a községnek, ahol a földbirtok fekszik	A földbirtok kiterjedése katastrális holdakban	Ha a földbirtok az adókötelesnek vagy háztartásához tartozóknak nem kizárólagos tulajdona, illetőleg hányadrészes bérlet esetén	
		a tulajdonosok és illetőleg a hányadrészes bérlő neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
községben	hold		

B. A házbirtoknál,

ha saját, vagy hasznélvezetűl birt házában lakik, vagy a házbéradó helyett házosztályadó alá tartozik (V. u. 29. §. 2. b) pont):

A házbirtok egyenkénti megjelölése	Ha a házbirtok az adókötelesnek vagy háztartásához tartoznak nem kizárólagos tulajdona	
	a tulajdonosok neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
község utca, (ut, tér) házzám		
.....		
.....		
.....		
.....		

C. Az iparnál, kereskedelemnél, bányászatnál és egyéb az általános kereseti adó alá eső hasznélvező foglalkozásoknál (V. u. 29. §. 2. c) pont):

A hasznélvező foglalkozás vagy üzlet (cég)	Ha a hasznélvező foglalkozást vagy üzletet az adóköteles, vagy a háztartásához tartozók másokkal közösen folytatják	
	az üzlettársak neve és lakóhelye	a jövedelemből az adókötelest megillető hányadrész megjelölése
..... község utca, házzám		
.....		
.....		
.....		
.....		

D. A kamat- és járadékjövedelmeknél (V. u. 29. §. d) pont):

Ha a kamat- vagy járadékjövedelem egészben vagy részben nem készpénzből áll, felsorolása annak, hogy ez a nem készpénz-járandóság miből áll:

E. A szolgálati járandóságoknál és ellátásoknál (V. u. 29. §. 2. d) pont):

Ha a szolgálati járandóságot és ellátást nem készpénz, hanem egészben vagy részben egyéb pénzhelyettesítő (természetbeni) járandóságok alkotják,

- a) földhasználatban járó illetmény esetén a föld területe: kataszt. hold □-öl,
b) természetbeni lakás esetén a lakrészek száma:
c) egyéb természetbeni járandóság esetén felsorolása annak, hogy a járandóság miből áll:

F. Az adóköteles jövedelemnek összes egyéb nemeinél (V. u. 9. §. 4. bekezdés):

- a) a jövedelem megnevezése

- b) az annak megállapítására szükséges adatok felsorolása

Az adó megállapítására vonatkozó esetleges megjegyzések

Igazolom, hogy a felsorolt adatokat legjobb meggyőződésem szerint lelkiismeretesen jegyeztem be és hogy azok a valóságnak megfelelnek. Kérem, hogy jövedelmi adóm községben (. vármegye) állapíttassék meg.

Kelt 19 évi hó napján.

Aláírás:

Tárgymutató.

	Lap
Az új egyenesadó. (Bevezetés)	1—19
A jövedelemadó (Bevezetés)	21
A jövedelemadóról szóló t.-elvk	27

I. Adókötelezettség.

1. és 2. §. Kik kötelesek jövedelemadó fizetésre ?	27
3. §. Mi tartozik az adóköteles jövedelemhez ?	31
4. §. Akik a jövedelemadó alól mentesek	33
5. §. Adó alá nem eső jövedelmek	34
6. §. Adómegállapítás adómentes és adóköteles jövedelem együttes összege alapján	37
7. §. Külföldről folyó és külföldre menő jövedelem adója	37
8. §. Magyarországra és Ausztriára kiterjesztett vállalatok jövedelemadója	38

II. Az adóköteles jövedelem meghatározása.

1. Általában.

9. és 10. §. Mi tekinthető adóköteles jövedelemnek ?	39
11. §. A nyers bevétel megállapítása	40
12. és 13. §. Levonások a nyers bevételből az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál	42
14. §. A nyers bevételből le nem vonható tételek	47

2. A főbb jövedelemforrások szerint.

15. §. Mik a főbb jövedelmi források	48
16. §. A földbirtok jövedelme	49
17. §. A házbirtok jövedelme	51
18. §. Az ipar, kereskedelmi, bányászat és más fogalkazások jövedelme	52
19. §. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme	53
20. §. A tőkevagyon és más a tőkekamat és járadéadó alá eső bevételek jövedelme	59

	Lap
21. §. A szolgálati viszonyból (munkabérviszonyból) származó illetmények és ellátások	59
22. §. Egyes járandóságok adómentessége	62
23. §. Háromszorosan számítható föld- vagy házbirtokjövedelem ...	62

III. Adóttételek.

24. §. A jövedelemadó fokozatai	63
25. §. Adómérséklés a családtagok száma szerint	66

IV. Az adókvetés előkészítése.

26. §. A jövedelemadó megállapítása vallomás és hivatalból szerzett adatok alapján	67
27. §. Tudnivalók a vallomásról	68
28. §. Kik nem kötelesek vallomást tenni?	69
29. §. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelemadója	
30. §. Az általános adókvetés megindításakor köteles kimutatások.	71
31. §. A jövedelemadó kivetésének a helye	73
32. §. Az adókötelesek összeírása	74
33. §. A megadóztatás elbírálása alkalmas különféle adatok beszerzése	75
34. §. Adókiszámítási javaslatok 800 koronát meghaladó jövedelmeknél	76
35. §. Az adókiszámítási javaslatokból készített lajstromok közszemlére tétele	77
36. §. Pótlékok fizetése vallomások elmulasztása esetén	78

V. Adókvetés.

37. és 38. §. Adókvető bizottságok megalakítása	79
39. §. A bizottság tagjainak ünnepies fogadalma	81
40. §. A tagok napidija, utiköltsége	81
41. §. Az adókiszámítási javaslatok tárgyalásának módzatai	82
42. §. A bizottság határozathozatala	83
43. §. Bizottsági tagok kizárása rokonok adójának tárgyalásánál ..	83
44. §. Az adókvető bizottság jogai	84
45. §. El nem fogadható vallomások esetén a jövedelem megállapítása	84
46. §. Tanúk és szakértők	86
47. §. Adózás alól elvont vagyon, vagy jövedelem megadóztatása ...	87
48. §. Az adókvetési lajstrom lezárása	88

	Lap
49. §. Adóköteles nyugdíjadó külön kezelése 800 koronát meghaladó jövedelem esetén	88
50., 51., 52. és 53. §. Főbbezés a végzés ellen	89

VI. Jogorvoslatok.

54. és 55. §. Főbbezés; adófelzáró bizottságok alakítása ...	91
56. és 57. §. Főbbezés határidejének elmulasztása	93
58. §. Az adófelzáró bizottság ügyrendje	94
59. és 60. §. A bizottság jogai, kötelességei	94
61. §. Panaszjog a bizottság határozata ellen	96

VII. Évközi változások.

62. §. Kik lesznek adókötelesekké évközben?	93
63. §. Pótkvetés, illetőleg adóhelyesbítés	102
64. §. Az adókötelezettség megszűnése	103
65. §. Adóelengedés esetén	104

VIII. A szolgálati viszonyból származó illetményekre és ellátásokra vonatkozó különleges intézkedések.

66. §. Jövedelemadó pótlékok fokozatai	105
67. §. Betegpótlási és egyéb helyhatósági adók kivetésének alapja ..	106
68. §. Állam és közalapítványok szolgálatában állók bizonyos adómentessége	106
69. §. Állandó alkalmazottak adólefizetésének módzatai	106

IX. Büntető határozatok.

70. §. Rendbíróság	107
71. §. Jövedéki kihágások	108

X. Vegyes intézkedések.

72. §. A jövedelemadó adminisztratív kezelése	109
73. §. A vallomásadásra kötelezettnek meghatalmazottja	109
74. §. Tízennyolcadik évüket betöltött és állami adót nem fizető lakosok községi adója	109
75. §. Rendelkezések a hadmentességi díj kivetéséhez	110
76. és 77. §. A törvény életbelépése és végrehajtása	111

Utastás a jövedelemadóról szóló t.-c. végrehajtása tárgyában .. I--CXXX

ÁLLAMIGAZGATÁSI FŐISKOLA
II 37.262
* KÖNYVTÁR *

237/22

A Magyar Törvények Grill-féle füzetes kiadásban megjelent törvények címei:

1. Váltótörvény	1.20
2. Csódtörvény	1.30
3. Kereskedelmi törvény	5.60
4. Értékpapírok megsemmisítése	— 30
5. Szövetkezeti törvény	— 50
6. Vasuti üzletszabályzat	2.40
7. Tőzsdei szokások	2.—
8. Ipartörvény	3.—
9. Megrendelések gyűjtéséről	— 50
10. Köztisztviselők minőségéről stb	1.20
11. Bünvádi perrendtartás	7.—
12. Ügyvédi rendtartás	1.—
13. Közjegyzői rendtartás	1.20
14. Kiszájtítási eljárás (Gaár)	— 60
15. Örökösödési eljárás	2.40
16. Telekkönyvi rendtartás és betétszerkesztés	3.—
17. Büntető törvénykönyv a büntettekéről és vétségekről	10.—
18. Büntető törvénykönyv a kihágásokról és uszoráról	1.00
19. Márkus: anyakönyv és házassági jog	5.—
20. Birtokrendezés	3.—
21. Kiszájtításról (Márkus)	1.—
22. Szerzői jog	1.10
23. Szabadalmi jog	2.—
24. Bányatörvény	1.20
26. Betegség- és balesetbiztosítás	2.50
27. Szervezeti és eljárási szabályok	2.—
28. Új Polgári perrendtartás életbeléptetése	2.—
29. Nyugdíjtörvény	4.—
30. Sajtótörvény	1.50
31. Az esküdtbírók előtti eljárásra és a semmisségi panaszra vonatkozó rendelkezések módosításáról	1.20
32. A fiatalkorúak bíróságáról szóló törvény	1.20
33. Törvény a becsület védelméről továbbá a hatóságok büntetőjogi védelméről	1.20
34. Választási törvények és rendeletek teljes gyűjteménye	3.60
35. Az egységes bírói és ügyvédi vizagáról. 1913. LIII. t.-c. ...	1.—
36. A törvénykezési illetékről szóló 1914. XLIII. t.-c.	1.—
37. A polgári perrendtartás és életbeléptetésére vonatkozó rendeletek gyűjteménye	3.—
38. Vízjogi törvények	3.—
39. Háborús törvények, gyorsított bünvádi perrendtartás	2.40
40. A csődönkívüli kényszerregyességi eljárásról szóló rendelet	2.40
41. Hadiszolgáltatás és árdrágítók	2.—

LELT. 1971

150. —

NY. 2017.02.20.
NKE EKK KTK Kari Könyvtár

Helyben! *00071190* Muzsedlis

Adószám

